

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

T.C.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI

GÖLLER YÖRESİ'NDE GEÇ KALKOLİTİK KÜLTÜRLERİ

MERT KOCA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. RALF HEINRICH BECKS

BURDUR – 2021

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

GÖLLER YÖRESİ'NDE GEÇ KALKOLİTİK KÜLTÜRLERİ

MERT KOCA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Ralf Heinrich BECKS (Danışman)

Prof. Dr. Mehmet ÖZHANLI

Dr. Öğr. Üyesi Ashhan BEYAZIT

BURDUR – 2021

Anneme ve Babama...

T.C. MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum **“Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Kùltürleri”** adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Mert KOCA

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR

Göller Yöresi olarak bilinen bu güzel coğrafyada büyük bir keyif ve ilgiyle çalıştığım Geç Kalkolitik Dönem Kùltürlerini bana teşvik eden, yönlendirme ve yeni fikirler kazanmam konusunda yol gösteren, değerli danışman hocam *Prof. Dr. Ralf Heinrich BECKS*'e saygılarımı sunarım.

Lisans eğitimim boyunca bize bilgilerini aktaran *kıymetli hocalarımıza* teşekkürü bir borç bilirim. Yöre ve çevresinde çalışmalarını devam ettiren *değerli meslektaşlarım ve hocalarıma* da ayriyeten teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Kütüphane çalışmam boyunca bana yardımcı olan *AKMED (Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü)* çalışanlarına teşekkürlerimi iletirim.

Bana kaynaklar konusunda yardımcı olan Dayım *Zeki GÜNGÖR*'e ve kuzenim *Zelal GÜNGÖR*'e teşekkür ederim. Ayrıca meslektaşım ve arkadaşım *Hayriye AKIN*'a fikir alışverişleri ve yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Son olarak çalışmalarım sırasında her türlü desteği sabırla gösteren ve bu süreçte özellikle de manevi anlamda her daim yanımda olan, saygıdeğer Annem *Medine KOCA*'ya ve görseydi gururlanacağını düşündüğüm, ebediyete intikal eden saygıdeğer Babam *Ali KOCA*'ya ne kadar teşekkür etsem azdır. Bana her zaman inanan ve güvenen sevgili aileme saygılarımı ve şükranlarımı sunarım.

ÖZET

(KOCA, Mert, Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Kültürleri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2021)

Çalışma konusu kapsamında ele alınan “*Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Kültürleri*” incelenmiş ve ortaya konulmuştur. Bu konu değerlendirmesi yapılırken önce Göller Yöresi ve Yöre yakınlarında yapılan araştırmalar değerlendirilmiştir. Bu araştırmalar ışığında Yöre içerisinde ve yakınlarında Geç Kalkolitik Dönem veya bu dönem olabileceği düşünülmüş yerleşimlere bakılmıştır. Bu yerleşimlerden çıkan buluntular başlıklar halinde konumu, çevresel özellikleri, stratigrafisi, mimarisi, çanak çömleği, maden ve diğer küçük buluntuları ve ölü gömme adetleri tek tek araştırılmış ve aktarılmıştır. Göller Yöresi'nde kazısı yapılmış ve yapılmaya devam eden Beycesultan Höyük ve kazısı bitirilmiş Kuruçay Höyük, Geç Kalkolitik Dönem Kültürlerini yansıtmada anlamında önemli bir noktadadır. Bu iki yerleşim dışında yine kazısı yapılan Bağbaşı Yerleşimi de dönemi aydınlatma bakımından önemli veriler sunmaktadır. Kazılar ve yüzey araştırmaları yapılan Antalya İli'nde ki Katran Dağı Mağaraları da incelenmiş ve Dönem içerisinde ki buluntuları ele alınmıştır. Ayrıca Yöre'de yapılan yüzey araştırmaları da tez içeriğine eklenmiştir.

Gruplara ayrılarak ve lokalizasyonu yapılarak incelenen yerleşimler ve bu yerleşimlerden çıkan buluntular, Geç Kalkolitik Dönemi aydınlatma bakımından önemlidir. İncelenen bu yerleşimler, kültürel ve sosyo-ekonomik yapıları anlamaya ve ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göller Yöresi, Geç Kalkolitik Dönem, Kültürler, Yerleşimler.

ABSTRACT

(KOCA, Mert, Late Chalcolithic Cultures in the Lake District, Master Thesis, Burdur, 2021)

"Late Chalcolithic Cultures in the Lake District" is examined and presented within the scope of this study. First of all, the researches that were carried out in the Lake District and its vicinity are examined to evaluate the subject. In the light of these studies, the settlements that are thought to belong to the Late Chalcolithic Period within and near the region were examined. Findings from these settlements, their location, environmental characteristics, stratigraphy, architecture, ceramics, metal objects, other small finds, and burial customs were investigated one by one and were reflected. Beycesultan Höyük, which has been excavated and continues, and Kuruçay Höyük, whose excavation has been completed, are at an important point in terms of reflecting the Late Chalcolithic Period Cultures of this region. Apart from these two settlements, the Bağbaşı Settlement, which was excavated, also provides important data in terms of illuminating the period. The cave sites in the Katran Mountains in Antalya, where excavations and surveys were made, were also examined in this study and their findings from this period were discussed. Besides, the surveys carried out in the region have been added to the thesis content.

The settlements that are examined by categories and localization and the findings from these settlements are important in terms of illuminating the Late Chalcolithic Period. The cultural and socio-economic structures of these investigated settlements were examined and presented.

Keywords: Lake District, Late Chalcolithic Period, Cultures, Settlements.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	i
ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
HARİTALAR VE TABLOLAR DİZİNİ	xiii
PLANLAR DİZİNİ	xiv
RESİMLER DİZİNİ	xv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
GÖLLER YÖRESİ	2
1.1. GÖLLER YÖRESİ'NİN GENEL COĞRAFYASI.....	2
1.1.1. İklim, Bitki Örtüsü ve Sular	4
1.2. GÖLLER YÖRESİ'NDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR	9
İKİNCİ BÖLÜM	14
GÖLLER YÖRESİ'NDE GEÇ KALKOLİTİK KÜLTÜR YERLEŞİMLERİ .	14
2.1. BEYCESULTAN HÖYÜK GEÇ KALKOLİTİK YERLEŞİMİ VE KÜLTÜREL	
ÖZELLİKLERİ	14
2.1.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi.....	14
2.1.2. Stratigrafi.....	15
2.1.3. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi	16
2.1.4. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği.....	20
2.1.5. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları.....	22
2.1.6. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Diğer Küçük Buluntuları .	23
2.1.7. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Ölü Gömme Adetleri	24
2.2. KURUÇAY HÖYÜK GEÇ KALKOLİTİK YERLEŞİMİ VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ	24

2.2.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi.....	24
2.2.2. Stratigrafi.....	25
2.2.3. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi	25
2.2.4. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği.....	31
2.2.5. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları	34
2.2.6. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Diğer Küçük Buluntuları.....	34
2.2.6.1. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Pişmiş Toprakta Yapılmış Buluntular	35
2.2.6.2. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Kemik ve Boynuzdan Yapılmış Buluntular	37
2.2.6.3. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Taştan Yapılmış Buluntular	38
2.2.6.4. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Yontmataş Endüstrisi	39
2.2.7. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Ölü Gömme Adetleri.....	40
2.3. BAĞBAŞI GEÇ KALKOLİTİK YERLEŞİMİ VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ	41
2.3.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi.....	41
2.3.2. Stratigrafi.....	42
2.3.3. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi	42
2.3.4. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği.....	43
2.3.5. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Kilden Yapılmış Buluntular	45
2.3.6. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Taştan Yapılmış Buluntular	46
2.3.7. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları	46
2.3.8. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Kemik, Boynuz ve Deniz Kabuğundan Yapılmış Buluntular.....	46
2.4. ANTALYA İLİ'NDE BULUNAN KATRAN DAĞI İÇERİSİNDEKİ GEÇ KALKOLİTİK DÖNEM MAĞARALARI.....	47
2.4.1. Karain Mağarası	47
2.4.2. Öküzini Mağarası	50
2.4.3. Boynuzluin (Bibiş) Mağarası	51
2.4.4. Harun İni Mağarası	52
2.4.5. Arif İni Mağarası.....	53

2.4.6. Çevlikbaşı I ve II Mağarası	53
2.4.7. Sırtlanini Mağarası	54
2.4.8. Mustanini Mağarası.....	54
2.4.9. Çarkini Mağarası.....	54
2.5. GÖLLER YÖRESİ GEÇ KALKOLİTİK DÖNEM YÜZEY ARAŞTIRMALARI	55
2.5.1. Burdur İli Araştırmaları.....	55
2.5.1.1. Eğneş Höyük	55
2.5.1.2. Yarım Höyük	56
2.5.1.3. Seydiler Höyük.....	56
2.5.1.4. Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük.....	57
2.5.1.5. Sorkun Höyük.....	57
2.5.1.6. Çavdır Höyük	58
2.5.1.7. Beyköy Höyük.....	59
2.5.1.8. Yusufça Höyük.....	59
2.5.1.9. Kerme Höyük/Çeltikçi Höyük.....	60
2.5.1.10. Çebiş Höyük	60
2.5.1.11. Kuzköy Höyük	61
2.5.1.12. Kozluca Höyük.....	61
2.5.1.13. Akça I Höyük	62
2.5.1.14. Karaçal Höyük.....	62
2.5.1.15. Ömer Deresi Mevkii	63
2.5.1.16. Düğer Yerleşmesi	64
2.5.1.17. Pınarbaşı II Höyük/Pınarbaşı Gölü Höyük.....	64
2.5.1.18. Hasanpaşa Höyük	65
2.5.1.19. Manca Höyük	65
2.5.1.20. Şeref Höyük.....	65
2.5.1.22. Çayırılık Höyük	67
2.5.1.23. Kemikli Höyük	68
2.5.1.24. Keçili Mezar Tepe	68
2.5.1.25.Kozağaç Hisarlık Tepesi Mevkii	68
2.5.1.26. Dereköy I Höyük	68
2.5.2. Isparta İli Araştırmaları	69
2.5.2.1. Aliköy Höyük	69

2.5.2.2. Kanlı Höyük	69
2.5.2.3. Pamuklu Höyük	70
2.5.2.4. Gelendost Höyük	70
2.5.2.5. Göndürle II Höyük	71
2.5.2.6. İnbaşı Höyük	71
2.5.2.7. Karayuğ Höyük	72
2.5.3. Antalya İli Araştırmaları (Korkuteli-Elmalı Ovaları)	73
2.5.3.1. Antalya İli Korkuteli Ovası Araştırmaları	73
2.5.3.1.1. Efeoğlu/Çürükin Höyük	73
2.5.3.1.5. Belen Höyük	75
2.5.3.1.6. Yelten Höyük	76
2.5.3.1.7. Gökmen Höyük	76
2.5.3.1.8. Küçükköy Höyük	77
2.5.3.1.9. Kargın Höyük	77
2.5.3.1.10. Leylekköy Höyük	78
2.5.3.2. Antalya İli Elmalı Ovası Araştırmaları	78
2.5.3.2.1. Boztepe Höyük	78
2.5.3.2.2. Karaburun Höyük	79
2.5.3.2.3. Kızılbil Höyük	79
2.5.3.2.4. Akçay I Höyük	79
2.5.3.2.5. Buralia Höyük	80
2.5.3.2.6. Dinsiz Höyük	80
2.5.3.2.7. Karabayır Höyük	81
2.5.3.2.8. Semayük Bekleme Höyük	81
2.5.3.2.9. Tekke Höyük	82
2.5.3.2.10. Yaka Çiftliği Höyük	82
2.5.3.2.11. Maltepe Höyük	82
2.5.3.2.12. Arapkuyusu Höyük	82
2.5.3.2.13. Hacımusalar/Beyler Höyük	83
2.5.4. Konya İli Araştırmaları	83
2.5.4.1. Tombak Tepe	83
2.5.4.2. Yazla Mezarlık Tepe	84
2.5.4.3. Karabulut Höyük	84

2.5.4.4. İnce Tepe	85
2.5.4.5. Tuzlukçu Höyük	85
2.5.4.6. Reis Höyük	86
2.5.4.7. Bayat Höyük	86
2.5.4.8. Eflatun Pınar Höyük	86
2.5.4.9. Çebişli II Höyük	87
2.5.4.10. Karahöyük	87
2.5.4.11. Topraktol Höyük	88
2.5.4.12. Koşaklı Höyük	88
2.5.4.13. Burun Höyük	89
2.5.5. Afyonkarahisar İli Araştırmaları	89
2.5.5.1. Durtacı Yerleşmesi	89
2.5.5.2. Akçakepez Mevkii	89
2.5.5.3. Taşoluk Höyük Mevkii	89
2.5.5.4. Çandır Höyük	90
2.5.5.5. Bolvadin Höyük/Üçhöyük	90
2.5.5.6. Karakaya Höyük	91
2.5.5.7. Maltepesi Höyük	92
2.5.5.8. Baldanlar Höyük	92
2.5.5.9. Pirenlik Mevkii/Kamışlı Höyük	93
2.5.5.10. Kepir Höyük	93
2.5.5.11. Çakıcı/Harmanyeri Höyük	93
2.5.5.12. Akarca Üçköy Merası	94
2.5.5.13. Baraklı Cıgıllı Öreni	95
2.5.5.14. Geneli Höyük	95
2.5.5.15. Aydoğmuş Höyük	95
2.5.5.16. Anayurt Höyük	96
2.5.5.17. Çakır (Doğu) Höyük	96
2.5.5.18. Dinar Höyük	96
2.5.6. Denizli İli Araştırmaları	96
2.5.6.1. Yassı Höyük	96
2.5.6.2. Ören Mevkii	97
2.5.6.3. Bekirli Höyük	97

2.5.6.4. Domuz Höyük	98
2.5.6.5. Ömer Höyük	98
2.5.6.6. İlimanlı Yerleşmesi	98
2.5.6.7. Kocakaya Yerleşmesi	99
2.5.6.9. Ada Mevkii Mağarası	100
2.5.6.11. Göçük Dümberek Yerleşmesi.....	101
2.5.6.12. Karakurt Höyük	101
2.5.6.13. Kocabaş I, II Höyük	101
2.5.6.14. Ömerköy Höyük	102
2.5.6.15. Medet Höyük	102
2.5.6.16. Solmaz A-B Höyük	102
SONUÇ.....	103
KAYNAKÇA	116
HARİTALAR VE TABLOLAR	132
PLANLAR	141
RESİMLER	144
ÖZGEÇMİŞ.....	189

KISALTMALAR DİZİNİ

AnSt	: Anatolian Studies.
AST	: Araştırma Sonuçları Toplantısı
Bkz.	: Bakınız
cm	: Santimetre
C 14	: Karbon 14
çev.	: Çevirmen
DÇ	: Demir Çağı
edt.	: Editör
EKD	: Erken Kalkolitik Dönem
END	: Erken Neolitik Dönem
GKD	: Geç Kalkolitik Dönem
GND	: Geç Neolitik Dönem
GTÇ	: Geç Tunç Çağı
Har.	: Harita
HD	: Hellenistik Dönem
İTÇ	: İlk Tunç Çağı
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
km	: Kilometre
KD	: Kalkolitik Dönem
KST	: Kazı Sonuçları Toplantısı
Lev.	: Levha
m	: Metre
MAKÜ	: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
MÖ	: Milattan Önce
ND	: Neolitik Dönem

No	: Numara
OKD	: Orta Kalkolitik Dönem
OTÇ	: Orta Tunç Çağı
Pl.	: Plan
RD	: Roma Dönemi
Res.	: Resim
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
TAD	: Türk Arkeoloji Dergisi
TÇ	: Tunç Çağı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: ve benzeri
vdd.	: ve diğerleri
vol.	: Volume

HARİTALAR ve TABLOLAR DİZİNİ

HARİTA 1: Türkiye Göller Haritası,

(<https://s.milimaj.com/others/image/harita/turkiyenin-akarsular-goller-haritasi1.png>)

HARİTA 2: Katran Dağı ve Yerleşimlerinin Harita Çizimi, (Yalçinkaya, 1995a: Har. 1).

HARİTA 3: Katran Dağı'ndaki Mağaraların Genel Çizim Görüntüsü, (Taşkiran, 1994: Har. 2).

HARİTA 4: Göller Yöresi ve Yakınlarında Tez Kapsamında Gösterilen Yerleşimler.

HARİTA 5: Düğer Yerleşimi GKD ve İTÇ Çanak Çömleklerinin Dizilimini Gösteren Harita, (Waelkens, 2012: s. 198, Res. 2).

HARİTA 6: Şeref Höyük-Komama ve Çevresi 2014 Yılı Araştırmasının Haritası, (Becks, 2016: s. 280, Har. 2).

HARİTA 7: Şeref Höyük-Komama ve Çevresi 2016 Yılı Araştırmasının Haritası, (Becks, 2018: s. 385, Har. 1).

HARİTA 8: Elmalı Ovası'nda ki Yerleşmeleri Gösteren Harita, (<https://quemdixerechaos.files.wordpress.com/2012/11/fig2.jpg>).

HARİTA 9: Bolvadin Höyük, Karakaya Höyük, Maltepesi Höyük ve Baldanlar Höyük Yerleşimlerini Gösteren Harita, (Koçak, 2006: s. 91, Har. 1).

HARİTA 10: 2003 Yılı Çivril Ovası Yüzey Araştırması Haritası, (Dedeoğlu, 2007: s. 284, Res. 1).

HARİTA 11: Yukarı Menderes Havzası 2011 Yılı Yüzey Araştırması Haritası, (İlmanlı ve Kocakaya Yerleşimleri), (Dedeoğlu, 2013: s. 220, Figür 3).

TABLO 1: Kuruçay Höyüğü 6A Tabakasındaki 23 Yapı Katı Metrekare Ölçümleri.

TABLO 2: Kuruçay Höyüğü GKD Yontmataş Endüstrisi Dağılım Tablosu, (Duru, 1992: s. 61).

TABLO 3: Göller Yöresi'nde Yer Alan Geç Kalkolitik Kültürler ve Özellikleri.

TABLO 4: Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Dönem Yerleşim Tipleri ve Sayıları.

PLANLAR DİZİNİ

PLAN 1: Beycesultan Höyük Doğu ve Batı Koni Tepesi Üzerindeki Kazı Planı, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 1).

PLAN 2: Bağbaşı Yerleşiminin Planı, (Eslick, 1992: Plate 2).

PLAN 3: Öküzini Mağarası Planı, (Kartal, 1999: Lev. VIII).

PLAN 4: Boynuzluin (Bibiş) Mağarası Plan Çizimi, (Taşkiran, 1994: s. 235, Pl. 1).

PLAN 5: Boztepe Höyük ve Karaburun Höyük Planı, (Eslick, 1992: Plate 66a).

PLAN 6: Kızılbil Höyük Planı (Eslick, 1992: Plate 66b).

PLAN 7: Bolvadin Höyük/Üçhöyük Planı, (Koçak, 2014: s. 88, Pl. 31).

RESİMLER DİZİNİ

RESİM 1: Beycesultan Höyüğünün Genel Görünümü, (Abay, 2012: s. 40, Resim 1).

RESİM 2: Beycesultan Höyüğü Tabakaları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 3).

RESİM 3: Beycesultan Höyüğü XXXIX, XXXVIII, XXXVII, XXXVI, XXXV, XXXIV, XXXIII. Tabakaları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 4).

RESİM 4: Beycesultan Höyüğü XXXII, XXXI(b), XXXI (a), XXX, XXIX Tabakaları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 5).

RESİM 5: Beycesultan Höyüğü XXVIII, XXVII, XXVI, XXVI(A), XXV, XXIV Tabakaları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 6).

RESİM 6: Beycesultan Höyüğü XX. Tabakası, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. 7).

RESİM 7: Beycesultan Höyüğü XL-XXXV. Tabakalar Arası Bulunan Çanak Çömlek Örnekleri, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. P.1, Fig. P.2, Fig. P.3, Fig. P.4).

RESİM 8: Beycesultan Höyüğü XXXIV-XXIX. Tabakalar Arası Bulunan Çanak Çömlek Örnekleri, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. P.5, Fig. P.6, Fig P.7).

RESİM 9: Beycesultan Höyüğü XXVIII-XXV. Tabakalar Arası Bulunan Çanak Çömlek Örnekleri, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. P.8, Fig. P.9).

RESİM 10: Beycesultan Höyüğü XXIV-XX Tabakalar Arası Bulunan Çanak Çömlek Örnekleri, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. P.10, Fig. P. 11, Fig. P. 12).

RESİM 11: Beycesultan Höyüğü Maden Buluntuları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. F. 8).

RESİM 12: Beycesultan Höyüğü Diğer Küçük Buluntuları, (Lloyd-Mellaart, 1962: Fig. F. 2).

RESİM 13: Beycesultan Höyüğü XXVIII. Tabakadan Çıkan Hocker Pozisyonunda Gömülen Çocuk İskeleti, (Lloyd-Mellaart, 1962: Plate III (c)).

RESİM 14: Kuruçay Höyüğü Hava Fotoğrafı, (Duru, 2016: Res. 42).

RESİM 15: Kuruçay Höyüğünün Topografik Haritası, (Duru, 2016: Res. 43).

RESİM 16: Kuruçay Höyüğünün 6A Tabakası ve Temelleri, (Duru, 1996: Lev. 3).

RESİM 17: Kuruçay Höyüğü'nün 6A Tabakasındaki Taş Temelleri, (Duru, 1996: Lev. 10).

RESİM 18: Kuruçay Höyüğü'nün 6A Tabakasındaki Kapı Buluntusu, (Duru, 1996: Lev. 3).

RESİM 19: Kuruçay Höyüğü'nün 6A2 ve 6A1 Evreleri, (Duru, 2016: Res. 168, 169).

RESİM 20: Kuruçay Höyüğü'nün 6A2 Yerleşmesine Dair Bir Çizim Denemesi, (Duru, 1992: Res. 1).

RESİM 21: Kuruçay Höyüğü'nün 6A2 Yerleşim Evresi Yapılarının İzometrik Çizimi, (Duru, 1992: Res. 1).

RESİM 22: Kuruçay Höyüğü'nde Tapınak Olduğu Düşünülen Yapı, (Duru, 1992: Lev. 13 ve 43).

RESİM 23: Kuruçay Höyüğü'nde Tapınak Olduğu Düşünülen Yapı İçerisindeki Buluntular, (Duru, 1992: Lev. 44)

RESİM 24: Kuruçay Höyüğü 6c Evresi, (Duru, 1992: Lev. 35).

RESİM 25: Kuruçay Höyüğü 6b Evresi, (Duru, 1992: Lev. 36).

RESİM 26: Kuruçay Höyüğü 6A Evresi, (Duru, 1992: Lev. 37).

RESİM 27: Kuruçay Höyüğü 5. Tabakası, (Duru, 1992: Lev. 38).

RESİM 28: Kuruçay Höyüğü 4. Tabakası, (Duru, 1992: Lev. 39).

RESİM 29: Kuruçay Höyüğü 3A Tabakası, (Duru, 1992: Lev. 40/1).

RESİM 30: Kuruçay Höyüğü 3A Tabakası, (Duru, 1992: Lev. 40/2).

RESİM 31: Kuruçay Höyüğü G Türü Çanak Çömleği, (Duru, 1992: Dizin 1).

RESİM 32: Kuruçay Höyüğü H Türü Çanak Çömleği, (Duru, 1992: Dizin 2).

RESİM 33: Kuruçay Höyüğü I Türü Çanak Çömleği, (Duru, 1992: Dizin 3).

RESİM 34: Kuruçay Höyüğü Kaba Mallar, (Duru, 1992: Dizin 4).

RESİM 35: Kuruçay Höyüğü Bakır Dikiş İğneleri, (Duru, 1992: Lev. 159).

RESİM 36: Kuruçay Höyüğü'nde Bulunan İğneler, Mızrak Ucu, Balta-Keskiler ve Bıçak, (Duru, 1992: Lev. 161).

RESİM 37: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Figürin, İdol, Riton, Potalar ve Hayvan Figürleri, (Duru, 1992: Lev. 149).

RESİM 38: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Pota, Kap Kapatmaları, Ağırşak, Tezgah Ağırlıkları ve İşlevi Anlaşılamamış Meta, (Duru, 1992: Lev. 147).

RESİM 39: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Kap Kapatması, Tezgah Ağırlığı, Ocak Ayakları ve Kilden Bir Nesne, (Duru, 1992: Lev. 150).

RESİM 40: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Kemik ve Boynuzdan Yapılmış Buluntular, (Duru, 1992: Lev.156 ve 158).

RESİM 41: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Taştan Yapılmış Buluntular, (Duru, 1992: Lev. 162).

RESİM 42: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Taştan Yapılmış Diğer Buluntular, (Duru, 1992: Lev. 163-164).

RESİM 43: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Yontmataş Buluntuları, (Duru, 1992: Lev.167 ve 169).

RESİM 44: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Yontmataş Endüstrisinin Tip Dağılımı, (Duru, 1992: s. 61).

RESİM 45: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Çakmaktaşı ve Orak Bıçakları, (Duru, 1992: Lev. 171).

RESİM 46: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Dilgiler, Kazıyıcı ve Ok Ucu, (Duru, 1992: Lev. 172).

RESİM 47: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Çekirdekler ve Dilgiler, (Duru, 1992: Lev. 173).

RESİM 48: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Çömlek Mezarlar, (Duru, 1992: Lev. 49).

RESİM 49: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Kemiklere Yapışık Halde Bulunmuş Kumaş Parçası, (Duru, 1992: Lev. 51/1).

RESİM 50: Kuruçay Höyüğünde Bulunan ve Mezar Çömleği Olarak Kullanılan Kaba Mallar, (Duru, 1992: Lev. 77).

RESİM 51: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Toprak Gömüsü Örneği, (Duru, 1992: Lev.51/2).

RESİM 52: Kuruçay Höyüğünde Bulunan Toprak Gömüsü Bir Diğer Örneği, (Duru, 1992: Lev.52/1).

RESİM 53: Bağbaşı Yerleşimi Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=3599&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=3599&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 54: Bağbaşı Yerleşimi Kazı Alanının Batı Tarafı, (Eslick, 1992: Plate 89b).

RESİM 55: Bağbaşı Yerleşiminde Açmaların Yerini Gösteren Kazı Alanı, (Eslick, 1992: Plate 3).

RESİM 56: Bağbaşı Yerleşiminde ki Bazı Açmalardan Çamur Duvar Örnekleri, (Eslick, 1992: Plate 4).

RESİM 57: Bağbaşı Yerleşiminde ki Duvar ve Çatı Parçaları, (Eslick, 1992: Plate 97b).

RESİM 58: Bağbaşı Yerleşimi Ocak Kalıntısı, (Eslick, 1992: Plate 95a).

RESİM 59: Bağbaşı Yerleşimi Çanak Örneği, (Eslick, 1992: Plate 104d).

RESİM 60: Bağbaşı Yerleşimi Testi/Sürahi Örneği, (Eslick, 1992: Plate 100d).

RESİM 61: Bağbaşı Yerleşimi Desenli Kap Parçası, (Eslick, 1992: Plate 102f).

RESİM 62: Bağbaşı Yerleşimi Desenli Kulplu Çömlek Parçası, (Eslick, 1992: Plate 102a).

RESİM 63: Bağbaşı Yerleşimi Çanak ve Kap Örnekleri, (Eslick, 1992: Plate 16-6, 17-9, 17-12).

RESİM 64: Bağbaşı Yerleşimi Depolama Kapları-Çanakları Örnekleri, (Eslick, 1992: Plate 21).

RESİM 65: Bağbaşı Yerleşimi Ağız Kısmı Açık Küçük Formlu Tencere/Depolama Kapları, (Eslick, 1992: Plate 22).

RESİM 66: Bağbaşı Yerleşimi Ağız Kısmı Açık Büyük Formlu Tencere/Depolama Kapları, (Eslick, 1992: Plate 25,26,27).

RESİM 67: Bağbaşı Yerleşimi Sürahiler/Testiler ve Çömlekler, (Eslick, 1992: Plate 37-91,92,93 ve Plate 43).

RESİM 68: Bağbaşı Yerleşimi Tavalar, (Eslick, 1992: Plate 56).

RESİM 69: Bağbaşı Yerleşimi Özel Formlu Kaplar, (Eslick, 1992: Plate 54,55).

RESİM 70: Bağbaşı Yerleşimi Kilden Yapılmış Buluntular, (Eslick, 1992: Plate 58-255,256 ve Plate 59-264,273).

RESİM 71: Bağbaşı Yerleşimi Hayvan Figürleri, (Eslick, 1992: Plate 59-275,276).

RESİM 72: Bağbaşı Yerleşimi Taştan Yapılmış Buluntular, (Eslick, 1992: Plate 60-277,278,280,281,285,288,293).

RESİM 73: Bağbaşı Yerleşimi Metal Buluntular, (Eslick, 1992: Plate 62-322,323,324).

RESİM 74: Bağbaşı Yerleşimi Kemik, Boynuz ve Deniz Kabuğundan Yapılmış Buluntular, (Eslick, 1992: Plate 62-326,327,328 ve Plate 109d).

RESİM 75: : Katran Dağı'nın Genel Görünümü,

(<http://www.bisikletrotalari.com/rota/tre-025-avlagi1246-katran1478-kizlar-dagi1568/>).

RESİM 76: Karain Mağarası'nın Giriş Kısmı ve İçten Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1468&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1468&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 77: Karain Mağarası Evre 2 Çanak Çömlekleri, Taş ve Yontma Taş Eserleri, (Seeher, 1987: s. 229 ve 238, Res. 2 ve Res. 13).

RESİM 78: Karain Mağarası'nda Bulunan Kilya Tipi İdol Başı Buluntusu (Kartal, Yalçinkaya, 2012: s. 29).

RESİM 79: Karain Mağarası Evre 3 Çanak Çömlekleri, (Seeher, 1987: s. 229 ve 238, Res. 2 ve Res. 13).

RESİM 80: Öküzini Mağarası Öküz Tasvirli Duvar Resmi, (Kökten, 1962: s. 41, Lev. XXXVII).

RESİM 81: Öküzini Mağarası Giriş Kısmı,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2116&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2116&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 82: Boynuzluin (Bibiş) Mağarası Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=427&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=427&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 83: Harunini Mağarası Giriş Kısmı,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1143&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1143&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 84: Çarkini Mağarası Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=553&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=553&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 85: Çarkini Mağarası'nda Bulunan Dilgiler, yongalar ve çekirdekler, (Yalçinkaya, 1985: s. 438, Res. 1, 2, 3).

RESİM 86: Eğneş Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=808&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=808&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 87: Eğneş Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1983: s. 147, Res. 2, 3).

RESİM 88: Yarım Höyük Genel Görünümü,

([http://www.tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2824&html=photos_t.html&layout=photos](http://www.tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2824&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 89: Yarım Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1985: s. 398, Res. 6).

RESİM 90: Seydiler Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2340&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2340&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 91: Seydiler Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1985: s. 399, Res. 8).

RESİM 92: Seydiler Höyük'te Daha Sonraki Yıllarda Yapılan Araştırmadan Genel Görünümü, (Dökü, 2017: Res. 9, s. 666).

RESİM 93: Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2776&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2776&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 94: Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1985: s.403, Res. 21).

RESİM 95: Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük'te Daha Sonraki Yıllarda Yapılan Araştırmada Bulunan Çanak Çömlekler, (Becks, vdd. 2016: s. 282, Res. 4).

RESİM 96: Sorkun Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2406&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2406&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 97: Sorkun Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1991: s. 41, Res. 1).

RESİM 98: Çavdır Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=569&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=569&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 99: Çavdır Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1991: s. 41, Res. 2).

RESİM 100: Beyköy Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=374&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=374&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 101: Beyköy Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1991: s. 42, Res. 3).

RESİM 102: Yusufça Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2957&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2957&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 103: Yusufça Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1991: s. 43, 44, Res. 6-7).

RESİM 104: Kerme/Çeltikçi Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1616&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1616&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 105: Kerme/Çeltikçi Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1993: s. 339, Res. 6).

RESİM 106: Çebiş Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=594&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=594&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 107: Çebiş Höyük Çanak Çömlekleri ve Ezgi-Öğütme Taşları İle Çeşitli Taş Aletler, (Özsait, 1993: s. 340, res. 8-9).

RESİM 108: Kuzköy Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1840&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1840&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 109: Kuzköy Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1993: s. 341-342, Res. 11-12).

RESİM 110: Kozluca Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1754&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1754&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 111: Kozluca Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1997: s. 206, 207, 208, Res. 10, 11, 12, 13, 14).

RESİM 112: Akça I Höyük Genel Görünümü, (Özsait-2002: s. 186, Res. 1).

RESİM 113: Karaçal Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1442&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1442&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 114: Düğer Yerleşmesi Geometrik Motifli Çanak Çömleği, (Waelkens, 2012: s. 199, Res. 3).

RESİM 115: Pınarbaşı II Höyük/Pınarbaşı Gölü Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2191&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2191&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 116: Hasanpaşa Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1144&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1144&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 117: Şeref Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2477&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2477&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 118: Şeref Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, vdd. 1997: s. 381, 385 Lev. I, Res. 1, 2).

RESİM 119: İncirdere Mağarası Çanak Çömlekleri, (Becks, 2016: s. 282, Res. 3).

RESİM 120: Çayırılık Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=585&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=585&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 121: Kemikli Höyük Çanak Çömlekleri, (Becks, 2016:s. 286, Res. 11).

RESİM 122: Keçili Mezar Tepe Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1592&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1592&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 123: Dereköy I Höyük Genel Görünümü,

([http://www.tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=734&html=photos_t.html&layout=photos](http://www.tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=734&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 124: Aliköy Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=135&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=135&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 125: Aliköy Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1986: s. 329, Res.2).

RESİM 126: Kanlı Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1397&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1397&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 127: Kanlı Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1986: s. 329, Res. 4).

RESİM 128: Pamuklu Höyük Genel Görünümü, (Özsait, 1986: s. 330, Res. 7).

RESİM 129: Pamuklu Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1986: s. 330, Res. 8).

RESİM 130: Gelendost Höyük Genel Görünümü, (Özsait, 1994: s. 309, Res.7).

RESİM 131: Gelendost Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1994: s. 310, Res. 8, 9).

RESİM 132: İnbaşı Höyük Genel Görünümü, (Özsait, 2013: s. 326, Res. 1).

RESİM 133: İnbaşı Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2013: s. 326, Res. 2).

RESİM 134: Karayuğ Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1510&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1510&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 135: Karayuğ Höyük İdolü, (Özsait, 2014: s. 240, Res. 4).

RESİM 136: Efeoğlu/Çürükin Höyük Genel Görünümü, (Özsait, 1995: s. 495- Res. 11).

RESİM 137: Efeoğlu/Çürükin Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1995: s. 495, 496, Res. 12, 13).

RESİM 138: Efeoğlu/Çürükin Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2019: s. 293, Res. 7).

RESİM 139: Eskiköy Yeri/Esköy Höyük Genel Görünümü, ([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=864&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=864&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 140: Eskiköy Yeri/Esköy Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1996: s. 303, Res. 4).

RESİM 141: Eskiköy Yeri/Esköy Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2018: s. 391, Res. 9).

RESİM 142: Kızılyer Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2018: s. 388, Res. 3).

RESİM 143: Fuğla/Kızlar Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2018: s. 390, Res. 8).

RESİM 144: Belen Höyük Genel Görünümü, ([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=354&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=354&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 145: Yelten Höyük Genel Görünümü, ([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2870&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2870&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 146: Gökmen Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2018: s. 392, Res. 11).

RESİM 147: Kargın Höyük Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Becks, vdd. 2019: s. 294, Res. 9).

RESİM 148: Leylekköy Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1902&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1902&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 149: Boztepe Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 67, 68, 69).

RESİM 150: Karaburun Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1429&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1429&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 151: Karaburun Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 70, 71, 72, 73).

RESİM 152: Kızılbil Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1663&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1663&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 153: Kızılbil Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 74, 75).

RESİM 154: Akçay I Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=74&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=74&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 155: Akçay I Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 78).

RESİM 156: Buralia Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=458&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=458&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 157: Buralia Höyük Çanak Çömleği, (Eslick, 1992: Plate 78).

RESİM 158: Dinsiz Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=757&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=757&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 159: Dinsiz Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 79).

RESİM 160: Karabayır Höyük Çanak Çömleği, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 161: Semayük Bekleme Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2332&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2332&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 162: Semayük Bekleme Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 163: Tekke Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2536&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2536&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 164: Tekke Höyük Çanak Çömleği, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 165: Yaka Çiftliği Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2790&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2790&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 166: Yaka Çiftliği Höyük Çanak Çömlekleri, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 167: Maltepe Höyük Çanak Çömleği, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 168: Arapkuyusu Höyük Çanak Çömleği, (Eslick, 1992: Plate 80).

RESİM 169: Hacımusalar Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1086&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1086&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 170: Hacımusalar Höyük Hava Fotoğrafi, (Özgen, vdd., 2016: s. 319, Fig. 1).

RESİM 171: Tombak Tepe Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2666&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2666&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 172: Tombak Tepe Çanak Çömlekleri, (Özsait, 1992: s. 384, Res. 4)

RESİM 173: Yazla Mezarlık Tepe Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2009&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2009&html=photos_t.html&layout=photos))

RESİM 174: Yazla Mezarlık Tepe Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2000: s. 69, Res. 5).

RESİM 175: Karabulut Höyük Genel Görünümü.

RESİM 176: Karabulut Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2000: s. 68, Res. 3).

RESİM 177: İnce Tepe Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1304&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1304&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 178: İnce Tepe Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2000: s. 70, Res. 7).

RESİM 179: Tuzlukçu Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2708&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2708&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 180: Tuzlukçu Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2000: s. 71, Res. 11).

RESİM 181: Reis Höyük Genel Görünümü.

RESİM 182: Reis Höyük Çanak Çömlekleri, (Özsait, 2000: s. 71, Res. 12).

RESİM 183: Bayat Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=330&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=330&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 184: Bayat Höyük Çanak Çömlekleri, (Bahar, 2001: s. 198, Çizim 1,1 ve Çizim 2,7).

RESİM 185: Eflatun Pınar Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=805&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=805&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 186: Eflatun Pınar Höyük Çanak Çömlekleri, (Bahar, 2001: s. 202, Çizim 9).

RESİM 187: Çebişli Höyük II Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=596&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=596&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 188: Karahöyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1462&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1462&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 189: Topraktol Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2681&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2681&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 190: Koşaklı Höyük Genel Görünümü,
([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1530&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1530&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 191: Burun Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=463&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=463&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 192: Durtacı Yerleşmesi Genel Görünümü ve Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2005: s. 26-27, Res. 3-4).

RESİM 193: Taşoluk Höyük Mevkii Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2011: s. 193, 194 ve 198-Çizim 1-2, Res. 2-3).

RESİM 194: Çandır Höyük Genel Görünümü, (Koçak, 2011: s. 200, Res. 7).

RESİM 195: Bolvadin Höyük/Üçhöyük Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2011: s. 180 ve 183, Çizim 1, Res. 5).

RESİM 196: Karakaya Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=3583&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=3583&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 197: Karakaya Höyük Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2004: s. 180, Çizim 1).

RESİM 198: Maltepesi Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=3585&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=3585&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 199: Maltepesi Höyük Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2004: s. 181 ve 184, Çizim 4, Res.8).

RESİM 200: Baldanlar Höyük Genel Görünümü, (Koçak, 2006: s. 94, Res. 2)

RESİM 201: Baldanlar Höyük Çanak Çömlekleri, (Koçak, 2006: s. 92-93, Çizim 1, 2).

RESİM 202: Kepir Höyük Genel Görünümü, (Koçak, 2014: s. 89, Res. 2).

RESİM 203: Çakıcı Harmanyeri Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=514&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=514&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 204: Geneli Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=950&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=950&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 205: Aydoğmuş Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=250&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=250&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 206: Anayurt Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=166&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=166&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 207: Çakır (Doğu) Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=522&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=522&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 208: Dinar Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=754&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=754&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 209: Yassı Höyük Çanak Çömlekleri, (Dedeoğlu, 2005: s. 48, Res. 4).

RESİM 210: Ören Mevkii Çanak Çömlekleri, (Dedeoğlu, 2005: s. 49, Res. 9).

RESİM 211: Bekirli Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=346&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=346&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 212: Bekirli Höyük, Domuz Höyük ve Ömer Höyük Çanak Çömlekleri, (Dedeoğlu, 2007: s. 287, Res. 5).

RESİM 213: İlimanlı ve Kocakaya Yerleşmesi, (Dedeoğlu, 2013: s. 221, Figür 4).

RESİM 214: Killikin Mağarası Çanak Çömlekleri, (Dedeoğlu, 2014: s. 159, Çizim 3).

RESİM 215: Yukarıseyitler/Kocain Mağarası Çanak Çömleği, (Dedeoğlu, 2016: s. 562, Çizim 1-11).

RESİM 216: Göçük Dümberek Yerleşmesi Çanak Çömleği, (Dedeoğlu, 2016: s. 562, Çizim 1-12).

RESİM 217: Karakurt Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1475&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1475&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 218: Kocabaş I-II Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1712&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1712&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 219: Ömerköy Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2120&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2120&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 220: Medet Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=1971&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1971&html=photos_t.html&layout=photos)).

RESİM 221: Solmaz A-B Höyük Genel Görünümü,

([http://tayproject.org/TAYmaster.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=2397&html=photos_t.html&layout=photos](http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2397&html=photos_t.html&layout=photos)).

GİRİŞ

Göller Yöresi, ılıman iklimi, bitki örtüsü, tarıma elverişli arazisi ve sulama kanalları dolayısıyla Anadolu'da yerleşmeye olanak sağlayan önemli bir konumdadır. Yaşamaya elverişli bu coğrafya, sunduğu imkanlar bakımından Neolitik Dönem'den neredeyse kesintisiz olarak günümüze kadar gelmiştir. Günümüz modern zamanında Göller Yöresi'ndeki Göllerin ne yazık ki birçoğu kurumuş veya kurumaya yüz tutsa da, coğrafyanın vermiş olduğu zenginlikler hala devam etmektedir.

Göller Yöresi coğrafyası ve araştırma tarihçesi ilk bölümde incelenip ele alınmıştır. Bu kapsamda Göller Yöresi'nin coğrafi durumunu tanıma amaçlı genel coğrafyası, ılıman iklimi, bitki örtüsü ve suları aktarılmıştır.

İkinci bölümde ise yoğun iskan görmüş ve çalışmanın ana merkezi olan Göller Yöresi'nde ve yakınlarında tespit edilmiş, Geç Kalkolitik Dönem yerleşmelerinin tanıtımı ve yerleşmelerin oluşturduğu kültürler incelenmiştir. Bu kapsamda kazısı yapılmış Beycesultan, Kuruçay ve Bağbaşı gibi Geç Kalkolitik Dönem Yerleşmeleri başta olmak üzere toplamda 115 adet yerleşmeler incelenmiş ve yazılmıştır. Kazısı yapılan Beycesultan, Kuruçay ve Bağbaşı gibi yerleşmeler de mimari, çanak çömlekler, maden buluntular, diğer buluntular ve ölü gömme gelenekleri çalışma içerisinde gösterilmiştir. Bu yerleşimler dışında, Katran Dağı'ndaki Karain Mağarası başta olmak üzere Geç Kalkolitik Dönem olarak düşünülmüş mağaralar da aktarılmıştır. Ancak bu mağaraların birçoğu yapılan araştırmalarda Kalkolitik Dönem'de ayrıntıları belirtilmediği için yine de çalışma içerisine dahil olmuştur. Yüzey araştırmalarıyla da Yöre içerisinde veya yakınlarında saptanan, Geç Kalkolitik ya da Kalkolitik Dönem'de dönem ya da buluntuların detayları aktarılmadığı halde teze dahil edilen toplamda 95 adet yerleşim saptanmıştır. Genel olarak da bu kültürlerin tamamı oluşturulan tablo da detaylı bir şekilde yazılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖLLER YÖRESİ

1.1. Göller Yöresi'nin Genel Coğrafyası

Tarih öncesi dönemlerde insanoğlu, yerleşme yerlerini seçebilmek için bazı özelliklere dikkat etmiştir. Su kaynaklarının yeterliliği, iklimin uygunluğu ve yerleşilen alanın kendilerini dış etkenlerden koruması için doğal ortamın özellikleri bunlardan bazılarıdır. Bu yüzden de bölge araştırmalarında, coğrafi özelliklere dikkat edilmesi gerekir. Bundan dolayı da Göller Yöresi'nde ortaya çıkan GKD kültürleri anlamak için, yöre coğrafyasını da anlamamız gerekmektedir.

Anadolu'nun güneybatısında yer alan bölge, ismini birbirine yakın irili ufaklı göllerin çok yoğun olduğu bir yerde olduğu için almıştır. Bugün Göller Yöresi veya Göller Bölgesi olarak bilinen alan, coğrafi olarak 30° ile 31° 45' boylam, 37° ile 38° 20' enlem çizgileri arasında yer almaktadır¹. Burdur ve Isparta illerinin tamamını, aynı zamanda Konya'nın batı ve Antalya'nın da kuzey kesimlerini içine alır. Ayrıca Afyon ve Denizli illerinin de bir kısmını kapsamaktadır². Deniz seviyesinden ortalama 1000 m. kadar yükseklikte olan antik adı Pisidia olan Göller Yöresi, yükseltisi zaman zaman 2500 m.yi aşan dağlar arasında, yer yer göller ya da ovalarla kaplı çukur alanlardan oluşmaktadır³.

Göller Yöresi'nde güneyden kuzeye ve doğudan batıya ulaşımı engelleyen Batı Toroslar, batıda birbirine paralel sıralar halinde kuzeydoğuya doğru uzanarak, Göller Yöresi'nin kuzeyinde bir kıvrım oluşturup güneydoğu'ya doğru yönelir⁴. Gölge Dağlar, Söğüt, Kumalar ve Karakuş Dağları en batıdaki dağ sırasını oluşturmaktadır⁵. Teke Yarımadası'ndan (Likya) kuzeye doğru uzanan Akdağlar, Katrancık Dağları ve Bey Dağları, aralarında verimli ovalar oluşturarak kuzeydoğuya

¹ Mehmet Özsait, *İlkçağ Tarihinde Pisidia: Başlangıçtan Büyük İskender Devrinin Sonuna Kadar*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1980, s. 27.

² Mehmet Özsait, "Arkeolojik Verilerin Işığı Altında Burdur" *I. Burdur Sempozyumu: Bildiriler*, 16-19 Kasım 2005, Edt. Gökhan Yıldız- M. Zeki Yıldırım- Şevkiye Kazan, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, 2006, s. 696.

³ Veli Sevin, *Anadolu Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2001, s. 153.

⁴ Sinem Türkteki, *Göller Bölgesi İlk Tunç Çağı 1-2 Çanak Çömleği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Prehistorya ve Önasya Arkeolojisi Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul, 2012, s. 4-5.

⁵ Türkteki, 2012: s. 5.

doğru yönelir; bu dağ sıraları Göller Yöresi'ni güneyden sınırlarken, bölgenin, her iki dağ sırası arasında yer alan yüksek dalgalı bir görünüm almasına sebep olur⁶.

Birinci sıradağlar, Göller Yöresi'nin kuzeyinde güneydoğuya doğru kıvrım yaptıklarında, Sultan Dağları ile bölgeyi kuzeyden çevreler. Güneyde ise, Antalya Körfezi'nden (*Mare Pamphylium*) kuzeye doğru yükselen Kuyucak Dağları, Dedegöl Dağları ile aralarında yer alan Aksu ve Köprüçay nehirleri ile ovaları yer almaktadır. Güneybatı Anadolu'nun en büyük kapalı havzalarından biri sayılan tektonik çöküntü alanı içerisindeki Burdur, Acıgöl, Eğridir ve Beyşehir Gölleri (*Karalis Lacus*) ile batıdan doğuya doğru Erençay/Bozçay, Pupaçay, Aksu, Köprüçay ve kuzeyde Yalvaç Çayları ile akarsu vadileri, Prehistorik Çağlar'dan itibaren bölgedeki yaşanabilir alanlar olmuştur⁷.

Bilindiği üzere Göller Yöresi yüksek dağ sıraları arasında ve irili ufaklı göllerin olduğu alanda yer almıştır. Bu dağ sıraları, yörenin antik dönemdeki ulaşımını oldukça kısıtlamıştır. Ancak bazı doğal geçitler aracılığıyla ulaşım ve ticaret daha kolay bir şekilde sağlanmıştır. Bunlar, güneyden itibaren sırayla Yenice, Çubuk ve Döşemealtı Boğazlarıdır. Bu üç geçit İç Anadolu ve Göller Yöresinin Antalya körfezine bağlayan yollarıdır⁸.

Teke Yarımadası üzerinden iki kol halinde uzanan Bey Dağları (Batı Torosların başlangıcı), Güllük Dağının kuzey yamaçlarında eski yükseltisini kaybeder ve burada Yenice Boğazı'nı oluşturur⁹. Yenice Boğazından sonra tekrar büyük yükselti halinde Kremna'ya (Çamlık Köy) kadar devam eder ve bu son kısımda üzerinde güneybatıda Çubuk, onun kuzeydoğusunda da Döşemealtı Boğazı bulunur¹⁰. Batıda Kadın Dağı ile doğuda, ona paralel Mercimek Dağı arasında 875 m. yükseklikte ve 15 km. kadar uzunluğunda bulunan Çubuk Boğazı dik ve dar bir vadi görünümündedir¹¹. Döşemealtı Boğazı ise Çubuk Boğazı'nın aksine, birbirine

⁶ Türkteki, 2012: s. 5.

⁷ Türkteki, 2012: s. 5.

⁸ Özsaıt, 1980: s. 33.

⁹ Özsaıt, 1980: s. 33.

¹⁰ Özsaıt, 1980: s. 33.

¹¹ Özsaıt, 1980: s. 33.

paralel dağların arasında biraz daha geniş bir durumdadır¹². Göller Yöresi'ne istila hareketleri Döşemealtı Boğazı ve Çubuk Boğazı'ndan olmuştur¹³.

1.1.1. İklim, Bitki Örtüsü ve Sular

Göller Yöresi'nin çoğunlukta kalan kısmı Akdeniz Bölgesi'nde kalmaktadır. Dolayısıyla iklim yapısı da daha çok Akdeniz iklimi ve Akdeniz ikliminin geçiş yapısının özelliğini taşır¹⁴. Ancak Göller Yöresi'nin tamamı, Akdeniz İklim özelliğini taşımaz. İçinde bulunduğu asıl Akdeniz Bölgesi iklimi ile, komşusu bulunduğu İç Anadolu bölümü arasında bir geçiş iklimine sahiptir¹⁵. Yörede yağış şartları bakımı ve ayrıca kış aylarında soğukluk ve yaz aylarında da sıcaklık bakımından bu geçiş iklimleri hissedilmektedir. Buna göre yıllık ortalama ısı bakımından yazlar Akdeniz Bölgesi'ne nazaran oldukça serin; kışlarsa Akdeniz kıyılarına göre sert, fakat iç Anadolu'ya göreyse oldukça ılık bir şekilde geçmektedir¹⁶. İç Anadolu iklimi Karasal İklim yapısına sahiptir. Göller Yöresi ise İç Anadolu'ya göre bölge ortalama yükselti bakımından biraz daha yüksek bir alana sahiptir¹⁷. Buna rağmen sıcaklıkların İç Anadolu'dan daha yüksek oluşu, Göller Yöresi'nin Akdeniz'in tesirinde oluşu, diğer bir ifadeyle Akdeniz ikliminin vadiler boyunca buraya kadar sokuluşuyla ilgilidir ve karasallık azalmıştır¹⁸. Yani Göller Yöresi iklimi çoğunlukla, Akdeniz iklimi ve Karasal ikliminin bir geçiş iklim özelliklerini göstermektedir.

Göller Yöresi, Antalya Körfezine (*Mare Pamphylum*) dökülen Aksu (*Kestros*), Köprüçay (*Eurymedon*) ve Manavgat çayının (*Melas*) vadileri boyunca nüfuz eden Akdeniz iklimine uygun olarak Akdeniz bitki örtüsü yani Maki bitki örtüsünün karakterini yansıtmaktadır¹⁹. Bölgenin Eskiçağ'daki bitki örtüsü de günümüzdeki karakterde olmalıydı²⁰. Genel olarak yamaçlardan başlayan kızılçam, karaçam, palamut meşesi, köknar, selvi, sedir, ardıç ve hatta yörenin güney ve orta

¹² Özsait, 1980: s. 34.

¹³ Özsait, 1980: s. 34.

¹⁴ Sevin, 2001: s. 154.

¹⁵ Özsait, 1980: s. 37.

¹⁶ Sevin, 2001: s. 154.

¹⁷ Özsait, 1980: s. 37.

¹⁸ Özsait, 1980: s. 37.

¹⁹ Özsait, 1980: s. 37.

²⁰ Sevin, 2001: s. 154

kesimlerinde de görülen zeytin gibi ağaç tipleri yer almaktadır²¹. Bunlardan da bilindiği üzere Göller Yöresi verimli ovaları, vadileri, ormanları bakımından zengin sayılabilecek bir bitki örtüsüne sahiptir ve yaşamaya gayet elverişli bir noktadadır.

Bizim hayatta kalabilmemiz için en önemli ihtiyacımız şüphesiz ki sudur. Ayrıca suyu temizlik ve tarımsal faaliyetlerimizde de kullandığımız için önemi çok daha büyüktür. Bunlardan dolayı da insanoğlu, yaşayacağı yerleri suyun olduğu alanlara kurmuştur.

Güneybatı Anadolu'nun bu alanı, göllerin yoğun olduğu bir kesimdir. Bu alana gölerin yoğunluğundan dolayı Göller Yöresi veya Göller Bölgesi denilmiştir. Göllerin Yöresi'ndeki göllerin büyük çoğunluğu tektonik göllerdir ve çökmelerle meydana gelen çukurlara yerleşmiş olduklarından derindirler²². Çoğunlukla kalker yükseltiler arasında yahut tepelerle çevrili olan bu göller, iklimin değiştirici etkeni ve manzaranın da bir parçasıdır²³. Bu göllerin bazılarının tuzlu bazılarının da tatlı su olmasının insanların hayatında önemli bir rol oynamalarına sebep olmuştur²⁴. Bu göller batıdan doğuya doğru, Salda, Acıgöl (*Anaua Lacus*), Yarıklı, Burdur Gölü (*Askania Lacus*), Gölcük, Hoyran, Eğirdir, Kovada ve Beyşehir (*Karalis*) Gölleri şeklinde sıralanmaktadır (Har. 1)²⁵. Kestel (*Paludes*) yöresinin kurutulmuş ve küçük çaplı gölleri arasındadır²⁶. Ayrıca Suğla Gölü, Akşehir Gölü, Eber Gölü, Işıklı Gölü ve Gölhisar Gölü'de Göller Yöresi'nde sayılması gereken göller arasındadır.

Burdur Gölü (*Askania*) ve Acıgöl'ün her ikisinin de suları tuzludur²⁷. Ayrıca Burdur Gölü karstik bir göldür ve Burdur Gölü, Acıgöl gibi kapalı havzalara yerleştiği için de suları acıdır²⁸.

Eğirdir ve Beyşehir Gölleri ülkemizin en tatlı su göllerindendir²⁹. Ayrıca yörede bunlara ek Gölcük Gölü'de tatlı su gölüdür³⁰. Eğirdir Gölü, dar bir boğazda

²¹ Özsait, 1980: s. 37.

²² Ersin Güngördü, Türkiye'nin Coğrafyası Türkiye Fiziki ve Coğrafi Bölgeler, Gazi Kitabevi, , Ankara, 2010, s. 61.

²³ Özsait, 1980: s. 41.

²⁴ Özsait, 1980: s. 41.

²⁵ Türkteki, 2012: s. 7.

²⁶ Sevin, 2001: s. 155.

²⁷ Güngördü, 2010: 61.

²⁸ İbrahim Atalay ve Kenan Mortal, Türkiye Bölgesel Coğrafyası, İnkılap Kitabevi, , İstanbul, 1997, s. 220.

²⁹ Atalay, 1997: s. 220.

³⁰ Özsait, 1980: s. 46.

birbirinden ayrı iki göl görünümündedir ve kuzeydeki kısmına, kuzey-doğusundaki yerleşme yerinden dolayı Hoyran Gölü denilmekle beraber, göl, ayırım yapılmaksızın Eğirdir olarak isim almıştır³¹. Beyşehir Gölü ise, bölgenin en büyük Anadolu'nun da üçüncü büyük gölüdür³². Coğrafi olarak Göller Bölgesinde bulunan gölün büyük bir bölümü Konya, küçük bir bölümü de Isparta il sınırlarında yer almaktadır³³. Beyşehir Gölü tabii bir göl olup, kendi yağış havzasının yağış rejimine bağlı olarak kurak yıllarda düşme, yağışlı yıllarda yükselme olarak gözlenen bir salınım göstermektedir³⁴. Beyşehir Gölünün fazla suları da Çarşamba Çayı ile Orta Anadolu'ya akmaktadır³⁵. Eğirdir Gölü'nün suları da Kovada oluğu aracılığıyla Kovada Gölü'ne oradan da Aksu'ya kavuşmaktadır³⁶.

Salda ve Yarıklı Gölleri karstik göllerdir³⁷. Bu iki gölü bazı çaylar beslemektedir. Bunlar Salda Gölü'nü, Salda Çayı, Doğanbaba Çayı ve Köpekçayı, Yarıklı Gölü'nü ise Yarıklı Çayı beslemektedir³⁸.

Suğla Gölü tektonik bir göldür. Yağışlı yıllarda alanı iyice genişlemekte, kurak yıllarda ise göl kurumakta ve alüvyonlu göl tabanı ortaya çıkarak, iyi bir tarım alanı oluşturmaktadır. Suları tatlıdır. Su ürünleri ve sulama açısından önemi büyüktür. Göl, kendi drenaj alanından gelen ve Beyşehir Gölü'nden bırakılan, kış aylarında Suğla Ovası'nda oluşan sulardan meydana gelmektedir. Göl, kendi drenaj alanından gelen ve Beyşehir Gölü'nden bırakılan, kış aylarında Suğla Ovası'nda oluşan sulardan meydana gelmektedir³⁹.

Akşehir Gölü Göller Yöresi'nin en kuzey bölümüdür. Tektonik karakterli bir göldür. Eber Gölü gibi büyük bir çöküntü havzasının bir bölümünde oluşmuştur.

³¹ Özsait, 1980: s. 41.

³² Özsait, 1980: s. 43.

³³ Murat Nazar, *Beyşehir Gölü ve Beyşehir Gölü ile Tuz Gölü Arasındaki Sulama ve Tahliye Kanallarındaki Su Kalitesinin Değişimi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2018, s. 30.

³⁴ Nazar, 2018: s. 30.

³⁵ Atalay, 1997: s. 220.

³⁶ Atalay, 1997: s. 220.

³⁷ Atalay, 1997: s. 220.

³⁸ Türkteki, 2012: s. 7.

³⁹ Betül Yılmaz, *Suğla Gölü (Seydişehir/Konya) Bentik Algleri Üzerine Araştırmalar*, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007, s. 13.

Dısa akıntısı olmayan, kapalı bir göl olan Akşehir Gölü'ne, Eber Gölü'nün fazla suları doğal bir kanal ile dökülmektedir⁴⁰.

Eber Gölü Afyonkarahisar iline bağlı tektonik bir göldür. Eber Gölü'nü besleyen en önemli yüzey suyu Akarçay' dır. Bunun dışında güneydeki Sultandağları' ndan beslenen Eber Dere, Deresine Dere, Çay Deresi ve Dört Dereleri de gölü besleyen derelerdir. Ancak son yıllarda bu derelerinin sularının neredeyse tamamının sulamada kullanılmasından dolayı, suları Eber Gölü'ne ulaşmamaktadır. Eber Gölü'nün kuzeyden herhangi bir beslenmesi yoktur. Doğusunda ise Akşehir Gölü ile bağlantısı sağlayan doğal bir kanal bulunmaktadır⁴¹.

Gölhisar Gölü kendi adıyla anılan ilçenin büyük ovasında yer almıştır ve Burdur iline bağlıdır. Tektonik bir göldür. Göl, ovanın güneydoğusu etkilemiş olan kuzeybatı, güneydoğu yönlü faya bağlı olarak meydana gelmiştir. Gölün çevresinde yer yer bataklıklar oluşmuştur. Gölün beslenme havzası oldukça dardır. Gölhisar Gölü'nü besleyen devamlı bir akarsu yoktur. Gölü besleyen asıl kaynaklar göl tabanındaki yeraltı kaynak sularıdır⁴².

Işıklı Gölü, Denizli ili sınırları ve Dinar-Çivril Grabeni içinde, Büyük Menderes Nehri yatağı üzerinde yer alan tatlı su gölüdür. Göl, dar ve derin bir yataktan gelen Küfi Çayından gelen alüvyonları biriktirerek oluşmuştur. Işıklı Gölü'nün şekli kabaca üçgen biçimlidir. Işıklı Gölü drenaj alanı içinde, çok sayıda akarsu ve yüksek debili kaynaklar bulunmaktadır. Bunların en başta gelenleri, Dinarsuyu, Küfi Çayı ve Akçaydır⁴³.

Son olarak Karamık Gölü ise, Afyonkarahisar ilinin Çay ilçesine bağlı bir göldür. Suları güneyinde bulunan Düden aracılığıyla Eğirdir Gölü'nü besler.

⁴⁰ Halil İbrahim Buhurcu, *Akşehir Gölü'ndeki Bazı Balıkların (Cyprinus Carpio Linnaeus, 1758, Alburnus nasreddini Battalgil, 1944), Endoparazit Faunası Üzerinde Araştırmalar*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2006, s. 12.

⁴¹ Numan Emre Gümüş, *Eber Gölü (Afyon/Türkiye) Ağır Metal Kirliliğinin Tespiti ve Bulanık Mantık Yöntemiyle Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Doktora Tezi, Konya, 2018, s. 25.

⁴² Ali Uzun, *Gölhisar Gölü (Burdur) Su Kuşlarının Biyoekolojisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 1998, s. 3.

⁴³ Belma Gülcü Gür, *Işıklı Gölü'nün Suyunda, Sedimentinde ve Gölde Yaşayan Turna Balığı (Esox Lucius L., 1758)'nın Bazı Doku ve Organlarındaki Ağır Metal Birikiminin Araştırılması*, Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2014, s. 55.

Mevsimlerin değişimine göre su miktarı da değişiklik gösterir. Gölün kapladığı alan da buna bağlı olarak artmakta veya azalmaktadır⁴⁴.

Bölge akarsuları ise genelde kuzeyden güneye doğru akıp sularını Antalya Körfezi'ne boşaltırlar⁴⁵. Ortak özellikleri ise kireçli araziden gelen suyu bol kaynaklarla beslendiklerinden yazın fazla fakirleşmemeleridir⁴⁶. Bu akarsular batıdan doğuya doğru sıralanacak olursa, Bozçay (*Lysis*), Bozçay (*Tauros*), Aksu (*Kestros*), Köprüçay (*Eurymedon*) ve Çarşamba Suyu'dur.

İlk olarak yörenin batısındaki Bozçay (*Lysis*) birinci ve ikinci dağ sırası arasında yer almaktadır ve güneyden kuzeye doğru akan bir nehirdir. Ayrıca nehir vadisinin her iki tarafı verimli alüvyal ovalar tarafından kaplanmıştır. Bu ovalar ise bölgede erken devirlerden itibaren yerleşme merkezlerine sahne olmuştur⁴⁷.

Batıdan doğuya sıraladığımız da ikinci olarak Bozçay (*Tauros*) akarsuyu karşımıza çıkar. Birkaç küçük nehrin birleşmesiyle meydana gelmiştir. Önce doğuya sonrada arazi kırılmalarından dolayı kuzeye yönelir. Bozçay akarsuyu son yıllara kadar Kestel Gölü'ne dökülürdü ancak gölün kurutulmasından dolayı, suni bir yatakla güneydoğudaki Kırkgöz'e akıtılmıştır⁴⁸.

Bölgede, en önemlilerinden olan Aksu (*Kestros*) nehri, birkaç derenin birleşmesiyle oluşmuş ve kuzeyden güneye yön almıştır⁴⁹. Aksu (*Kestros*) son olarak da Antalya Körfezine dökülür⁵⁰. Bölgede yerleşme açısından önemli bir nokta sayılmaktadır.

Dağlık Göller Yöresi yaylasını kuzeyden güneye doğru yol almış ikinci büyük nehir Köprüçay (*Eurymedon*)'dır. Selge (*Zerk*)'deki Olukköprü'nün altından geçtiği için adına Köprüçay denilmiştir. Sağından ve solundan birçok dereler alan Köprüsu veya Köprüçay'ın bazı yerlerde yatağı son derece daralar ve buralardan çağlayanlar yaparak Antalya ovasına iner⁵¹.

⁴⁴ İrem Yalman, *Karamık Gölü (Afyonkarahisar) Hydrodroma Despiciens Türü (Acarı Hydrachnidia) Üzerine Ağır Metallerin Etkisi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kimya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2016, s. 21.

⁴⁵ Sevin, 2001: s. 154.

⁴⁶ Sevin, 2001: s. 154.

⁴⁷ Özsait, 1980: s. 48.

⁴⁸ Özsait, 1980: s. 48.

⁴⁹ Özsait, 1980: s. 49.

⁵⁰ Özsait, 1980: s. 49.

⁵¹ Özsait, 1980: s. 49.

Son olarak arşamba Suyu ise Beyşehir Gölü'nün fazla sularını Beyşehir-Seydişehir boyunca uzanmakta olan depresyon alanı içindeki vadide taşır⁵². Suğla Gölü'nün kuzeyinden doğuya doğru ilerleyerek Konya Ovası'nın içlerine kadar ilerler⁵³. arşamba Suyu, Göller Bölgesi kapalı havza akarsularına tipik bir örnektir⁵⁴.

Yukarıda bahsi geçen göller ve akarsular, yöredeki önemli su kaynakları konumundadır. Bu göller ve akarsular sayesinde Göller Yöresi'nin dağlık arazisi, Akdeniz ve İç Anadolu'ya en kısa şekilde bağlayan su alanları ve yolları olmuştur. Bu yöre Prehistorik dönemlerden günümüze değin, hem yerleşme alanı hem de balıkçılık, tarımsal faaliyet vb. gibi etkenlerden dolayı insanlar için kıymetli olmuştur.

1.2. Göller Yöresi'nde Yapılan Araştırmalar

Göller Yöresi ile ilgili araştırmalar, 19. yüzyılın ilk başlarında başlamış ve o dönemden günümüze kadar devam etmiştir. Özellikle Prehistorik açıdan araştırmalar 19. yüzyılın ilk çeyreği ve sonrasında batılı seyyahların ilgisi ve çabasıyla yörede araştırmalar sıklaşmıştır ve bilimsel bir boyut vermeye başlamıştır. Ancak yöredeki araştırmaların erken başlamasına rağmen kazılar oldukça geç başlamıştır. Bu araştırmalar ve kazılar sayesinde Göller Yöresi'yle birlikte Anadolu'nun, kültür tarihi ve arkeolojisinin aydınlanması bakımından önemli bir yarar sağlanmıştır.

Göller Yöresi ile ilgili en yoğun çalışmayı özellikle de Burdur ve çevresinde, ilk defa 1881-1882 yıllarında W. M. Ramsay tarafından gerçekleştirilmiştir. Yöre içerisinde, W. M. Ramsay, Klasik Arkeoloji içerisinde araştırmalar yapmıştır⁵⁵.

K. G. Lanckoronski başkanlığında bir heyet 1884-1885 yıllarında yöreye gelip, Klasik arkeolojinin içinde yer alan antik kentleri incelemiş ve ayrıntılı bilgiler vermiştir⁵⁶.

⁵² Özsait, 1980: s. 51.

⁵³ Özsait, 1980: s. 51.

⁵⁴ Özsait, 1980: s. 51.

⁵⁵ W. M. Ramsay (Çev. Mihri Pektaş), *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960, s. 431- 462.

⁵⁶ Karl Graf Lanckoronski, *Pamphylia ve Psidia Kentleri, Cilt 2: Psidia*, Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, İstanbul, 2015.

Yörede, Prehistorik Dönemlerle ilgili ilk araştırma ise, 1909-1912 yıllarında H. A. Ormerod ve A. M. Woodward tarafından yapılmıştır⁵⁷. Daha çok yol güzergahlarının üzerindeki sistemli olmayan araştırmalardır. Ancak bu inceleme gezisi, Göller Yöresi'nin eski tarihini aydınlatmak için oldukça önemlidir. Prehistorya ağırlıklı olmak üzere Klasik arkeoloji de araştırmanın içine dahil edilmiştir⁵⁸.

Daha sonraki yıllarda Yörenin içerisinde yer alan Isparta ilinde, K. Bittel tarafından yüzey araştırmaları yapılmış ve çanak çömlek buluntularını toplayıp incelemiştir⁵⁹.

Yine yakın bir zamanda 1944 yılında Göller Yöresi'nde, Ş. Aziz Kansu başkanlığında bir heyet, TTK tarafından Burdur ve Isparta illeri çevresinde prehistorik araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırmalar Üst Paleolitik, Mezolitik ve Neolitik Dönemler'deki mikrolit kalkerli taşlardır⁶⁰.

Göller Yöresi'ne yakın sayılacak, Antalya kentinde prehistorik araştırmalar yapan İ. Kılıç Kökten, 1955 yılında Karain Mağarası ve Öküzini Mağarası'nda yüzey araştırmaları yapmış ve bu mağaralarda ilk defa sistematik kazılar başlatmıştır⁶¹.

1951-1952 yıllarında ve sonrasında J. Mellaart⁶², Göller Yöre'sinde oldukça kapsamlı çalışmalar yapmıştır. Yöre'de, Prehistorik araştırmalar yapmış ve başta Hacılar⁶³ ve Beycesultan⁶⁴ olmak üzere çok sayıda yerleşme yerlerini tespit etmiştir. Dört sezon kazıları sürmüş Hacılar Höyüğü ve 1954-1959 yılları arasında kazıları yapılmış Beycesultan Höyüğü, Anadolu prehistoryasının önemli merkezlerinden olmuşlardır⁶⁵.

⁵⁷ , H. A. Ormerod, "Prehistoric Remains in Southwestern Asia in Minor 3", *The Annual of the British School at Athens* 19, 1912, s. 48-53.

⁵⁸ Mehmet, Özsait, "Psidia Bölgesinde Yeni Prehistorik İskan Yerleri 1: Kuruçay, Çiğirankaya, Çallica, Yağlıyurt Yerleşmeleri", *Anadolu Araştırmaları*, IV-V, İstanbul, 1976, s. 72.

⁵⁹ K. Bittel, "Kleinasiatische Studien", *Istanbul Mitteilungen* 5, 1942, s. 184-185.

⁶⁰ Ş. A. Kansu, "Isparta-Burdur İlleri Çevresinde T.T.K. Adına 1944 Haziranında Yapılan Prehistorya Araştırmalarına Dair İlk Rapor" *Belleten* IX, 1945, s. 278.

⁶¹ İ. Kökten, Kılıç, "Antalya'da Karain Mağarası'nda Yapılan Prehistorya Araştırmalarına Toplu Bir Bakış", *Belleten*, C: XIX, 1955, s. 271-283.

⁶² James Mellaart, "Preliminary Report on The Survey Pre-Classical Remains in Southern Turkey", *Anatolian Studies*, S. 53, 1954, s. 17-32.

⁶³ James Mellaart, "Excavation At Hacilar I-II", *Edinburg University Pres.*, 1970.

⁶⁴ Seton Lloyd-James Mellaart, *Beycesultan Vol. I The Chalcolithic and Early Bronze Ages Levels*, London, 1962.

⁶⁵ Özsait, 2005: s. 699.

Yöre'nin güney uç kısmı sayılan Antalya'nın Elmalı İlçesinde, 1960'larda, Machteld Mellink tarafından Karataş-Semayük⁶⁶ ve yakınındaki Bağbaşı kazısı⁶⁷ ve araştırmalarını başlamıştır. Kazı süresi kısa olmasına rağmen Güneybatı Anadolu'nun prehistoriği açısından oldukça önemli olmuştur.

Yöre'de en kapsamlı yüzey araştırmalarını Mehmet Özsait tarafından gerçekleştirmiştir. Ağırlıklı olarak Isparta ve Burdur'da araştırmalarını sürdürmüştür. 1972 yılından 2010 yılına kadar aktif bir şekilde araştırmalar yapmıştır⁶⁸. Oldukça uzun bir süreç içerisinde yüzey araştırmaları yapan Mehmet Özsait ve Nesrin Özsait, Göller Yöresi'nin prehistoryasına ışık tutmuştur.

1978 yılından itibaren uzun yıllar boyunca, Refik Duru ve Gülsün Umurtak başkanlığında, Kuruçay Höyük⁶⁹ 1978-1988 yılları arasında, Hacılar Höyük⁷⁰ önce J. Mellaart tarafından 1957-1960 yılları arasında, sonra R. Duru ve Gülsün Umurtak başkanlığında 1985-1986 yılları arasında, Höyücek'te⁷¹ 1989-1992 yılları arasında ve Bademağacı Höyük'te⁷² 1993-2010 yılları arasında kazıları yapılmıştır. 2011 yılından bu zamana da Gülsün Umurtak başkanlığında, Hacılar Büyük Höyük (Hacılar II) kazıları sürdürülmektedir⁷³. Bu kazılar sayesinde Göller Yöresi'nin prehistoryası hakkında, bilim dünyasına oldukça önemli bilgiler sunulmuştur.

Yöre'de kazılar dışında birçok yüzey araştırmaları yapılmıştır. Bu yüzey araştırmalarına bakmak gerekirse: James Mellaart'ın⁷⁴, Mehmet Özsait'in⁷⁵, Ralf

⁶⁶ J. Machteld Mellink, "Excavations at Karataş-Semayük in Lycia 1967", *American Journal Archaeology* 72, 1968, s. 243-263.

⁶⁷ Christine Eslick, *Elmalı-Karataş I, The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and Other Sites*, Bryn Mawr PA, Pennsylvania, 1992.

⁶⁸ Özsait Armağanı, "Mehmet ve Nesrin Özsait Onuruna Sunulan Makaleler", Edt: Hamdi Şahin, Erkan Konyar ve Gürkan Ergin, "Prof. Dr. Mehmet ÖZSAİT'in Yayınları", Suna - İnan Kırac Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 2011, s. XVII - XXIV.

⁶⁹ Refik Duru, *Kuruçay I: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Neolitik ve Erken Kalkolitik Çağ Yerleşmeleri*, TTK Basımevi, Ankara, 1994.; Refik Duru, *Kuruçay II: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Geç Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri*, TTK Basımevi, Ankara, 1996.

⁷⁰ J. Mellaart, "Excavation At Hacilar I-II", *Edinburg University Pres.*, 1970.; Refik Duru, *Elli Yıllık Bir Arkeoloji Öyküsü Hacılar*, Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 2010.

⁷¹ Refik Duru, Gülsün Umurtak, *Höyücek 1989-1992 Yılları Arasında Yapılan Kazıların Sonuçları*, TTK Basımevi, Ankara, 2005.

⁷² Refik Duru, Gülsün Umurtak, "Bademağacı Höyüğü Kazıları Neolitik ve Erken Kalkolitik Çağ Yerleşmeleri I", Ege Yayınları, İstanbul, 2019.

⁷³ Gülsün Umurtak, Refik Duru, *Hacılar Büyük Höyük Kazıları-2016*, ANMED, AKMED/Koç Üniversitesi Suna & İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Antalya, 2017, s. 19-44.

⁷⁴ . Lloyd-J. Mellaart, *Beycesultan Vol. I The Chalcolithic and Early Bronze Ages Levels*, London, 1962, s. 70, hrt. 1.

Becks⁷⁶, Eray Dökü'nün⁷⁷, Marc Waelkens'in⁷⁸, Mehmet Özhanlı⁷⁹, Christine Eslick'in⁸⁰, Pedar W. Foss'un⁸¹, Eşref Abay ve Fulya Dedeoğlu'nun⁸², Hasan

⁷⁵ Özsait Armağanı, "Mehmet ve Nesrin Özsait Onuruna Sunulan Makaleler", Edt: Hamdi Şahin, Erkan Konyar ve Gürkan Ergin, "Prof. Dr. Mehmet ÖZSAİT'in Yayınları", Suna - İnan Kırac Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 2011, s. XVII - XXIV.

⁷⁶ Ralf Becks-vdd, "Pisida'da Yeni Bulgular: Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi* 39, Oksijen Basım ve Matbaacılık, 2015, s. 33-43.; Ralf Becks-vdd, "Güneybatı Pisida'da Yeni Bir Araştırma: Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", *Anamed* 13, AKMED / Koç Üniversitesi Suna & İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Antalya, 2015a, s. 185 - 192.; Ralf Becks-vdd, "Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", 33. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 271-272.; Ralf Becks-vdd, "2015 Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", 34. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 674.; Ralf Becks-B. Ayça Polat Becks, "2016 Yılı Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", 35. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Bursa Büyükşehir Belediyesi Matbaa Tesisleri, Bursa, 2018, s. 380.; Ralf Becks-B. Ayça Polat Becks, "2017 Yılı Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması", 36. *AST, Cilt 3*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 285-286.

⁷⁷ Eray Dökü-vdd, "Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi 2013 - 2014 Yılları Yüzey Araştırmaları", 33. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 230.; Eray Dökü-vdd, "2015 Yılı Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi Yüzey Araştırması", 34. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 648.; Eray Dökü-vdd, "2017 Yılı Uylupınar (Erken Kıbyra) Yüzey Araştırması Raporu", 36. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 522.

⁷⁸ Marc Waelkens-vdd, "Sagalassos 2010 Yüzey Araştırmaları", 29. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 2012, s. 187.; Marc Waelkens-vdd, "Sagalassos'ta 2012 Senesinde Gerçekleştirilen Yüzey Araştırmaları", 31. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 2014, s. 12.

⁷⁹ Mehmet Özhanlı, "Isparta İli Yalvaç, Gelendost ve Şarkikarağaç İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 2018", 37. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2020, s. 487-498.

⁸⁰ Christine Eslick, *Elmalı-Karataş I, The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and Other Sites*, Bryn Mawr PA, Pennsylvania, 1992.

⁸¹ Pedar W. Foss, "The Hacimusalar Project Regional Survey: Landscape and settlement investigations in the Elmalı Basin", edt. Kayhan Dörtlük, Burhan Varkıvaç vd., Tarkan Kahya, *III. Uluslararası Likya Sempozyumu: Sempozyum Bildirileri Cilt I-II*, AKMED, İstanbul, 2007, s. 3-6.

⁸² Eşref Abay-Fulya Dedeoğlu, "2003 Yılı Denizli/Çivril Ovası Yüzey Araştırması", 22. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2005, s. 43.; E. Abay-F. Dedeoğlu, "2005 Yılı Çivril Ovası Yüzey Araştırması 2005", 24. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2007, s. 279.; Fulya Dedeoğlu, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Bölge Yüzey Araştırması 2011 Yılı Çalışmaları", 30. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum, 2013, s. 216.; Fulya Dedeoğlu-vdd, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2013 Yılı Çalışmaları", 32. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2014, s. 153.; Fulya Dedeoğlu-vdd, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2014 Yılı Çalışmaları", 33. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 555.

Bahar'ın⁸³ ve Özdemir Koçak'ın⁸⁴ yüzey araştırmaları olmuştur. Bu yüzey araştırmaları ve kazılar neticesinde hem Göller Yöresi hem de Anadolu'nun oldukça eski tarihi açısından bizlere önemli bilgiler aktarılmıştır.

⁸³ Hasan Bahar, “Doğanhisar, Ilgın, Kadınhanı ve Sarayönü Yüzey Araştırmaları 1995”, 14. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1997, s. 360.; Hasan Bahar, “1998-1999 Yılı Konya-Karaman İlleri Yüzey Araştırmaları”, 18. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2001, s. 188.; Hasan Bahar, “Konya-Karaman İlleri ve İlçeleri 2004 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 23. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2006, s. 98.; Hasan Bahar, “Konya-Karaman İlleri ve İlçeleri Yüzey Araştırması 2005”, 24. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2007, s. 489.

⁸⁴ Özdemir Koçak, “Afyon - Bolvadin Yüzey Araştırmaları 2002 (Neolitik Çağdan İlk Tunç Çağına Kadar)”, 21. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2004, s. 174.; Özdemir Koçak, “Bolvadin, Çay ve Sultandağı Yüzey Araştırmaları 2003”, 22. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖŞİM Basımevi, Ankara, 2005, s. 20.; Özdemir Koçak, “Afyon İli ve İlçeleri Yüzey Araştırmaları 2004”, 23. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2006, s. 85.; Özdemir Koçak, “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2009 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 28. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Allame Tanıtım ve Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 2011, s. 182.; Özdemir Koçak, “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 31. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 2014, s. 81.; Özdemir Koçak, “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 32. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2015, s. 365.; Özdemir Koçak-vdd, “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2015 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 34. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 240.; Özdemir Koçak-vdd, “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2017 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 36. *AST, Cilt 3*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 245.

İKİNCİ BÖLÜM

GÖLLER YÖRESİ'NDE GEÇ KALKOLİTİK KÜLTÜR YERLEŞİMLERİ

Göller Yöresi gerek ılıman iklimi gerek verimli sulak toprağıyla birçok döneme ev sahipliğı yapmıştır. Bu ev sahipliğı yapılan dönemlerden biride Prehistorik Dönemlerin önemli evresi olan Kalkolitik Dönemin geç evresidir. Geç Kalkolitik Dönem içerisinde, birçok yerleşim açığa çıkarılmış ve Anadolu Arkeolojisine sunulmuştur. Bunlardan başlıcaları Beycesultan Höyük, Kuruçay Höyük ve Bağbaşı Yerleşimi'dir. Ayrıca Göller Yöresi içerisinde olmayan ve Antalya İli'nde bulunan Karain Mağarası ve Öküzini Mağarası da önemli bir konuma sahiptir. Bunlar dışında Yöre içerisinde araştırılmaları yapılan veya yapılmaya devam eden yerleşimler de incelenecektir.

2.1. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Yerleşimi ve Kültürel Özellikleri

Beycesultan Höyük, hem Batı Anadolu arkeolojisi hem de Göller Yöresi arkeolojisi için oldukça önemli ve büyük bir konuma sahiptir. Mimari, çanak çömlek, maden ve insan kalıntıları gibi birçok konuda incelenen Höyük'te önemli sonuçlarla karşılaşmış ve yayınlanmıştır.

2.1.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi

Beycesultan Höyüğü, Denizli ilinin kuzeydoğusunda, Çivril İlçesi'nin merkezinden 5 km. güneybatısında, Çivril-Denizli karayolu üzerinde yer almaktadır (Res. 1)⁸⁵. Adını, üzerinde türbesi bulunan Anadolu alpereni Beyce Sultan'dan alan yerleşim⁸⁶, doğu-batı cephesinde çift konili bir tepede yaklaşık 800 m. çapında ve ova seviyesinden yaklaşık 25 m. yüksekliğe sahip bir alandadır⁸⁷.

⁸⁵ Eşref Abay, "Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları", Edt: Altan Çilingiroğlu, Zeynep Mercangöz ve Gürçan Polat, "Beycesultan", Arkadaş Matbaacılık, İzmir, 2012, s. 40.

⁸⁶ Eşref Abay, 2012: s. 40.; İlhan Erdem, "Çivril İki Türkmen Derviş Beyce Sultan ve Habib-i Acem", edt: Türkan Banu Güler, Merve Cemile Keyvanoğlu ve Yasemin Zahide Erol, Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı 30, Ankara, 1997, s. 53-56.

⁸⁷ Abay, 2012: s. 40.

Höyük, Yukarı Menderes Havzası içerisinde olan, Batı Koni ve Doğu Koni olmak üzere iki tepeden oluşmuştur (Pl. 1). İlk kazı çalışmaları ise 1954 yılında başlamış ve 1959 yılına kadar kesintisiz devam etmiştir. Kazıya İngiliz Arkeoloji Enstitüsü adına kazı başkanlığını yaptığı Seton Lloyd ile beraber James Mellaart yapmıştır⁸⁸. İkinci kazılar ise Eşref Abay ve Fulya Dedeoğlu tarafından 2007 yılında başlatılmış ve halen devam edilmektedir. Ancak henüz Geç Kalkolitik Dönem tabakasına ulaşamamışlardır⁸⁹.

İlk kazılardan çıkan sonuçta Beycesultan Höyüğü, Geç Kalkolitik Dönem'den Geç Tunç Çağı sonuna kadar aralıksız yerleşime sahip olmuştur⁹⁰. Beycesultan'ın batı tepesindeki "SX" açması, genel tabakalanmasını ortaya koymuştur ve bunun sonucunda 40 kültür tabakası ortaya çıkarılmıştır. Kalkolitik Çağ tabakalarına 3 x 3,5 m. boyutlarındaki bir alanda varılmıştır. Şuan ki toprak seviyesinin 2 m. altında ana toprağa ulaşılmıştır⁹¹.

2.1.2. Stratigrafi

S. Lloyd ve J. Mellaart'ın kazı başkanlığını yaptıkları ilk kazıların sonucunda oluşan 40 kültür tabakalanması şu şekildedir:

Geç Kalkolitik Çağ	: XL-XX	İlk Tunç Çağı I	: XIX-XVIII
İlk Tunç Çağı II	: XVI-XIII	İlk Tunç Çağı III	: XII- VI
Orta Tunç Çağı	: V-IV	Geç Tunç Çağı	: III-I ⁹²

Beycesultan Höyüğü'nün GKD tabakaları 25x14 m. ölçüsünde ve yaklaşık 11 m. derinlikte olduğu tespit edilmiştir (Res. 2). Kazı dar bir alanda olmasına rağmen, GKD için oldukça önemli ve derin bir kazı yapılmıştır.

⁸⁸ Seton Lloyd-James Mellaart, *Beycesultan Vol. I The Chalcolithic and Early Bronze Ages Levels*, London, 1962.

⁸⁹ Mehmet Akif Erdem, *Yeni Dönem Beycesultan Höyük Kazılarında Tespit Edilen Geç Tunç Çağ Metal Buluntuları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Prehistorya ve Ön Asya Arkeolojisi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2015, s. 6.; Eşref Abay, vd., "Beycesultan Höyüğü 2017 Yılı Kazı Çalışmaları", *40. KST 2. Cilt*, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2018, s. 65 - 84.

⁹⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 9 - 13.

⁹¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 17-19.

⁹² Lloyd-Mellaart, 1962.

2.1.3. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi

Beycesultan Höyüğünde, XL. tabakadan XX. tabakaya kadar olan Geç Kalkolitik Çağ tabakalarının (Res. 2), oldukça küçük bir alanda araştırılması⁹³, mimaride belirsizliğe neden olmuştur.

XL. Tabaka:

Bu tabakada çok az çanak çömlek ve insan kemikleri dışında özellikle de mimari açıdan pek bir şey bulunamamıştır⁹⁴.

XXXIX. Tabaka (Res. 3):

Sıvalı kerpiç bir duvarın kısa bir kenarı bulunmuştur. Duvarlarda yanık izleri görülmüş ve duvarların içinde buğday taneleri olan çanak çömleklere rastlanmıştır. Bu kerpiç duvar tahıl ambarı olarak kullanıldığı ve yangınla tahrip olduğu düşünülmektedir⁹⁵.

XXXVIII Tabaka (Res. 3):

Mimari açıdan herhangi bir kalıntıyla ilişkilendirilemeyen bir kaldırım ve birçok çanak çömlek bulunmuştur⁹⁶.

XXXVII. Tabaka (Res. 3):

Burada da duvar vb. mimari kalıntıya rastlanılmamıştır. Ancak kaldırım olduğu düşünülen kenarda, tuğlaları siyah kilden yapılmış ve 56 x 32 x 8 cm ölçülerinde kutu bulunmuştur⁹⁷.

XXXVI. Tabaka (Res. 3):

Bu tabakada yukarıdan içeri giren büyük bir çukura rastlanılmıştır. Bu çukurun içi kısmen tuğlalarla kaplıdır ve sıvalı kutular bulunmuştur⁹⁸.

XXXV. Tabaka (Res. 3):

Bu tabakada kuzey ve güneye yönelen ve bir geçitle ayrılmış iki kerpiç binanın bazı bölümleri açığa çıkarılmıştır. Geçidin batısında 50 cm. kalınlığında bir duvar bulunmuştur ve bu duvarın bir ev duvarı olduğu düşünülmüştür. Bu duvarın iç kısmında çanak çömlek parçaları ve ocak izleri bulunmuştur⁹⁹.

⁹³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 17.

⁹⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

⁹⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

⁹⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

⁹⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

⁹⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

⁹⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19.

XXXIV. Tabaka (Res. 3):

Bu tabakada sıvalı kerpiç duvarlar bulunmuştur ve bu duvarlar kuzeybatıdan güneydoğuya doğru uzanmaktadır. Dörtgen biçimli bu duvarlar, tek odalı bir ev şeklinde yorumlanmıştır. Duvarın yüzleri yeşilimsi renkte kil ile sıvanmıştır. Ayrıca bu duvarlar boyunca uzanan bir seki bulunmaktadır¹⁰⁰.

XXXIII. Tabaka (Res. 3):

Bu tabakada, bitişikteki iki evin veya aynı evde bulunan iki odanın parçaları bulunmuştur. Kuzey kısımda yer alan duvarda bir kapı ve küçük bir ocağa rastlanılmıştır. Duvarlar 56 x 32 x 8 cm. ölçülerinde siyah tuğlalardan inşa edilmiştir. Duvarlar sarımsı sıva ile kaplanmıştır¹⁰¹.

XXXII. Tabaka (Res. 4):

Bu tabakada bir evin yanmış duvarları, her zamanki gibi taş temelleri olmaksızın biraz küçültülmüş ve 34 x 27 x 6 cm ölçülerinde tuğlalardan yapılmıştır. Duvarlarda yanık izlerine rastlanılmıştır. Kuzey duvarının karşısında, yanında iki tane kil astarlı çömlek deliği bulunan dikdörtgen bir ocak bulunmuştur¹⁰².

XXXI. (B) Tabaka (Res. 4):

Tabaka XXXII'deki evin yangın tarafından tahrip edilmesinden sonra, eski duvarlar kullanılarak başka duvarlar inşa edilmiştir. Yeni inşa edilen duvarlar sayesinde oluşturulan odaya doğudan girilmiştir. Duvarın yanında içinde buğday parçaları olan ve kerpiçten sıvanmış bir kap bulunmuştur. Ana odanın ortasında, büyük ve dairesel bir ocak bulunmuştur. Yapı yangınla yıkılmış ve kaldırımı yaklaşık 15 cm. derinliğe kadar küllerle kaplanmıştır¹⁰³.

XXXI. (A) Tabaka (Res. 4):

Kuzey duvarı biraz daha geriye ayarlanmış oldukça küçük bir ev bulunmuştur. Ana oda XXX. Tabaka'da olduğu gibi batı duvarı ile kısaltılmış olarak aynı hatlarda yeniden inşa edilmiştir. Odanın kuzey ve doğu taraflarında yükseltilmiş bir tezgah bulunmuştur. Odanın merkezinde dairesel bir ocak bulunmuştur. Ocağın çevresinde bir tane çanak ve içi mercimekle doldurulmuş bir sürahi bulunmuştur¹⁰⁴.

XXX. Tabaka (Res. 4):

¹⁰⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 21.

¹⁰¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 21.

¹⁰² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 21.

¹⁰³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁰⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

Bir önceki tabakayla iç içe sayılabilecek noktada bir ev inşa edilmiştir. Ancak bu evin güney ve duvarı, kazı alanının dışındadır. Güney duvarında yükseltilmiş bir kaldırım kenarı, dikdörtgen bir ocak ve ocağın bir kenarının yatak olduğu düşünülmüştür. Ev yangınla yıkılmıştır¹⁰⁵.

XXIX. Tabaka (Res. 4):

Bu tabakada küçük bir ev bulunmuştur. Batı duvarında bir kapı aracılığıyla ufak bir alandan ana odaya ulaşılmıştır. Kuzey duvarına karşı yükseltilmiş bir ocak bulunmuştur. Girişe yakın bir yerde, içi kül ile dolu, bir başka ocak tarzı çukura rastlanılmıştır. Bu çukurun içinde çanak çömlekleri parçaları bulunmuştur. Ev yeşilimsi harç içine yerleştirilmiş gri tuğlalarla örülmüştür. Duvarlar ki sıvalı ve üzerine bir kat da ince beyaz sıva ile kaplanmıştır. Ev yangınla tahrip edilmemiştir. Güney duvarının dışında, zeminin hemen altında bir bebek gömüsü bulunmuştur¹⁰⁶.

XXVIII. Tabaka (Res.5):

Bu tabakadaki evin temeli için, XXIX. Tabakadaki iki oda kullanılmış ve sıra halinde döşenmiş bir kerpiç dolgu ile doldurulmuştur. Tuğla boyutları ise 34 x 27 x 6 cm.dir. Yapı yangınla yıkılmıştır. Yanmış kireçlerden C/14 testi yapılmak için örnekler alınmıştır¹⁰⁷. Evin güneydoğu köşesinde ise bir giriş ve girişin hemen yanında iki kap bulunmuştur. Bu kapın içinde de küçük buğday tortularına rastlanılmıştır. Kerpiçten yapılmış bir elek ve dairesel ocağın arkasında da tavanı destekleyen bir direk bulunmuştur. Yine zeminin hemen altında, yapının da güneybatı köşesinde bir mezar bulunmuştur¹⁰⁸.

XXVII. Tabaka (Res. 5):

Bu tabakada da küçük ve tek odalı bir ev bulunmuştur. Bu odanın kuzey duvarında, bir kapı ve kapıya yakın bir noktada dikdörtgen biçimli, yükseltilmiş bir ocağa rastlanılmıştır. Güneybatı köşesinde ikinci bir yemek ocağı vardır. Ana ocağın karşısında 32 x 32 x 7 cm. ölçülerinde tuğlalardan yapılmış alçak bir tezgah bulunmuştur. Evin batı tarafında, dikkatlice sıvanmış ve tuğladan yapılmış bir kap bulunmuştur. İçinde buğday kalıntılarına rastlanılmıştır. Ayrıca evin güneydoğu

¹⁰⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁰⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁰⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁰⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

köşesinde dar bir geçit bulunmuştur ve bu geçidin zemininde bazı çanak çömleklerle rastlanılmıştır¹⁰⁹.

XXVI. Tabaka (Res. 5):

Bu tabakada kazı sırasında biraz daha büyük bir eve rastlanılmıştır. Odanın ortasında dikdörtgen bir ocak bulunmuştur. Ocağın içinde yanmış çanak çömlek parçalarına rastlanılmıştır. Yine ana odanın kuzey duvarı iki dikdörtgen payanda ile donatılmıştır. Doğu duvarının arkasında, başka bir oda veya sundurma bulunan bir kapı vardı. Ufak bir grup çanak çömlek üzerinde kaldırım kenarı bulunmuştur¹¹⁰.

XXVI. (A) Tabaka (Res. 5):

Aynı ev çok tahribata uğramadığı için kullanılmaya devam edilmiştir. Ancak bazı değişikliklere uğramıştır. Dairesel şekilli ve yükseltilmiş yeni bir ocak, eskisinin yerini almıştır. Evin batısında ve güney ucunda bir kapı eşiği ile geçit inşa edilmiştir. Yapı da, yangın sonucu oluşabilecek herhangi bir tahribata rastlanılmamıştır¹¹¹.

XXV. Tabaka (Res. 5):

Bu tabakanın kuzey tarafında bir duvar ve giriş kapısı bulunmuştur. Giriş kapısının yakınında, çanak çömlek kaplarıyla çevrili küçük dairesele bir ocağın yer aldığı daha geniş bir oda yer almıştır¹¹².

XXIV. Tabaka (Res. 5):

Bu tabakaya kadar mimari açıdan hep aynı yapım tekniği görülmüşken bu tabakada durum değişmiştir. Zemin planı, daha sonraki dönemlerde görülen "megaron" modeline benzeyen bir ev bulunmuştur. Megaron tipi konutların öncülü olduğu düşünülmektedir¹¹³. Yapının batı kısmında dairesele bir ocak ve tuğla tezgahı ortaya çıkarılmıştır. Bu kısımdan da ana odaya bir basamak ve kapı aracılığıyla girildiği saptanmıştır. Ana odanın duvarı boyunca bir sekinin varlığı saptanmıştır. Doğu duvarının ortasında ise ikinci bir kapı ile başka bir odaya geçiş sağlanmıştır. Bu odanın kuzey ve güney duvarları boyunca uyku platformu olarak kullandıkları düşünülen çıkıntılar görülmüştür¹¹⁴.

XXIII-XX. Tabakalar:

¹⁰⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

¹¹⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

¹¹¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

¹¹² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

¹¹³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

¹¹⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 26.

Bu tabakalarda çok fazla bir şeye rastlanılmamıştır. Kısmen temellerin izi sürdürülebilmiştir. XXIII. Tabakada kısmen düşmüş taşlarla kaplı bir ocak bulunmuştur. Bunun dışında bir şeye rastlanılmamıştır. XXII. Tabakada da yapısal anlamda çok fazla bir şeyle karşılaşılmamıştır. Kerpiçten yapılmış yıkıntı bir moloza rastlanılmış ve bu molozun koruma sur duvarı olduğu şeklinde düşünülmüştür. Bu yıkık molozun XXI. ve XX. tabakayı takip ettiği saptanmıştır. Bu yıkık sur/duvar hakkında çok az şeye ulaşılmıştır (Res. 6). Bu duvar kalıntılarının dışında XXI. ve XX. Tabakalarda bir şeye rastlanılmamıştır. XX. tabakayla birlikte Beycesultan Höyüğünde Geç Kalkolitik Dönem'de sona erdiği saptanmıştır¹¹⁵.

2.1.4. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği

Beycesultan Höyüğün çanak çömlekleri, Göller Yöresi içinde oldukça önemli bir noktada yer almıştır.

Beycesultan Höyük çanak çömleğinde genel olarak şu özellikler tanımlanmaktadır: Siyah ve kahverengi renklerde ve karakteristik koyu açıktır. Karmaşık olmayan şekillerdedir. Çanak çömlek gruplarında bezemeler oldukça azdır. Desenler sınırlıdır. Bu da özensiz üretildiklerini gösterir. Ayrıca kile kum katkılıdır. Höyüğün tek ortak tekniği ve karakteristik çanak çömlek özelliği ise, parlatılmış yüzeye mat beyaz boyada süslemedir¹¹⁶. Bu beyaz boyama süslemeciliği de Beycesultan Höyüğün, Geç Kalkolitik Dönem'de Yöre'de ki en erken özelliğidir. Daha sonraları Konya Ovası'nda da görülmektedir¹¹⁷.

İlk kazı çalışmaları sonucunda Beycesultan Höyüğün GKD çanak çömlek buluntularını, tabakalara göre dört grupta sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırma: GKD 1, GKD 2, GKD 3 ve GKD 4 şeklinde olmuştur¹¹⁸.

Çanak çömlek açısından, Höyüğün GKD olarak XL. ve XX. tabakaları arasında belirgin bir gelişme göstermediği saptanmıştır¹¹⁹.

XL.-XXXV. Tabakalar:

Bu tabakalardan çıkan kaplar oldukça sınırlı türdedir ve sınıflandırma olarak da GKD 1 evresi olarak nitelendirilmiştir¹²⁰.

¹¹⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 26.

¹¹⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71.

¹¹⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 77.

¹¹⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 77.

¹¹⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71.

¹²⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 79.

Dönemin karakteristik çanak çömleğinin hamurunda, küçük taş ve saman parçaları ile karıştırılmış oldukça kaba görünümlü ve çoğunlukla siyah renkli çanak çömlek grubu mevcuttur. Yüzeyi siyah rengin dışında olanlar ise, kahverengi ve gri renklerde çanak çömlek örnekleri vardır. Bezemeler de ise beyaz mat boya saptanmıştır. Sınırlı sayıda bulunan tür ve biçimler arasında, çanaklar, küçük su kovaları ve tek ya da iki kulplu sürahi şeklinde çömlekler çıkmıştır (Res. 7). GKD 1 evresi olarak nitelendirilen çanak çömleklerin şekillerinde de, kronolojik olarak birbirlerini takip ettikleri görülmüştür (Res. 7)¹²¹. Ayrıca çıkan çanak çömleklerin büyük çoğunluğunda kaidenin olmayışı da dikkat çekmiştir¹²².

Çanak çömleklerin süslemelerinde, dalgalanma cilaları, birbirini takip eden ve iç içe geçmiş X şeklindeki desenler ve az da olsa görülen dama tahtası şeklindeki dekorasyonlara rastlanılmıştır (Res. 7). Bu evredeki tabakalanmalarda, beyaz boyalı dekorasyon, ince yüzeye perdahlanmıştır. Desenler genellikle geometrik şekillerdedir ve repertuarı da oldukça kısıtlıdır. Çanak çömlek üzerinde ise desenler, çanakların kenar kısımları, tek ya da iki kulplu sürahi ve çömleklerin de gövde kısımlarına yapıldığı saptanmıştır (Res. 7). Oluşturulan çizgiler oldukça ince yapıldığı görülmüştür¹²³.

XXXIV-XXIX. Tabakalar:

Bu tabakalar GKD 2. evre olarak isimlendirilmiştir. Bu evrede çanak çömlek özellikleri bakımından bazı değişiklikler vardır¹²⁴.

Daha açık renkler ve önceki evreye göre az da olsa gelişen, V şeklinde yeni şekiller saptanmıştır (Res. 8). Ayrıca desenler biraz daha parlatılmıştır. Kaba hamur da çok daha iyi pişirilmesine rağmen çok fazla bir değişikliğe uğramamıştır. Biraz daha açık renkli siyah, devetüyü ve kırmızımsı renkler görülmektedir. Açık renklerin kullanılmaya başlanmasıyla desenlerin aralarında sanki benekler oluşturulmak istenmiştir¹²⁵. Tür ve biçim bakımından da, tek ya da iki kulplu sürahilerin yanı sıra bu evrede görülen üç kulplu sürahiler, çanaklar, küçük su kovaları ve derin tabanlı pişirme tabakaları bulunmuştur (Res. 8)¹²⁶.

XXVIII-XXV. Tabakalar:

¹²¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 79.

¹²² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 80.

¹²³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 81.

¹²⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 83.

¹²⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 85.

¹²⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 87.

GKD 3 adı verilen bu evrede bulunan çanak çömlek örnekleri oldukça azdır. Genel olarak Höyüğün GKD tabakaları arasında karakteristik açıdan çok fazla bir fark yoktur (Res. 9)¹²⁷.

Bu tabakalarda kaba hamurda bir değişiklik olmamıştır. Siyah ve kırmızı renklerin yanı sıra, krem renkli çanak çömlekler de görülmüştür. Çanak çömleklerin desenleri daha iyi parlatılmıştır. Desenlerin aralarında benekli motifler oldukça artmıştır. Tür ve biçim bakımından da sürahiler, çanaklar, küçük su kovaları görülmüştür (Res. 9). Sadece su kovalarında daha oval şekilde bazı değişiklikler görülmektedir¹²⁸.

XXIV-XX. Tabakalar:

Bu tabakalanmalar da GKD 4 evresi olarak adlandırılmıştır. Bu 4. evre Höyüğün, Geç Kalkolitik Dönem'de ki en iyi bilinenidir¹²⁹.

Önceki evrede olduğu gibi bu evrede de çanak çömlek türleri devam etmiş, ancak bazı yeniliklere uğramıştır. Sepet kulplu çanak çömlek kullanımının başlaması bu dönemin yeniliği arasındadır. Düz tabanlı mal gruplarının kullanımı artmıştır. Kaba hamurun kullanımında bir değişiklik görülmez. Mat beyaz boyalı çanak çömlek kullanımı oldukça azalmıştır. Bunun yerine biraz daha koyu renklerde perdahlanmıştır. Kahverengi ve siyah açıkılı ince mallarda, gri ve kırmızı gibi renkleri ekleyerek çeşitlemeler yapmışlardır. Desen olarak daha düzgün çizgiler kullanılmaya başlanmıştır (Resim 10)¹³⁰.

2.1.5. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları

Höyük'te GKD içerisinde, çok sınırlı bir boyutta maden buluntusu saptanmıştır. Dönemin günlük hayatında fayda sağlayacak bu buluntularda yirmi bir tabakanın sadece yedisinde, çok az da olsa bakır buluntu ele geçmiştir. Bunların içlerinde en önemlisi XXXIV. Tabakada bulunmuştur. Bu tabakada bir çömleğin içinde 1 gümüş ve 14 bakır nesne bulunmuştur¹³¹. Bu nesnelerin arasında, GKD içerisinde pek örneğine rastlanılmamış bir kama bulunmuştur (Res. 11). Bir diğer

¹²⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 91.

¹²⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 93.

¹²⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 95.

¹³⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 95.

¹³¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 280.

önemli maden buluntusu ise oldukça tekil bir örnek olan gümüş bir yüzüktür (Res. 11). Bunlar dışında iğneler, keskiler ve deliciler bulunmuştur (Res. 11)¹³².

Bu maden buluntuları Beycesultan Höyüğe, muhtemelen GKD içerisindeki ticaretten dolayı gelmiş olmalıdır. Özellikle de M.Ö. 4. binyıldan itibaren ticaretin var olduğu bilinmektedir. Bu ticaret sonucunda Höyüğe az da olsa bu bakır ve gümüşün gelmiş olduğu düşünülmektedir¹³³.

2.1.6. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Diğer Küçük Buluntuları

Höyük'te küçük buluntular olarak çok fazla alete rastlanılmamıştır¹³⁴. Dönemin günlük hayatında oldukça fayda sağlayacak bu buluntularda Bunlardan bazıları çakmaktaşıdan yapılmış kısa bıçak ve obsidyenden yapılmış sıyırma gerecidir¹³⁵.

Yeşilimsi renkte parlatılmış iki adet taş bulunmuştur (Res. 12: 11 ve 12). Bu taşlar XXII. ve XXVIII. Tabakalarda ele geçmiştir. Bileme taşları ya da kolye taşları (Res. 12: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13 ve 15) olarak düşünülen uçları delikli taşlarda görülmüştür¹³⁶.

Pişmiş topraktan yapılmış üç adet mil ağırşığı (Res. 13: 16, 17 ve 18) ve bir adet tezgah ağırlığı (Res. 12: 22) bulunmuştur. Bunlarda Höyük'te, eğirme ve dokuma varlığı olduğu yönünde düşünülmüştür. Ayrıca pişmiş kilden yapılmış pota denilen bir adet alet (Res. 12: 14) ve yine bir adet kilden yapılmış tablet (Res. 12: 21) bulunmuştur¹³⁷.

Kemik endüstrisi olarak da ayırt edilmesi güç olarak bahsedilen kısıtlı sayıda alet bulunmuştur. Spatula (?) olduğu düşünülmüş bir alet (Res. 12: 23) ve geri kalanlar ise bıçaklar (Res. 12: 24, 25) ve sıyırıcı gereçleridir (Res. 12: 26, 27 ve 28)¹³⁸.

¹³² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 282.

¹³³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 282.

¹³⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 273.

¹³⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 275.

¹³⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 275.

¹³⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 275.

¹³⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 275.

Höyük'te GKD tabakalarından toplanan hayvan kemikleri ise köpek, keçi, sığır ve domuz gibi hayvanlardır. Ayrıca yaban domuzu dişleri, karaca boynuzları da bulunmuştur¹³⁹.

2.1.7. Beycesultan Höyük Geç Kalkolitik Dönem Ölü Gömme Adetleri

Höyük'te oldukça az ölü gömmeye rastlanılmıştır. Bu ölü gömmelerde çocuk gömülerinden ibarettir. Ayrıca bu ölü gömmelerin hepsi de çömlekler içinde bulunmuştur ve ölü gömme hediyesinden bahsedilmemiştir.

Üç tabaka dışında ölü gömmeye rastlanılmamıştır. XXXIX. tabakada güney duvarının dış kısmında, bir bebek gömüsü bulunmuştur¹⁴⁰. XXVIII. tabakada yine zeminin hemen altında (Resim 13), yapının da güneybatı köşesinde bir çocuk mezarı bulunmuştur¹⁴¹. XXII. tabakada ise iri çömlekler içerisinde iki bebek mezarı bulunmuştur¹⁴².

2.2. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Yerleşimi ve Kültürel Özellikleri

Göller Yöresi içerisinde yer alan Kuruçay Höyük, Anadolu'nun Prehistorik yerleşmeleri açısından önemli bir konuma sahiptir. Höyüğün %60'ına yakın bir kısmı kazılmış ve yerleşme süreçleri açığa çıkarılıp yayınlanmıştır.

2.2.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi

Burdur ilinin batısında, Tefenni ilçesinden Denizli'ye giden devlet karayolunun 15. km.sinde, Burdur Gölü sahilinin 2-3 km. kadar güneyinde, Kuruçay Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Höyük ismini köyün isminden almıştır¹⁴³.

Höyük engebese fazla olan bir topografyaya sahiptir. Burdur Gölü çanağına güneyden alçalarak inen terasların sonuncularından birinin üzerinde yer

¹³⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 275.

¹⁴⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁴¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 23.

¹⁴² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 26.

¹⁴³ Refik Duru, 'Tarım'dan 'Yazı'ya Burdur Yöresi ve Yakın Çevresinin Altıbin Yılı (M.Ö. 8000 - M.Ö. 2000), BAKA Yayınevi, Antalya, 2016, sf. 31.

almaktadır¹⁴⁴. Doğal bir terasın üzerinde konumlanmıştır ve kültür tabakaların yüksekliği de yaklaşık 8 metredir (Res. 14)¹⁴⁵. Höyüğün batı ve kuzey yamacı, güney ve doğu yamaçlarına göre biraz daha dik bir konumdadır. Güney, batı ve kuzeyden derin dere yataklarıyla çevrili bir alanda bulunmaktadır¹⁴⁶. Höyüğün her iki yanında da sel sularının birikip zaman içerisinde akması sonucunda ortaya çıkan Bağderesi ve Karpuzluderesi olarak bilinen iki kurumuş dere yatağı bulunmaktadır¹⁴⁷. Höyük, 90 m. x 60 m. boyutlarında ve yaklaşık 8 m. yüksekliktedir¹⁴⁸.

Höyükte ilk olarak J. Birmingham'ın yüzey araştırması yapmış ve ardından da Refik Duru başkanlığında, 1978/1988 yılları arasında sürdürdüğü kazılarda ana toprağa kadar inilmiş ve yerleşmenin süreçleri büyük ihtimalle öğrenilmiştir (Res. 15)¹⁴⁹. Kazılar başlamadan önce, Höyük üzerinde ve çevresinde ziraat faaliyetleri yapılmış ve tahribata uğramıştır¹⁵⁰.

2.2.2. Stratigrafi

Höyük'te, Refik Duru'nun başkanlığında yapılan kazılar sonucunda, 13 tabaka ortaya çıkmıştır. Bunlar:

İlk Tunç Çağı II	: 1. ve 2. Tabaka	Geç Neolitik	: 11. Tabaka
Geç Kalkolitik Dönem	: 3, 3A, 4-6, 6A Tabakalar	Erken Neolitik (II)	: 12. Tabaka
Erken Kalkolitik	: 10-7. Tabakalar	Erken Neolitik	: 13. Tabaka ¹⁵¹ .

2.2.3. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi

Kuruçay Höyüğünde, 6A, 6, 5, 4, 3 ve 3A yapı katları olmak üzere, toplamda 6 yapı katı Geç Kalkolitik Dönem içerisinde yer almaktadır. Höyük, GKD itibarıyla oldukça uzun bir süre boyunca devam ettiği anlaşılmıştır ve daha önceki

¹⁴⁴ Duru, 2016: s. 31.

¹⁴⁵ Duru, 2016: s. 31.

¹⁴⁶ Mehmet Özsait, "Pisidia Bölgesinde Yeni Prehistorik İskan Yerleri (I): Kuruçay; Çiğirankaya; Çallica; Yağlıyurt Yerleşmeleri" *Anadolu Araştırmaları*, IV-V, İstanbul, 1976, s. 79.

¹⁴⁷ Refik Duru, *Kuruçay I: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları*, Neolitik ve Erken Kalkolitik Çağ Yerleşmeleri, TTK Basımevi, Ankara, 1994, s. 1.

¹⁴⁸ Özsait, 1976: s. 79

¹⁴⁹ Duru, 2016: s. 31.

¹⁵⁰ Özsait, 1976: s. 79.

¹⁵¹ Duru, 2016: s. 32.

tabakalaşmalardan farklı olduğu saptanmıştır. Ayrıca yerleşmeye bu dönemde, değişik etnik kökenli insanlar tarafından kurulduğu düşünülmüştür¹⁵².

6A Tabakası:

Bir önceki Erken Kalkolitik Dönem'in son tabakası olan 7. tabakanın kalın kerpiç duvarlarının hemen üzerine temelleri atılmıştır (Res. 16). 6A tabakası yenilemeler ve değiştirmelerle uzun süre iskan görmüştür. Bu tabaka kendi içinde, 6A2 ve 6A1 olarak ikiye ayrılmıştır. 6A2 evresi de Erken ve Geç olarak ikiye ayrılmıştır¹⁵³.

Yapıların işlevleri fark etmeksizin büyük çoğunluğunda, duvarlar tek sıralı taş temellidir ve bu temel toplama taşlardan yapılmıştır. Temel çukuru açılmadan toprak zemin üstüne eğim farkı gözetilmeksizin yapılmıştır. Duvarlar temeller üzerinde kerpiçle devam eder ve duvarları oldukça kalın taşlardan yapmışlardır (Res. 17)¹⁵⁴.

Yapıların çatı kalıntılarına çok fazla rastlanılmamıştır. Duvar yükseklikleri 2 metreye kadar korunmuştur ve ortak bir noktada kesilip çatıya geçilmiştir. Çatılar ahşap ızgara üstü dal-saz örgü ile kapatıldığına dair dal izli pişmiş kil parçaları bulunmuştur. Tabanlar ise bastırılmış kildendir. Kapı ve pencere örneklerine çok az rastlanılmıştır. Bu örneklerden sadece iki kapı ve bir pencere saptanmıştır. Bu örneklerden en bilinenin bir kapının (Res. 18) iki kenarında ortaya çıkarılmış ağaç sövelerdir.¹⁵⁵

Yapıların çoğunluğu dikdörtgen planlı ve tek odalıdır. Birbirlerine yakın ve bitişik olarak yerleştirilmiştir. Ancak genelde her yapının kendi duvarları vardır. 6A2 yapılarının yıkılması, yerine yenilerinin yapılması erken ve geç olarak ayrıma varılan alt evre değişiklikleridir¹⁵⁶.

6A2'nin sonunda ise daha kapsamlı değişiklikler olmuş ve bu değişikliklere 6A1 evresi denilmiştir (Res. 19). Bu evrede evler arasındaki sokaklar, duvarlarla bölünmüştür ve avlular da kapalı mekanlara dönüştürülmüştür. 6A yerleşmesi (Res. 20) genel olarak dışa kapalı; savunmaya yönelik planlanmış bir yerleşme içi, kabaca düzen gösteren kasaba görünümündedir. Yerleşmenin dış halkasındaki yapıların

¹⁵² Refik Duru, *Kuruçay II: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Geç Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri*, TTK Basımevi, Ankara, 1996, s. 1.

¹⁵³ Duru, 1996: s. 5.

¹⁵⁴ Duru, 1996: s. 5.

¹⁵⁵ Duru, 1996: s. 6.

¹⁵⁶ Duru, 1996: s. 7.

konumları, ileri geri yerleştirilmeleri, kazematlı yapısı savunma işlevine yönelik olduğu düşünülmüştür¹⁵⁷ ve tartışmaya açıktır.

Ancak burada evlerin dış duvarları aynı zamanda yerleşimin sınırını da belirliyor. Kazemat duvarı diye yorumlanan duvar, yerleşimin topografisi yüzünden bu şekilde konumlanmış olabilir.

Buradaki savunmaya yönelik ev olmayan duvarlar istisnasız hepsi iri taşlarla örülmüştür (Res. 17). Bu duvarlar ortada kalan yapıların duvarlarına oranla daha iri durumda olduğu düşünülmüştür. Ancak izometrik çizimlerde bu anlaşılmamıştır (Res. 20 ve 21). Bu tabakada tam olarak neden savunmaya yönelik kalın duvarlar örüldüğü bilinmemektedir¹⁵⁸.

Yerleşmenin açığa çıkartılan kısımlarında üç ana kapı saptanmıştır. Bunlar, doğuda, kuzeyde ve kuzeybatıda yer almaktadır (Res. 19). Bu kapıların her biri de bir iç avluyla ilişkilidir. Batı tarafında bozulmalar nedeniyle, bir kapı anlaşılamamıştır. Ancak net olarak anlaşılamasa da Batı Kapısı olduğu düşünülmüş bir kapı aralığı saptanmıştır. Kapı avluların yanı sıra bazı geçitler ve aralıklar ve yerleşme içinde sokakların başlangıçlarını oluşturan avlu ve meydanlara rastlanılmıştır¹⁵⁹.

Yerleşim kapılarıyla bağlantılı olan avlular, yerleşmede oluşturulmuş sokak sisteminin başlangıç yerleri olduğu düşünülmüştür. Yerleşmenin planında sonradan bazı değişimlerine rağmen önceden planlanarak sokak ve avlu sisteminin yapıldığı saptanmıştır¹⁶⁰.

6A Tabakasında toplamda 23 yapı tespit edilmiştir (Tablo 1). Evlerin içinde de genel olarak bir ocak tespit edilmiştir. Bu 23 yapıdan sekizi yerleşmenin merkez noktasına yapılmıştır. Geri kalanı da bunların etrafına yapılmış olduğu saptanmıştır. Ortadaki yapılar belli bir nizamda yapılmış ve çoğu kez kuzey-güney cepheli konumlandırılmıştır. Bu ortada olan sekiz yapı ya birbirinden bağımsız ya da çok kısa uzunlukta ortak duvarları vardır. Diğerleri ise genelde birbirleriyle yapışık bir şekilde yapılmışlardır. Ortada olan evler ve bunların çevresine konumlandırılmış şekilde yapılan evler, plan olarak aynı şekilde olduğu saptanmıştır. Sadece 5. ve 6. yapılar diğerlerine göre biraz daha büyüktür ve tabanları devamlı yükseltildiği

¹⁵⁷ Duru, 1996: s. 8.

¹⁵⁸ Duru, 1996: s. 8.

¹⁵⁹ Duru, 1996: s. 9-10.

¹⁶⁰ Duru, 1996: s. 11.

saptanmıştır. Bu evlerin yönetici ya da "Bey'in evleri" olarak yorumlanmıştır¹⁶¹. Yukarıdaki nedenler dışında, yerleşmenin merkez noktasında olduğundan bu şekilde düşünülmüştür.

Bu yerleşimin merkez olduğu yönündeki düşüncesi, tartışmaya açıktır. Çünkü yerleşim tamamen kazılmamıştır. Bu yüzden de merkez olduğu yönündeki düşünce, belirsizliğini korumaktadır. Ayrıca "Bey'in evleri" olarak yorumlanan bu evler de, açığa çıkarılan diğer evlerden, hem iç donanım hem de boyut bakımından hiçbir fark görülmemiştir. Bu yüzden "Bey'in evleri" diye bahsedilen evler de yorum bakımından yetersiz kalmaktadır.

Bu tabakayla ilgili son olarak da 8 numaralı yapının bir "Tapınak" yapısı olduğu düşünülmüştür (Res. 22). Bu 8 numaralı yapının planı diğerleriyle aynıdır. Yapının içinde iki dikme, ortada yuvarlak yalaklı, kerpiç stelli bir ocak ya da sunak (?), arkada yalaklı bir fırın ve bir ocak, topraktan dörtgen bir masa ve bir çukur gibi çok sayıda kalıntı metalar bulunmuştur (Res. 23). Yapının ortasında yere serili bir hasır saptanmıştır. Yapı tek odalı ve 5 m. x 7 m. ölçülerindedir. Giriş ve çıkış kısmı, batı duvarının kuzey köşesi tarafından yapılmıştır. Kapının daha sonra kapatıldığı saptanmıştır ve bir merdivenle çatıdan girildiği düşünülmüştür. Yapının doğu tarafında ise 24 numaralı evin içinde birçok çanak çömlek ve özgün kaplar bulunmuştur. Bu yapının, tapınak olduğu düşünülen 8 numaralı yapıya depo işlevli kullanıldığı düşünülmüştür. Genel olarak bu yapının özelliklerine bakıldığında, "tapınak" olduğu yönünde bir düşünce kesin olmamakla birlikte tartışmaya açıktır¹⁶².

Sadece, yapının içinde bulunan bazı eşyalar ve iç düzenlemesi bakımından "Tapınak" olduğu düşünülen bu yapı, açığa çıkarılan diğer evlerden, plan ve boyut açısından hiçbir fark görülmemiştir. Bu yüzden "Tapınak" diye bahsedilen yapı da yorum bakımından yetersiz kalmaktadır.

6. Tabaka:

6A yerleşmesinin yıkımının ardından, aynı yerde yeniden başlayan yapılanmaya ait tabakaya 6. tabaka denilmiştir. Bu tabaka da üç ayrı evreye ayrılmıştır. Bunlara 6c, 6b ve 6a isimleri verilmiştir¹⁶³.

İlk evrede (6c) 10 ev bulunmuştur (Res. 24). Yerleşmenin batı, güney ve doğu tarafları tahrip olmuştur. Bundan dolayı da 6c evresinin görünenden daha büyük

¹⁶¹ Duru, 1996: s. 12.

¹⁶² Duru, 1996: s. 12.

¹⁶³ Duru, 1996: s. 12.

olduğu düşünülmüştür. Ayrıca bu evrede meydan ya da avlu tarzı yapılar arası boşluklar görülmüştür. Yapıların genelde tek odalıdır ve içlerinde de bir fırın görülmüştür. Yapıların mimari özellikleri ve teknikleri bakımından 6A Tabakası ile genel olarak çok benzediği saptanmıştır. Plan değişikliği açısından 24 numaralı yapının (bir önceki tabakada tapınak deposu olduğu düşünülen 8 numaralı yapı), ufak değişikliklere uğramış ve doğu tarafındaki duvarına seki eklenmiş olduğu saptanmıştır. Bir diğer plan değişikliği olan yapı ise kuzey tarafında saptanan 28 numaralı yapıdır. Bu evin iki odası bulunmuştur. Büyük odası 5.50 m. x 5.50 m, küçük odası da 1.60 m. x 2.00 m. ölçülerindedir. Dış kapısı, batı tarafının kerpiç kısmına açılmış olduğu saptanmıştır¹⁶⁴.

Bu tabakanın bir başka evresi 6b evresidir. Bu evrede yapıların bazılarının eski kullanımlarının sürdüğü saptanmıştır. Bu eski kullanımların olduğu evlerde sadece kapı yerlerinin değiştirildiği görülmüştür. Bunun yanı sıra tek ve iki odalı yeni yapılar da yapılmıştır (Res. 25). Bu evre yapı kalıntıları büyük ölçüde tahrip olmuş şekilde ele geçmiştir. 5 numaralı yapıda at nalı biçimli fırın yapısı bulunmuştur¹⁶⁵.

6a evresi de yapım teknikleri değişmemekle birlikte, yerleşme düzeninde ve planlarda farklılıklar izlenir (Res. 26). Evler basit dikdörtgen planlıdır. Evlerin duvarları genelde birbirine yapışık bir şekilde yapıldıkları saptanmıştır. Bazı ekler ve onarımların yanı sıra yeni yapılanmalarla birlikte yerleşme, merkezde bir blok oluşturmuş görünümündedir¹⁶⁶.

6. yapı katı mimarlığı açısından bir önceki tabakadan çok farklı olduğu söylenemez. Bu de her iki tabaka arasında fazla bir zaman farkının olmadığını göstermiştir. Ancak bazı değişiklikler olduğu görülmüştür. Örneğin bir evin üç odalı olması ve bir evin üç duvarının temelinde taş kullanılmışken dördüncü duvarında sadece kerpiç kullanılması bu değişiklikler arasındadır (Res. 26). Genel olarak bakıldığında ise, 6. tabakada evrelerinde yerleşim kapıları konusunda bilgi edinilememiştir. Ayrıca 6. tabakada yerleşmenin batıya kaydığı ve yapı sayısında bir azalma olduğu görülmüştür¹⁶⁷.

5. Tabaka:

¹⁶⁴ Duru, 1996: s. 13.

¹⁶⁵ Duru, 1996: s. 13.

¹⁶⁶ Duru, 1996: s. 14.

¹⁶⁷ Duru, 1996: s. 14.

Bu tabakada höyüğün güneydoğu köşesinde yoğunlaştığı saptanmış ve oldukça kısıtlı ev kalıntıları ortaya çıkmıştır (Res. 27). Önceki tabakalara benzeyen yapım teknikleri görülmüştür. Evler taş temelli kerpiç duvarlardan yapılmıştır. Güneydoğu tarafındaki duvarlar oldukça kalın yapılmıştır¹⁶⁸.

Ortada sadece bir ev bulunmuştur. Bu eve 47 numarası verilmiştir. Önceki tabakalarla aynı teknikte yapılmıştır. Tek odalıdır ve güneydoğu köşesinde de ocak bulunmuştur. Geri kalan yapılar güneydoğu köşesinde aralarında büyükçe bir avluyla yapıldıkları saptanmıştır¹⁶⁹.

4. Tabaka:

Bu tabaka höyüğün kuzey yarısına yoğunlaşmıştır. Mimarlık kalıntıları oldukça az ve bozuk durumda olduğu görülmüştür (Res. 28). Batı taraftaki duvarların bazı kesimleri, kalın ve hafif kavisli olduğundan bir sur niteliğinde (?) olduğu düşünülmüştür¹⁷⁰.

Bazı duvarların temellerinde daha önceki tabakalarda olduğu gibi tek sıralı taş temel üzerine kerpiçten yapıldıkları görülmüştür. Ayrıca evlerin içinde hiç ocak ve fırına rastlanılmamıştır¹⁷¹.

4. tabakanın mimarisinde, önceki tabakalara göre bazı değişiklikler de görülmüştür. Yerleşme oldukça küçülmüştür ve etrafını kalın ve bağımsız nitelikli bir duvarla çevrildiği düşünülmüştür (Res. 28) saptanmıştır. Bu da höyükte bir ilk niteliğinde olduğu saptanmıştır¹⁷².

3A Tabakası:

Bu tabakada oldukça ufak bir alanda iki yapı ortaya çıkarılmıştır. Yapılarda sadece taş temel ele geçmiştir ve duvar kalıntılarına rastlanılmamıştır (Res. 29). Bu evler birbirine bitişik şekildedir ve içlerinde ocak veya fırına rastlanılmamıştır. 54 ve 55 numaraları verilen evlerin birbirleriyle temelde derinlik farkı olduğu görülmüştür¹⁷³.

3. Tabaka:

Höyükte bu tabaka, GKD içindeki son yerleşmesidir. Bir önceki tabakada olduğu gibi oldukça sınırlı bir alanda saptanmıştır. Höyüğünde doğu yamacında

¹⁶⁸ Duru, 1996: s. 15.

¹⁶⁹ Duru, 1996: s. 15.

¹⁷⁰ Duru, 1996: s. 15.

¹⁷¹ Duru, 1996: s. 16.

¹⁷² Duru, 1996: s. 16.

¹⁷³ Duru, 1996: s. 16.

görülmüştür ve 4 yapıya rastlanılmıştır. Bunlardan üçü bitişik şekilde konumlandırılmışken sadece 59. numara verilen evin bağımsız bir şekilde yapıldığı görülmüştür (Res. 30)¹⁷⁴.

56. numara verilen bir evde, kareye yakın bir planda olan bir yapıya rastlanılmış (Res. 30) ve temeli de bir önceki tabakada olan evin hemen üzerinde oturtulduğu saptanmıştır. Duvar işçiliğinin özenli yapıldığı görülmüştür. Üç bölümü olan bu yapının, içinde bulunduğu taşınmaz eşyalardan dolayı, tapınak (?) olduğu düşünülmüştür. Bu yapı yangın sonucu yıkılmış olduğu saptanmıştır. Yapının büyük odasındaki kuzeybatı köşesinde bulunan bir kapı aracılığıyla bir başka odaya geçiş imkanı sağlanmıştır. Bu ev ya da odaya 57 numarası verilmiş ve içinden çıkan çanak çömleklerden dolayı depo işlevli olarak kullanıldığı düşünülmüştür¹⁷⁵.

Burada çıkan evlerin birbirleriyle taban farkı oldukları görülmüştür. Bundan dolayı da aralarında az da olsa zaman farkları oldukları düşünülmüştür¹⁷⁶.

Mimari bölümü üzerinde de bahsedilen ocak ve fırınlara genel olarak kısaca değinilmek istenirse, ocak GKD tabakalarında oldukça az rastlanılmıştır ve genelde de at nalı dikdörtgen biçimdedir. Hemen her evde olması gerekli olduğu düşünülen ocaklara pek az rastlanılmasının nedeni dayanıksız yapılmaları olduğu düşünülmektedir¹⁷⁷.

Yapılar içinde rastlanılmış fırınlar ise, üzeri kapalı ve evlerin köşelerine yerleştirilmiş halde görülmüştür. Genellikler at nalı veya yuvarlak planlıdır¹⁷⁸.

2.2.4. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği

Höyükte GKD içerisinde çoğunlukla küçük ya da orta boyutlarda bardak, tabak, çanak, maşrapa gibi çanak çömlekler bulunmuştur. Bu bulunan çanak çömlekler fazla özenilmeden yapılmış mutfak ve depolama amaçlı kullanılan metalardır¹⁷⁹.

Çanak çömlekler genel olarak, dönem içerisindeki tabakalarda birbirine benzemiş oldukları saptanmıştır. Bundan dolayı da genel itibarıyla üç türe ayrılmıştır. Bu türler: G Türü, H Türü ve I Türü'dür. Sayıca en çok rastlanan tür G

¹⁷⁴ Duru, 1996: s. 17.

¹⁷⁵ Duru, 1996: s. 17.

¹⁷⁶ Duru, 1996: s. 17.

¹⁷⁷ Duru, 1996: s. 18.

¹⁷⁸ Duru, 1996: s. 18.

¹⁷⁹ Duru, 1996: s. 25.

Türü ve H Türü diye isimlendirilen mallardır. I Türü ise GKD sonlarına doğru kullanıldığı düşünülmüş mallardır. Bu gruplar dışında kaba mallar-mutfak kapları ve ayrışık yapılarda vardır. Bu mallar da G türü çanak çömleklerine benzemelerine rağmen, boy ve formdaki çeşitliliğinden kaynaklı, farklı gruplarda değerlendirilmiştir¹⁸⁰.

G Türü olarak değerlendirilen çanak çömlekler (Res. 31), elle biçimlendirilmiş, genelde ince ve düzgün kenarlara sahip, kahverengi, siyah, gri ve az da olsa beyaz renk tonları kullanılmış gruptur. Kapların üzerlerine çoğu kez aynı hamur sulandırılarak bir astar daha sürülmüştür ve yüzeyi genelde düzgündür. Her çanak çömleğin üzerinde açkılama yapılmıştır. Kahverengi ve gri renkli çanak çömlekleri, siyah renkli çanak çömleklere göre çok daha iyi pişirildiği saptanmıştır¹⁸¹.

G Türü çanak çömleklerin formları genellikle hafif S profillidir. Dipler genelde düzdür ve karında ya da boyun altında yumuşak bir kıvrılma vardır. Ayrıca tek ya da çift kulp kullanımı oldukça yaygındır. Kulplar genellikle omuzla dudak arasında yapılmıştır¹⁸².

Bu türde bezeme çok nadir olarak karşımıza çıkmaktadır. Boya, çizgi, kabartma gibi yapılmış olan süslemeler oldukça azdır¹⁸³.

H Türü olarak değerlendirilen çanak çömlekler ise (Res. 32), tabaklar, çanaklar ve derin çanaklar olarak sınıflandırılmıştır. İçinde bitki ve taşçık katkılı, hamuru gri, kahverengi ve siyah renklerde bulunmuştur. İyice pişirildikleri saptanmış bu tür, elde yapılmış ve çoğu kez iyi yoğrulmuştur. Dış yüzeyleri genellikle iyi açkılanmıştır¹⁸⁴.

Bu türdeki kaplar genellikle iri ve geniş yüzeylidirler. Dış yüzeylerinde de süslemeye rastlanılmamıştır. Ayrıca kulplu, parmak tutamaklı ve kulpsuz olarak saptanmıştır¹⁸⁵.

I Türü olarak değerlendirilen çanak çömlekler de ise (Res. 33), GKD'in son yerleşim evresinde bulunmuştur. Sayıları oldukça az olan bu çanak çömlek türü, açık kahve-bej ve devetüyü renklerindedir. Elde yapılmışlardır ve bazıları astarlıdır.

¹⁸⁰ Duru, 1996: s. 25.

¹⁸¹ Duru, 1996: s. 25.

¹⁸² Duru, 1996: s. 27.

¹⁸³ Duru, 1996: s. 27.

¹⁸⁴ Duru, 1996: s. 27.

¹⁸⁵ Duru, 1996: s. 28.

Hamurunda az da olsa taşçık ve bitkisel atıklar vardır. Dış yüzeylerinde açıklama oldukça zayıftır. Yapım aşamasında iyi pişirilmedikleri saptanmıştır¹⁸⁶.

Bu türdeki kaplar genellikle bardaklar, derin çanaklar ve sürahilerdir. Kapların küçük ve ince kulpları vardır¹⁸⁷.

Kaba Mallar-pişirme ve depolama kapları olarak değerlendirilmiş ve genellikle G Türü'ne benzeyen çanak çömleklerde ise (Res. 34), farklılık olarak: Az pişirilmiş, yüzeyleri de açık aletiyle düzeltilmiş olduğu düşünülen kaplardır. Hamura ot, saman ve taşçıklar katılmıştır. Bu kaplardan bazıları ise mezar çömleği olarak kullanıldığı saptanmıştır¹⁸⁸.

Bu kapların bir çoğu depo olarak nitelendirilen yapılarda ele geçmiştir. Bulunan kaplardan birçoğu sağlam ele geçmemiştir. Kulp olarak da G Türü'ne benzemektedirler. Ancak bazı farklılıklar olduğu düşünülmüştür. Bu farklılıklar ise kulpların altında kabartmalar, uçları yukarı veya aşağı sarkıtılmış tutamaklardır¹⁸⁹.

Son olarak değerlendirilen başka çanak çömlek türü de Ayrışık Yapımlar olarak tanımlanmış kaplardır. Bu kaplar kulplu ya da kulpsuz fincanlardır. Bazı yapım özellikleri bakımında yine G Türü'ne benzetilmiş olmasına rağmen farklı bir kategoride değerlendirilmiştir¹⁹⁰.

6A Tabakası:

Bu tabakada özellik bakımından yukarıda da bahsedilen G Türü, H Türü, Kaba Mallar ve son olarak da Ayrışık Yapımlar olarak değerlendirilmiş çanak çömlekler çıkmıştır¹⁹¹. Maşrapa, testi, çömlek, fincan, şişe gibi çanak çömlek tipleri bulunmuştur¹⁹².

Genel olarak 6A, 6, 5, 4 ve 3. Tabakalarda G Türü, H Türü, Kaba Mallar ve Ayrışık Yapımlar olarak değerlendirilmiş çanak çömlekler kullanılmıştır. Bunlara ek olarak 3. Tabakada I Türü olarak değerlendirilen mal grubu ortaya çıkmıştır¹⁹³.

¹⁸⁶ Duru, 1996: s. 28.

¹⁸⁷ Duru, 1996: s. 29.

¹⁸⁸ Duru, 1996: s. 29.

¹⁸⁹ Duru, 1996: s. 31.

¹⁹⁰ Duru, 1996: s. 31.

¹⁹¹ Duru, 1996: s. 32.

¹⁹² Duru, 1996: s. 33.

¹⁹³ Duru, 1996: s. 32-43.

2.2.5. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları

Kuruçay'da, iğne/dikiş iğnesi, mızrak ucu, balta-keski ve bıçak gibi çok sayıda bakır buluntularına rastlanılmıştır.

İğneler olarak çoğu kırık şekilde ele geçmiş 20 kadar iğneye rastlanılmıştır (Res. 35). Bunların bazıları da dikiş iğnesidir. Tepede ip geçmesi için oluşturulmuş delikli dikiş iğneleri, silindirik gövdelidir ve uzunlukları da 6 ile 12 cm. arasındadır. Genel olarak iğneler 6A, 6. ve 4. tabakalarda bulunmuştur¹⁹⁴.

Höyükte mızrak ucu sadece bir tane bulunmuştur. Tekil bir örnek olan bu mızrak ucu, ortası kabarık, iki yana doğru giderek incelen ve keskinleşen bir görünümündedir. Sapın gövdeyle birleşen tarafı ise dörtgen kesitlidir. Sapın uç kısmı da kanca şeklinde kıvrılmış olduğu saptanmıştır (Res. 36)¹⁹⁵.

Balta-Keskiler ise yarım ay biçimli geniş ve keskin ağızlı, dar enseli ve yassı bir gövdeye sahiplerdir (Res. 36). Bazı balta-keskilerde, bir yüzeyin düz, diğer yüzeyin ise hafif dalgalı olduğu görülmüştür. Balta-keskilere 6. Tabakada rastlanılmıştır¹⁹⁶.

Maden buluntularında son olarak bıçaklar ise, günümüzdeki mutfak bıçaklarına oldukça benzemektedir. İki ucu küt ve yassı kesitli bakır bıçağın, sap kısmındaki ucunda bir delik görülmüştür (Res. 36). Bıçak, 6. tabakanın 6c evresinde bulunmuştur¹⁹⁷.

Kuruçay Höyük'te maden buluntularına 6 ile 3. tabakalar arasında karşılaşılmıştır ve bu buluntuların geniş alanda araştırılmasına rağmen, madenci atölyelerine rastlanılmamış ve buna dair bir iz bulunamamıştır Buna rağmen Höyük'te iki tane pota bulunmuştur¹⁹⁸. Bu da maden işlemesine dönük bir buluntu örneğidir. Ancak maden buluntularının genel itibarıyla Höyük'e ticaretle gelmiş olabileceğine dair düşündürmektedir.

2.2.6. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Diğer Küçük Buluntuları

Höyükte kazılar sırasında birçok küçük buluntulara rastlanılmıştır. Dönemin günlük hayatında oldukça fayda sağlayacak bu buluntularda, pişmiş toprak eserler,

¹⁹⁴ Duru, 1996: s. 56.

¹⁹⁵ Duru, 1996: s. 56.

¹⁹⁶ Duru, 1996: s. 57.

¹⁹⁷ Duru, 1996: s. 57.

¹⁹⁸ Duru, 1996: s. 58.

kemik ve boynuz eserler, taş eserler ve yontma taş eserler olarak sınıflandırılmış ve ele alınmıştır.

2.2.6.1. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Pişmiş Toprakta Yapılmış Buluntular

Kuruçay Höyüğü GKD tabakalarında pişmiş topraktan yapılmış buluntular oldukça az sayıda ele geçmiştir.

Bu buluntularda figürin, idol, hayvan figürleri, riton, kadeh, potalar, kap kapatmaları, ağırşaklar, tezgah ağırlıkları, ocak buluntuları ve işlevi anlaşılamayan buluntulardır.

Höyük'te 6A tabakasındaki 14. evin tabanında, bir adet insan figürini bulunmuştur (Res. 37). Ana Tanrıçayı betimlediği anlaşılan bu figürin, koyu devetüyü renkli hamurdan yapılmış, kırmızı boya astarlı, açık ve iyi pişirildiği anlaşılmıştır. Baş tarafı kırık olarak ele geçmiş ve eller göğüsler üzerinde, bacaklar ileriye uzatılarak oturur şekilde gösterilmiştir. Kalçaları oldukça geniş, memeler ve karın kısmı hafif kabarık ve el ile ayakları da derin çizgilerle belirtilmiştir¹⁹⁹. Ancak bu figürinin form açısından GND/EKD, Hacılar, Kuruçay ve Höyücek'te bulunmuş olan figürlere benzetilmiştir²⁰⁰. GKD olarak yorumlanmasına sebep olan farkı ise, oturma pozisyonu olarak tasvir edilmiş olmasıdır²⁰¹.

Yine tek bir örnekle ele geçen idol ise (Res. 37), GKD'nin üst kat molozlarının birinde bulunmuştur. Bej renkli hamurdan, son derece şematik şekilde biçimlendirilmiş idolün başı, boyunla birlikte oldukça kısa ve kalın bir çıkıntı durumundadır. Kolları kısadır, ayakları belirtilmemiştir ve sanki kundaklanmış bir bebeği andırmıştır. Gözleri de delikler açarak belirtilmiştir. Yüz ve gövdenin ön ve arkasında kırmızı boya izleri vardır. İdolün cinsiyetini belirtmeye yarayacak herhangi bir iz yoktur²⁰².

Kabaca bir şekilde aktarılmış hayvan figürleri (Res. 37), sadece iki tabakada görülmüştür. Bunlar da 6A ve 6. tabakalardır. Figürlerin koyun ve keçileri betimledikleri düşünülmüştür²⁰³.

¹⁹⁹ Duru, 1996: s. 51.

²⁰⁰ Duru, 1996: s. 51.

²⁰¹ Duru, 1996: s. 51.

²⁰² Duru, 1996: s. 52.

²⁰³ Duru, 1996: s. 52.

Höyüğün 6. tabakasında, grimsi bej hamurlu, az pişirilmiş ve başı olmayan kuş gövdesi şeklinde bir riton bulunmuştur (Res. 37)²⁰⁴.

Höyüğün 6A tabakasında, yükseltilmiş kaideli, koyu renkli, astarlı, hafif açkılı ve orta derecede pişirildiği anlaşılan, minyatür bir kap bulunmuştur²⁰⁵.

Maden eritmek için kullanıldığı düşünülen ve adına da Pota (?) olarak tanımlanmış bu kaplar (Res. 37), Höyük'te 6. ve 3. tabakalarda rastlanılmıştır. Bu iki kapta oval biçimlidir. 6. tabakada bulunan birinci pota (?), grimsi kahverengi hamurdan özensizce yapılmış ve dış tarafı da hafifçe düzleştirilmiş, tabanı düz bir kaptır. İkinci kap ise açık kahverengi hamurdan kabaca yapılmış ve iyi pişirilmediği saptanmıştır. Uzunca bir sapı vardır ve bu sapın karşısında içindekini akıtmaya yarayan, hafifçe dışa devrik bir şekilde yapılmıştır²⁰⁶.

Bu potaların görünüm itibariyle benzerliği günümüzdeki "Çömçe" olarak bilinen ve tahtadan yapılan kepçeye yani mutfak aletine benzemektedir.

Höyük'te 6A ve 6. tabakalarda ele geçmiş, disk biçimli metalar bulunmuştur. Bunlar da kap kapatmaları olarak düşünülmüştür (Res. 38). Kenarları hafifçe kabartılmış ve karşılıklı ikişer delik açılmıştır. Bu deliklerden de ipler geçirilerek kapların ağızlarına bağlanıyor olduğu düşünülmüştür²⁰⁷.

Höyük'te çok az sayıda ağırşak bulunmuştur (Res. 38). Bunlar bikonik şeklindedir ve çapları da 3-5 cm. arasındadır²⁰⁸.

Höyük'te 6c evresinde, çok sayıda tezgah ağırlığı bulunmuştur (Res. 38). Açık kahverengi ve grimsi kahverengi hamurdan yapılmış, az pişirilmiştir. Dip çapları 5-7 cm. arasındayken, boyları da 7-8 cm. arasındadır²⁰⁹.

Höyük'te bir diğer pişmiş topraktan yapılmış buluntu ise, çok sayıda ele geçmiş ocak ayaklarıdır (Res. 39). 6. ve 5. tabakalarda ocakların yakınında bulunmuştur. Kaba kilden yapılmıştır. Sivrice ucu ve eğik konik gövdelerinin yanı sıra düz konik gövdeli olanlara da rastlanılmıştır. Ayaklarının uç kısımlarında birer delik olanları da görülmüştür²¹⁰.

²⁰⁴ Duru, 1996: s. 52.

²⁰⁵ Duru, 1996: s. 52.

²⁰⁶ Duru, 1996: s. 52.

²⁰⁷ Duru, 1996: s. 52.

²⁰⁸ Duru, 1996: s. 53.

²⁰⁹ Duru, 1996: s. 53.

²¹⁰ Duru, 1996: s. 53.

İşlevi anlaşılamamış olarak nitelenen pişmiş topraktan yapılmış buluntulardan sonuncusu ise, Höyük'te 6. tabakadan gelmiştir (Res. 39). Bunlardan birisi dairesel biçimde, yassı ve askı deliklidir. Grimse renkte hamurdan yapılmıştır. Bir diğeri ise yine aynı tabakada bulunmuştur (Res. 39). T şeklindedir ve delikli, kısa bir sapı vardır. Kahverengi hamurdan yapılmış, iyi pişirilmiş ve özenle biçimlendirilmiş olduğu saptanmıştır²¹¹.

2.2.6.2. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Kemik ve Boynuzdan Yapılmış Buluntular

Höyük'te, koyun, keçi, sığır, geyik, karaca ve domuz gibi hayvanlarının kemik ve boynuzlarından yapılmış, birden fazla türde buluntuya rastlanılmıştır. Bunlar: İğneler, deliciler, sıyrıcı, ağırşaklar, askı taneleri, saplar, açkı gereçleri ve çekiçlerdir.

Bunlardan iğneler, koyun ve keçi kemiklerinden yapılmış ve başlı ve delikli olmak üzere iki tipten oluşmuştur. Baş kısımları da yatay yivlerle bezenmiştir (Res. 40). 6., 5. ve 4. tabakalarda rastlanmıştır²¹².

Bir diğeri buluntulardan deliciler ise, yine koyun ve keçi kemiklerinden yapılmış, değişik tip ve boyutlardadır (Res. 40). İki tarafı sivriltilerek yapılmıştır ve silindirik gövdeli ya da orta kısımları kalın bırakıldığı görülmüştür. 6A, 6., 5. ve 4. tabakalarda rastlanılmıştır²¹³.

Sıyırma Gereçleri olarak kullanılan aletler de sığırların kaburga kemiklerinden yapılmışlardır. Uçları sivriltilmiş, ince gövdeli ve keskinleştirilmiş kenarlarıyla, sıyırma, kazıma ve düzeltme gibi işlerde kullanıldığı düşünülmektedir (Res. 40). 6A, 6., ve 5. tabakalarda rastlanılmıştır²¹⁴.

Ağırşaklar biçim olarak birbirine benzeyen (Res. 40) ve sığır, koyun, keçi gibi hayvanlardan yapılmışlardır. 6A, 6., ve 4. tabakalarda rastlanılmıştır²¹⁵.

Askı taneleri olarak kullanıldığı düşünülen aletler de iyi işlenmiş ve parlatılmış, yassı biçimdedir (Res. 40). 6. tabakada rastlanılmıştır²¹⁶.

²¹¹ Duru, 1996: s. 53.

²¹² Duru, 1996: s. 54.

²¹³ Duru, 1996: s. 54.

²¹⁴ Duru, 1996: s. 54.

²¹⁵ Duru, 1996: s. 55.

²¹⁶ Duru, 1996: s. 54.

Oldukça az sayıda rastlanılmış saplar, karaca boynuzlarından yapılmışlardır (Res. 40). Boynuzun dip tarafına kesici bir aletin oturacağı şekilde delik açılmıştır. 6. tabakada ele geçmiştir²¹⁷.

Açkı gereçleri olarak kullanılmış bir başka alet de, karaca boynuzlarının uçları yontularak kullanılmıştır (Res. 40). 6. tabakada rastlanılmıştır²¹⁸.

Son olarak çekiçler ise, geyik boynuzlarından yapılmışlardır. Boynuzun ortasından kesilerek uç kısmı sivriltilmiş alt kısmı ise yassılaştırılarak vurma ve ezme amaçlı kullanılmıştır (Res. 40). 6. tabakada rastlanılmıştır²¹⁹.

2.2.6.3. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Taştan Yapılmış Buluntular

Az sayıda ele geçmiş taştan buluntular askı ve boncuk taneleri, kutu kapağı, açkı taşları, biley taşı, keskiler, sürtme, ezgi taşları, havan elleri ve havanlar olmak üzere birden fazla türe rastlanılmıştır.

Askı ve boncuk taneleri (Res. 41), 6A ve 6. tabakalarda ele geçmiştir. Pembe renkli taştan yapılmış kolye boncuğu, stilize kadın betimi (?) olarak düşünülmüştür. Bir başka askı tanesi ise, idol şeklindedir ve beyaz mermerden yapılmıştır²²⁰.

Kutu kapağı (Res. 41), 6. tabakada ele geçmiştir. Oldukça küçüktür ve Alabasterden yapılmıştır. Ayrıca kapağın üstünde, iki tane boğa başı kabartması vardır (Res. 41)²²¹.

Açkı taşları 6. tabakada rastlanılmıştır. Dere taşından yapılmışlardır (Res. 41)²²².

Biley taşı, 4. tabakada ele geçmiş ve maden kesicilerin bilenmesinde kullanıldığı düşünülmüştür (Res. 41)²²³.

Keskiler ise, küçük ve orta boylarda, açık ve koyu gri, siyahımsı renklerde. Dikdörtgenimsi (Res. 41) ve üçgenimsi biçimlerde (Res. 42) bulunmuştur. 6A, 6., 5., 4. ve 3. tabakalarda görülmüştür²²⁴.

Taş eserlerde son olarak, sürtme, ezgi taşları, havan elleri ve havanlar bulunmuştur (Res. 42). Sürtme ve ezgi taşları grimsi beyaz renklerden oluştuğu

²¹⁷ Duru, 1996: s. 54.

²¹⁸ Duru, 1996: s. 54.

²¹⁹ Duru, 1996: s. 54.

²²⁰ Duru, 1996: s. 59.

²²¹ Duru, 1996: s. 60.

²²² Duru, 1996: s. 60.

²²³ Duru, 1996: s. 60.

²²⁴ Duru, 1996: s. 60.

görülmüştür. Ezgi taşının üzerinde tahılı sürtüp kırmak için kullanılmıştır. Bu taşın altı düz, üstü bombeli şekildedir (Res. 42). Havan ellerine az sayıda rastlanılmıştır (Res. 42). Havanlar ise birkaç yerde rastlanılmış olup, tek, çift ve üç çukurlu örnekleri görülmüştür (Res. 42)²²⁵.

2.2.6.4. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Yontmataş Endüstrisi

Höyük'te Yontmataş endüstrisi olarak 646 adet alet bulunmuştur. Bunlardan 540 tanesi çakmaktaşı, 106 tanesi de obsidyenden yapıldığı anlaşılmıştır.

Çakmaktaşı, Neolitik Dönem ve Erken Kalkolitik Dönemlerde görülmüş ve bu dönemde de kullanılmaya devam edilmiştir. Çakmaktaşının genel özelliğinde morumsu koyu kırmızı ve kaba tanelidir²²⁶.

Çakmaktaşıdan yapılan aletlerin 540 tanesi de şu şekilde sınıflandırılmıştır: Çekirdekler, dilgiler ve dilgi aletleri, yongalar ve yonga aletleri ve son olarak çift yüzlülerdir (Tablo 2)²²⁷.

Çekirdekler GKD tabakalarında toplam 11 adet bulunmuştur (Res. 43). Genellikle dilgi çekirdekleridir. Çekirdeklerin hiçbirinde ilk dilginin çıkarılmasını sağlayacak sırt oluşumu görülmemiştir²²⁸.

Dilgiler ve dilgi aletleri olarak toplamda 346 adet parça bulunmuştur (Res. 43). Bunlardan 88'i tüm, 126'sı vurma bitimli (proksimal) parça, 99'u parça ve 34'ü dip (distal) paçası olarak ele geçmiştir. Uzunlukları 3.5 ile 10 cm. arasında, genişlikleri de 0.6 ile 2.6 cm. arasında olduğu görülmüştür²²⁹.

Höyük'te 6A tabakasında, çok sayıda dilgi grupları bulunmuştur. Bu tabakada Tapınak (?) olduğu düşünülen yapıda, dilgi kökenli, orak bıçakları (Res. 44), deliciler (Res. 45) ve bitimleri sarp düzeltili dilgiler (Res. 45) bulunmuştur²³⁰.

Yongalar ve yonga aletleri toplamda 115 adet bulunmuştur. Bunlarda sekizi üst düzey üzerine kenar düzelteleri yapıldıkları görülmüştür²³¹.

Kazıyıcılara ait sadece bir tane alet bulunmuştur (Res. 46)²³².

²²⁵ Duru, 1996: s. 60.

²²⁶ Duru, 1996: s. 61.

²²⁷ Duru, 1996: s. 61.

²²⁸ Duru, 1996: s. 62.

²²⁹ Duru, 1996: s. 62.

²³⁰ Duru, 1996: s. 62.

²³¹ Duru, 1996: s. 62.

²³² Duru, 1996: s. 63.

Çakmaktaşıdan son olarak, çift yüzlüler diye sınıflandırılmış bir adet alet bulunmuştur. Bu alet bir ok ucudur (Res. 46). Ok ucu, GKD içindeki 6A Tabakasında her iki yüzü, yüzeyi tam örtmüş düzeltilelerle kaplı, içbükey (konkav) dipli bir şekildedir²³³.

Çakmaktaşıdan sonra obsidyenden yapılmış 116 adet alet bulunmuştur ve şu şekilde sınıflandırılmıştır: Çekirdekler, dilgi ve dilgi aletleri, yongalar ve yonga aletleri (Tablo 2)²³⁴.

Çekirdeklerden sadece 2 adet bulunmuştur (Res. 47). Biri ince, diğeri de kırık bir parçadır²³⁵.

Dilgi ve dilgi aletler olarak ise, 2'si tüm, 40'ı vurgu bitimli parça, 43'ü orta parça, 3'ü dip bitim olmak üzere, toplam olarak 88 adet alet ele geçmiştir. Obsidyen dilgilerde genişlik 0.6 cm. ile 1.8 cm. arasındadır. Biçimli kenar düzeltileleri, obsidyen dilgilerinde görülmemiştir²³⁶.

Son olarak obsidyenden yapılmış, yongalar ve yonga aletleri bulunmuştur. Bunların hangi tabakadan geldiği belirtilmemiştir. Toplamda 16 adettir. Bunlardan sadece birinde üst yüzeyi düzeltili olduğu saptanmıştır²³⁷.

2.2.7. Kuruçay Höyük Geç Kalkolitik Dönem Ölü Gömme Adetleri

Höyük'te GKD içerisinde her biri çömlek içerisinde 50 çocuk iskeleti ile, basit şekilde gömülmüş (Inhumasyon) 4 yetişkin bulunmuştur²³⁸.

İrice çömlekler (mezar çömlekler) içine konan çocuk mezarları (Res. 48), 6A ve 6. tabakalarda bulunmuştur. Bu tabakalarda ev, sokak ya da avluların köşe kısmına ve zeminin de 30-60 cm. altına gömüldükleri saptanmıştır. Sadece bir çömlek mezar içinde, kemiklere yapışık halde bulunmuş kumaş parçası, ölülerin kefene sarılmış olduklarını düşündürmüştür (Res. 49)²³⁹.

Bu çömlek mezarların gömü aşaması ise, açılan çukura bir yanı hafifçe eğik pozisyonda oturtularak, ağızlarına bir taş veya irice çömlek parçası konularak

²³³ Duru, 1996: s. 63.

²³⁴ Duru, 1996: s. 63.

²³⁵ Duru, 1996: s. 63.

²³⁶ Duru, 1996: s. 63.

²³⁷ Duru, 1996: s. 63.

²³⁸ Duru, 1996: s. 24.

²³⁹ Duru, 1996: s. 24.

kapatılıp, toprakla örtüldüğü saptanmıştır. Mezar çömlekleri ise, kaba hamurdan yapılmış ve genelde de iki kulpludur (Res. 50)²⁴⁰.

Basitçe toprağa gömülmüş 4 gömüden ikisi oldukça bozuk durumda bulunmuştur ve uzun kemikleri ile kafatası haricinde diğer kemiklerine ulaşamamıştır (Res. 51). Diğer gömülere ise 6a tabakasında bulunmuştur (Res. 52). Birbirlerine yakın bir şekilde yatırılmış bu gömüler, cenin pozisyonuna benzeyerek, bacaklar hafif karına çekilmiş ve kollar yüz önüne getirilmiş olduğu düşünülmüştür²⁴¹.

Bu gömüler, belki bir önceki 6b evresinin 29 no'lu evinin içinde gömülmüş ya da bulundukları yerde ölmüş ve o şekilde kalmış olabilirler. Fakat Refik Duru, yetişkin gömülerin 3A ve 3. katları ya da İTÇ yerleşmeleri sırasında yapılmış olabileceğini belirtmiştir²⁴².

Bu yetişkin gömüler dışında diğer gömülerin yeri tespit edilememiştir. Bulgular yerleşim dışında bir gömü alanının tercih edildiğini düşündürmektedir²⁴³.

Çocukların içine konularak gömüldüğü mezar çömlekleri ve basit şekilde gömülen yetişkin mezarlarında herhangi bir ölü hediyesi veya eşyası bulunamamıştır²⁴⁴.

2.3. Bağbaşı Geç Kalkolitik Yerleşimi ve Kültürel Özellikleri

Bağbaşı yerleşimi, Güneybatı Anadolu ve Göller Yöresi arkeolojisi için önemli bir konuma sahiptir. Kazısı gerçekleştirilen yerleşimde, Anadolu'nun Prehistorik Dönemi içerisinde yer alan Kalkolitik Dönem için, oldukça mühim bilgiler sağlamaktadır.

2.3.1. Konum, Çevresel Özellikler ve Kazı Tarihçesi

Antalya İli'nin güneybatısında, Elmalı İlçesi'nin 7 km kuzeydoğusunda, Karataş Köyü sınırları içinde ve Korkuteli-Elmalı yolunun da 1.5 km kadar doğusunda yer almaktadır (Res. 53). Sulak ve verimli olan Elmalı Ovası'nın içinde

²⁴⁰ Duru, 1996: s. 24.

²⁴¹ Duru, 1996: s. 24.

²⁴² Duru, 1996: s. 24.

²⁴³ Duru, 1996: s. 24.

²⁴⁴ Duru, 1996: s. 24.

olan yerleşim, doğal bir sırtın kuzeydoğu ucunda bulunmaktadır. Yerleşimin kuzey, güney ve batı tarafında hafif yükselmeler vardır. Doğu tarafı ise, alçak bir seviyede kalmıştır (Res. 54). Yine kuzey tarafında hala akmaya devam eden bir dere geçmektedir²⁴⁵.

Bağbaşı yerleşimi, Machteld J. Mellink'in kazı başkanlığında, 1967/1969 yılları arasında kazılmıştır. Yerleşimin üzerinde olduğu doğal tepenin doğu ucunda, 1.035 m² kadar bir bölümde kazısı yapılmıştır (Pl. 2)²⁴⁶.

2.3.2. Stratigrafi

Bağbaşı yerleşiminde, Machteld J. Mellink'in başkanlığında yapılan kazılar sonucunda, kültür tabakalarının yüksekliği 0.6 m. ile 1 m. arası tespit edilmiş, 3 tabaka ortaya çıkmıştır. Bu tabakalar:

Geç Kalkolitik Dönem : I. ve II. Tabaka

Orta Kalkolitik Dönem : III. Tabaka²⁴⁷.

2.3.3. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Mimarisi

Yerleşimde ki GKD olan I. ve II. Tabakalardaki, mimari kalıntılar oldukça dağınık ve bozuk bir durumda açığa çıkmıştır. Bundan kaynaklı da mimari de belirsizlik vardır²⁴⁸.

Yerleşimin ilk iki tabakasındaki açmalarda (Res. 55), mimari olarak çok miktarda parça kalıntılarına rastlanılmıştır. Evlerin duvarları ise genel olarak, kereste ve saman ilaveli çamurdan yapıldıkları saptanmıştır. Buradaki çamur, harç ve sıva işlevi görmektedir ve bu özelliğiyle de yapıyı çökmeye ya da yangına karşı dayanıksız bir durumda bırakmaktadır (Res. 56)²⁴⁹.

²⁴⁵ Christine Eslick, *Elmalı-Karataş I, The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and Other Sites*, Bryn Mawr PA, Pennsylvania, 1992, s. 1.

²⁴⁶ Eslick, 1992: s. 1.

²⁴⁷ Eslick, 1992: s. 1.

²⁴⁸ Eslick, 1992: s. 1.

²⁴⁹ Eslick, 1992: s. 5.

Evlerin büyük çoğunluğu sağlam ele geçemediği için mimaride ve net olarak kronolojik konumlarını belirlemede sıkıntı çekilmiştir. Evler bir ya da iki odalıdır²⁵⁰. Tabanları da genel olarak kilden yapılmıştır; ancak az da olsa taş temellere rastlanılmıştır²⁵¹.

Çatıların nasıl yapıldığı ise belli değildir. Bulunan parça kalıntılarında, yanmış kamış izleri saptanmıştır. Bu kamışların da çatıyı kapatmak için kullanıldığı farz edilmektedir (Res. 57). Evlerde ki ocaklar ise, oval biçimli ve odanın arka kısmına yükseltilmiş olarak kilden yapılmıştır. Bu ocakların evlerdeki yangınlara temel sebebiyet verdiği düşünülmektedir (Res. 58)²⁵².

2.3.4. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Çanak Çömleği

Yerleşmedeki çanak çömleklerin geneline bakılacak olursa şu sonuçlar ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Çanak çömleklerin yüzeyine çok az işlem yapılmış ve kabaca düzeltilmiştir. Açıklı malların büyük çoğunlu çanaklar, kaplar ve sürahilerde olduğu görülmüştür. Yüzeyleri düzeltilen çanak çömleklerde, kaba ve düzensiz ciladan, ince ve özenli bir cilalamaya kadar değişkenlik göstermektedir. Çanakların dışından dikey vuruşlarla ve iç kısmından ise yatay vuruşlarla parlatma yapıldığı saptanmıştır (Res. 59). Sürahilerde de çapraz vuruşlarla parlatma durumu görülmüştür (Res. 60)²⁵³.

Perdahlı çanak çömlekler koyu siyah, kahverengi ve gri renklerde. Ayrıca sarıya yakın ve kırmızı renklerde de çanak çömlekler bulunmaktadır. Yukarıda da bahsedilen parlatma işleminin perdahlamadan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çanak çömleklerin hepsi el yapımı ve kum katkılıdır²⁵⁴.

Çanak çömlekler genel olarak az derecede ve kötü bir şekilde pişirilmiştir. Pişirilmeleri sırasında ateşleme işlemi kontrolsüz bir şekilde yapılmıştır. Çanak

²⁵⁰ Eslick, 1992: s. 16.

²⁵¹ Eslick, 1992: s. 15.

²⁵² Eslick, 1992: s. 16.

²⁵³ Eslick, 1992: s. 18.

²⁵⁴ Eslick, 1992: s. 18.

çömlekler üzerilerine duman ve kül renginden benek şekli koyma yaygın olduğu anlaşılmıştır²⁵⁵.

Yerleşim'deki çanak çömleklerden küçük kaplar, büyük kaplara oranla daha düzenli şekiller göstermektedir (Res. 61). Kulplu çanak çömleklerin kulp kısımlarında çarpık bir şekillenme gözlenmiştir (Res. 62)²⁵⁶.

Yerleşim'deki çanak çömlekleri çeşitlilik açısından kategorize etmek gerekirse, şu başlıklar ortaya çıkmaktadır:

Çanaklar: Basit bir şekilde yapılmışlardır. Genellikle de gövdeden ağza doğru genişleyen şekli vardır. Büyük çoğunluğu gri, siyah renklindedir ve açıktır. Tabanları her zaman düzdür. Bazı çanaklar kulpsuzken bazılarının da kulpları olduğu tespit edilmiştir (Res. 63)²⁵⁷.

Depolama Kapları/Çömlekleri: Geniş bir gövdeye sahiptir. Dik kenarlı, sığ boyunlu, düz tabanlı ve kulpludur. Açıktır, iyice düzgünleştirilmiş veya kabaca düzgünleştirilmiş ve hafifçe de parlatılmıştır. Besinleri depolama amaçlı kullanıldığı saptanmıştır (Res. 64)²⁵⁸.

Ağız Kısmı Açık Olan Tencere/Depolama Kapları: Küçük formda olanlar daha çok pişirme kabı olarak yani tencere işlevli kullanılmış olabilir. Büyük formda olanlar ise ağız depolama veya saklama kabı olarak kullanılmış olabilir.

Genel olarak ağız kısmı geniş ve açıktır. Bağbaşı'nda bulunan çanak çömleklerin çoğunluğu bu ağız açık kaplardan oluştuğu tespit edilmiştir. Oval bir tabana ve geniş de bir gövdeye sahiptir. Gövde kısmı kabaca silindirik şekline benzemektedir. Kabaca düzleştirilmiştir ve ayrıca da bir veya birden fazla kulpu vardır²⁵⁹.

Küçük formda olan kaplar bir ya da birkaç tane tutamaklara sahip olduğu saptanmıştır. Tutamaklar da halka görünümlü bir yapıya sahiptir (Res. 65). Büyük formlar ise neredeyse hepsinde kulplu olanlara rastlanılmıştır. Tutamaklar da genellikle dikey görünümlü yapıya sahiptir (Res. 66).

²⁵⁵ Eslick, 1992: s. 18.

²⁵⁶ Eslick, 1992: s. 19.

²⁵⁷ Eslick, 1992: s. 19.

²⁵⁸ Eslick, 1992: s. 20.

²⁵⁹ Eslick, 1992: s. 20.

Sürahiler/Testiler ve Çömlekler: Sürahilerin/Testilerin içinde sıvı aktarımı için kullanıldığı saptanmıştır. Çoğunluğu açıkly dar boyunlu, dışa eğik ağızly ve ufak kulpludur. Çömlekler ise depolama amaçly kullanıldly saptanmıştır. Boyunlu, geniş ağızly, geniş ve oval gövdeli ve genelde düz ya da oval tabanlıdır (Res. 67)²⁶⁰.

Tavalar: Dibi düz ve keskin kenarlı, küçük ve ince gövdeye sahip astarlı ve iyi pişirilmiş çanak çömleklerdir. Bulunanlardan birden fazla görünüme sahip tavalar saptanmıştır. Bu görünümmler sırasıyla, dairesel/oval tava (Res. 68: 1), ağız kenarı yükseltilmiş tava (Res. 68: 2), derin kenarlı ve tabandan ağza üçgen biçimli tavalardır (Res. 68: 3)²⁶¹.

Özel Formlu Kaplar: Yuvarlatılmış tabanı ve silindirik şekli ile Bağbaşı çanak çömleğine ait bir form olarak tespit edilmiştir. Bu kap formuna ait bir örnek ise tencereyi andıran bir çanak çömlektir. Buluntulardan biri nokta süslemeli, tabanı düz ve tabandan gövdeye genişleyen açıkly olduğu saptanan çanak çömlektir (Res. 69: 1). Bir diğler buluntu ise gövde üzerinde iki küçük ve dik sapı olan ve dış yüzeyinde muhtemelen sazla yapılmış ufak halka süslemeleri görülmüştür (Res. 69: 2) Buna benzeyen bir çanak çömlek daha bulunmuştur (Res. 69, 3)²⁶².

2.3.5. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Kilden Yapılmış Buluntular

Yerleşim'de bulunan kil nesneler, kabaca yapılmış, düşük sıcaklıkta az pişirilmiş, taşçık ve bitki kalıntıları içermektedir. Oldukça az miktarda, mühür (Res. 70: 1), kap altlıkları, kepçe (Res. 70: 2), boncuk (Res. 70: 3) ve ağırlıklar (Res. 70: 4) bulunmuştur²⁶³.

Yerleşim'deki hayvan figürleri olarak da, bir büyükbaş hayvan (Tabaka III) ve bir de vahşi hayvan (atık topraktan) olmak üzere iki hayvan figürü bulunmuştur. Genel itibariyle sağlam ele geçmiş figürinlerden, büyükbaş hayvan figürünün sığır (?), vahşi hayvan figürünün ise, aslan (?) olabileceğı düşünölmüştür. Büyükbaş hayvanın (sığır ?) boynu olmadan direkt kafadan gövdeye uzanan bir forma sahiptir. Gövdesi de kısa ve arkaya doğru genişleyen bir özelliktedir. Yüzeyi düzeltilmiş

²⁶⁰ Eslick, 1992: s. 21.

²⁶¹ Eslick, 1992: s. 24.

²⁶² Eslick, 1992: s. 24.

²⁶³ Eslick, 1992: s. 35-36.

durumdadır. Boynuzları ve kuyruk tarafında kırık olduğu düşünülmüştür (Res. 71: 1). Vahşi hayvan figürünün (aslan ?) form özellikleri ise, belirgin dört ayak üzerinde duran, boynu ve yüzü anlaşılabilen, kafası büyük tasvirli, geniş gövdeli ve büyük kuyrukludur (Res. 71: 2)²⁶⁴.

2.3.6. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Taştan Yapılmış Buluntular

Yontma taş topluluklarında, kahverengi ve kaba biçimli çakmaktaşı en yaygın bulunmuş malzemelerdir. Taştan yapılmış buluntular da genel olarak çoğunluk, kesici aletlere aittir. Bunlar da bıçaklar (Res. 72: 1), oraklar ve kazıyıcılardır. Ayrıca az sayıda çekirdek (Res. 72: 2) ve yonga alet bulunmuştur²⁶⁵. Orak-bıçakların parlaklığı neredeyse tüm yüzeye eşit bir şekilde dağıtılmıştır²⁶⁶. Ağır olduğu anlaşılan orak-bıçakların boyutları da değişmektedir (Res. 72: 3)²⁶⁷. Kesici aletlerden bir örnekte ise aşınma belirtileri vardır ve üst ucu kesme kenarı olması için düzeltilmiştir (Res. 72: 4).

2.3.7. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Maden Buluntuları

Yerleşim'de sınırlı sayıda metal buluntularına rastlanılmıştır. Bu buluntulardan ikisi bız (Res. 73: 1), diğeri ise iğne olan (Res. 73: 2), toplamda üç tane bakırdan malzemelerdir. Sağlam ve iyi koruna gelmiş durumdadırlar²⁶⁸.

2.3.8. Bağbaşı Yerleşimi Geç Kalkolitik Dönem Kemik, Boynuz ve Deniz Kabuğundan Yapılmış Buluntular

Kemik buluntulardan üç tane malzeme bulunmuştur. Yüzeyleri parlatılmış ve uç kısımları kullanımdan dolayı yıpratılmıştır (Res. 74: 1)²⁶⁹. Kemiklerin hangi tür hayvana ait olabileceği konusunda bilgi verilmemiştir.

Boynuz buluntusu ise geyik boynuzundan yapılmıştır. Yuvarlak uçlu, çekiç işlevli ve hasara uğradığı görülmüştür. Vurma ve ezme amaçlı kullanılmıştır (Res.

²⁶⁴ Eslick, 1992: s. 37.

²⁶⁵ Eslick, 1992: s. 37.

²⁶⁶ Eslick, 1992: s. 37.

²⁶⁷ Eslick, 1992: s. 38.

²⁶⁸ Eslick, 1992: s. 40.

²⁶⁹ Eslick, 1992: s. 41.

74: 2). Kemik ve boynuz aletler dışında bir adet de kolye amaçlı dönüştürülmüş kabuk buluntuya rastlanılmıştır (Res. 74: 3)²⁷⁰.

2.4. Antalya İli'nde Bulunan Katran Dağı İçerisindeki Geç Kalkolitik Dönem Mağaraları

Antalya İli, Döşemealtı İlçesi, Yağca Köyü'nde bulunan ve Batı Toroslar silsilesi içinde yer alan Katran Dağı oldukça önemli bir konumdadır (Res. 75). Dik ve sert yamaçlı bu dağın eteklerindeki mağaralar (Har. 2), yapıları ve çevre koşulları bakımından insan yaşamına elverişli bir durumdadır. Mağaraların bu elverişli durumu, içindeki yerleşim izlerinden dolayı dikkat çekmektedir. Tarihöncesi dönemleri, özellikle de Geç Kalkolitik Dönem yerleşmelerini içinde barındıran bu mağaralar; hem Güneybatı Anadolu tarihi hem de Göller Yöresi tarihi bakımından oldukça önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu mağaralar, Karain Mağarası, Öküzini Mağarası, Boynuzluin Mağarası, Harun İni Mağarası, Çevlikbaşı I ve II Mağarası, Arif İni Mağarası, Çarkini Mağarası, Sırtlanini Mağarası'dır.

2.4.1. Karain Mağarası

Antalya İli'nin yaklaşık 30 km. kuzeybatısında, Döşemealtı İlçesi'ne bağlı Yağca Köyü'nün de kuzeydoğusunda yer almaktadır. Ovadan yüksekliği ise 150 m. olduğu saptanan Mağara, Çam Dağı ya da Katran Dağı (Res. 75) içinde bulunmaktadır. Bu dağın kalker oluşumlu dik yamaçlarında bulunan Çadır Tepesi'nde, mağara doğal olarak oluşmuştur (Res. 76). Mağaranın yaklaşık 1 km. kuzeyinde karstik su kaynakları görülmüştür. Deniz seviyesinden yüksekliği 430 ile 450 m. arası olduğu saptanmıştır²⁷¹.

Katran Dağı ve Karain Mağarası, ilk olarak 1946 yılında İ. Kılıç Kökten tarafından keşfedilmiştir²⁷². Aynı yıl başlatılmış olan kazı 1973 yılına kadar dönemsel aralıklarla yapılmıştır²⁷³. Kökten'in 1974 yılında vefatıyla kazılara ara

²⁷⁰ Eslick, 1992: s. 41.

²⁷¹ Işın Yalçinkaya, "1985 Yılı Karain Kazıları", *VIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1986, s. 21.

²⁷² Yalçinkaya, 1986: s. 21.; İsmail Kılıç Kökten, "Bazı Prehistorik İstasyonlar Hakkında Yeni Gözlemler", *Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi*, V - 2, Ankara, 1947, s. 223-236.

²⁷³ Yalçinkaya, 1986: s. 21-22.; İ. Kılıç Kökten, "1947 Yılı Tarihöncesi Araştırmaları", *Belleten, Cilt XII*, S. 45, TTK Basımevi, Ankara, 1948, s. 223-226.; İ. Kılıç Kökten, "1949 Yılı Tarihöncesi

verilmiştir²⁷⁴. Mağara'ya 1985 yılında yeniden kazılar başlatılmış ve Mağara'nın B ve E Gözü'nde çalışmalar yapılmıştır²⁷⁵. Mağara'da 2015 yılına kadar Işın Yalçinkaya'nın kazı başkanlığında, 2016 yılından itibaren ise Harun Taşkiran'ın kazı başkanlığında, kazısı hala devam etmektedir.

Karain Mağarası'nda üç ana evreyi gösteren 12 kültür katı tespit edilmiştir. Bu kültür tabakaları, Mağaranın B Gözünde tespit edilmiş ve 1.30 m. yükseklikte olduğu saptanmıştır. Bu arkeolojik evrelerden I. Evre EKD, II. Evre özellikle de OKD veya GKD, III. Evre ise Kalkolitik, İTÇ ve az sayıda Roma Dönemine ait karışık çanak çömleklere rastlanılmıştır²⁷⁶.

Yapılmış olan kazı da 10 ile 20 cm. kalınlıktaki toplama bölümleri halinde ve birer metre karelik alanlar içerisinde yapılmıştır. Kazılan yerde 4 m² gibi oldukça küçük sayılabilecek bir mesafe olmasına rağmen, 10.000 gibi oldukça fazla miktarda çanak çömlek parçasına vardır. Çıkan malzemenin kronolojik açıdan sıralanmasında sıkıntılar doğmuştur. Bu sıkıntının sebebi, tabakaların giriş yeri olan batıdan, doğuya doğru olması ve ayrıca güneyden kuzeye doğru olmasından kaynaklıdır. Bu durumda da toplama bölümlerinin çoğu birden fazla tabakayı kestiği saptanmıştır. Bu zorluğa rağmen buluntular üç evreye ayrılmış ve GKD'nin, Evre II'de başlayıp ve esas olarak da Evre III'te olduğu saptanmıştır²⁷⁷.

II. Evre:

Bu evrede grimsi kahverengi renkte kaba mal grubu ortaya çıkmıştır. Kaba mal dışında kalanlar ise kırmızı veya açık kırmızı renkli ve siyah renkli çanak

Araştırmaları Hakkında İlk Kısa Rapor”, *Belleten, Cilt XIII, S. 52*, TTK Basımevi, Ankara, 1949, s. 811-831.; İ. Kılıç Kökten, “Karain Mağarası'nda Türkiye'nin En Eski İskanı Hakkında Alınan Neticeler”, *9. Meslek Haftası, S. 2 (22-29 Aralık 1954), Tebliğler ve Konferanslar*, Türk Coğrafya Kurumu Yayınları, İstanbul, 1955a, s. 73-85.; İ. Kılıç Kökten, “Antalya'da Karain Mağarası'nda Yapılan Prehistorya Araştırmalarına Toplu Bir Bakış”, *Belleten, Cilt XIX, S. 75*, TTK Basımevi, Ankara, 1955b, s. 271-283.; İ. Kılıç Kökten, “Antalya'da Karain Mağarası'nda Yapılan Tarihöncesi Araştırmalarına Toplu Bir Bakış”, *Türk Arkeoloji Dergisi, VII-I*, Maarif Basımevi, Ankara, 1957, s. 46-48.; İ. Kılıç Kökten, “Tarsus-Antalya Sahil Şeridi Üzerinde ve Antalya Bölgesinde Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları”, *Türk Arkeoloji Dergisi, VIII-II*, Maarif Basımevi, Ankara, 1958, s. 10-16.; İ. Kılıç Kökten, “Maraş ve Antalya Vilayetlerinde Süreli Diptarih Araştırmaları Hakkında Kısa Bir Rapor”, *Türk Arkeoloji Dergisi, XI-I*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1962, s. 40-41.; İ. Kılıç Kökten, “Karain'in Türkiye Prehistoryasında Yeri”, *Türk Coğrafya Dergisi, XVIII-XIX, S. 22-23*, Türk Coğrafya Kurumu Yayınevi, Ankara, 1964, s. 17-27.

²⁷⁴ Yalçinkaya, 1986: s. 22.

²⁷⁵ Yalçinkaya, 1986: s. 22.

²⁷⁶ Jürgen Seeher, “Antalya Yakınlarında Karain Mağarasındaki Kalkolitik Çağ Buluntuları”, *V. AST, Cilt 2 T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü*, Ankara, 1987, s. 221.

²⁷⁷ Seeher, 1987: s. 222.

çömlekler de vardır. Çanak çömleklerde hafif dışa dönük veya düz ağızlı, büyük, sığ çömlekler (Res. 77: 1) ile dik ağızlı omurgalı çanaklar da bulunmuştur (Res. 77: 2). Bir çanağın ağız parçasının iç tarafında açık bezeme tespit edilmiştir (Res. 77: 3)²⁷⁸. Bu çanak çömleklerin direkt karşılaştırılamasa da, Kuruçay Höyüğü 6A Tabakasındaki GKD çanak çömleğine benzer olduğu düşünülmüştür²⁷⁹.

Çanak çömlek buluntuların dışında orak bıçakları, oldukça ufak yamuk şekilli ok uçları (Res. 77: 4) ve birkaç boncuk, çakmaktaşı ve obsidyen (Res. 77: 5) aletler de bulunmuştur. Ayrıca bu evrede mermerden yapılmış olduğu tespit edilen, yüz kısmı sağlam bir idol başı bulunmuştur (Res. 77: 6)²⁸⁰. Bunun Kilya Tipi mermer idol başı olduğu saptanmıştır (Res. 78)²⁸¹.

III. Evre:

Karışık malzeme gruplarına rastlanılmıştır. Üst kısımdaki 20 ile 50 cm. arasındaki alana Evre III denilmiştir. GKD'nin de içinde barındırdığı düşünülen bu evrede, İTÇ ve Roma Dönemi çanak çömlekleri de vardır²⁸².

Bu evrede bir önceki evreye göre farklı bir yenilik görülmüştür. Bu yenilik ağız kenarı sırayla delinmiş, kaba tepsilere ait malzemelerdir (Res. 79: 1). Ayrıca kaba mallarda özenli bir şekilde yapılmış olduğu tespit edilmiştir. Biçimlerde değişme çok azdır ama yapımda ve yüzey kısımda titizlikle yapıldığı saptanmıştır. Çanaklar ise geniş ağızlı ve büyüktür. Bazı parçalarda ağız kenarının hafifçe dikçe olduğu tespit edilmiştir. Evre III'de genel olarak bu özellikler de çanak çömlekler görülmektedir (Res. 79: 2)²⁸³.

Karain Mağarası'nın B gözünde bulunan bu çanak çömlekler, genel olarak GKD'yi kanıtlar nitelikte olduğunu saptanılmaktadır²⁸⁴.

²⁷⁸ Seeher, 1987: s. 223.

²⁷⁹ Seeher, 1987: s. 225.

²⁸⁰ Seeher, 1987: s. 224.

²⁸¹ Metin Kartal-Işın Yalçinkaya, "Karain Mağarası 2011 Kazıları", *Anmed-Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri 2012-10*, Suna İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 2012, s. 29.

²⁸² Seeher, 1987: s. 224.

²⁸³ Seeher, 1987: s. 224-225.

²⁸⁴ Seeher, 1987: s. 225.

2.4.2. Öküzini Mağarası

Karain Mağarası'na yaklaşık 1,5 km. kadar kuzeyinde yer almaktadır. (Har. 2). Mağara ilk olarak 1956 yılında İ. Kılıç Kökten tarafından bulunmuştur²⁸⁵. 1990 yılı ve sonrasında ise, Karain Mağarası çalışanlarıyla birlikte kazısı gerçekleştirilmiştir²⁸⁶. İsmi iç duvarlarından birinde bulunan öküz kabartmasından almıştır (Res. 80)²⁸⁷.

Öküzini Mağarası'nın girişine, önündeki ovoidan birkaç metre yüksekte kalmasına rağmen oldukça kolay olduğu saptanmıştır (Res. 81). Mağara yerleşiminin iç kısmı ise, tamamı kalker duvarlarla ayrılmış iki bloktan oluşmaktadır (Pl. 3)²⁸⁸.

Mağara'da ilk olarak İ. K. Kökten tarafından 23.30 m. ve bu çukurun az ilerinde yine 2.52 m. derinliğinde sondaj çukurları açılmıştır. Bu sondaj çukurlarından beş kültür katı tespit edilmiştir. Kültür katlarının da Epipaleolitik, Paleolitik, Neolitik, Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı olduğu şeklinde düşünülmüştür. Mağara'da çok fazla miktarda insan kemikleri, hayvan kemik ve dişleri ve yontmataş aletleri bulunmuştur²⁸⁹. Kalkolitik Dönem hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

Mağara'da, 1990 ve sonrasında gerçekleştirilen ikinci kazı etaplarında toplamda 4 evre tespit edilmiştir. Bu evreler de, toplanan kömür ve kemik parçalarından oluşan C14 sonucu ile tespit edilmiştir²⁹⁰. Buna göre, Evre I-III Epipaleolitik Çağ'a, Evre IV ise Neolitik Çağ'a ait olduğu saptanmıştır. İkinci

²⁸⁵ Kökten, 1959. s. 13.

²⁸⁶ Işın Yalçinkaya, "1990 Yılı Öküzini Kazısı", *XIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992, s. 55-70.; Işın Yalçinkaya, "1991 Yılı Öküzini Kazıları", *XIV. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1993, s. 43-58.; Işın Yalçinkaya, "1992 Yılı Öküzini Kazısı", *XV. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1994, s. 43-61.; Işın Yalçinkaya vdd., "1990-1995 Öküzini Kazıları (Targidlasıyer Yerleşimleri)", *XVIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1997, s. 11-16.; Işın Yalçinkaya vd., "1995 ve 1996 Yılları Öküzini Kazıları", *XIX. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1998, s. 47-72.; Işın Yalçinkaya vd., "1997 Yılı Öküzini Kazıları", *XX. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1999, s. 39-54.; Işın Yalçinkaya vdd., "1998 Yılı Öküzini Kazısı", *XXI. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2000, s. 29-36.; Işın Yalçinkaya vdd., "1999 Yılı Öküzini Kazısı", *XXII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2001, s. 21-26.

²⁸⁷ Yalçinkaya, 1995a: s. 60.

²⁸⁸ Yalçinkaya, 1995a: s. 61.

²⁸⁹ Kökten, 1959: s. 13.

²⁹⁰ Yalçinkaya, 1992: s. 60.

kazılarda bol miktarda çanak çömlekler bulunmuştur²⁹¹. 1990 ve sonrasında yapılan kazılarda, Kökten'in yapmış olduğu kazıların aksine, Kalkolitik Dönem hakkında bir evreye rastlanılmamıştır.

2.4.3. Boynuzluin (Bibiş) Mağarası

Karain Mağarası'nın yaklaşık 1 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır (Har. 3). Karain Mağarası çevresinde yer alan mağaralardan biri olan Boynuzluin Mağarası'nda, 1500 m. yüksekliğe sahip olan Katran Dağı'nın traverten ovasına bakan doğu yamaçları üzerinde bulunmaktadır (Res. 82). Çevrede Kırkgöz olarak da bilinmekte olan su kaynaklarının hemen yakınındadır ve önündeki ovaya hakim bir konumdadır. Deniz seviyesinde 350 m., önündeki ovadan ise 45 m. yükseklikte yer alan mağaranın bugün görülmeyen ve kapalı olan ağzının güneye açıldığı da varsayıldığında, iskan edilmesi açısından güzel bir konumda olduğu düşünülmektedir (Har. 2)²⁹².

Boynuzluin'in ismi önündeki keçiboynuzu ağacından dolayı verilmiştir. Ancak araştırma ekibi içerisinde Bibiş denildiği için, Bibiş Mağarası'nda denmiştir²⁹³.

Mağara'ya güneydeki esas girişin kapalı olmasından dolayı içeriye, doğudan girişi sağlanmıştır. Mağara üç ana boşluktan oluşmaktadır (Pl. 4). Doğudaki girişin hemen ardından ufak bir ön oda denilen bölümle karşılaşmıştır. Ardından salon denilen II. Boşlukla karşılaşmış ve bu boşluğu da A ve B olarak iki bölüme ayırmışlardır. B kısmı diğer kısma oranla biraz daha yüksekte kaldığı görülmüştür. Bu iki kısım birbirlerinden duvarlarla ayrılmıştır. Duvarlar irili ufaklı taş ve kalker blokların üst üste konmasıyla oluşturulmuş ve kuru duvar tekniğiyle örüldüğü saptanmıştır²⁹⁴.

Mağara'nın II. Boşluğundaki A ismi verilen kısmı ise, esas yaşam alanı olduğu düşünülmüştür. Mağara'nın en fazla toprak dolgusunun olduğu kısımdır ve düz bir alandır. Bu 25-30 cm. kalınlığındaki toprak dolguda, tabakalaşma olmadığı

²⁹¹ Yalçınkaya, 1995a: s. 61-62.

²⁹² Harun Taşkiran, "Karain Çevresinde Yeni Bir Mağara: Boynuzluin (Bibiş Mağarası)", *XI. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1994, s. 227.

²⁹³ Taşkiran, 1994: s. 228.

²⁹⁴ Taşkiran, 1994: s. 229.

ve tek bir dönemle ilgili olduğu düşünülmüştür. Ayrıca birkaç ocak yerleri bulunmuştur ve bu ocak yerlerinin birkaç sıra taşla çevrili olduğu görülmüştür²⁹⁵.

Mağara'nın III. ve son boşluğuna da balkon denilmiştir. Bu boşluk daha yüksek bir alandadır ve içinde yerleşim izleri vardır²⁹⁶.

Mağara'nın II. boşluğundaki A ve B kısımlarında, oldukça fazla miktarda pişmiş topraktan çanak çömleklerle rastlanılmıştır. Bunlardan iki tanesi oldukça sağlam ve in-situ durumda bulunmuştur. Birincisi tüm ve sağlam bulunan parça, basit ve yuvarlak ağızlı, sığ gövdeli bir fincan olup, yuvarlak kesitli kulpu ağız kenarından çıkmış ve gövdeye bağlı şekilde saptanmıştır. Bu fincan Karain B gözüyle eşleşmemiştir²⁹⁷.

Bu sağlam bulunan çanak çömleklerden bir diğeri ise, kaba hamurdan, geniş ve düz ağızlı dibe doğru hafifçe daralan düz dipli, oldukça büyük ve sığ bir çanak olduğu görülmüştür. Bu çanak tiplerinin Karain Mağarası B Gözündeki GKD dolguları içinden bulunan çanak tiplerine benzediği düşünülmüştür²⁹⁸.

Bunların dışında profil veren çok miktarda ağız ve gövde parçaları ile toplandığında tümlenebilecek durumdaki çanak çömlekler de bulunmuştur. Tüm bu çanak çömlek buluntuların Kalkolitik Dönem'e özellikle de GKD'e ait olabileceği düşünülmüştür²⁹⁹.

Boynuzluin Mağarası, GKD'den sonra bir daha kullanılmamak üzere terk edildiği düşünülmüştür³⁰⁰.

2.4.4. Harun İni Mağarası

Karain Mağarası'na 2,5 km. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Har. 3). Giriş kısmı doğu tarafında yer alan mağara deniz seviyesinden de 350 m. yüksekliğinde

²⁹⁵ Taşkiran, 1994: s. 229.

²⁹⁶ Taşkiran, 1994: s. 229.

²⁹⁷ Taşkiran, 1994: s. 230.

²⁹⁸ Taşkiran, 1994: s. 230.; Seeher, 1987: 223, Res. 4/5.

²⁹⁹ Taşkiran, 1994: s. 230.

³⁰⁰ Taşkiran, 1994: s. 231.

bulunmaktadır. Mağara'ya giriş oldukça zordur. İp bağlanıp sarkıtılarak giriş sağlanmaktadır (Res. 83)³⁰¹.

Mağara tabanının da çoğunlukla İTÇ çanak çömlekleri görülmüştür. Az da olsa Kalkolitik çanak çömlekleri görülmektedir. Ayrıca kalsitle kaplı bulunan insan ve hayvan kemikleri de görülmüştür³⁰². Kalkolitik Dönem hakkında detaylı bir bilgi verilmemiştir.

2.4.5. Arif İni Mağarası

Yağca Köyü'nde ve Katran Dağı'nın önündeki traverten ovasına bakan doğu yamaçları üzerinde bulunmaktadır³⁰³. Mağarada KD ve İTÇ yerleşmelerine rastlanılmıştır³⁰⁴. Mağara yerleşmesi ve Kalkolitik Dönem hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

2.4.6. Çevlikbaşı I ve II Mağarası

Antalya İli'nin, Döşemealtı İlçesi sınırlarında bulunan Yağca Köyü'nde ve Katran Dağı'nın önündeki traverten ovasına bakan doğu yamaçları üzerinde bulunmaktadır³⁰⁵. Karain Mağara'sının oldukça yakınında yer alan mağaralardan biridir. Mağaranın ağız kısmı büyük ölçüde tıkanmış olarak tespit edilmiştir³⁰⁶.

Mağara'da yapılan yüzey araştırmasında, Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'na ait yerleşmeler görülmüştür³⁰⁷. Kalkolitik Dönem buluntuları hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

³⁰¹ Işın Yalçinkaya “Anadolu İskan Tarihinde Katran Dağı”, *1994 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları*, Anadolu Medeniyetleri Müzesini Koruma ve Yaşatma Derneği Yayınları No: III-4, Ankara, 1995, s. 64.

³⁰² Yalçinkaya, 1995a: 64.

³⁰³ Işın Yalçinkaya, “Karain Kazıları, 1993”, *XVI. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1995b, s. 10.

³⁰⁴ Yalçinkaya, 1995a: 57.

³⁰⁵ Işın Yalçinkaya, “Karain Kazıları, 1993”, *XVI. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1995b, s. 10.

³⁰⁶ Işın Yalçinkaya, “1990 Yılı Karain Kazıları”, *XIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992, s. 39.

³⁰⁷ Yalçinkaya, 1995b: 10.

2.4.7. Sırtlanini Mağarası

Karain Mağarası'na yaklaşık 1 km. kadar güneyinde yer almaktadır. Mağarada KD ve İTÇ yerleşmelerine rastlanılmıştır³⁰⁸. Mağara yerleşmesi ve Kalkolitik Dönem hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

2.4.8. Mustanini Mağarası

Karain Mağarası'na yaklaşık 1-1,5 km. kadar güneyinde yer almaktadır. Mağarada KD ve İTÇ yerleşmelerine rastlanılmıştır³⁰⁹. Mağara yerleşmesi ve Kalkolitik Dönem hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

2.4.9. Çarkini Mağarası

Çarkini, Yağca Köyü sınırlarındaki Katran Dağı (Res. 75) içinde bulunan mağaradır. Karain Mağarası'na 2 km. kadar güney-güneybatısında yer almaktadır. Deniz seviyesinden 500 m. yüksekliği vardır. Mağaranın girişi Katran Dağı'nın traverten düzlüğüne bakan güneybatı cephesine düşmektedir (Res. 84). Karain Mağarası'nın çevresinde yer alan mağaralardan biridir³¹⁰.

Çarkini Mağarası'nı araştırmak için sondaj çukurları açmıştır³¹¹. Çarkini Mağarası'nda bulunan çanak çömlek parçalarını ise Kalkolitik ve Tunç Çağ'larına bağlamıştır³¹². Daha sonra yapılan yüzey araştırmalarında ise çok sayıda dilgiler, yongalar ve çekirdekler bulunmuştur (Res. 85)³¹³. Ancak bulunan materyallerin dönem bilgisi verilmemiştir.

³⁰⁸ Yalçinkaya, 1995a: 57.

³⁰⁹ Yalçinkaya, 1995a: 57.

³¹⁰ Işın Yalçinkaya, "Batı Toroslarda Paleolitik Çağ Yüzey Araştırmaları 1984", *III. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1985, s. 430-431.

³¹¹ Yalçinkaya, 1985: 431.; Kökten, İ. K., - "Die Stellung von Karain innerhalb der Türkischen Urgeschichte", *Anatolia VII* (1963), Ankara, 1964, s. 59 - 86.

³¹² Yalçinkaya, 1985: 432.; İ. Kılıç Kökten, - "Tarsus-Antalya Arası Sahil Şeridi Üzerinde ve Antalya Bölgesinde Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları Hakkında", *Türk Arkeoloji Dergisi Sayı VIII-2*, Ankara, 1959, s. 3-9.

³¹³ Yalçinkaya, 1985: 432.

2.5. Göller Yöresi Geç Kalkolitik Dönem Yüzey Araştırmaları

Göller Yöresi prehistorik açıdan oldukça zengin bir bölgedir. Yapılan yüzey araştırmalarında 109 adet Geç Kalkolitik Dönem veya Geç Kalkolitik olabilecek ve Kalkolitik dönem olarak yeterli bilginin aktarılmadığı yerleşmeler açığa çıkarılmıştır (Tab. 3, Har. 4). Bu yerleşmeler tip bakımından değerlendirilecek olursa höyük, düz yerleşme, mağara, tepe üstü yerleşmesi, dağınık buluntu yerleşmesi, sırt üstü yerleşmesi ve yamaç yerleşmesi gibi çeşitlilikleri ortaya çıkarmaktadır (Tab. 4).

Yöre'de yapılan yüzey araştırmaları yoğunluk bakımından son yıllarda artarak devam etmektedir. Ancak bu araştırmalardan verilen bilgilerin detaylı bir şekilde yeterli olmadığı ortadadır. Yerleşimlerin büyüklüğü, boyutu, dönem ayrıntıları, tarım faaliyetleri, betonlaşma faaliyetleri, kaçak kazıdan kaynaklı tahribat seviyesi ve yüzeyde bulunan çanak çömleklerin detaylı özellikleri ne yazık ki her araştırmada belirtilmemiş ya da yetersiz kalmıştır.

2.5.1. Burdur İli Araştırmaları

2.5.1.1. Eğneş Höyük

Burdur İli, Merkez İlçesi'nin yaklaşık 44 km. güneybatısında ve Burdur Gölü'ne de yaklaşık 23 km. güneybatısında, Pınarbaşı Ovası'nın merkezinde yer almaktadır. Çallica ya da diğer ismiyle Eğneş Köyü'nün içinde bulunmaktadır. Höyük ekili tarım arazisinin üzerinde olduğu için yoğun bir şekilde tahribata uğradığı görülmüştür (Res. 86)³¹⁴.

Höyük'te bulunan çanak çömleklerin çoğunluğu İTÇ yerleşmesine aittir. Yüzeyde az da olsa GKD ve M.Ö. 1. Binyıl çanak çömlekleri bulunmuştur. İTÇ buluntuları siyah ve koyu kurşuni renkte, saman ve ince taşçık eklemeli özelliklerdedir. GKD buluntuları ise Kuruçay GKD çömleklerinin iri tutamaklarına benzetilmiştir. Bu tutamakların özellikleri, özensiz yapılmış, iyi fırınlanmamış ve açık kırmızı renkte çanak çömleklerdir (Res. 87)³¹⁵. Höyüğün boyutları ve yüksekliği hakkında bilgi verilmemiştir.

³¹⁴ Mehmet Özait, "1981 Yılı Burdur Çevresi Prehistorik Araştırmaları", *IV KST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Hacettepe Sosyal ve İdari Birimler Döner Sermaye İşletmesi Tesisleri, Ankara, 1983, s. 144.

³¹⁵ Özait, 1983: s. 144.

2.5.1.2. Yarım Höyük

Burdur İli, Tefenni İlçesi'nde bulunan Harmankaya (Manca) Köyü'nün 4.5 km. güneydoğusunda, Tefenni-Antalya asfaltının da yaklaşık 800 m. kuzeyinde yer almaktadır. Bir ovada veya belki de alçak bir terasın ucunda konumlanmış alçak bir terasın uç kısmındadır. Höyüğün boyutları 150 m. x 100 m. olarak ölçülmüştür. Yüksekliği ise, yaklaşık 15 m. ölçülerinde olduğu tespit edilmiştir³¹⁶.

Höyüğün güneyinden geçen Kent (Gent) Deresi, Karataş Gölü'ne dökülmektedir. Bu Kent (Gent) Deresi'de yerleşmenin önemli bir kısmını alıp götürmesinden dolayı, ismine Yarımtepe ya da Yarım Höyük denmiştir (Res. 88)³¹⁷.

J. Mellaart yerleşmeyi Geç Kalkolitik Dönem olarak tarihlemiştir³¹⁸. Ancak daha sonra yapılan yüzey araştırmalarında Erken Kalkolitik Dönem'in boyalı ve monokrom çanak çömlekleri bulunmuştur (Res. 89) Ayrıca Höyüğün güneyi dere taşkınlarından kaynaklı doğal tahribata uğradığı tespit edilmiştir³¹⁹.

2.5.1.3. Seydiler Höyük

Burdur İli'nin güneybatısında, Tefenni İlçesi'nin güneydoğusunda, Seyitler Köyü'nün de yaklaşık 2 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Bataklık olan ovanın da güney tarafında görülmüştür. Höyüğün yaklaşık 100 m. güneyinde Kocapınar olarak bilinen, suyu gür akan bir kaynak tespit edilmiştir. Höyüğün boyutları 120 m. x 100 m. olarak ölçülmüştür. Ovanın yüksekliği ise 10 m. olarak tespit edilmiştir. Burası Ova yerleşmesidir (Res. 90)³²⁰.

Burada ki yerleşmeyi ilk kez J. Mellaart saptamıştır. Mellaart Höyüğü, Geç Kalkolitik Dönem olarak tarihlemiş ve Seyitler Höyük olarak tanımlamıştır³²¹.

Ancak M. Özşait'in daha sonraki yıllarda yapmış olduğu yüzey araştırmasında, GND/EKD ve İTÇ yerleşmelerine ait boyalı ve monokrom çanak çömlekleri vardır (Res. 91)³²².

³¹⁶ Mehmet Özşait, "1984 Yılı Burdur - Isparta Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları", *III. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1985, s. 390.

³¹⁷ Özşait, 1985: s. 390.; Lloyd-Mellaart, 1962, s. 70, hrt. 1 (Yarımtepe).

³¹⁸ Özşait, 1985: s. 390.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70, hrt. 1.

³¹⁹ Özşait, 1985: s. 390.

³²⁰ Özşait, 1985: s. 390.

³²¹ Özşait, 1985: s. 390.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70, hrt. 1 (Seyitler).

Höyük'te daha sonraki yıllarda da araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, kaçak kazı faaliyetlerinden tahrip edildiği ve çevresinde tarım faaliyetlerinden dolayı da daralmanın olduğu görülmüştür (Res. 92). Höyük yüzeyinde Kalkolitik (Kuruçay boyalı), İTÇ 1, İTÇ 2, DÇ ve Roma Dönemlerine ait çanak çömlekler bulunmuştur³²³.

2.5.1.4. Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin 25 km. kuzeydoğusundaki Üzümlübel köyünün de 1.5 km. kadar güneyinde yer almaktadır. Eski Kestel Gölü'nün yatağının kurutulmasıyla oluşan ovanın hemen kenarındaki kayalık bir sırt üzerinde tespit edilmiştir (Res. 93). Yerleşmeye, ilk başta köyün adını vermişlerdir. Ancak Çingen Burnu Höyük olarak da bilinmektedir³²⁴.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, İTÇ yerleşmesine aittir. Çoğunluğu kırmızı renkli olan çanak çömleklerin formları, Kalkolitikten Tunç Çağı geçişi verdiği saptanmıştır (Res. 94)³²⁵.

Höyük'te daha sonraki yıllarda da araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların sonucunda, Höyüğün bir İTÇ yerleşmesi olduğu tespit edilmiştir (Res. 95)³²⁶.

2.5.1.5. Sorkun Höyük

Burdur İli, Gölhisar İlçesi'nin 10 km. kuzeydoğusunda, Sorkun Köyünün de 3 km güneydoğusunda yer almaktadır. Höyük, Gölhisar ovasının ortasında, doğal alçak bir tepe üzerinde konumlanmıştır. Ovadan yüksekliği 5 m. olarak ölçülmüştür.

³²² Özsaıt, 1985: s. 390.

³²³ Eray Dökü-vdd, "2015 Yılı Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi Yüzey Araştırması", 34. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 648.

³²⁴ Özsaıt, 1985: s. 390.

³²⁵ Özsaıt, 1985: s. 390.

³²⁶ Ralf Becks-vdd, "Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", 33. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 271-272.

Boyutları ise, 100 m. x 125 m. ölçülerinde olduğu tespit edilmiştir. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmüştür (Res. 96)³²⁷.

Höyüğün yüzey buluntuları, J. Mellaart tarafından GKD'ye tarihlenmiştir³²⁸.

Höyükte daha sonra yapılan yüzey araştırmasında ise bulunan çanak çömlekler, EKD ve GKD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır. Özellikle de iri tutamakların GKD yerleşmesi olduğu düşünülmüştür³²⁹.

Genel olarak çanak çömlekler el yapımıdır ve orta veya az derecede pişirilmiştir. Büyük çoğunluğu gri ve kahverengi hamurludur. Hamurda ince taşcık, kireç ve bitki katkılı olduğu görülmüştür. Genellikle iç ve dış yüzeyi kahverengi boya astarlı ve açkılıdır. Ayrıca iç ve dış yüzeyi siyah ve gri olanlara da rastlanılmıştır. Kapların bazıları düz diplidir. Orta boy çömlek ve çanaklar bulunmuştur (Res. 97)³³⁰.

2.5.1.6. Çavdır Höyük

Burdur İli, Çavdır İlçesi'nin 2 km güneybatısında, Burdur-Göhlhisar yolunun güneyindeki Çiftlik mevkiinde ve Göhlhisar Ovası'nın doğusunda yer almaktadır. Ayrıca Çavdır Dağı eteğindeki su kaynağının 200 m. kuzeydoğusundadır. Ovadın yüksekliği yaklaşık 8 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise 70 m. x 100 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır (Res. 98)³³¹.

Höyükte bulunan çanak çömlekler James Mellaart tarafından dönem olarak, GKD, İTÇ 1 ve İTÇ 2'ye tarihlenmiştir³³². Höyük'te son yapılan yüzey araştırmasında bulunan çanak çömlekler ise, GND/EKD ve M.Ö. II. binyıla ait yerleşmelerine ait olduğu görülmüştür (Res. 99)³³³.

³²⁷ Mehmet Özşait, "1989 Yılı Göhlhisar Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları", VIII. AST, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1991, s. 36.

³²⁸ Özşait, 1991: s. 36.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1.

³²⁹ Özşait, 1991: s. 36.

³³⁰ Özşait, 1991: s. 36.

³³¹ Özşait, 1991: s. 37.

³³² Özşait, 1991: s. 36.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1.

³³³ Özşait, 1991: s. 37.

2.5.1.7. Beyköy Höyük

Burdur İli, Tefenni İlçesi'nin 7 km kuzeydoğusunda, Beyköy'ün ise yaklaşık 4 km güneydoğusunda yer almaktadır. Höyüğün doğusundan Burdur - Gölhisar Yolu, batısından ise Karamusa Kırkgöz Deresi geçmektedir. Höyük, Beyköy/Karamusa Ovasının ortasına konumlanmıştır (Res. 100). Ovasıdan yüksekliği 5 m. olarak ölçülmüştür. Boyutu ise, 100 m. x 160 m. ölçülerinde olduğu tespit edilmiştir. Tarım faaliyetlerinden dolayı tahribatın olduğu görülmüştür³³⁴.

Göller Yöresi'nde Höyüğü ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart yerleşmede yaptığı yüzey araştırmasında, buranın bir İTÇ yerleşmesi olduğunu düşünmüştür³³⁵.

Höyükte bulunan çanak çömlekler büyük çoğunlukla İTÇ 1 ve İTÇ 2'ye tarihlenmiştir. Ayrıca GKD özelliklerini gösteren çanak çömleklere de rastlanılmıştır. Bu çanak çömlekler el yapımı ve orta derecede pişirilmiştir. Çanak çömleklerin iç ve dış yüzeyleri de kırmızı boya astarlı ve açıktır. Siyah ya da gri hamurlu, bitki ve ince taşçıklı olduğu görülmüştür (Res. 101)³³⁶.

2.5.1.8. Yusufça Höyük

Burdur İli, Gölhisar İlçesi'nin 3 km. kuzeydoğusunda, Yusufça Köyü'nün de yaklaşık 4 km. güneyinde yer almaktadır. Höyük verimli Gölhisar Ovası'nın ortasında bulunmaktadır. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı ciddi bir tahribata uğradığı ve son yıllarda tesviye edildiği görülmüştür (Res. 102)³³⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ 1, İTÇ 2 ve M.Ö. 1. Binyıl yerleşimlerine ait olduğu saptanmıştır. Çanak çömleklerin formları ise, geniş bir alana yayılmış ve değişik kap formları, orta boy çömlek ve küçük fincan parçalarına rastlanılmıştır. Orta boy çömleklerde yumru şeklinde, iri tutamaklar görülmüştür (Res. 103)³³⁸.

³³⁴ Özşait, 1991: s. 37.

³³⁵ Özşait, 1991: s. 37.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 120 (Beyköy).

³³⁶ Özşait, 1991: s. 37.

³³⁷ Özşait, 1991: s. 38.

³³⁸ Özşait, 1991: s. 38.

2.5.1.9. Kerme Höyük/Çeltikçi Höyük

Burdur İli, Çeltikçi İlçesi'nin 3 km. güneydoğusunda, Burdur-Isparta-Antalya karayolunun 1.5 km güneybatısında yer almaktadır (Res. 104). Yaklaşık 100 m. kuzeyinde Kerme Deresi geçmektedir. Höyüğe de Özsait tarafından Kerme Deresi'nin adı uygun görülmüştür. Ancak aynı zamanda Çeltikçi Höyük de denilmektedir³³⁹.

Höyük sulak ve verimli Çeltikçi Ovası'nın ortasında bulunmaktadır. Kuzeyinden ve güneyinden iki tarla tarafından tesviyeye uğradığı görülmüştür. Bundan kaynaklı da Höyük, ovadan yaklaşık 2 m. yükseldiği ve ciddi tahribata uğradığı görülmüştür. Höyüğün boyutları ise 200 m. x 100 m. olduğu tespit edilmiştir³⁴⁰.

Höyükte bulunan çanak çömlekler Kalkolitik ve İTÇ 1 yerleşmelerine aittir. Bu çanak çömleklerden küçük bir kısmı Kalkolitik Döneme aittir. Genellikle kurşuni-kahverengi astarlı, ince taşcık ve bitki katkılı hamurlu, İTÇ 1 çanak çömlekleri vardır (Res. 105)³⁴¹. Höyük'te Kalkolitik Dönem özelliği düşünülen çanak çömleklerle ilgili ayrıntılı bilgi verilmemiştir.

2.5.1.10. Çebiş Höyük

Burdur İli, Çeltikçi İlçesi'nin yaklaşık 3.5 km. güneydoğusunda, Çebiş Köyü'nün de yaklaşık 3 km kuzeydoğusundaki Kayalı Mevkiinde yer almaktadır. Höyüğe Özsait tarafından köyün adı verilmiştir. Verimli Çeltikçi Ovası'nın ortasında bulunmuştur. Ovadan yüksekliği yaklaşık 1 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise, 125 m. x 70 m. olduğu tespit edilmiştir. Höyük üzerinde tarımdan dolayı yoğun tahribata uğradığı görülmüştür (Res. 106)³⁴².

Höyük'te bulunan çanak çömlekler geniş bir alana yayılmıştır. Çoğunlukla İTÇ 1 yerleşmesine aittir. Az sayıda GKD ve Roma Çağı çanak çömlekleri de bulunmuştur. Genellikle orta ve çoğunlukla iyi pişirilmiş, kahverengi hamurlu, ince

³³⁹ Mehmet Özsait, "1991 Yılı Burdur-Çeltikçi ve Yeşilova Yüzey Araştırmaları", *X. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1993, s. 332-333.

³⁴⁰ Özsait, 1993: s. 333.

³⁴¹ Özsait, 1993: s. 333.

³⁴² Özsait, 1993: s. 333.

kum, bitki ve kireç katkılı, iç ve dış yüzeyleri kahverengi ve kırmızı boya astarlı ve açkılı olan çanak çömlekler saptanmıştır (Res. 107). Bunlardan bazılarında oluk veya çizgi bezemeler de vardır. Ayrıca çok miktarda kulp ve tutamak, ezgi-öğütme, çekiç ve taş aletleri de görülmüştür (Res. 107). Höyük'te GKD çanak çömlekleri hakkında detaylı bilgi verilmemiştir³⁴³.

2.5.1.11. Kuzköy Höyük

Burdur İli, Çeltikçi İlçesi'nin 3,5 km. kuzeybatısında, Kuzköy'ün de 1 km güneydoğusunda ve Kuzköy Ovası'nda yer almaktadır (Res. 108). Höyüğe köyün ismi verilmiştir. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğradığı ve tesviye edildiği görülmüştür. Ayrıca Höyüğün ortasından da toprak yolun geçtiği saptanmıştır³⁴⁴.

Göller Yöresi'nde Höyüğü ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyüğün bir İTÇ yerleşmesi olduğunu düşünmüştür³⁴⁵.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler çoğunlukla İTÇ ve az da olsa Kalkolitik Dönem ve Roma Dönem'i yerleşmelerine aittir. Sayıca az miktarda çizgi bezemeli kaplar, tutamaklar ve kulplar görülmüştür. Çoğunlukla da orta derecede pişirilmiş, kaba hamurlu, kırmızımsı kahverengi boya astarlı, kum ve bitki katkılı çanak çömleklere rastlanılmıştır. Ayrıca salt kurşuni renk farkı olan çömlekler de görülmüştür (Res. 109)³⁴⁶. Höyük'te Kalkolitik Dönem çanak çömlekleriyle ilgili ayrıntılı bilgi verilmemiştir.

2.5.1.12. Kozluca Höyük

Burdur İli'nin 45 km. güneybatısında, Kozluca Kasabası'nın 6 km. batısında ve Boğaziçi Köyü'nün yaklaşık 2 km. güneydoğusunda yer almaktadır. Batısında Bozçay (Lysis) aktığı görülmüştür. Mevkii olarak Kemer Çayırı bulunur ve Boğaziçi

³⁴³ Özsait, 1993: s. 333.

³⁴⁴ Özsait, 1993: s. 333-334.

³⁴⁵ Özsait, 1993: s. 333.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 69 (Kuzköy).

³⁴⁶ Özsait, 1993: s. 334.

Ovası'nın ortasındadır bulunmaktadır (Res. 110). Ovadan yüksekliği 10 m. civarında ölçülmüştür. Boyutları ise 100 m. x 200 m. olarak saptanmıştır³⁴⁷.

Höyükte, az sayıda KD çanak çömleği vardır. Oldukça fazla miktarda da İTÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur. Çanak çömleklerin genel özellikleri ise iyi fırınlanmış, itinalı işçilikle hazırlanmış, el yapımı ve açıkta olduğu saptanmıştır. Kırmızı-kahverengi ve az da olsa siyah - kurşuni astarlıdır (Res. 111). Ayrıca Höyüğün güneybatı tarafından su çıkarmak için yaklaşık 4 m. civarında sondaj açıldığı görülmüştür ve Höyüğü yoğun tahribata uğratmıştır³⁴⁸.

2.5.1.13. Akça I Höyük

Burdur İli, Yeşilova İlçesi'nin 29 km. kuzeydoğusunda, Akçaköy'ün yaklaşık 1 km. güneydoğusunda ve Burdur - Akçaköy karayolunun da yaklaşık 200 m. güneyinde yer almaktadır. Ovadan yüksekliği 2 m. civarında ölçülmüş yayvan bir höyüktür. Boyutları ise 100 m. x 150 m. olarak saptanmıştır. Tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmüştür³⁴⁹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler de özenli bir işçilik vardır. Dönem olarak Kalkolitik, İTÇ 1, İTÇ 2 ve RD buluntuları olduğu tespit edilmiştir (Res. 112)³⁵⁰. Höyük'te GKD ile ilgili net bir bilgi yoktur.

2.5.1.14. Karaçal Höyük

Burdur İli, Merkez İlçesi'nin 35 km. güneybatısında, Burdur Gölü'nün 10 km. kadar güneybatısında ve Yarışlı Gölü'ne ise 12 km uzaklıkta yer almaktadır. Höyük, Burdur Gölü havzasının güney kısmında, Karaçal Çayı'nın da batı tarafının terası

³⁴⁷ Mehmet Özsait, "1995 Yılı Antalya - Korkuteli ve Burdur Yüzey Araştırmaları", *XIV. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1997, s. 195.

³⁴⁸ Özsait, 1997: s. 195.

³⁴⁹ Mehmet Özsait, "1999 - 2000 Yılı Burdur ve Isparta İlleri Yüzey Araştırmaları", *19. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2002, s. 180.

³⁵⁰ Özsait, 2002: s. 180.

üzerinde konumlanmıştır. Tarım faaliyetlerinden dolayı höyükte tahribata uğrandığı saptanmıştır (Res. 113)³⁵¹.

Höyüğü Göller Yöresi'nde ilk kez tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyüğü GKD yerleşmesi olarak göstermiştir³⁵².

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, EKD, GKD, İTÇ ve RD yerleşimlerine ait olduğu tespit edilmiştir³⁵³. Höyük'le ilgili GKD yerleşmesi çanak çömlekleri hakkında detaylı bir bilgi yoktur.

Höyük'te daha sonraki yıllarda da araştırmalar yapılmaya devam edilmiştir. 2010 yılında yapılmış olan araştırmada, yerleşme içerisinde bol sayıda GKD ve İTÇ I ve II yerleşmelerine ait çanak çömlekler tespit edilmiştir³⁵⁴.

Höyük'teki 2012 yılında tekrar araştırma gerçekleştirilmiş ve yüzeyinde manyetik taramalar yapılmıştır. Bu taramaların sonucunda toprak altında kerpiç evlerin duvarları ve platonun sınırı boyunca bir sur duvarının izleri olduğu düşünülen, eski bir yerleşimin izleri tespit edilmiştir³⁵⁵. Ancak bu taramanın tarihlenmesi konusunda bir bilgi verilmemiştir.

2.5.1.15. Ömer Deresi Mevkii

Burdur İli, Merkez İlçesi'nin 36 km. güneybatısında ve Burdur Gölü'ne de yaklaşık 11 km. kadar uzaklıktaki bulunan yerleşme, Karaçal Köyü'nün de 1 km. güneybatısında yer almaktadır. Tarım arazisinin ortasında olduğundan dolayı tahribata uğrandığı saptanmıştır³⁵⁶.

³⁵¹ Mehmet Özsait-vdd, “2009 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları”, 28. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Allame Tanıtım ve Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 2011, s. 45.

³⁵² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Karaçal).

³⁵³ Özsait-vdd, 2011: s. 45.

³⁵⁴ Marc Waelkens-vdd, “Sagalassos 2010 Yüzey Araştırmaları”, 29. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 2012, s. 187.

³⁵⁵ Marc Waelkens-vdd, “Sagalassos'ta 2012 Senesinde Gerçekleştirilen Yüzey Araştırmaları”, 31. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 2014, s. 12.

³⁵⁶ Özsait-vdd, 2011: s. 45.

Yerleşmede GKD ve İTÇ çanak çömlekleri bulunmuştur ve bu dönemlerde yerleşmenin kullanıldığı düşünülmüştür³⁵⁷. Yerleşme ve çanak çömlekleri hakkında detaylı bir bilgi aktarılmamıştır.

2.5.1.16. Düğer Yerleşmesi

Burdur İli, Merkez İlçesi'nin yaklaşık 32 km. güneybatısında Yarışlı Gölü'ne de yaklaşık 3 km uzaklıkta yer alan Düğer Köyü'nün 300 m güneyinde bulunmaktadır. Yerleşme muhtemelen düz yerleşim tipidir (Har. 5)³⁵⁸.

Yerleşmede bol sayıda GKD, İTÇ I ve İTÇ II dönem çanak çömlekleri tespit edilmiştir. Çanak çömleklerin özellikleri olarak da ince taşçıklı, saman katkılı, az derece pişirilmiş ve oldukça iyi oranda cilalanmış olduğu tespit edilmiştir. Çanak çömleklerden birinin ise ithal olduğu düşünülmüştür. Bu çanak çömleğin geometrik desenli ve perdahlı yüzeye sahiptir (Res. 114). Beycesultan Höyük'teki, Geç Kalkolitik I malzeme topluluğuyla benzerdir³⁵⁹.

2.5.1.17. Pınarbaşı II Höyük/Pınarbaşı Gölü Höyük

Burdur İli, Merkez İlçesi'nin yaklaşık 44 km. güneybatısında, Burdur Gölü'ne de yaklaşık 23 km. güneybatısında ve Pınarbaşı Ovası'nın merkezinde yer almaktadır. Höyük, Burdur - Karamanlı - Tefenni karayolunun 500 m. güneyinde ve Çallica (Eğneş) Köyü'nün sınırları içinde bulunmaktadır. Tarımsal faaliyetler ve kaçak kazılardan dolayı tahribata uğramıştır (Res. 115) Höyüğün kuzey kısmında yaklaşık 1 m. büyüklüğünde bir çukur bulunmuştur³⁶⁰. Boyutları hakkında bilgi verilmemiştir.

Höyüğü Yöre'de ilk tanıtan James Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki yerleşimi çanak çömleklerden dolayı İTÇ olarak saptamıştır³⁶¹.

³⁵⁷ Özşait-vdd, 2011: s. 45.

³⁵⁸ Waelkens-vdd, 2012: s. 187.

³⁵⁹ Waelkens-vdd, 2012: s. 187.

³⁶⁰ Özşait-vdd, 2011: s. 46.

³⁶¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 55 (Pınarbaşı).

Höyük'te sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ, DÇ, HÇ ve RÇ yerleşmelerine ait olduğu düşünülmüştür³⁶². Höyük'le ilgili GKD buluntuları hakkında detaylı bir bilgi verilmemiştir.

2.5.1.18. Hasanpaşa Höyük

Burdur İli, Tefenni İlçesi'nin yaklaşık 15 km. doğu - güneydoğusunda, Tefenni Ovası'nın güney kısmında ve Hasanpaşa Köyü ile Işıklar Köyü arasında yer almaktadır. Höyük'te kaçak kazı ve yoğun tarım faaliyetlerinden dolayı, ciddi bir tahribat görülmüştür (Res. 116)³⁶³.

Höyüğü, Yöre'de ilk defa tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyüğün ismine sınırlarında olan Hasanpaşa köyünün ismini vermiştir. Buluntularından dolayı da İTÇ yerleşimi olarak saptamıştır³⁶⁴.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ, DÇ ve RD yerleşmelerine ait oldukları saptanmıştır³⁶⁵. Höyük'te GKD yerleşmesiyle ilgili ayrıntılı bilgi yoktur.

2.5.1.19. Manca Höyük

Burdur İli, Karamanlı İlçesi'nin yaklaşık 10 km. güneydoğusunda, Manca Köyü'nün de 1.5 km. kadar güneybatısında ve Tefenni Ovası'nın doğu kısmında yer almaktadır. Höyük'te bulunan çanak çömlekler GKD, İTÇ, DÇ ve Roma Dönemi çanak çömlekleri tespit edilmiştir. Höyük yüzeyinde ciddi bir tahribat görülmüştür³⁶⁶. Höyük'te GKD yerleşmesiyle ilgili ayrıntılı bilgi yoktur.

2.5.1.20. Şeref Höyük

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin yaklaşık 36 km batısında, Ürkütlü Köyü'nün de 2.5 km kadar doğusunda yer almaktadır (Res. 117). Yerleşme eski Anbahan

³⁶² Özşait-vdd, 2011: s. 46.

³⁶³ Eray Dökü-vdd, "Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi 2013 - 2014 Yılları Yüzey Araştırmaları", 33. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 230.

³⁶⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 61 (Hasan Paşa I).

³⁶⁵ Dökü-vdd, 2016: s. 230.

³⁶⁶ Dökü-vdd, 2016: s. 231.

Gölü'nün 4 km. güneybatısında ve bugünkü Ürkütlü Ovası'nda bulunmaktadır (Har. 1)³⁶⁷. Höyüğün Özsait tarafından ovadan yüksekliği 5 m. olarak ölçülmüş ve boyutları ise, 200 m. x 150 m. olarak tespit edilmiştir³⁶⁸. Höyük'te yoğun tarım faaliyetleri, kaçak kazılar ve asfalt yolun geçmesinden kaynaklı ciddi bir tahribatın olduğu görülmektedir (Res. 117)³⁶⁹.

Höyüğün boyutları günümüzde, 320 m. x 460 m. olarak ölçülmüş ve 14 m. civarında da katman yüksekliği tespit edilmiştir. Bu ölçülerle Göller Yöresi'nin en büyük Höyüğü olma özelliği taşıdığı saptanmıştır (Har. 6, 7)³⁷⁰.

Höyük üzerinde prehistorik anlamda, H. A. Ormerod ve A. M. Woodward tarafından, Tunç Çağı ve Demir Çağı'na ait çanak çömlekler bulunmuştur³⁷¹. Daha sonra James Mellaart tarafından yerleşme üzerinde araştırma yapılmış ve Höyüğün İTÇ 2 yerleşmesi olduğunu saptanmıştır³⁷². Höyük'te M. Özsait ve N. Özsait tarafından yapılan yüzey araştırmasında ise, GKD itibariyle yerleşime başlanmış (Res. 118: 1) ve İTÇ, OTÇ, DÇ, HD ve son olarak da RD içlerine kadar kısa kesintilerle yerleşim görüldüğü anlaşılmaktadır (Res. 118: 2)³⁷³.

Buluntular arasındaki GKD çanak çömleğinin özellikleri ise, kahverengimsi gri renkte ağırlıklı ve hafif dışa dönük dudaklı şekildedir (Res. 118: 1)³⁷⁴. Bu çanak çömleğin Yöre'deki benzeri, Beycesultan Höyüğün XXIII. tabakasında olduğu düşünülmektedir³⁷⁵.

³⁶⁷ Becks-vdd, 2016: s. 267.

³⁶⁸ Mehmet Özsait-Nesrin Özsait, "Şeref Höyük: Komama", *Anadolu Arkeolojisi XIV, Prof. Dr. Afif Erzen'e Armağan*, İstanbul, 1997, s. 363.

³⁶⁹ Becks-vdd, 2016: s. 267.

³⁷⁰ Becks-vdd, 2016: s. 267.; Ralf Becks-vdd, "Güneybatı Pisida'da Yeni Bir Araştırma: Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", *Anamed 13, AKMED / Koç* Üniversitesi Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Antalya, 2015a, s. 185 - 192.

³⁷¹ A. M. Woodward-H. A. Ormerod, "A Journey in South-Western Asia Minor", *The Annual of the British School at Athens 16*, 1909/1910.

³⁷² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 87 (Şeref).

³⁷³ Özsait-N. Özsait, 1997: s. 363.

³⁷⁴ Özsait-N. Özsait, 1997: s. 363.

³⁷⁵ Özsait-N. Özsait, 1997: s. 363.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 98 vd., res. 11, no 14.

2.5.1.21. İncirdere Mağarası

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin yaklaşık 6 km kuzeybatısında, İncirdere Köyünün sınırları içinde yer almaktadır. Mağara, dere vadisini güneyde noktalayan yüksek kayalıkların içine doğru derinleştiği şekilde olduğu görülmüştür (Har. 6)³⁷⁶.

Mağara'nın bir galerisinden oldukça fazla miktarda çanak çömlek buluntulara rastlanılmıştır. Bu çanak çömlekler el yapımıdır ve çanaklar, tankard, depo kabı gibi çeşitli form özelliklerinde oluğu görülmüştür. Buluntuların GKD yerleşmesine ait olduğu düşünülmektedir (Res. 119)³⁷⁷.

Mağara'da daha sonraki yıllarda yapılan araştırmada, yine GKD çanak çömlekleri bulunmuştur. Çanak çömleklerin özellikleri ise, ağız içi baklava bezemeli ve el yapımı çanak parçalarıdır. Ayrıca Mağara'da kaçak kazı çukurlarına rastlanılmaktadır³⁷⁸.

2.5.1.22. Çayırılık Höyük

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin yaklaşık 6 km batısında, İncirdere Köyünden Üzümlübel Köyü'ne devam eden köy yolunun batısında yer almaktadır (Har. 6). Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı yoğun tahribatlar görülmüştür (Res. 120)³⁷⁹.

Höyüğün boyutları 150 m. x 100 m. olarak ölçülmüştür. Höyük'te M. Özsait tarafından bulunan çanak çömlekler, İTÇ ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır³⁸⁰.

Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda, tahribatın arttığı görülmüştür. Bulunan çanak çömlekler ise GKD yerleşmesine ait olduğu düşünülmektedir³⁸¹.

³⁷⁶ Becks-vdd, 2016: s. 271.

³⁷⁷ Becks-vdd, 2016: s. 271.; Ralf Becks-vdd, "Pisida'da Yeni Bulgular: Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi* 39, Oksijen Basım ve Matbaacılık, 2015, s. 33-43.

³⁷⁸ Ralf Becks-vdd, "2015 Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *34. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 674.

³⁷⁹ Becks-vdd, 2016: s. 271.

³⁸⁰ Özsait, 1985: s. 394.

³⁸¹ Becks-vdd, 2016: s. 271.

2.5.1.23. Kemikli Höyük

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin yaklaşık 23 km güneybatısında, Ürkütlü Köyü yol ayrımında yer almaktadır (Har. 6). Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır (Res. 121)³⁸².

2.5.1.24. Keçili Mezar Tepe

Burdur İli, Bucak İlçesi'nin yaklaşık 17 km güneybatısında, Keçili Köyü sınırlarında, doğal bir tepe üzerinde yer almaktadır (Har. 6)³⁸³.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan M. Özsait olmuştur. Özsait, Höyük'teki yerleşimi GND/EKD olarak saptamıştır. Tarım faaliyetlerinden dolayı ciddi bir tahribatın söz konusudur³⁸⁴.

Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ, Arkaik Dönem ve Klasik Dönem yerleşmelerine ait olduğu tespit edilmiştir. Tarım faaliyetlerinden dolayı tahribat devam etmiştir (Res. 122)³⁸⁵.

2.5.1.25. Kozagaç Hisarlık Tepesi Mevkii

Burdur İli, Çavdır İlçesi'nin yaklaşık 12 km. güneyinde Kozagaç Köyü içerisinde yer almaktadır. Yerleşmede bulunan çanak çömlekler, GKD, Tunç Çağı, DÇ, HD, RD ve Geç Antik Çağa ait çanak çömleklere vardır. Ayrıca yerleşimde çatı kiremitleri de bulunmuştur³⁸⁶.

2.5.1.26. Dereköy I Höyük

Burdur İli'nin güneybatısında, Yeşilova İlçesi'nin 18 km. kadar kuzeyinde ve sınırları içerisinde olan Dereköy'ünün de 2 km. kuzeybatısında yer almaktadır.

³⁸² Becks-vdd, 2016: s. 276.

³⁸³ Becks-vdd, 2016: s. 276-277.

³⁸⁴ Özsait, 1985: s. 395.

³⁸⁵ Becks-vdd, 2016: s. 276-277.

³⁸⁶ Eray Dökü-vdd, "2017 Yılı Uylupınar (Erken Kibyra) Yüzey Araştırması Raporu", 36. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 522.

Höyüğün batı tarafından yol geçmektedir ve üzerinde tarım faaliyetlerinden dolayı tahribat görülmüştür (Res. 123)³⁸⁷.

Höyüğü, Yöre'de GKD ile ilgili ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur³⁸⁸. Ayrıca Mellaart İTÇ yerleşmesi olarak da belirtmiştir³⁸⁹. Daha sonra Özsait tarafından, yerleşme araştırılmış ve GND/EKD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur³⁹⁰.

2.5.2. Isparta İli Araştırmaları

2.5.2.1. Aliköy Höyük

Isparta İli'nin merkezinden 8 km. kuzeydoğusunda, Aliköy'ün de yakınında yer almaktadır. Höyük Isparta ovasında bulunmaktadır. Ovadan yüksekliği ise 7 m. olarak ölçülmüştür. Tarım faaliyetlerinden dolayı üzeri ekili olduğu görülmüştür. Bundan kaynaklı da tahribatın yoğun olduğu tespit edilmiştir. Höyüğün boyutları da 150 m. x 100 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır (Res. 124)³⁹¹.

Höyükte bulunan çanak çömlekler kalın, kahverengi, kırmızı ve az da olsa kurşuni renkli boya astarlıdır. Bu kurşuni renkli çanak çömlekler, kırmızı renkli çanak çömleklere göre daha iyi bir teknikle yapılmıştır (Res. 125). Bu yerleşimde, İTÇ çanak çömlekleri ve Burdur ilinde bulunan "Çamur ve Kuruçay Höyük"³⁹² gibi höyüklerde tespit edilmiş ve GKD olduğu düşünülen iri tutamaklı çanak çömleklerdir. Ayrıca burada dikey ip delikli tutamakların daha kaba ve büyük şekilleri de vardır³⁹³.

2.5.2.2. Kanlı Höyük

Isparta İli'nin merkezinden 7 km. kuzeydoğusunda ve Isparta - Eğirdir yolunun da 25 m. doğusunda yer almaktadır. Höyük Isparta ovasında bulunmaktadır.

³⁸⁷ Özsait, 1980: s. 80.

³⁸⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. I.

³⁸⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 47 (Dereköy I).

³⁹⁰ Özsait, 1980: s. 80.

³⁹¹ Mehmet Özsait, "1984 ve 1985 Yılı Isparta Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları", *IV. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1986, s. 325.

³⁹² Özsait, 1986: s. 325.; Mehmet Özsait, "Pisidia Bölgesinde Yeni Prehistorik İskan Yerleri (I): Kuruçay; Çiğirankaya; Çallica; Yağhyurt Yerleşmeleri" *Anadolu Araştırmaları, IV-V*, İstanbul, 1976, s. 82.

³⁹³ Özsait, 1986: s. 325.

Ovadan yüksekliği ise 2 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise, 150 m. x 250 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır. Tarım faaliyetlerinden dolayı yoğun bir tahribatin olduğu görülmüştür. (Res. 126)³⁹⁴.

Höyük'te bulunan çanak çömleklerin tümü kalın kırmızı boya astarlıdır Ancak koyu kurşuni ve siyah renkli çanak çömlekler de bulunmuştur. EKD, GKD ve yoğun bir şekilde İTÇ yerleşmelerinin varlığını göstermiştir (Res. 127)³⁹⁵.

2.5.2.3. Pamuklu Höyük

Isparta İli'nin 25 km. kadar kuzeydoğusunda, Atabey İlçesi'nin 5 km. güneydoğusunda ve günümüzdeki ismi Pembeli olan köyün de yaklaşık 300 m. güneyinde yer almaktadır. Höyüğe köyün eski ismi verilmiştir³⁹⁶. Barla Dağı'nın hemen güneyinde olan ovanın merkezi noktasında tespit edilmiştir. Ovadan yüksekliği yaklaşık 7 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise, 150 m. x 125 m. olarak tespit edilmiştir (Res. 128)³⁹⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömleklerin büyük çoğunluğu, kırmızı boya astarlı, ince taşçıklı, saman katkılı, iyi perdahlanmış ve pişirilmiştir. Çanak çömleklerin EKD, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır. Buluntulardan GKD çanak çömleklerinin, iri tutamaklı olduğu anlaşılmaktadır (Res. 129)³⁹⁸.

2.5.2.4. Gelendost Höyük

Isparta İli, Gelendost İlçesi'nin 1 km. güneyinde, Yaka Köyü'nün 2 km batısında yer almaktadır. Batısında Yalvaç - Isparta yolu geçmektedir. Gelendost Ovası'nın ortasındadır. Boyutları 250 m. x 350 m. kadar olarak ölçülmüştür. Tarım faaliyetleri ve kaçak kazılardan dolayı ciddi tahribata uğradığı görülmüştür. Üzerinde elma fidanları ekilmiştir (Res. 130)³⁹⁹.

³⁹⁴ Özsait, 1986: s. 326.

³⁹⁵ Özsait, 1986: s. 326.

³⁹⁶ Özsait, 1986: s. 326.

³⁹⁷ Özsait, 1986: s. 326.

³⁹⁸ Özsait, 1986: s. 327.

³⁹⁹ Mehmet Özsait, "1992 Yılı Isparta - Gelendost Yüzey Araştırmaları", XI. AST, T.C. Kültür ve Bakanlıı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1994 s. 304.

Göller Yöresi'nde Höyüğü ilk tanıtan, J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük buluntularını İTÇ olarak tespit etmiştir⁴⁰⁰.

Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırmada ise çanak çömleklerin form ve teknik bakımından oldukça zengin olduğu görülmüştür. Dönem olarak da GKD, İTÇ 1 ve İTÇ 2 yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır (Res. 131)⁴⁰¹.

2.5.2.5. Göndürle II Höyük

Isparta İli, Atabey İlçesi'nin 10 km güneydoğusunda ve Göndürle (Harmanören) Köyü'nde yer almaktadır. Yerleşme Isparta Ovası'nın doğu kısmındadır⁴⁰². Höyük'te boyut ölçümü konusunda bilgi verilmemiştir.

Höyük ve çevresinde yapılan araştırmalar sonucunda GKD, İTÇ, OTÇ, STÇ, DÇ, Hellenistik Çağ ve Roma Çağı yerleşimlerine ait çanak çömlekler tespit edilmiştir⁴⁰³.

Höyük'te bir sonraki yılda araştırma yapılmıştır. Yüzeyinde GKD, İTÇ, OTÇ, M.Ö. II. Binyıl, HD ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur. Höyük'te üzüm bağı kurulmuş ve kaçak kazıların yapıldığı tespit edilmiştir. Bunlar sonucunda yerleşmede ciddi tahribat söz konusudur⁴⁰⁴.

2.5.2.6. İnbaşı Höyük

Isparta İl merkezinin yaklaşık 10 km güneybatısında, Gelincik Köyü'nün de 3 km kuzeybatısında; Akdağ silsilesi üzerindeki doğal geçidin içinde bulunan küçük bir ovada yer almaktadır. Ayrıca Isparta - Burdur karayolunun hemen güneyinde

⁴⁰⁰ Özşait, 1994: s. 304.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 217 (Gelendost).

⁴⁰¹ Özşait, 1994: s. 304.

⁴⁰² Mehmet Özşait, “2002 Yılı Burdur ve Isparta Yüzey Araştırmaları”, 21. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2004, s. 285.

⁴⁰³ Özşait, 2004: s. 285.

⁴⁰⁴ Mehmet Özşait, “2003 Yılı Göller Bölgesi Yüzey Araştırmaları”, 22. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2005, s. 251.

bulunmaktadır (Res. 132). Yamaç yerleşmesi olduğu tespit edilen Höyük yaklaşık 200 m. çapındadır⁴⁰⁵.

Höyükte bulunan çanak çömlekler, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait oldukları saptanmıştır (Res. 133). Hemen az ilerisindeki Burdur-Isparta karayolunun kuzey tarafında da aynı özellikte çanak çömlekler bulunmuştur. Bu da yol yapımı sırasında Höyüğün kuzeydoğu eteklerinin kesilmiş olduğu şeklinde düşündürmüştür. Ayrıca Höyüğün güneybatı eteklerinden Bağlar Yolu ve 400 m. batısında da Usaz Deresi Vadisi geçmektedir. Bunlardan kaynaklı da Höyük'te ciddi bir tahribatin olduğu görülmüştür⁴⁰⁶.

2.5.2.7. Karayüğ Höyük

Isparta İli, Merkez İlçesi'nin yaklaşık 16 km. kuzeydoğusunda, Senirce Köyü'nün de 4.5 km kuzeydoğusunda ve Isparta Ovası'nda yer almaktadır (Res. 134). Ovanın yüksekliği 4 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise, 200 m. x 300 m. olarak tespit edilmiştir. Höyüğün tepe kesimi tarımsal faaliyetler ve kaçak kazılardan kaynaklı ciddi ölçüde tahrip edilmiştir⁴⁰⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ 1, İTÇ 2 ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır. Yerleşmenin tepe noktasında gri-siyah hamurlu, açık ve başsız bir Çaykenarı tipi idol bulunmuştur. Omuz ve kalça kısmında kazıma ve inkrustasyon bezemesi vardır (Res. 135)⁴⁰⁸.

⁴⁰⁵ Mehmet Özşait, “2011 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları”, 30. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum, 2013, s. 318.

⁴⁰⁶ Özşait, 2013: s. 318.

⁴⁰⁷ Mehmet Özşait-vdd, “2012 Yılı Isparta Yüzey Araştırmaları”, 31. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 2014, s. 229.

⁴⁰⁸ Özşait, 2014: s. 229.

2.5.3. Antalya İli Araştırmaları (Korkuteli-Elmalı Ovaları)

2.5.3.1. Antalya İli Korkuteli Ovası Araştırmaları

2.5.3.1.1. Efeoğlu/Çürükin Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin 18 km. kuzeydoğusunda, Büyükköy'ün 2 km. güneybatısında ve Çürükini mevkiinin de yaklaşık 250 m. doğusunda yer almaktadır. Batısında Çaykenarı Ovası, doğusundan ise Durhasan Deresi ve Efeoğlu kaynağı akmaktadır. Bu kaynaktan dolayı da ismi Efeoğlu olarak verilmiştir. Çürükin Tepesi'nin üzerinde kurulmuştur. Höyüğün ovidan yüksekliğı yaklaşık 40 m. kadardır ve doğal yükselti üzerinde kurulduğı tespit edilmiştir. Höyüğün çapı ise 150 m. olduğı saptanmıştır. (Res. 136). Üzerinde yapılan tarım faaliyetlerinden dolayı tahribatın olduğı görülmüştür⁴⁰⁹.

Höyükte ilk yapılan araştırma kapsamında, çanak çömlek parçaları ve dilgi, kazıyıcı, ezme-öğütme aletleri de görülmüştür. Çanak çömlekler dönem olarak GND/EKD, GKD, M.Ö. I. Binyıl ve RD yerleşmelerine aittir (Res. 137)⁴¹⁰.

Höyük Çürükin Mevkiisi'ne yakın olduğı için, Çürükin Höyük olarak da bilinmektedir. Höyük'te daha sonraki yılda yapılan araştırmada, tarımdan kaynaklı tahribatın devam ederek arttığı ve tepesinde derin bir kaçak kazı çukuru görülmüştür⁴¹¹.

Bu araştırma sonucunda bulunan çanak çömleklerin, ND, KD, İTÇ ve RD yerleşmelerine ait olduğı saptanmıştır (Res. 138)⁴¹².

2.5.3.1.2. Eskiköy Yeri/Esköy Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin 28 km. kuzeyinde, Çomaklı Köyü'nün ise 1 km. kuzeydoğusunda ve doğal bir tepe üzerinde yer almaktadır. Höyük, Ürkütlü Ovası'nın batısındaki Katrancık Dağları eteğinde konumlanmıştır. Doğal bir

⁴⁰⁹ Mehmet Özsait, "1993 Yılı Antalya-Korkuteli Yüzey Araştırmaları", *XII. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1995, s. 486.

⁴¹⁰ Özsait, 1995: s. 486.

⁴¹¹ Ralf Becks-B. Ayça Polat Becks, "2017 Yılı Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması", *36. AST, Cilt 3*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 285-286.

⁴¹² Becks-Ayça Polat Becks, 2019: s. 286.

güzergaha hakimdir. Ovadan yaklaşık 35 m. yüksekliğinde ölçülmüştür. Boyutları 60 m. x 100 m. olarak ölçülmüştür (Res. 139)⁴¹³.

Höyükte bulunan çanak çömlekler, GND, EKD, GKD ve DÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır (Res. 140). Höyükte doğal afet ve kaçak kazılardan dolayı ciddi bir tahribat söz konusudur⁴¹⁴.

Esköy Höyük olarak da bilinen yerleşimde, daha sonraki yıllarda da araştırmalar devam etmiştir (Har. 2). Sonraki ölçümlerinde ovadan yüksekliği 3 m., boyutu ise 35 m. x 50 metredir. Höyük'te KD, İTÇ, DÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlek parçaları vardır (Res. 141)⁴¹⁵.

2.5.3.1.3. Kızılyer Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin 31 km. kuzeydoğusunda, Garipçe Köyü'nün güney kesiminde, Korkuteli Yolu'nun da doğusunda yer almaktadır. Höyük, Bozova / Ürkütlü Ovası'nın kuzeydoğu kısmında bulunmaktadır (Har. 8). Yaklaşık olarak 70 m. x 60 m. boyutlarında ve yüksekliği de yaklaşık 1 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır. Bu ölçülerden de anlaşıldığı üzere Höyük, alçak ve yayvan bir biçimdedir (Res. 142). Höyük'te tarımsal faaliyetlerden dolayı ciddi bir tahribat vardır⁴¹⁶.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler oldukça fazla miktardadır ve el yapımı, kötü pişmiş, kaba özelliklerde olduğu görülmüştür. Ayrıca ezme-öğütme taşları da bulunmuştur (Res. 142). Höyük yüzeyinde bulunmuş olan bu çanak çömleklerin, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁴¹⁷.

⁴¹³ Mehmet Özsait, "1994 Yılı Antalya - Korkuteli Yüzey Araştırmaları", *XIII. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1996, s. 295.

⁴¹⁴ Özsait, 1996: s. 295.

⁴¹⁵ Ralf Becks-B. Ayça Polat Becks, "2016 Yılı Şeref Höyük / Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *35. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Bursa Büyükşehir Belediyesi Matbaa Tesisleri, Bursa, 2018, s. 380.

⁴¹⁶ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 378.

⁴¹⁷ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 378.

2.5.3.1.4. Fuğla/Kızlar Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 27 km. kuzeydoğusunda ve Bozova / Ürkütlü Ovası'nın kuzey kısmında; Çomaklı Köyü'ne doğru giden yolun kuzey tarafında yer almaktadır (Har. 7). Şeref Höyük'ten sonraki en büyük Höyük olma özelliğini gösteren Fuğla Höyüğü'nün boyutları 170 m. x 200 m. ölçülerindedir. Oavadan yüksekliği ise yaklaşık 10 m. olduğu tespit edilmiştir (Res. 143). Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı ciddi derecede bir tahribat görülmüştür⁴¹⁸.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki yerleşimi İTÇ olarak saptamıştır⁴¹⁹. Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda, GKD, İTÇ ve DÇ yerleşmelerine ait çanak çömlekler vardır (Res. 143)⁴²⁰.

2.5.3.1.5. Belen Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 22 km. kuzeydoğusunda, Bozova / Ürkütlü Ovası'nın kuzey kısmında; Yeşilyayla Köyü'ne giden yolun kuzeyinde, köyün de 1 km. kadar doğusunda yer almaktadır (Har. 7). Höyüğün büyük ve doğal yükseltiler üzerinde olduğu görülmüştür. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmüştür (Res. 144)⁴²¹.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki buluntuları İTÇ yerleşimi olarak saptamıştır⁴²².

Höyük'te daha sonra yapılan araştırmalarda, bulunan çanak çömlekler genel olarak kırmızı, devetüyü ve gri renkteki astarlılardır. Çanak çömleklerde çeşitli formlara rastlanılmıştır. Bu formlar çanaklar, depolama kapları, sepet kulplar, ağız kenarına yapışık dikey kulplar, burgu saplar ve ip delikliler gibi parçalardır. Ayrıca obsidyen ve çakmaktaşıdan yapılmış taş aletlere ve dilgilere de rastlanılmıştır. Bu

⁴¹⁸ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 379.

⁴¹⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 85 (Fuğla/Kızlar).

⁴²⁰ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 379-380.

⁴²¹ Becks-Ayça Polat Becks, 2018 : s. 380.

⁴²² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 83 (Belem).

çanak çömlekler GND, EKD, GKD, İTÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait oldukları tespit edilmiştir⁴²³.

2.5.3.1.6. Yelten Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 17 km. kuzeydoğusunda, Bozova / Ürkütlü Ovası'nın kuzey kısmında; Yelten Köyü'nün yaklaşık 4 km. kadar doğusunda yer almaktadır (Har. 7). Höyük doğal bir tepe üzerindedir ve oldukça geniş bir alana konumlanmıştır. Boyutları 120 m. x 185 m. ölçülerindedir. Kültür katmanlarının yükseltisi ise, yaklaşık 6 m. ölçüsünde olduğu tespit edilmiştir. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı tahribat vardır (Res. 145)⁴²⁴.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki buluntuları, İTÇ yerleşimi olarak saptamıştır⁴²⁵.

Höyük'te daha sonra yapılan araştırmalarda bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ II ve İTÇ III evrelerine aittir. Ayrıca yerleşimin üzerinden geçen tarlanın kenarına atılmış taşlar arasında, mil yuvası ile ezgi ve öğütme taşları bulunmuştur⁴²⁶.

2.5.3.1.7. Gökmen Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 20 km. kuzeydoğusunda, Bozova/Ürkütlü Ovası'nın kuzey kısmında; Bozova Köyü'nün de 3 km. kadar kuzeyinde ve Korkuteli yolunun batısında yer almaktadır (Har. 7). Höyük'te kepçe ile toprak alındığı tespit edilmiştir. Bu durumunda Höyük'te ciddi tahribata uğradığı görülmüştür (Res. 146). Kültür tabakalarının yüksekliği ise yaklaşık 2.5 m. ölçülerinde olduğu tespit edilmiştir⁴²⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD ve İTÇ yerleşmelerine aittir. Bulunan formlar ise, tutamaklı kaplar, çanaklar, açıkısız pişirme ve depo kapları görülmüştür. Ayrıca yanmış kerpiç tuğlalarda bulunmuştur.⁴²⁸

⁴²³ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 380-381.

⁴²⁴ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 381.

⁴²⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 84 (Yelten).

⁴²⁶ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 381.

⁴²⁷ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 381.

⁴²⁸ Becks-Ayça Polat Becks, 2018: s. 381.

2.5.3.1.8. Küçükköy Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 14 km. kuzeydoğusundaki Çaykenarı Ovası'nda, Küçükköy'ün de yaklaşık 4 km. doğusunda yer almaktadır. Ovadan yüksekliği 4 m. olarak ölçülmüştür. Höyük'te tarım faaliyetlerinden ve kaçak kazıdan dolayı tahribatın olduğu görülmüştür⁴²⁹.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan M. Özsait olmuştur. Özsait, yerleşmeyi İTÇ ve DÇ yerleşmeleri olarak saptamış ve ismine de, Küçükköy'ün yakınındaki Kemerağzı isimli bahçeden dolayı Kemer Höyük demiştir⁴³⁰.

Höyük'te daha sonraki yıllarda araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda bulunan çanak çömlekler GKD ve RD yerleşmelerine aittir. Bu çanak çömleklerinde derinliği 12 m. civarında olan kaçak kazı çukurunun atık toprağı içinde bulunmuştur⁴³¹.

2.5.3.1.9. Kargın Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 18 km. kuzeydoğusundaki Çaykenarı Ovası'nda; Kargın Köyü'nün güneybatısında ve yolun batı tarafında yer almaktadır. Ovadan yüksekliği 5 m. olarak ölçülmüştür⁴³².

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki buluntuları, İTÇ yerleşimi olarak saptamıştır⁴³³.

Höyük tarlaların ortasında kaldığı görülmüştür. Ayrıca 6 m. ölçülerinde açılmış kaçak kazı çukurundan dolayı ciddi tahribata uğramıştır. Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ yerleşmelerine aittir. Ayrıca Höyüğün kaçak kazı çukurunda, kiremitlerle yapılmış 5 adet mezar görülmüştür (Res. 147)⁴³⁴.

⁴²⁹ Becks- vdd, 2019: s. 286.

⁴³⁰ Özsait, 1995: s. 485.

⁴³¹ Becks- vdd, 2019: s. 286.

⁴³² Becks-vdd, 2019: s. 287.

⁴³³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 78 (Garkın).

⁴³⁴ Becks-vdd, 2019: s. 287.

2.5.3.1.10. Leylekköy Höyük

Antalya İli, Korkuteli İlçesi'nin yaklaşık 38 km. kuzey-kuzeydoğusunda, Leylek Köyü'nde yer almaktadır (Res. 148). Yerleşim, Mellaart tarafından detay verilmeden, GKD ve İTÇ yerleşmeleri olarak gösterilmiştir⁴³⁵.

2.5.3.2. Antalya İli Elmalı Ovası Araştırmaları

Antalya İli'nin, Elmalı Ovası, antik dönemlerde Likya Bölgesi olmasına rağmen, GKD yerleşmelerini barındırması ve Göller Yöresi'ne de yakın bir noktada sayılması bakımından önemli olmuştur. Bu verimli Ovada, Neolitik Dönem'den günümüze yerleşimler saptanmıştır. Bu yerleşimlerde birden fazla GKD tespit edilmiştir. Boyutları ve araştırmaları bakımından sığ kalan bu yerleşimlerin büyük çoğunluğu yüzey araştırmasıyla saptanmıştır.

2.5.3.2.1. Boztepe Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin 8 km. kuzeydoğusunda, Gökpınar Köyü'nün sınırları içinde yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda bulunan Höyük, Çeçtepe olarak bilinen yükselti üzerinde bulunmaktadır (Pl. 5). Doğu kısmından Korkuteli-Antalya asfaltı kesmektedir⁴³⁶.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD yerleşmesine aittir. Bulunan çanak çömlek parçaları siyah renkte ve özensiz bir şekildedir. Çok azı parlatılmıştır. Çanak çömleklerden çanaklar, geniş dış kenarı olanlar, sığ kavisli gövdesi, tabanı delikli olanlar ve içten kalınlaştırılmış bir kenara sahip olanlar ve boyunlu olanlardır (Res. 149). Çanak çömleklerin Bağbaşı Höyük ile çağdaş özellikler gösterdiği düşünülmüştür⁴³⁷.

⁴³⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt 1, s. 196, hrt. IV, no 75 (Leylekköy).

⁴³⁶ Eslick, 1992: s. 52.

⁴³⁷ Eslick, 1992: s. 53.

2.5.3.2.2. Karaburun Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin 10 km. kuzeydoğusunda ve Korkuteli-Antalya yolunun batısında yer almaktadır (Pl. 5). Elmalı Ovası'nda bulunan Höyük, yüksek sayılabilecek bir tepenin ucundadır (Res. 150). Bu tepenin üzerinde tümülüs de vardır. Tümülüs kazıları sırasında GKD çanak çömlekleri bulunmuştur⁴³⁸.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, el yapımı, siyah renkte, kötü pişirilmiş, yüzeyinde gri, krem veya siyah renkte benekleri vardır. Oldukça az miktarda parlatılmış, perdahlı çanak çömlekler vardır. Şekilleri ise, en yaygın olanı dikey boyunlu olanlardır. Düz, dışa eğik ağızlı ve yuvarlak ağızlı çanak çömleklere de tespit edilmiştir (Res. 151)⁴³⁹.

2.5.3.2.3. Kızılbel Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 5.5 km. güneybatısında ve Yenibağlar adlı köyün sınırları içerisinde yer almaktadır (Pl. 6). Elmalı Ovası'nda bulunan Höyük, Uzunburun adlı tepenin yamacında bulunmaktadır (Res. 152). Bu tepenin üzerinde tümülüs de vardır. Tümülüs kazıları sırasında, tümülüsün altında GKD çanak çömlekleri bulunmaktadır⁴⁴⁰.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, el yapımı, siyah renkte, kötü pişirilmiştir ve içerisinde bitki kalıntıları vardır. Yüzeyleri genellikle pürüzsüz gibi durması için düzleştirildiği saptanmıştır. Oldukça az miktarda da perdahlanmış çanak çömlekler bulunmaktadır (Res. 153)⁴⁴¹.

2.5.3.2.4. Akçay I Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 24 km. güneybatısında, Akçay Kasabası'nın da 1 km. kadar güneydoğusunda yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda

⁴³⁸ Eslick, 1992: s. 54.

⁴³⁹ Eslick, 1992: s. 55.

⁴⁴⁰ Eslick, 1992: s. 56.

⁴⁴¹ Eslick, 1992: s. 56-57.

bulunan Höyük (Har. 8), yaklaşık 125 m. çapındadır ve yassı bir tepede bulunmaktadır. Doğu ve kuzey kenarlarından da dere geçmektedir⁴⁴².

Höyük'te J. Mellaart tarafından yapılan araştırma sonucunda, Kalkolitik Dönem ve İTÇ yerleşimleri arasında saptanmıştır⁴⁴³. Günümüzde yerleşim alanı, tarımsal faaliyetlerden dolayı yüzeyi düzleşmiş ve yanından toprak yol geçtiğinden kaynaklı da yoğun tahribata uğramıştır (Res. 154).

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, ND, GKD, İTÇ II ve Bizans Dönemi'ne aittir. GKD ait olan çanak çömleklerin özellikleri ise, ince, cilalı, siyah ve kahverengi renkler baskın, kum ve bitki kalıntılıdır (Res. 155)⁴⁴⁴.

2.5.3.2.5. Buralia Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 15 km. güneyinde, Tekkeköy'ün sınırları içinde yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda bulunan Höyük, Avlan Gölü'nün kuzeyindedir (Har. 8). Puralia/Podalia olarak bilinen akropolisin de üzerinde yer aldığı tepenin, kuzeydoğu eteklerindedir (Res. 156)⁴⁴⁵.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD yerleşmesine aittir. İç yüzeyi gri ve siyah renklerden, dışı yüzeyi de kahverengimsi-siyah renge sahiptir ve el yapımıdır (Res. 157)⁴⁴⁶.

2.5.3.2.6. Dinsiz Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 14 km. kuzeydoğusunda, Gölova Köyü'nün sınırlarında ve Korkuteli-Elmalı karayolunun batısında yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda olan Höyük, Uşaktepe Mevkii'nde bulunmaktadır (Res. 158)⁴⁴⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, dağınık bir şekilde ele geçmiştir ve GKD yerleşmesine aittir. Çanak çömlekler Bağbaşı, Karaburun ve Boztepe

⁴⁴² Eslick, 1992: s. 58.

⁴⁴³ James Mellaart, "Preliminary Report on a Survey of Pre-classical Remains in Southern Turkey", AS IV, London, 1954, s. 188.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 95 (Akçay).

⁴⁴⁴ Eslick, 1992: s. 60.

⁴⁴⁵ Eslick, 1992: s. 61.

⁴⁴⁶ Eslick, 1992: s. 61.

⁴⁴⁷ Eslick, 1992: s. 62.

Yerleşmelerinde bulunanlara benzetilmiştir. Büyük oranda taşçık katkılı, dış yüzeyi perdahlı, kırmızı ve kahverengi renklere sahiptir (Res. 159)⁴⁴⁸.

2.5.3.2.7. Karabayır Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 30 km. kuzeydoğusunda, Korkuteli İlçesi'nin sınırları içerisinde ve Karabayır Köyü'nde yer almaktadır. Elmalı Ovası'nın kuzeyindeki tepelerde bulunmaktadır⁴⁴⁹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD yerleşmesine aittir. Çanak çömleğin özelliği ise, açık ve iyi yanmamış, el yapımı, dış tarafı gri ve siyah benekli ve düz ağızlıdır (Res. 160)⁴⁵⁰.

2.5.3.2.8. Semayük Bekleme Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 7 km. kuzeydoğusunda, Korkuteli-Elmalı karayolunun üzerinde ve Semayük Köyü'nün de kuzeydoğusunda yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda olan Höyük (Har. 8), Köy'ün de araç bekleme alanı olarak bilinen yerde bulunduğu için bu ismi almıştır (Res. 161)⁴⁵¹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD⁴⁵² ve İTÇ II⁴⁵³ yerleşmelerine aittir. Bu çanak çömlekler, bir çiftçinin açmış olduğu hendek çukurundaki birikmiş toprak atıklarının üzerinde ve kenarında tespit edilmiştir. Yerleşmedeki çanak çömlekler Bağbaşı, Boztepe ve Karaburun yerleşmelerindeki GKD çanak çömleklerine benzetilmektedir. El yapımıdır ve yüzeyleri genellikle siyah, kahverengi, turuncu ve sarı beneklidir. Ayrıca yüzeyi de çoğunlukla perdahlı ve siyah renktedir (Res. 162)⁴⁵⁴.

⁴⁴⁸ Eslick, 1992: s. 62.

⁴⁴⁹ Eslick, 1992: s. 63.

⁴⁵⁰ Eslick, 1992: s. 64.

⁴⁵¹ Eslick, 1992: s. 64.

⁴⁵² Eslick, 1992: s. 64.

⁴⁵³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 90 (Semahüyük).

⁴⁵⁴ Eslick, 1992: s. 64.

2.5.3.2.9. Tekke Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 16 km. güneyinde, Tekke Köyü'nde güneyinde yer almaktadır. Höyüğün bir diğer ismi ise, Koca Höyük'tür. Elmalı Ovası'nda olan Höyük (Har. 8), 100 m. x 140 m. ölçülerinde ve ovadan 3 m. yüksekliğinde olduğu saptanmıştır (Res. 163)⁴⁵⁵.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GND ve GKD yerleşmelerine aittir. Yüzeyi perdahlıdır, açık kahverengi ve siyah renklindedir (Res. 164)⁴⁵⁶.

2.5.3.2.10. Yaka Çiftliği Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 12 km. güneyinde, Yaka Çiftliği Köyü'nün 6 km. kadar batısında yer almaktadır. Elmalı Ovası'nın da batı tarafında bulunmaktadır (Har. 8). Alçak bir Höyük'tür. Üzerinde tarımsal faaliyetlerden kaynaklı tahribat vardır (Res. 165)⁴⁵⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD yerleşmesine aittir. Perdahlı, Kahverengi ve siyah dış yüzeye sahiptir (Res. 166)⁴⁵⁸.

2.5.3.2.11. Maltepe Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nde, Karaburun Köyü'nün kuzeyinde yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda bulunmaktadır. Höyük'te bulunan çanak çömlekler, OKD ve GKD yerleşmesine aittir (Res. 167)⁴⁵⁹.

2.5.3.2.12. Arapkuyusu Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 10 km. batısında, Eymir Köyü'nün sınırında ve Balıkcı Dağı'nın kuzey yamacında yer almaktadır. Elmalı Ovası'nda

⁴⁵⁵ Eslick, 1992: s. 64.

⁴⁵⁶ Eslick, 1992: s. 64.

⁴⁵⁷ Eslick, 1992: s. 65.

⁴⁵⁸ Eslick, 1992: s. 65.

⁴⁵⁹ Eslick, 1992: s. 65.

bulunmaktadır. Höyük'te bulunan çanak çömlekler, OKD ve GKD yerleşmesine aittir (Res. 168)⁴⁶⁰.

2.5.3.2.13. Hacımusalar/Beyler Höyük

Antalya İli, Elmalı İlçesi'nin yaklaşık 15 km. kadar güneybatısında ve Hacımusalar Köyü'ne de 300 m. uzaklıktadır. Höyük, Beyler Köyü ile Hacımusalar Köyü arasındadır. Verimli Elmalı Ovası'nda yer alan Höyük (Har. 8), Ovadaki en büyük höyük durumundadır. Ovadan yüksekliği yaklaşık 13 m. kadardır ve 300 m. x 350 m. büyüklüğündedir (Res. 169)⁴⁶¹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, Neolitik Dönem'den, Selçuklu Dönem'ine kadar kesintisiz yerleşmelere ait olduğu tespit edilmiştir⁴⁶². Yerleşimle ilgili GKD'ye ait net bir bilgi aktarımı yoktur.

Höyük'te daha sonraki yıllarda da kazı çalışmalarına devam edilmiştir (Res. 170). Yerleşimde Geç Kalkolitik'ten Geç Bizans'a kadar yerleşimin kesintisiz devam edildiği saptanmıştır⁴⁶³.

2.5.4. Konya İli Araştırmaları

2.5.4.1. Tombak Tepe

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 12 km. kuzeydoğusundaki Yazla Kasabası'nın içerisinde yer almaktadır. Sulak ve verimli Akşehir Ovası'nın da güneydoğusunda bulunmaktadır (Res. 171)⁴⁶⁴.

⁴⁶⁰ Eslick, 1992: s. 65.

⁴⁶¹ Eslick, 1992: s. 63.

⁴⁶² Pedar W. Foss, "The Hacımusalar Project Regional Survey: Landscape and settlement investigations in the Elmalı Basin", ed. Kayhan Dörtük, Burhan Varkıvanç vd., Tarkan Kahya, *III. Uluslararası Likya Sempozyumu: Sempozyum Bildirileri Cilt I-II*, AKMED, İstanbul, 2007, s. 3-6.

"Preliminary Report on a Survey of Pre-classical Remains in Southern Turkey", AS IV, London, 1954, s. 188.

⁴⁶³ İlknur Özgen-Elizabeth Baughan, "Hacımusalar Höyük/Choma Erken Tunç Devri'nden Bizans Dönemi'ne Kuzey Likya'da Bölgesel Bir Merkez", ed. Havva İşkan, Erkan Dünder, *Lukka'dan Likya'ya Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2016, s. 318.

⁴⁶⁴ Mehmet Özsait, "1990 Yılı Konya - Akşehir Çevresi Tarihöncesi Araştırmaları", *IX. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992, s. 378.

Yerleşmeyle ilgili bilgiler azdır. Bulunan çanak çömlekler ise, Kalkolitik, İTÇ 1, İTÇ 2, HD ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır (Res. 172)⁴⁶⁵. Yerleşmede daha sonraki yıllarda da araştırma yapılmış ve yüzeyinde GKD, İTÇ 1, İTÇ 2 ve RD yerleşmelerine ait çanak çömleklere rastlanılmıştır. Yerleşmede tarım faaliyetlerinden dolayı tahribat bulunmaktadır⁴⁶⁶.

2.5.4.2. Yazla Mezarlık Tepe

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 12 km. kuzeydoğusundaki Yazla Kasabası'nın içerisinde ve sulak ve bereketli Akşehir Ovası'nda yer almaktadır. Yerleşmenin ismi, Kasaba'nın günümüzdeki mezarlık alanı olduğu için, ismi de buna göre verilmiştir. Bundan dolayı da tahribat görülmektedir (Res. 173)⁴⁶⁷.

Yerleşmeyle ilgili bilgiler oldukça kısıtlıdır. Özsait tarafından yapılan ilk yüzey araştırmasında KD, İTÇ 1 ve İTÇ 2 çanak çömlekleri vardır⁴⁶⁸. Daha sonra yapılan araştırmalar sonucunda ise, GKD, İTÇ 1, İTÇ 2 ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur (Res. 174)⁴⁶⁹.

2.5.4.3. Karabulut Höyük

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 14 km. güneydoğusunda ve Altuntaş Kasabası'nın da 4 km. güneydoğusunda yer almaktadır (Res. 175). Höyük Akşehir Ovası'nda bulunmaktadır. Karabulut Çayı'nın güney tarafında ve Konya-Afyonkarahisar yoluna da oldukça yakın bir yerdedir. Çapı 190 m. olarak ölçülmüştür. Höyük'te ciddi bir tahribat görülmüştür⁴⁷⁰.

⁴⁶⁵ Özsait, 1992: s. 378.

⁴⁶⁶ Mehmet Özsait, "1998 Yılı Konya, Akşehir ve Isparta Yüzey Araştırmaları", *17. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2000, s. 64.

⁴⁶⁷ Özsait, 2000: s. 64.

⁴⁶⁸ Özsait, 1992: s. 378.

⁴⁶⁹ Özsait, 2000: s. 64.

⁴⁷⁰ Mehmet Özsait, "1998 Yılı Konya - Akşehir ve Isparta Yüzey Araştırmaları", *XVII. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2000, s. 64.

Höyüğü daha önceki yıllarda J. Mellaart'ta araştırmış ve İTÇ 2 ve İTÇ 3 yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulmuştur⁴⁷¹.

Höyük'te daha sonraki yıllarda Özsait tarafından araştırmalar devam etmiştir. Tahribatın arttığı görülmüştür. Höyük'te bulunan çanak çömlekler ise, İTÇ'nin tüm evreleri, DÇ ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır. Ayrıca oldukça az miktarda GKD yerleşmesine ait çanak çömlekler de görülmüştür (Res. 176)⁴⁷².

2.5.4.4. İnce Tepe

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 12 km. kuzeydoğusundaki Yazla Kasabası'nın 500 m. batısında yer alır. Bereketli Akşehir Ovası'nın ortasında bulunmaktadır. Ovadın yüksekliği yaklaşık 6 m. olarak ölçülmüştür. Çapı ise, 125 m. olarak hesaplanmıştır (Res. 177)⁴⁷³.

Bazı kesimlerinde tesviye görülen İnce Tepe'de, GKD, İTÇ 1, HD ve RD yerleşimlerine ait çanak çömleklere rastlanılmıştır. Bunlardan GKD çanak çömleği ise, ince ve özensiz hamurdan yapılmış, gri açık ve hafif dışa dönük özelliklerde bir çanak parçasıdır (Res. 178)⁴⁷⁴.

2.5.4.5. Tuzlukçu Höyük

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 12 km. güneydoğusunda ve Reis Kasabası'nın da 2 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Sulak ve verimli Akşehir Ovası'nda bulunan Höyük, Koçaş Deresi havzasında tespit edilmiştir. Ova'dan yüksekliği yaklaşık 7 m. olarak ölçülmüştür. Boyutu ise 100 m. x 150 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır (Res. 179)⁴⁷⁵.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ ve Roma Dönemi'ne aittir. Tarım faaliyetleri ve kenarından akarsu geçmesinden dolayı tahribata uğramıştır (Res. 180)⁴⁷⁶.

⁴⁷¹ Özsait, 2000: s. 64.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196 hrt. VI, no. 246.

⁴⁷² Özsait, 2000: s. 64.

⁴⁷³ Özsait, 2000: s. 65.

⁴⁷⁴ Özsait, 2000: s. 65.

⁴⁷⁵ Özsait, 2000: s. 65.

⁴⁷⁶ Özsait, 2000: s. 65.

2.5.4.6. Reis Höyük

Konya İli, Akşehir İlçesi'nin 12 km. güneydoğusunda, Reis Kasabası'nın da 1 km. kadar kuzeybatısında yer almaktadır. Akşehir Ovası'nda bulunmaktadır. Ovoidan yüksekliği 7 m. olarak ölçülmüştür. Çapı ise 200 m. olarak hesaplanmıştır. Yoğun tarım faaliyetleri ve definecilerden kaynaklı tahribata uğradığı tespit edilmiştir (Res. 181)⁴⁷⁷.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ'nin tüm evreleri ve RD'ye ait olduğu saptanmıştır (Res. 182)⁴⁷⁸.

2.5.4.7. Bayat Höyük

Konya İli, Beyşehir İlçesi'nin 22 km kuzeyinde, Sadıkhacı Beldesi'nin 2 km. batısında ve Beyşehir Gölü'nün doğu tarafındaki düzlükte yer almaktadır. Boyutları 500 m. x 300 m. ölçülerinde olduğu tespit edilmiştir. Höyük doğal bir tepe üzerinde kurulmuştur ve tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğramıştır (Res. 183)⁴⁷⁹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ, M.Ö. II. Binyıl ve Demir Çağı yerleşmelerine ait oldukları saptanmıştır (Res. 184)⁴⁸⁰. GKD çanak çömlek parçasının özelliği ise, iyi pişmiş, açık, ince kum ve taşçık katkılıdır⁴⁸¹.

2.5.4.8. Eflatun Pınar Höyük

Eflatun Höyük olarak da bilinen yerleşme, Konya İli, Beyşehir İlçesi'nin 20 km. kuzeyinde ve Sadıkhacı Beldesi'nin de doğusunda yer almaktadır. Ayrıca Eflatun Pınar Anıtı'nın 150 m. kadar da batısında olduğu tespit edilmiştir. Höyük ovoidan 5 m. yüksekliktedir. Çapı ise 150 m. olarak hesaplanmıştır. Yerleşme doğal bir tepenin teras ucunda kurulmuştur (Res. 185)⁴⁸².

⁴⁷⁷ Özsaıt, 2000: s. 65.

⁴⁷⁸ Özsaıt, 2000: s. 65.

⁴⁷⁹ Hasan Bahar, "1998 - 1999 Yılı Konya - Karaman İlleri Yüzey Araştırmaları", 18. AST, Cilt 2, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2001, s. 188.

⁴⁸⁰ Bahar, 2001: s. 189.

⁴⁸¹ Bahar, 2001: s. 193.

⁴⁸² Bahar, 2001: s. 189.

Höyüğü Yöre'de GKD olarak tanıtan ilk kişi, J. Mellaart olmuştur⁴⁸³. Höyük'te daha sonra yapılan araştırmada bulunan çanak çömlekler, KD, TÇ ve M.Ö. II. Binyıl yerleşmelerine ait oldukları saptanmıştır (Res. 186)⁴⁸⁴. Höyük'te daha sonraki yıllarda araştırmalar devam etmiştir. Bu yüzey araştırmasının sonucunda, KD, İTÇ, M.Ö. II. Binyıl ve DÇ çanak çömlekleri bulunmuştur⁴⁸⁵. Höyük'te GKD ile ilgili net bir bilgi aktarımı yoktur.

2.5.4.9. Çebişli II Höyük

Konya İli, Doğanhisar İlçesi'nin 8 km. kuzeyinde, Doğanhisar-Argıthanı yolunun yaklaşık 700 m. batısında yer almaktadır. Höyüğün batısında Ali Çay, doğu tarafında da Çebişli Deresi geçmektedir. Ovadan yüksekliği 25 m. ölçülmüştür. Oval şekilde bir tepeyi andırmaktadır (Res. 187). Boyutları ise 30 m. x 75 m. olarak tespit edilmiştir. Höyük'te defineciler tarafından 5 m. civarında bir çukur açılmış ve yoğun bir tahribata uğradığı görülmüştür⁴⁸⁶.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, KD, İTÇ, M.Ö. II. Binyıl ve DÇ (?) yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁴⁸⁷.

Höyük'te daha sonraki yıllarda araştırmalar devam etmiştir. Defineciler tarafından tahribatın devam edildiği hatta yeni defineci çukurlarının açıldığı görülmüştür. Yüzeyde bulunan çanak çömlekler, GKD, İTÇ, OTÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁴⁸⁸. Höyük'te GKD ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmemektedir.

2.5.4.10. Karahöyük

Konya İli, Doğanhisar İlçesi'nin 4 km. kuzeyinde, Ali Çayı ile Çebişli Deresi'nin birleşim noktasında yer almaktadır. Höyüğün boyutları 300 m. x 200 m.

⁴⁸³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70, hrt. I.

⁴⁸⁴ Bahar, 2001: s. 189.

⁴⁸⁵ Hasan Bahar, "Konya - Karaman İleri ve İlçeleri Yüzey Araştırması 2005", 24. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2007, s. 489.

⁴⁸⁶ Hasan Bahar, "Doğanhisar, Ilgın, Kadınhanı ve Sarayönü Yüzey Araştırmaları 1995", 14. AST, Cilt 2, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1997, s. 360.

⁴⁸⁷ Bahar, 1997: s. 360.

⁴⁸⁸ Bahar, 2007: s. 482.

ölçülerindedir. Ovadan yüksekliği ise yaklaşık 20 m. kadardır. Doğu tarafından toprak yol geçtiğinden dolayı ve ayrıca tarım faaliyetlerinden kaynaklı Höyük'te ciddi bir şekilde tahribat görülmüştür (Res. 188)⁴⁸⁹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, KD, İTÇ, M.Ö. II. Binyıl ve DÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁴⁹⁰. Höyük'te Kalkolitik Dönem yerleşmesiyle ilgili ayrıntılı bilgi verilmemektedir.

2.5.4.11. Topraktol Höyük

Konya İli, Beyşehir İlçesi'nin yaklaşık 57 km. kuzeybatısında, Gölyaka Köyü'nün ise yakınında yer almaktadır. Höyük, Beyşehir Gölü'nün güneybatı kıyısında bulunmaktadır. Ovadan yüksekliği 5 m. olarak ölçülmüştür (Res. 189)⁴⁹¹.

Höyüğü Yöre'de ilk tanıtan James Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki malzeme buluntularını detay vermeden, GKD olarak aktarılmaktadır⁴⁹². Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda, İTÇ ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur⁴⁹³.

2.5.4.12. Kaşaklı Höyük

Konya İli, Beyşehir İlçesi'nin yaklaşık 27 km. güneybatısında, Yeşildağ Köyü'nün ise 1,5 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Höyük, Beyşehir Gölü'nün batı kısmındadır. Güneyinden toprak yolun geçtiği görülmüştür (Res. 190)⁴⁹⁴.

Höyüğü Yöre'de ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki malzeme buluntularını, detay vermeden GKD olarak saptamıştır⁴⁹⁵. Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda, İTÇ ve DÇ yerleşmelerine ait çanak çömlekleri bulunmuştur⁴⁹⁶.

⁴⁸⁹ Bahar, 1997: s. 360.

⁴⁹⁰ Bahar, 1997: s. 360.

⁴⁹¹ Hasan Bahar, "Konya-Karaman İlleri ve İlçeleri 2004 Yılı Yüzey Araştırmaları", 23. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2006, s. 98.

⁴⁹² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Topraktol).

⁴⁹³ Bahar, 2006: s. 98.

⁴⁹⁴ Bahar, 2006: s. 98.

⁴⁹⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Kaşaklı).

⁴⁹⁶ Bahar, 2006: s. 98.

2.5.4.13. Burun Höyük

Konya İli, Beyşehir İlçesi'nin yaklaşık 6 km. güneybatısında, Karadiken Köyü'nün içerisinde yer almaktadır (Res. 191). Beyşehir Gölü'nün hemen batı kıyısında bulunmaktadır. Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁴⁹⁷.

2.5.5. Afyonkarahisar İli Araştırmaları

2.5.5.1. Durtacı Yerleşmesi

Afyonkarahisar İli, Bolvadin İlçesi'nin yaklaşık 15 km. kuzeyinde, Özbek Kasabası'nın 8 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Yerleşmede tahribat izlerine rastlanılmıştır (Res. 192)⁴⁹⁸.

Yerleşmede bulunan çanak çömlekler KD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır (Res. 192)⁴⁹⁹. Yerleşme ve yerleşmedeki Kalkolitik Dönem çanak çömlekleri hakkında detaylı bilgi aktarılmamaktadır.

2.5.5.2. Akçakepez Mevkii

Afyonkarahisar İli, Bolvadin İlçesi'nin yaklaşık 15 km. kuzeyinde, Özbek Kasabası'nın da 8 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Yerleşmede bulunan çanak çömlekler, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁵⁰⁰. Yerleşme ve yerleşmedeki GKD çanak çömlekleri hakkında detaylı bilgi yoktur.

2.5.5.3. Taşoluk Höyük Mevkii

Afyonkarahisar İli, Sinanpaşa İlçesi'nin 24 km. güneydoğusunda, Taşoluk Kasabası'nın da yaklaşık 2.8 km. kuzeybatısında ve Örenler Ovası'nın doğu kısmında

⁴⁹⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Burun).

⁴⁹⁸ Özdemir Koçak, "Bolvadin, Çay ve Sultandağı Yüzey Araştırmaları 2003", 22. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2005, s. 20.

⁴⁹⁹ Koçak, 2005: s. 20.

⁵⁰⁰ Koçak, 2005: s. 20.

yer almaktadır. Yerleşmede, tarımsal faaliyetlerden dolayı tahribata uğradığı görülmüştür ve çevresindeki ağaçlardan dolayı boyutları belirtilememiştir⁵⁰¹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, KD ve İTÇ yerleşmelerine aittir (Res. 193)⁵⁰². Kalkolitik Dönem buluntuları, Beycesultan Höyük GKD buluntularına benzediği düşünülmüştür⁵⁰³. Höyüğün boyutları 190 m. x 150 m., ovadan yüksekliği ise 6 m. olarak ölçülmüştür⁵⁰⁴. Çanak çömlekler kireç, taşçık ve bitki kalıntılı, açık ve bezemelidir⁵⁰⁵.

2.5.5.4. Çandır Höyük

Afyonkarahisar İli, Sandıklı İlçesi'nin yaklaşık 18 km. kuzeybatısında, Alagöz Köyü'nün de 4 km. güneybatısında ve Sandıklı Ovası'nın batı kısmında yer almaktadır. Ovanın üstün bir noktasında bulunmaktadır. Ovadan yüksekliği 9 m. ve boyutları ise, 160 m. x 140 m. ölçülerinde olduğu saptanmıştır. Höyük'te tarımsal faaliyetlerinden dolayı tahribat vardır (Res. 194)⁵⁰⁶.

Höyükte bulunan çanak çömlekler, GKD ve İTÇ 2 yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır. Çanak, çömlek, tava, ilmik ve sepet kulplarına ait parçalarla, taş aletlere rastlanılmıştır⁵⁰⁷.

2.5.5.5. Bolvadin Höyük/Üçhöyük

Afyonkarahisar İli, Emirdağ İlçesi'nin 23 km. doğusunda ve Bolvadin İlçesi'nin güneybatı çıkışına doğru yer almaktadır. Höyüğün batısında Eber Gölü ve Bolvadin-Çay yolu bulunmaktadır (Har. 9). Yerleşim üçgen biçimli üç sivri

⁵⁰¹ Özdemir Koçak, "Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2009 Yılı Yüzey Araştırmaları", 28. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Allame Tanıtım ve Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 2011, s. 182.

⁵⁰² Koçak, 2011: s. 182.

⁵⁰³ Koçak, 2011: s. 182.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

⁵⁰⁴ Koçak, 2011: s. 183.

⁵⁰⁵ Koçak, 2011: s. 190.

⁵⁰⁶ Koçak, 2011: s. 187.

⁵⁰⁷ Koçak, 2011: s. 187.

tepecikten oluştuğu görülmüştür. Tarımsal faaliyetlerden dolayı Höyük'te tahribatin olduğu tespit edilmiştir⁵⁰⁸.

Höyüğü Yöre'de ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki buluntuları İTÇ yerleşimi olarak tespit etmiştir⁵⁰⁹. Höyükte daha sonraki yıllarda yapılan araştırma sonucunda, İTÇ ve oldukça az miktarda Kalkolitik yerleşmelerine ait çanak çömlekler vardır (Res. 195)⁵¹⁰. Çanak çömleklerin özellikleri ise, iyi ya da orta pişmiş, el yapımı, açıkılı, kendinden astarlı, pembemsi kahverengi veya kahverengi hamurlu, ince kum, mika, kireç, taşçık veya saman katkılıdır (Res. 195)⁵¹¹ Höyük'te daha sonraki yıllarda da araştırma devam etmiştir (Pl. 7). Bulunan çanak çömlekler çoğunlukla İTÇ ve OTÇ yerleşmelerine aittir. Az da olsa Kalkolitik ve Roma Dönemi yerleşmelerine ait çanak çömlekler de vardır⁵¹².

2.5.5.6. Karakaya Höyük

Afyonkarahisar İli, Bolvadin İlçesi'nin yaklaşık 13 km. doğusunda, Derekarabağ Köyü'nün 3 km. batısında ve Bolvadin-Derekarabağ asfaltının da 1.5 km. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Har. 9). Ayrıca Eber Gölü'nün kuzeyinde bulunmaktadır ve Göl'de oldukça yakın bir konumdadır. Yerleşim üç tepecikten oluşur ve kapladığı alan da yaklaşık 1.5 km. olduğu tespit edilmiştir (Res. 196)⁵¹³.

Tarımsal faaliyetlerden dolayı tahribata uğradığı görülen Höyüğün üzerinde bulunan çanak çömlekler ise, KD ve İTÇ yerleşmelerine aittir (Res. 197)⁵¹⁴.

⁵⁰⁸ Özdemir Koçak, "Afyon-Bolvadin Yüze Y Araştırmaları 2002 (Neolitik Çağdan İlk Tunç Çağına Kadar)", 21. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, Ankara, 2004, s. 174.

⁵⁰⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 141 (Bolvadin).

⁵¹⁰ Koçak, 2004: s. 174.

⁵¹¹ Koçak, 2004: s. 177.

⁵¹² Özdemir Koçak, "Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüze Y Araştırmaları", 31. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 2014, s. 81.

⁵¹³ Koçak, 2004: s. 175.

⁵¹⁴ Koçak, 2004: s. 175.

2.5.5.7. Maltepesi Höyük

Afyonkarahisar İli, Bolvadin İlçesi'nin yaklaşık 29 km kuzeydoğusunda, Büyükkarabağ Köyü'nün de 5 km. doğusunda yer almaktadır (Har. 9). Höyük tarım faaliyetlerinden dolayı tahribata uğramıştır (Res. 198)⁵¹⁵.

Höyüğün boyutları 300 m. x 200 metredir. Ovadan yüksekliği ise yaklaşık 20 m. kadardır. Höyükte bulunan çanak çömlekler, KD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁵¹⁶. Çanak çömleklerin özellikleri ise el yapımı, kahverengi, pembesi kahverengi, açık kahverengi veya açık kiremit renklerde hamura sahip, genellikle orta pişmiş, gri ya da kahverengi astarlı ve mika, taşçık, kireç katkılıdır (Res. 199)⁵¹⁷.

2.5.5.8. Baldanlar Höyük

Afyonkarahisar İli, Çobanlar İlçesi'nin yaklaşık 12 km. kuzeydoğusunda, Göynük Köyü'nün de 3 km. kuzey-kuzeybatısında yer almaktadır (Har. 9). Ovadan yüksekliği 20 m., boyutları ise 200 m. x 120 metredir. Burası ana kaya üzerinde tespit edilen tepe üstü yerleşmesidir (Res. 200)⁵¹⁸.

Höyükte bulunan taş aletler ve çanak çömlekler, Akeramik Neolitik Dönem, ND, OKD, GKD ve İTÇ yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁵¹⁹. Çanak çömleklerin özellikleri ise, iyi pişmiş, el yapımı, açık, kendinden astarlı, açık kahverengi, pembesi kahverengi veya kahverengi hamurlu, ince kum, kireç ve taşçık katkılıdır (Res. 201)⁵²⁰.

⁵¹⁵ Koçak, 2004: s. 175.

⁵¹⁶ Koçak, 2004: s. 176.

⁵¹⁷ Koçak, 2004: s. 178.

⁵¹⁸ Özdemir Koçak, "Afyon İli ve İlçeleri Yüzey Araştırmaları 2004", 23. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, 2006, s. 85.

⁵¹⁹ Koçak, 2006: s. 85-86.

⁵²⁰ Koçak, 2006: s. 89.

2.5.5.9. Pirenlik Mevkii/Kamışlı Höyük

Afyonkarahisar İli, Çobanlar İlçesi'nin yaklaşık 7 km. kuzeydoğusunda, Kocaöz Kasabası'nın yaklaşık 3 km. güneybatısında yer almaktadır. Yerleşme Akarçay Havzasında bulunmaktadır. Höyüğün boyutları 170 m. x 50 m., ovadan yüksekliği ise, 4.5 metredir. Höyük iki tepelikten oluşmaktadır ve kaçak kazı faaliyetlerinden dolayı ciddi bir tahribatın olduğu saptanmıştır⁵²¹.

Höyükte ilk yapılan yüzey araştırmasında İTÇ çanak çömlekleri bulunmuştur⁵²². Yerleşmede daha sonraki yıllarda da araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada bulunan çanak çömlekler ise GKD, İTÇ, OTÇ, DÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait olduğu saptanmıştır⁵²³.

2.5.5.10. Kepir Höyük

Afyonkarahisar İli, Şuhut İlçesi, Karaadilli Kasabası'nın yaklaşık 3 km. batısında, Çamur Ovası'nda ve Çay-Dinar Yolu'nun da 1.5 km. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Res. 202)⁵²⁴. Ovadan yüksekliği 12 m. olarak ölçülmüştür. Höyüğün boyutları ise, 210 m. x 310 metredir. Höyük'te tarım faaliyetlerinden dolayı ciddi bir tahribat vardır⁵²⁵.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD (?), İTÇ, OTÇ, DÇ ve Roma Dönemi'ne ait yerleşimlere aittir⁵²⁶. Höyük'te GKD ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmemiştir.

2.5.5.11. Çakıcı/Harmanyeri Höyük

Afyonkarahisar İli, Dinar İlçesi'nin yaklaşık 7 km kuzeybatısında, Çakıcı Köyü'nün de 200 m. kadar doğusunda; Dinar Ovası'nda ve Menderes Nehri'nin

⁵²¹ Koçak, 2006: s. 84.

⁵²² Koçak, 2006: s. 84.

⁵²³ Özdemir Koçak-vdd, "Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2017 Yılı Yüzey Araştırmaları", 36. AST, Cilt 3, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019, s. 245.

⁵²⁴ Koçak, 2014: s. 78.

⁵²⁵ Koçak, 2014: s. 79.

⁵²⁶ Koçak, 2014: s. 78.

oldukça yakınında yer almaktadır. Ovadan yüksekliği 6 m. olarak ölçülmüştür. Boyutları ise 230 m. x 200 m. olarak tespit edilmiştir (Res. 203)⁵²⁷.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki yerleşimi İTÇ olarak saptamıştır⁵²⁸.

Höyüğün tamamında tarım faaliyetleri yapılmaktadır ve ayrıca kuzey üst kesiminden yol geçmiştir. Bunlardan kaynaklı da tahribat ciddi bir ölçüdedir. Ayrıca içinde bulunduğu köyden kaynaklı Çakıcı Höyük ismini almıştır. Ancak Koçak, Harmanyeri Höyük olarak yazmıştır⁵²⁹.

Höyük'te bulunan çanak çömlekler çoğunlukla İTÇ yerleşmesine aittir. Ayrıca GKD (?), İTÇ, OTÇ (?), RD ve Ortaçağ yerleşmelerine ait çanak çömlekler de bulunmaktadır⁵³⁰. Höyük'te GKD yerleşmesiyle ilgili ayrıntılı bilgiler yoktur.

2.5.5.12. Akarca Üçköy Merası

Afyonkarahisar İli, Dazkırı İlçesi'nin 3.8 km. kuzeyinde; Acıgöl Havzası'nın kuzey kısmında ve Akarca Köyünün de yaklaşık 1.4 km. güneybatısında yer almaktadır. Yerleşme tepe üstü yerleşmesidir. Boyutları ise 180 m. x 140 metredir⁵³¹.

Yerleşmeyi bölgede ilk tanıtan James Mellaart olmuştur. Mellaart bu yerleşimi, İTÇ olarak saptamıştır⁵³². Yerleşmede daha sonraki yıllarda da araştırma devam etmiştir. Yapılan araştırma sonucunda yerleşmenin üzerinde, GKD ve RD çanak çömlekleri vardır⁵³³.

⁵²⁷ Özdemir Koçak, "Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüzey Araştırmaları", 32. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, 2015, s. 365.

⁵²⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 190 (Çakıcı).

⁵²⁹ Koçak, 2015: s. 365.

⁵³⁰ Koçak, 2015: s. 365.

⁵³¹ Özdemir Koçak-vdd, "Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2015 Yılı Yüzey Araştırmaları", 34. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 2017, s. 240.

⁵³² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 24 (Akarca).

⁵³³ Koçak-vdd, 2017: s. 240.

2.5.5.13. Baraklı Cıgıllı Öreni

Afyonkarahisar İli, Evciler İlçesi'nin yaklaşık 10 km. kuzeydoğusunda; Baraklı Köyünün de yaklaşık 4 km. güneydoğusunda yer almaktadır. Yerleşme Acıgöl'ün kuzeyindeki Evciler Ovası'nda yer almaktadır. Yerleşmenin yüzeyinde, GKD (?), İTÇ, OTÇ, Akhamenid (?), HD (?) ve RD çanak çömlekleri bulunmaktadır⁵³⁴.

2.5.5.14. Geneli Höyük

Afyonkarahisar İli, Çay İlçesi'nin yaklaşık 38 km. güneybatısında ve Çayır yazı (Geneli) Köyü'nün de 3 km. kadar doğusunda yer almaktadır. Dinar-Çay yolunun yaklaşık 1.5 km. güneydoğusunda, Karamık Gölü'nün ise hemen güneybatı kenarında bulunmaktadır. Ovidan yüksekliğı 12 metredir. Boyutları ise 180 m. x 250 metredir. Höyüğün üzerinde tek katlı bir yapı ve yapının da hemen yanındaki elektrik direğinden kaynaklı tahribat görölmüştür (Res. 204)⁵³⁵.

Yerleşmeyi bölgede GKD olarak ilk tanıtan, James Mellaart olmuştur⁵³⁶. Mellaart bu yerleşimi, GKD ve İTÇ olarak saptamıştır⁵³⁷. Daha sonraki yıllarda ise Özdemir Koçak tarafından araştırma yapılmış ve yüzeyinde İTÇ ve RD çanak çömleklerini bulmuştur⁵³⁸.

2.5.5.15. Aydoğmuş Höyük

Afyonkarahisar İli, Çay İlçesi'nin yaklaşık 40 km. batısında, Aydoğmuş Köyü'nün de yaklaşık 1.5 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır (Res. 205). Karamık Bataklığı Gölü'nün güneybatı kısmında bulunmaktadır. Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵³⁹.

⁵³⁴ Koçak-vdd, 2017: s. 242.

⁵³⁵ Koçak, 2015: s. 365.

⁵³⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1.

⁵³⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 149 (Geneli).

⁵³⁸ Koçak, 2015: s. 365.

⁵³⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Aydoğmuş).

2.5.5.16. Anayurt Höyük

Afyonkarahisar İli, Şuhut İlçesi'nin yaklaşık 10 km. güneyinde, Anayurt Köyü'nün de içerisinde yer almaktadır (Res. 206). Şuhut Ovası'nın güneyinde bulunmaktadır. Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁴⁰.

2.5.5.17. Çakır (Doğu) Höyük

Afyonkarahisar İli'nin yaklaşık 7 km. batısında, Çakırköy'ünde 2.5 km. kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Res. 207). Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁴¹.

2.5.5.18. Dinar Höyük

Afyonkarahisar İli, Dinar İlçesi'nin güneyinde yer almaktadır. Yapılaşmadan dolayı tahribata uğramıştır (Res. 208). Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁴².

2.5.6. Denizli İli Araştırmaları

2.5.6.1. Yassı Höyük

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin 13 km. kadar güneyinde ve Çivril Ovası'nda yer almaktadır. Yerleşme Çivril-Denizli karayolu üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca Höyüğün üzerinde tarım faaliyetleri yapılmıştır. Bunlardan dolayı da Höyük'te ciddi tahribatlar oluşmuştur (Harita 10)⁵⁴³.

Höyüğün merkezinde ve hemen yakınındaki alanda, yani yaklaşık 30 hektarlık bir arazide yüzey araştırması yapılmıştır. Net olarak boyut ölçümü

⁵⁴⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 Hrt. 1 (Anayurt).

⁵⁴¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 Hrt. 1 (Çakır).

⁵⁴² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 Hrt. 1 (Dinar).

⁵⁴³ Eşref Abay-Fulya Dedeoğlu, “2003 Yılı Denizli/Çivril Ovası Yüzey Araştırması”, 22. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 2005, s. 43.

hakkında bilgi verilmemiştir. Höyük'te bulunan çanak çömlekler, GKD'den İslami Döneme kadar kesintisiz devam ettiği anlaşılmıştır⁵⁴⁴.

Toplanan çanak çömleklerde, Beycesultan'ın XXXIV-XXIX tabakalarındaki⁵⁴⁵ GKD (Res. 209), çanak çömlekleriyle ve Tunç Çağı'nın tüm evrelerindeki çanak çömlekleriyle benzerlik göstermektedir⁵⁴⁶.

2.5.6.2. Ören Mevkii

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin yaklaşık 15 km. güneyinde, Kavak Köyü içerisinde yer almaktadır. Çivril Ovası'nda bulunmaktadır. Ayrıca Büyük Menderes Nehri'ne de oldukça yakın bir konumdadır. (Harita 10). Tarım yapmak amacıyla batısında sulama kanalının açıldığı görülmüştür. Yoğun tarım çalışmalarından dolayı yerleşmede, boyut hesabı yapılamamıştır. Yerleşimin Ovadan yüksekliği ise yaklaşık 7 m. kadardır⁵⁴⁷.

Bulunan çanak çömleklerden sayıca çok olanı, GKD yerleşmesine ait olduğu görülmüş ve Beycesultan XXXIV-XXIX tabakalarındaki GKD çanak çömlekleriyle çok yakın olduğu saptanmıştır (Res. 210)⁵⁴⁸. Ayrıca İTÇ, OTÇ, GTÇ, HD ve RD yerleşmelerine ait çanak çömlekler de bulunmuştur⁵⁴⁹.

2.5.6.3. Bekirli Höyük

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin sınırlarında bulunmaktadır (Res. 211). Işıklı Gölü'nün hemen güneybatısında ve Çivril Ovası'nda yer almaktadır (Har. 10). Yerleşimin büyüklüğü ortalama olarak 5 hektardır⁵⁵⁰.

Höyüğü bölgede ilk tanıtan J. Mellaart olmuştur. Mellaart, Höyük'teki yerleşimi İTÇ olarak saptamıştır⁵⁵¹. Höyük'te daha sonraki yıllarda yapılan

⁵⁴⁴ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 43.

⁵⁴⁵ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 43.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 72-88.

⁵⁴⁶ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 43.

⁵⁴⁷ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 43.

⁵⁴⁸ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 44.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 72-88.

⁵⁴⁹ Abay-Dedeoğlu, 2005: s. 44.

⁵⁵⁰ Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 15 (Bekirli I).

araştırmalarda, el yapımı, siyah ya da gri renkli perdahlı GKD çanak çömlekleri görülmüştür (Res. 212)⁵⁵². Höyük hakkında detaylı bilgi aktarımı verilmemiştir.

2.5.6.4. Domuz Höyük

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin sınırlarında bulunmaktadır. Işıklı Gölü'nün hemen batısında ve Çivril Ovası'nda yer almaktadır (Har. 10)⁵⁵³.

Höyük'te el yapımı, siyah ya da gri renkli perdahlı GKD çanak çömlekleri görülmüştür (Res. 212).⁵⁵⁴ Höyük hakkında detaylı bilgi aktarımı yoktur.

2.5.6.5. Ömer Höyük

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin sınırlarında bulunmaktadır. Işıklı Gölü'nün kuzeybatısında ve Çivril Ovası'nda bulunmaktadır (Har. 10)⁵⁵⁵.

Höyük'te yukarıdaki Domuz Höyük ve Bekirli Höyük'tekine benzer şekilde el yapımı, siyah ya da gri renkli perdahlı GKD çanak çömlekleri görülmüştür (Res. 212).⁵⁵⁶ Höyük hakkında detaylı bilgi aktarımı yapılmamıştır.

2.5.6.6. İlimanlı Yerleşmesi

Doğal bir geçit üzerinde konumlanmış İlimanlı Yerleşimi, Denizli İli, Çivril İlçesi'nin yaklaşık 19 km. kuzeydoğusunda; Aşağı Çapak Köyü'ne de yaklaşık 2 km. kuzeyinde yer almaktadır. Yerleşmenin üzerinde konumladığı bu geçit Küfü Çayı Vadisi'nden oluşmaktadır ve Çivril Ovası ile Sandıklı Ovası'nı birbirine bağlamaktadır. Ayrıca yerleşme, Küfü Çayı Vadisi'nin kuzeyinde, bir yan vadinin üst kısmındaki platoda bulunmaktadır (Har. 11). Yerleşme'nin 2 hektar büyüklüğünde olduğu saptanmıştır⁵⁵⁷.

⁵⁵² Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵³ Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵⁴ Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵⁵ Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵⁶ Abay-Dedeoğlu, 2007: s. 279.

⁵⁵⁷ Fulya Dedeoğlu, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Bölge Yüzey Araştırması 2011 Yılı Çalışmaları", 30. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum, 2013, s. 216.

Yerleşme bulunan çanak çömlekler, el yapımı, kahverengi, gri veya siyah renkte hamurlu, taşçık ve bazı örneklerinde saman katkılı, kendinden astarlı ve açık kaplar, çoğunlukla basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve konik gövdeli çanaklar görülmüştür (Res. 213). Çanak çömleklerin Beycesultan Höyüğü'nün GKD tabakalarından bilinen çanak çömleklere benzemektedir⁵⁵⁸.

2.5.6.7. Kocakaya Yerleşmesi

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin yaklaşık 17 km. kuzeydoğusunda, Çapak Köyü'ne de yaklaşık 1 km. güneydoğusunda yer almaktadır. Yerleşme doğal bir geçit üzerinde konumlanmıştır. Bu geçit Küfü Çayı Vadisi içerisinde küçük bir tepe üzerinde yer almaktadır ve Çivril Ovası ile Sandıklı Ovası'nı birbirine bağlamaktadır (Har. 11). Yerleşme'nin 0.7 hektar büyüklüğünde olduğu saptanmıştır⁵⁵⁹.

Yerleşme'de İlimanlı Yerleşimi'ne oldukça benzer çanak çömlekler tespit edilmiştir. Ayrıca İlimanlı'da olduğu gibi Kocakaya Yerleşmesi'nin çanak çömlekleri de Beycesultan Höyüğü'nün GKD tabakalarından bilinen çanak çömleklere benzemektedir⁵⁶⁰. Çanak çömlekler el yapımı, kahverengi, gri veya siyah renkte hamurlu, taşçık ve bazı örneklerinde saman katkılı, kendinden astarlı ve açık kaplar, çoğunlukla basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve konik gövdeli çanaklardır (Res. 213)⁵⁶¹.

2.5.6.8. Killikin Mağarası

Denizli İli, Çal İlçesi'nin yaklaşık 29 km. güneybatısında, Baklan Çakırlar Köyü içerisinde yer almaktadır. Çivril Ovası'nın batısındaki Çökelez Dağı'nın doğuya bakan yamacı üzerinde bulunmaktadır⁵⁶².

Mağara oldukça büyüktür ve 4 ayrı galerisi bulunmaktadır. Mağara'nın ikinci galerisine ana girişten 8 m. sonrasında, yaklaşık 55 cm. genişlikten geçilerek

⁵⁵⁸ Dedeoğlu, 2013: s. 216.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

⁵⁵⁹ Dedeoğlu, 2013: s. 216.

⁵⁶⁰ Dedeoğlu, 2013: s. 216.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

⁵⁶¹ Dedeoğlu, 2013: s. 216.

⁵⁶² Fulya Dedeoğlu-vdd, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2013 Yılı Çalışmaları", 32. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygöl Ofset Matbaacılık, Ankara, 2014, s. 153.

ulaşılmıştır. İkinci giriş 7.5 m. genişlikte, 15 m. uzunlukta ve 5,6 m. yüksekliğinde olduğu saptanmıştır. Üçüncü galeri de 25 m. uzunlukta ve 10 m. genişliğinde olduğu saptanmıştır. Dar bir geçidin ardından da dördüncü galeriye bağlandığı görülmüştür⁵⁶³.

Mağara'da bulunan çanak çömlekler OKD, GKD ve DÇ yerleşimlerine ait olduğu saptanmıştır. GKD klerinin çoğunluğu kahverengi ve siyah astarlı; taşçık ve kum katkılıdır. Formları ise üzerinde zigzag bezemeli bir tabak, konik gövdeli sıg çanaklar, basit ağız kenarlı yarı küresel gövdeli çanaklar, içe kapanan ağızlı ve dışa çekik ağızlı dar boyunlu çömleklerdir (Res. 214)⁵⁶⁴.

Mağara'da daha sonraki yıllarda da araştırma yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda OKD ve GKD yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmuştur. GKD çanak çömlek parçaları koyu yüzü kaba hamurlu özelliklerdedir⁵⁶⁵.

2.5.6.9. Ada Mevkii Mağarası

Denizli İli, Bozkurt İlçesi'nin yaklaşık 64 km. kuzeyinde, Çalkuyucak Köyü'nün de 2 km. kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır. Büyük Menderes Vadisi içerisinde bulunmaktadır. Dik bir yamaçta konumlanan Mağara'nın ön kısmı uzunluğunun tamamı kadar açıktır ve tek bir galeriden oluşmuştur. Genişliği 3 m., derinliği ise 5 metredir⁵⁶⁶.

Mağara'da oldukça az miktarda çanak çömlek vardır. Bu çanak çömlekler de OKD, GKD ve DÇ yerleşmelerine ait olduğu tespit edilmiştir⁵⁶⁷. Bu çanak çömlek parçasının, Beycesultan Höyük çanak çömlekleriyle benzerlik göstermektedir⁵⁶⁸.

⁵⁶³ Dedeoğlu-vdd, 2014: s. 153.

⁵⁶⁴ Dedeoğlu-vdd, 2014: s. 153.

⁵⁶⁵ Fulya Dedeoğlu-vdd, "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2014 Yılı Çalışmaları", 33. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygöl Ofset Matbaacılık, Ankara, 2016, s. 555.

⁵⁶⁶ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 554.

⁵⁶⁷ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 554.

⁵⁶⁸ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 555.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

2.5.6.10. Yukarıseyitler/Kocain Mağarası

Denizli İli, Çal İlçesi'nin yaklaşık 4 km. kadar güneydoğusunda Yukarıseyitler Köyü'nün de 2 km. kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır. Mağara'nın oldukça geniş bir ön galerisi ve dar bir geçişle ulaşılabilen arka bölümü vardır⁵⁶⁹.

Mağara'da bulunan çanak çömlekler, GKD, HD, RD ve Geç Antik Çağ yerleşmelerine aittir. GKD çanak çömleklerinin koyu yüzü olduğu görülmüştür (Res. 215)⁵⁷⁰. Bu çanak çömlek parçasının, Beycesultan Höyük çanak çömlekleriyle benzerlik göstermektedir⁵⁷¹.

2.5.6.11. Göçük Dümberek Yerleşmesi

Denizli İli, Çal İlçesi'nin yaklaşık 20 km. batı-kuzeybatısında ve Dağmarmara Köyü'nün de 350 m. kadar güneydoğusunda yer almaktadır. Köyün mezarlık olarak kullanılan dağ yamacının aşağı kısmında bulunmaktadır.

Yerleşmede GKD, İTÇ, OTÇ, DÇ ve Geç Antik Çağ yerleşmelerine ait çanak çömlekler bulunmaktadır. GKD çanak çömlek parçasının (Res. 216), Beycesultan Höyük çanak çömlekleriyle benzerlik göstermektedir⁵⁷².

2.5.6.12. Karakurt Höyük

Denizli İli'nin merkezinden yaklaşık 5 km. doğusunda, Karakurt Köyü'nün de 750 m. kadar güneyinde bulunmaktadır (Res. 217). Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁷³.

2.5.6.13. Kocabaş I, II Höyük

Denizli İli, Honaz İlçesi'nin yaklaşık 18 km. doğu-kuzeydoğusunda, Kaklık Köyü'nün de 5 km. kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Res. 218). Aksu Deresi'nin her iki yakasında bulunan Höyük'lerin kuzeyindekine I numara, güneyindekine ise, II

⁵⁶⁹ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 555.

⁵⁷⁰ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 555.

⁵⁷¹ Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 555.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

⁵⁷² Dedeoğlu-vdd, 2016: s. 555.; Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-103.

⁵⁷³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Karakurt).

numara olarak belirtilmiştir. Höyük Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁷⁴.

2.5.6.14. Ömerköy Höyük

Denizli İli, Çivril İlçesi'nin yaklaşık 5 km. güneydoğusunda, Ömerli Köyü'nün de 800 m. kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Res. 219). Çivril Ovası'nda bulunmaktadır. Höyük Mellaart tarafından, GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁷⁵. Beycesultan Höyük GKD 4. Evresini, Ömerköy Evresi olarak nitelendirmiştir⁵⁷⁶. Ayrıca İTÇ I ve İTÇ II yerleşmelerinin de olduğunu belirtmiştir. Çanak çömleklerin yüzey renkleri çoğunlukla kahverengi ve siyahtır; az da olsa kırmızı ve gri renklere de rastlanılmıştır⁵⁷⁷. Höyüğün büyüklüğü için Mellaart, Beycesultan Höyük kadar büyüklüğe sahip olduğunu aktarmaktadır⁵⁷⁸.

2.5.6.15. Medet Höyük

Denizli İli, Tavas İlçesi'nin yaklaşık 20 km. güneydoğusunda, Medet Köyü'nün de 1,6 km. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Res. 220). Tavas Ovası'nın doğusunda bulunmaktadır. Höyük, Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁷⁹. Ayrıca Höyük'te İTÇ çanak çömlekleri de bulunmuştur⁵⁸⁰.

2.5.6.16. Solmaz A-B Höyük

Denizli İli, Tavas İlçesi'nin yaklaşık 20 km. güneydoğusunda, Solmaz Köyü'nün de 2 km. kadar doğusunda yer almaktadır (Res. 221). A ve B Höyüklerinin ayrımları haritada tam olarak anlaşılamamaktadır. Höyük, Mellaart tarafından, detay verilmeden GKD yerleşmesi olarak saptanmıştır⁵⁸¹.

⁵⁷⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Kocabaş I-II).

⁵⁷⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Ömerköy).

⁵⁷⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 95.

⁵⁷⁷ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 95.

⁵⁷⁸ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 103-.

⁵⁷⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Kocabaş I-II).

⁵⁸⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 196, hrt. IV, no 36 (Medet).

⁵⁸¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 70 hrt. 1 (Solmaz A-B).

SONUÇ

Kazıları yapılmış veya yapılmakta olan ve Yöre'de bilinirlikleri bakımından bilimsel önem taşıyan, Beycesultan, Kuruçay, Bağbaşı ve Karain Mağarası gibi yerleşimler, aktarılmak istenen dönem içerisinde detaylı bir şekilde sunulmaya gayret edilmiştir. Çoğunluğu ise yüzey araştırmalarıyla sınırlı kalan ve az bilgi sunan yerleşimler de ele alınmış ve tez konusu içerisinde önemli bir noktada gösterilmiştir. Ayrıca yukarıda adı geçen tüm yerleşimler de ayrıntılı yerleşim tablosunda gösterilmeye çalışılmıştır. Amaç Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Dönem içerisinde var olan kültür ve toplumları gün yüzüne sunmak ve dönemin aydınlanması bakımından bir nebze de olsa ışık tutabilmektedir.

Geç Kalkolitik Dönem genel itibariyle, tarım ve hayvancılığın yaygın olarak kullanıldığı ve avcılığın da halen devam ettiği dönemdir. Yerleşik hayatın ve kentleşmenin başladığı ve bunun neticesinde nüfusun arttığı anlaşılmaktadır. Dönem içerisinde bakır madeninin kullanılıp işlenmesiyle de ticaretin yaygınlaştığı düşünülmektedir.

Kültürler var olduğu zamandan beri sürekli hareket halindedir. Tarihöncesinden bu zamana kadar bu hareketlilik süreklilik sağlayıp, devam etmektedir. Zaman içerisinde hareketli olan bu kültürler kaçınılmaz olarak değişmekte ve dönüşüm içerisinde yer almaktadır. Kültürel değişimlerin belli sebepleri vardır. Bu başlıca sebepler ise göç, ticaret, salgın, doğal afetler ve teknolojik gelişmeler olabilir.

Göller Yöresi'nde incelenen ve ele alınan Geç Kalkolitik Kültürleri stratigrafi, yerleşim tipleri; ev tipleri, mimarinin özellikleri, buluntular arasında başta çanak çömlek, metal eserler, figürinler, pişmiş toprak eserler (başta dokuma aletler), taş eserler; ölü gömme gelenekleri, ekonomi ve üretim ve en son da sosyal organizasyonu sonuç bölümünde genel olarak ele alınmıştır.

Genellikle prehistorik dönemlerde ve sonrasında insanlar, yerleşim yerlerini verimli topraklar, ovalar, nehir vadileri ve tepelerin üstü gibi noktalara kurup yaşamayı tercih etmişlerdir. Böylelikle tarımın ve hayvancılığın gelişmesi kolaylaşmış ve mimaride de ilerleme görülmüştür. Ayrıca gündelik hayatta sıklıkla kullanacakları çanak çömlekleri de geliştirmişlerdir. İç suların çok olduğu ve ılıman

bir iklime sahip olan Göller Yöresi ve yakın çevresi de oldukça elverişli bir konumdadır. Yöre ve yakın çevresinde GKD olarak bilinen başlıca yerleşimlerden Kuruçay Höyük sırt üstü, Beycesultan Höyük ova, Bağbaşı Yerleşimi Yamaç ve Karain ve Öküzini gibi yerleşimlerde mağara yerleşim tipleridir. Bu yerleşim tiplerinden de anlaşıldığı üzere dönem insanları temelde barınma ve dış etkenlerden korunmayı hedef almışlardır. Hatta yerleşik hayatta sosyalleşmeyi de başarmışlardır.

Göller Yöresi'nde kazıları yapılmış Beycesultan Höyük'te GKD tabakaları yaklaşık 11 m. derinlikte olduğu ve XL-XX. tabakaları arasında olduğu saptanmıştır⁵⁸². Kuruçay Höyük'te doğal bir terasın üzerinde konumlanmıştır ve kültür tabakaların yüksekliği de 8 m. civarındadır. Kuruçay Höyük 3, 3A, 4-6, 6A tabakaları arasındadır⁵⁸³. Bağbaşı Yerleşmesi kültür tabakalarının yüksekliği ise 0.6 m. ile 1 m. arası tespit edilmiş, GKD tabakaları ise I. ve II. tabakalar arasında olduğu saptanmıştır⁵⁸⁴. Karain Mağarası'nda ise 10 ile 20 cm. kalınlıktaki toplama bölümleri halinde ve birer metrekairelik alanlar içerisinde II. ve III. evreler arasında Geç Kalkolitik Dönemler olduğu saptanmıştır⁵⁸⁵.

Yerleşimlerin GKD Kronolojisine bakmak gerekirse de:

Beycesultan Höyük : Yapılan C14 sonuçları verisi, XXXVI. Tabakada, 4960±58 (1 sigma: 3790-3660 calBC, 2 sigma: 3940-3640 calBC). XXVIII. Tabakada, 4690±62 (1 sigma: 3630-3370 calBC, 2 sigma: 3640-3350 calBC)⁵⁸⁶.

Kuruçay Höyük : 6A ile 3. Tabakalar arasında C14 sonucunun somutlaşmış verisi, M.Ö. 3.800-3.200 yılları arasındadır⁵⁸⁷.

Bağbaşı Yerleşimi : Kesin olmamakla birlikte M.Ö. 4. Binyıllar olduğu düşünülmektedir⁵⁸⁸.

Mimariyi anlamak, yerleşmede varlığını devam ettirmek ve sığınma ihtiyaçlarını karşılamak açısından önemli bir ölçüt olmuştur. Yöre'de ise GKD içerisinde büyük değişimler saptanmaz. Göller Yöresi'nde GKD'yi kapsayan kazılar

⁵⁸² Lloyd ve Mellaart, 1962.

⁵⁸³ Duru, 2016: s. 31.

⁵⁸⁴ Eslick, 1992: s. 1.

⁵⁸⁵ Seeher, 1987: s. 222.

⁵⁸⁶ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 19;

[http://www.tayproject.org/C14.fm\\$Retrieve?YerlesmeNo=368&html=C14Detail.html&layout=web](http://www.tayproject.org/C14.fm$Retrieve?YerlesmeNo=368&html=C14Detail.html&layout=web)

⁵⁸⁷ Duru, 1996: s. 102.

⁵⁸⁸ Eslick, 1992: s. 80.

ve araştırmalar neticesinde "mimari" kapsamda yorumlamak kolay olmamıştır. Yerleşimler yangın, doğal afet ve benzeri unsurlardan dolayı yoğun tahribata uğramıştır. Ayrıca mimari anlamda kazıların genellikle dar alanda ya da tam bitememiş olması da buna etkindir.

Kuruçay Höyük, Beycesultan Höyük ve Bağbaşı Yerleşimi'nde evler dikdörtgen bir plana sahiptir⁵⁸⁹. Sadece Beycesultan Höyüğü'nün XXIV. Tabakasında, "ilk defa megaron planlı" olduğu düşünölen bir ev bulunmuştur. Bu yapı da megaron tipi evlerin öncölü olduğu düşünölmektedir⁵⁹⁰. Evler genelde birbirinden bağımsız ya da sırt sırta yapıldığı görölmüştür. Evlerin tabanları çukur açılmadan bastırılmış kilden yapılmıřtır⁵⁹¹. Ancak az da olsa taş temele rastlanılmıştır. Evler GKD içerisinde genellikle bir ya da iki odalıdır. Duvarları kerpiçten sıvalı, tuğla ya da taş parçalarından yapılmıřtır⁵⁹². Evler düz damlıdır ve çatıları ise tam olarak bilinmemekle birlikte, dal-saz parçalarıyla kapatıldığı düşünölmüřtür⁵⁹³. Bunun sebebi ise yanmış dal-saz parçalarının bulunmasıdır. Evlerin içindeki ocaklar da dikdörtgen veya yuvarlak řekillidir⁵⁹⁴. Evlere bir kapı aracılığıyla girildiği saptanmıřtır⁵⁹⁵.

Mimaride ayrıca genel olarak kentleşmenin oturmaya başladığı anlaşılmaktadır. Kentleşme için nüfusa, büyük ya da büyümeye çalışan bir yerleşmeye, kültürel etkenin ortaya çıkmasına ve az da olsa iş dallarının oluşmasına ihtiyaç vardır. Bunlar da Göller Yöresi yerleşmelerinin bir kısmında görölmektedir. Örneğin Beycesultan Höyük, dönem itibariyle büyük bir yerleşim olmuştur. Höyüğün kültür tabakalarına bakıldığında tabakalarının neredeyse yarısı Geç Kalkolitik Döneme aittir. Kuruçay Höyük, Beycesultan Höyüğün büyüklüğüne göre çok daha küçük bir yerleşim olmuş ve köy konumunda sayılabilir. Bağbaşı Yerleşimi ise küçük bir mahalle ya da çiftlik tarzı sayılabilecek bir yerleşim pozisyonunda olabilir. Yukarıdaki yerleşimlerden de anlaşılacağı üzere yerleşimlerin boyutları ve hiyerarşi durumları farklıdır. Ayrıca Yöre'de dinsel bir kavram olan tapınak yapısının

⁵⁸⁹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19-21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 5-6-7.; Eslick, 1992: s. 5-15-16.

⁵⁹⁰ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 25.

⁵⁹¹ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19-21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 5-6-7.; Eslick, 1992: s. 5-15-16.

⁵⁹² Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19-21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 5-6.; Eslick, 1992: s. 5-15.

⁵⁹³ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 5-6.; Eslick, 1992: s. 16.

⁵⁹⁴ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 19-21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 12-15-16-18.; Eslick, 1992: s. 16.

⁵⁹⁵ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 21-23-25-26.; Duru, 1996: s. 6-9-10-11-12-13-14-17.

olduğu da şüphelidir. Genel olarak dönem içerisinde yer alan Yöre yerleşmelerinde çok fazla bir yeniliğin olduğu görülmez.

Yöre'de ki GKD *Çanak çömlekleri* genel olarak siyah, gri veya koyu renklerde ya da perdahlanmış özellikler göstermektedir. Ayrıca çanak çömleklerde bezemeler azdır ve basit düzeydeki şekillerden oluşmaktadır. Bunların sonucunda çanak çömleklerin özensiz bir şekilde üretildiklerini nitelemektedir.

Beycesultan Höyük, GKD içerisindeki XL. ve XX. tabakaları arasında bulunan çanak çömleklerin genel özelliği, kaba görünümlü, siyah, gri ve kahverengi renklerde ve karakteristik koyu ağıldır. Bezeme ve desen çeşitliliği oldukça azdır. Desen olarak X motifi, dama tahtası şekli, benekli motifler ve V motifli şekiller hakimdir. Desenler çanakların kenarlarına, kulplu sürahilerin ve çömleklerin de gövde kısımlarına yapıldığı görülmüştür. Kile kum katkılıdır. En karakteristik olanı ise yüzeyi parlatılmış çanak çömleğe mat beyaz boya süslemesidir. Höyük'te tür ve biçim bakımından ise çanaklar, küçük su kovaları/maşrapalar, çömlekler, derin tabanlı pişirme tabakları ve bir, iki hatta üç kulplu sürahiler görülmüştür. Höyük'te çanak çömlek olarak GKD tabakaları arasında net bir gelişme göstermemektedir⁵⁹⁶.

Kuruçay Höyük, genel olarak GKD içerisindeki tabakalarda benzer özellikler sergilemiştir. Çanak çömlekler birkaç türe ayrılmışlardır. 6A, 6, 5, 4 ve 3. Tabakalarda G Türü, H Türü, Kaba Mallar ve Ayrışık Yapımlar olarak değerlendirilmiş çanak çömlekler kullanılmıştır. Bunlara ek olarak 3. Tabakada I Türü olarak değerlendirilen mal grubu ortaya çıktığı saptanmıştır⁵⁹⁷. G Türü mallar siyah, gri, kahverengi ve az da olsa beyaz renklerde, yüzeyi düzgün ve ağıllı olduğu görülmüştür⁵⁹⁸. Bezeme nadir bir şekilde kullanılmıştır. Boya, çizgi kabartma gibi süslemelere az bir şekilde karşılaşılmıştır. H Türü mallar ise tabaklar, çanaklar ve derin çanaklar olarak gruplandırılmıştır. Siyah, gri ve kahverengi gibi renklerde, iyi pişirilmiş ve iyi ağıllı dış yüzeye sahip olduğu görülmüştür⁵⁹⁹. I Türü çanak çömlekler ise sayı olarak oldukça az miktarda ele geçmiştir. Kahve-bej ve devetüyü renklerinde, iyi pişirilmemiş, elde yapılmış ve ağıllamasının az olduğu tespit

⁵⁹⁶ Lloyd-Mellaart, 1962: s. 71-95.

⁵⁹⁷ Duru, 1996: s. 32-43.

⁵⁹⁸ Duru, 1996: s. 25.

⁵⁹⁹ Duru, 1996: s. 27.

edilmiştir⁶⁰⁰. Kaba mallar ise, pişirme ve depolama kapları olarak değerlendirilmiştir. Az pişirilmiş, yüzeyleri açık ve kaba hamurludur. Bu kaplardan bazıları ise mezar çömleğidir⁶⁰¹. Son olarak da Ayrışık Yapımlar olarak tanımlanmış kap türü vardır. Bu kaplar kulplu ya da kulpsuz fincanlardır⁶⁰².

Bağbaşı Yerleşimi, GKD çanak çömleğinde yüzey kısmında çok az işlem vardır. Kaba ve düzensiz bir açıklama görülmüştür. Çanak çömlekler el yapımı ve koyu siyah, kahverengi ve gri renklerde. Oldukça kötü bir şekilde pişirme işlemi yapılmıştır. Desen olarak az da olsa benek motifler görülmektedir⁶⁰³. Küçük kapların büyük kaplara göre daha düzenli şekillerdedir. Çanak çömlek çeşitliliği ise, çanaklar, sürahiler, çömlekler, büyük depolama kapları ve tavalardır.

Karain Mağarası'nda, grimsi kahverengi kaba mal grubu bulunmuştur. Bu grubun dışında ise kırmızı, açık kırmızı ve siyah renkli çanak çömlekler ortaya çıkarılmıştır. Çeşitlilik açısından ağız hafif dışa dönük ya da düz ağızlı, büyük, sığ çanaklar, dik ağızlı omurgalı çanaklar⁶⁰⁴ ve delikli kaba tepsiler⁶⁰⁵ yer almaktadır. Ayrıca bir çanağın ağız parçasının iç tarafında açık bezeme görülmüş ve tüm bu çanak çömleklerin Kuruçay Höyük 6A Tabakasındaki çanak çömleklere benzetilmektedir.

Öküzini Mağarası'nda, İsmail K. Kökten tarafından siyah zemin üzerine ince beyaz süslü kırık parçaları bulunmuştur. Bunları Kalkolitik Dönem çömlekleri olarak yorumlamış ve dönemin hangi evresi olduğu belirtilmemiştir.

Boynuzluin (Bibiş) Mağarası'nda da sağlam ele geçmiş, yuvarlak ağızlı sığ gövdeli ve yuvarlak kesitli kulpa sahip bir fincan⁶⁰⁶ ve kaba hamurdan geniş ve düz ağızlı dibine doğru hafifçe daralan düz dibe sahip, büyük ve sığ bir çömlektir⁶⁰⁷.

Bunlar dışında Bademağacı Höyük'te Geç Kalkolitik Dönemin mimari buluntusuna rastlanılmasa da Gri Mal Grubu denilen ve Geç Kalkolitik özellikler sergileyen çanak çömleklere rastlanılmıştır. Bu Gri Mal Grubu, Kuruçay Höyük H

⁶⁰⁰ Duru, 1996: s. 28.

⁶⁰¹ Duru, 1996: s. 29.

⁶⁰² Duru, 1996: s. 31.

⁶⁰³ Eslick, 1992: s. 18.

⁶⁰⁴ Seeher, 1987: s. 223.

⁶⁰⁵ Seeher, 1987: s. 224-225.

⁶⁰⁶ Taşkıran, 1994: s. 230.

⁶⁰⁷ Taşkıran, 1994: s. 230.; Seeher, 1987: 223, Res. 4/5.

Türü malları ile hamur ve yapım teknikleri açısından benzerliklerin olduğu öngörülmektedir⁶⁰⁸.

Çanak çömleklerde özellikle de Beycesultan Höyük ve Kuruçay Höyük yerleşmelerindeki buluntularda, form ve dekorasyon açısından benzerlik vardır. Yöre'de GKD çanak çömlekleri açısından siyah, gri ve beyaz boyalı gruplar, maşrapalar ve tek kulplu çömlekler, tepsi veya tutamaklı depolama kapları karakteristik çömleklerdir ve yaygın bir şekilde görülmektedir.

Yöre'de GKD içerisinde, *Maden Buluntuları* bakımından biraz az bir buluntu topluluğuna sahiptir. Bu maden buluntularının büyük çoğunluğu ise bakırdan yapılmıştır. Genellikle günlük hayatta kullanılan buluntular ise iğneler, bızlar, keskiler, delicilerdir. Bunlar dışında av, ağaç kesimi vb. alanlarda da kullanılabilecek mızrak ucu, balta-keski ve bıçak gibi maden buluntularına da rastlanılmıştır. Ayrıca Yöre'de Beycesultan'da bulunan ve tekil bir örneği temsili sayılacak gümüşten bir yüzük⁶⁰⁹ bulunmuştur. Bunlar dışında Beycesultan Höyük'te bakırdan bir kama⁶¹⁰, iğneler, keskiler ve deliciler bulunmaktadır⁶¹¹. Kuruçay Höyük'te iğne/dikiş iğnesi, mızrak ucu, balta-keski ve bıçak gibi çok sayıda bakır buluntularına rastlanılmıştır. Ayrıca Kuruçay'da metal üretimi ve işçiliğine örnek olarak potalar bulunmuştur⁶¹². Bu da madeni üretme ve işleme anlamında önemli sayılabilecek bir buluntu örneğidir. Bağbaşı Yerleşmesi'nde ikisi bız biri de iğne olmak üzere, toplamda üç adet maden buluntusu vardır⁶¹³.

Yöre içerisinde GKD olarak yerleşmelerde *diğer küçük buluntular* kapsamında bakmak gerekmektedir.

Pişmiş toprak eserler olarak, Beycesultan Höyük'te üç adet mil ağırşığı ve bir adet tezgah ağırlığı bulunmuştur. Ayrıca pişmiş kilden yapılmış pota denilen bir adet

⁶⁰⁸ Gülsün Umurtak, "A Study On The Dating Of New Groups Of Pottery From Bademağacı Höyük And Some Reflections On The Late Chalcolithic Cultures Of Southwestern Anatolia", *Anatolia Antiqua* 13, Edt. Pierre Chuvin-Aksel Tibet., Paris, 2005, s.53-69.; Gülsün Umurtak, "Kuruçay Geç Kalkolitik Çağ Kültürü Bağlamında Bölge İçi İlişkilere Yeni Yaklaşımlar", *Pisidia ve Yakın Çevresinde Üretim, Ticaret ve Ekonomi*, Edt. Gülcan Kaşka-Mehmet Kaşka-Hüseyin Köker-Murat Fırat-Salih Okan Akgönül, Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları, Adım Matbaacılık, Isparta, 2020, s. 185.

⁶⁰⁹ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 280.

⁶¹⁰ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 282.

⁶¹¹ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 282.

⁶¹² Duru, 1996: s. 56-57.

⁶¹³ Eslick, 1992: s. 40.

alet ve yine bir adet kilden yapılmış tablet bulunmuştur⁶¹⁴. Kuruçay Höyük'te de çok sayıda tezgah ağırlığı çok az sayıda da ağırşak bulunmuştur. Höyük'te bir diğer pişmiş topraktan yapılmış buluntu ise, çok sayıda ele geçmiş ocak ayaklarıdır⁶¹⁵. Bağbaşı Yerleşimi'nde bulunan pişmiş topraktan eserlerde oldukça az miktarda mühür, kap altlıkları, kepçe, boncuk ve ağırşaklara rastlanılmıştır⁶¹⁶. Pişmiş topraktan yapılmış bu eserler eğirme, dokuma ve mutfak işlerinde kullanılmıştır. Bu aletler günlük hayatı ve üretim işlerini kolaylaştırmak ve sağlamak için yapmış olduklarını göstermektedir.

Pişmiş toprak eserler kategorisinde yer alan tezgah ağırlıkları GKD zamanında ilk defa Yöre içerisinde ortaya çıkmıştır. Buna dair Beycesultan, Kuruçay ve Bağbaşı Yerleşmelerinde dokuma tezgahı ağırlığı ve ağırşaklar bulunmuştur. Göller Yöresi'nde yeni bir teknoloji anlamında ortaya çıkan bu eser, dokuma tezgahı veya bunun için kullanılan tezgah ağırlığı olarak kullanılmıştır. Tekstil üretiminin genişlemesini sağlayan bu alet, yün işleme, eğirme ve dokumada ki iş gücünün yükselişini de temsil etmektedir. Ancak her ne kadar Göller Yöresi'nin yeni bir teknolojik aleti olduğu öngörülse de, koyun/keçi yünü ve bitki liflerinden yapılan tekstil ürünlerinin dokuma aletleri tezgah ağırlıkları ve ağırşaklar M.Ö. 5. binyıl civarında Ege'de yer alan Ulucak'ta ve M.Ö. 4. binyıllarda Mezopotamya'da yer alan Uruk Kültürü'nde de kullanıldığı da düşünülmektedir⁶¹⁷. Ayrıca mühür buluntuları da bürokratik bir simge olarak kullanılmaya başlanmış olabilir. Sınıflaşmanın da bir göstergesi anlamına gelebilmektedir. Pişmiş topraktan yapılmış bu tarz mühür eserler genel olarak Mezopotamya'da görülmüştür. Oldukça kısıtlı bilgiler olmasına rağmen, M.Ö. 4. Binyıllarda Mezopotamya'dan bu Yöreye gelmiş olabilir.

Figürin ve idol eserler olarak da Kuruçay Höyük'te 6A Tabakasında bir insan figürini bulunmuştur. Koyu devetüyü renkli hamurdan yapılmış ve Ana Tanrıçayı betimlediği düşünülmüştür. GKD'den biraz daha erken dönemlere GND/EKD daha yakın bir form sergilemiştir⁶¹⁸. GKD olarak yorumlanmasına sebep olan farkı ise,

⁶¹⁴ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 275.

⁶¹⁵ Duru, 1996: s. 53.

⁶¹⁶ Eslick, 1992: s. 35-36.

⁶¹⁷ Ulf-Dietrich Schoop, "Weaving Society in Late Chalcolithic Anatolia: Textile Production and Social Strategies in the 4th Millennium BC", *Western Anatolia before Troy, Proto-Urbanisation in the 4th Millennium BC*, Edt. Barbara Horejs-Mathias Mehofer, Austrian Academy of Sciences, Viyana, 2014, s. 424, 430.

⁶¹⁸ Duru, 1996: s. 51.

oturma pozisyonu olarak tasvir edilmiş olmasıdır⁶¹⁹. Kabaca aktarılmış hayvan figürleri, sadece iki tabakada görülmüştür. Bunlar da 6A ve 6. tabakalardır. Figürlerin koyun ve keçileri betimledikleri düşünülmüştür⁶²⁰. Ayrıca Höyük'te bir de idol bulunmuştur. Kısa kollu ve ayakları belirtilmemiştir. Gözleri ise delikler açılarak belirtilmiştir. Cinsiyeti anlaşılamayan bu idol, bej renkli hamurdan yapılmıştır⁶²¹. Bağbaşı Yerleşimi'nde ise Tabaka III içerisinde bir büyükbaş hayvan ve atık toprak üzerinde ise vahşi bir aslan olduğu düşünülmüş figürler bulunmuştur⁶²². Karain Mağarası'nda da mermerden yapılmış ve yüz kısmı sağlam iki idol başı bulunmuştur⁶²³. Bunun Kilya Tipi mermer idol başı olduğu saptanmıştır⁶²⁴. Beycesultan Höyük'te ise figürin veya idol bulunmamıştır. Göller Yöresi içerisinde veya Yöre'ye yakınlığı açısından önemli sayılacak konumlarda olan bu yerleşmeler dönem içerisinde; Figürin ve idol eserler olarak kendilerinin yapabileceği gibi ticaretle de gelme ihtimalini ortaya koymuştur.

Yöre'de GKD içerisinde günlük hayatı kolaylaştırmak ve sosyalliğini yansıtmak için *Yontma Taş Eserler* ve *Taş Eserlere* de bakmak gerekmektedir.

Yontma Taş Eserler olarak, Beycesultan Höyük'te obsidyenden yapılmış sıyırma gereci ve çakmaktaşıdan yapılmış kısa bir bıçak bulunmuştur⁶²⁵. Kuruçay Höyük'te Yontma Taş Eserlerden çakmaktaşıdan yapılmış oldukça fazla miktarda çekirdekler, dilgiler ve dilgi aletleri, yongalar ve yonga aletleri, çift yüzlüler ve son olarak da kazıyıcı bulunmuştur. Obsidyenden yapılmışlar ise çekirdekler, dilgi ve dilgi aletleri, yongalar ve yonga aletleri bulunmuştur. Bağbaşı Yerleşmesi'nde de oldukça az sayıda çekirdek ve yonga alet bulunmuştur⁶²⁶. Karain Mağarası'nda birkaç boncuk, çakmaktaşı ve obsidyen aletler de bulunmuştur⁶²⁷. Öküzini

⁶¹⁹ Duru, 1996: s. 51.

⁶²⁰ Duru, 1996: s. 52.

⁶²¹ Duru, 1996: s. 52.

⁶²² Eslick, 1992: s. 37.

⁶²³ Seeher, 1987: s. 224.

⁶²⁴ Kartal ve Yalçınkaya, 2012: s. 29. Ayrıca Karain Mağarası'na Gölarmara/Akhisar civarında yer alan Kulaksızlar mermer atölyesinden gelmiş olabilir, bkz. Turan Takaoğlu, "1999 Yılı Kulaksızlar Mermer Atölyesi Araştırması", 18. AST, Cilt 2, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 2001, s. 157-168.; Turan Takaoğlu, "Chalcolitic Marble Working at Kulaksızlar in Western Anatolia", *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi Tüba-Ar, Sayı 5*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Ankara, 2002, s. 71-93.

⁶²⁵ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 275.

⁶²⁶ Eslick, 1992: s. 37.

⁶²⁷ Seeher, 1987: s. 224.

Mağarası'nda ise oldukça fazla miktarda çakmaktaşı aletler bulunmuştur⁶²⁸. Tüm bu Yontma Taş Eserlere bakıldığında Geç Kalkolitik'ten daha erken dönemlerde de görülmüştür. Ancak bu dönem içerisinde de kullanılmaya devam edilmiştir. Bunlar kendilerinin yapabileceği gibi ticaretle de gelebileceğini göstermektedir.

Taş Eserler olarak da, Beycesultan Höyük'te parlatılmış yeşilimsi renkte iki adet taş ve bileme taşları ya da kolye taşları olarak düşünülen uçları delikli taşlar da bulunmuştur⁶²⁹. Kuruçay Höyük'te ise askı ve boncuk taneleri, açkı taşları, biley taşı, kutu kapağı, keskiler, sürtme, ezgi taşları, havan elleri ve havanlar gibi birçok alete rastlanılmıştır⁶³⁰. Bağbaşı Yerleşimi'nde de genellikle taştan yapılmış bıçaklar, oraklar ve kazıyıcılar gibi kesici aletler bulunmuştur⁶³¹. Karain Mağarası'nda ise, orak bıçakları, oldukça ufak yamuk şekilli ok uçları ve birkaç boncuk bulunmuştur⁶³². Bulunan bu taş aletler genellikle hem günlük hayatın rutin işlerini yani mutfak araç gereçleri, tarım araç gereçleri, avcılık ve hayvancılık araç gereçlerini de yansıtmaktadır. Ayrıca dönem insanının süs objesi kullanımı niteliğini de göstermektedir.

Dönem insanın basit düzeyde de olsa doğadan nasıl faydalandığına bakmak için, *Fauna* ve *Flora* kalıntılarını incelemek gerekmektedir.

Faunaya bakmak gerekirse birden fazla türde kalıntılara rastlanılmıştır. Köpek, koyun, keçi, sığır, domuz gibi evcilleştirilmiş hayvan kalıntıları ile karaca ve geyik gibi vahşi hayvanların kemik ve boynuzları da bulunmuştur. Ayrıca deniz kabuğuna da rastlanılmıştır. Genel olarak bu hayvanların büyük çoğunluğunun sadece etinden değil, kemik, diş boynuz ve deri gibi kalıntılarından da gündelik hayatta kullanarak faydalanmışlardır.

Beycesultan Höyük'te az da olsa köpek, keçi, sığır ve domuz gibi hayvanların kalıntılarından yapılan bir adet spatula (?), bıçaklar ve sıyırıcı gereçler bulunmuştur⁶³³. Kuruçay Höyük'te de koyun, keçi, sığır, geyik, karaca ve domuz gibi hayvanlarının kemik ve boynuzlarından yapılmış objeler görülmüştür. Bu objeler ise

⁶²⁸ Kökten, 1959: 13.

⁶²⁹ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 275.

⁶³⁰ Duru, 1996: s. 60.

⁶³¹ Eslick, 1992: s. 37.

⁶³² Seeher, 1987: s. 224.

⁶³³ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 275.

iğne, delici, sıyırıcı, askı taneleri, saplar, açık gereçleri ve çekiçlerdir⁶³⁴. Bağbaşı Yerleşimi'nde de oldukça az miktarda kemik buluntusuna rastlanılmıştır. Bu kemik buluntuları hangi döneme ait olduğu aktarılmamıştır. Yani OKD mi yoksa GKD mi bu belirtilmemiştir. Bu hayvan kemiği buluntuları ise sığır, koyun/keçi, domuz ve köpek kalıntılarıdır⁶³⁵. Ayrıca gündelik hayatlarında çekiç olarak kullanılmış geyik boynuzu bulunmuştur. Kemik ve boynuz aletler dışında bir tane de kolye amaçlı deniz kabuğu buluntusuna rastlanılmıştır⁶³⁶. Deniz kabuğu buluntusu Yöre içerisinde kabul edilen tüm yerleşmeler arasında tekil bir buluntu örneğidir. Ticari amaçlı yerleşmeye gelip kullanıldığı yönündeki izlenim ön plana çıkmaktadır. Öküzini Mağarası'nda da birçok kemik buluntusuna rastlanılmıştır⁶³⁷. Ancak kemik buluntularının hangi hayvan türlerinden geldiği aktarılmamıştır.

Floraya bakmak gerekirse de Yöre içerisinde çeşitlilik olduğu söylenebilmektedir. Kuruçay Höyük kazısı sırasında birçok bitkisel örnekler rastlanılmıştır. Höyük'te 3, 6 ve 6A Tabakalarında kalıntılara rastlanılmıştır. Bazı yapılarda bulunan kerpiç stelli ocak, fırın kap kacak, depolama kapları ve az da olsa öğütme taş parçaları tarım ürünlerinin kullanıldığının bir göstergesidir⁶³⁸. Bitki kalıntı örnekleri ise Emmer de denilen yabani buğdayı, sıralı, kabuklu arpa, mercimek, mürdümük, keten ve çok az bulunmuş olan bezelye taneleri ve yabancı menengiçtir. Bunlar dışında ki yabancı otların veya tohumların da olduğu düşünülmüştür. Fakat bu yabancı tohumlar günümüze kadar gelememiş olduğu öngörülmektedir⁶³⁹. Beycesultan Höyük'te GKD tabakalarında bitki kalıntıları konusunda bilgi aktarımı olmamıştır. Bağbaşı Yerleşmesi'nde de bitki kalıntıları konusunda detaylı bilgi aktarımı olmamıştır. Ancak yerleşmelerde bulunan çanak çömlekler değerlendirildiğinde tarımla uğraşıldığı açıktır. Genel olarak tarımsal içerikli bitki kalıntıları, teknik bakımdan nasıl üretildikleri açısından ne yazık ki yetersiz bilgi vardır ve sığ bir şekilde kalmıştır.

Yöre içerisinde *ölü gömme adetleri* bakımından da bilgiler oldukça azdır. Beycesultan Höyük'te XXXIX. tabakası⁶⁴⁰, XXVIII. tabakası⁶⁴¹ ve XXII.

⁶³⁴ Duru, 1996: s. 54.

⁶³⁵ Eslick, 1992: s. 49.

⁶³⁶ Eslick, 1992: s. 41.

⁶³⁷ Kökten, 1959: s. 13.

⁶³⁸ Duru, 1996: s. 89.

⁶³⁹ Duru, 1996: s. 91.

⁶⁴⁰ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 23.

tabakasında⁶⁴² çocuk gömülerine rastlanılmıştır. Bu ölü gömmelerin hepsi de çömlekler içinde bulunmuştur ve ölü gömme hediyesinden bahsedilmemiştir. Kuruçay Höyük'te, Beycesultan Höyük'e göre daha fazla ölü gömüsüne rastlanılmıştır. Bu gömülerin 50 adeti çocuk, 4 adeti ise cenin pozisyonunda ve basit şekilde (İnhumation) gömülmüş yetişkinlerdir. Çömlekler içine konan çocuk gömülerine, 6A ve 6. tabakalarda bulunmuştur. Yetişkin gömüleri de 6A tabakasında bulunmuştur. Ancak yetişkin gömülerine Duru tarafından 3A ve 3. katları ya da İTÇ yerleşmelerinde yapılmış olabileceğini belirtmiştir. Çocukların çömlekler içindeki gömüleri ve basit şekilde gömülen yetişkin mezarlarında ölü hediyesi veya eşyası bulunamamıştır⁶⁴³. Bağbaşı Yerleşmesi'nde yapılan kazılarda ölü gömmeye dair bir kalıntı ve iskelete rastlanılmamıştır.

Ekonomi ve Üretime de Yöre içerisinde bakmak gerekmektedir. Göller Yöresi GKD toplumun temel ihtiyacını avcılık ve tarım karşılamıştır. Ayrıca tarım ve avcılığın dışında, bir diğer temel ihtiyacı da hayvancılık karşılamıştır. Hayvancılıkla birlikte, süt ve süt ürünleri de önemli bir noktada yer almaktadır. Yöre, hayvan besleyiciliği anlamında su alanlarına yakın olmanın vermiş olduğu uygun alanı sağlamış ve dolayısıyla da süt üretiminde verimlilik sağlamış olmalıdır. Kuruçay'da Kalkolitik'in erken dönemlerinde bulunan ince emzikli küçük kaplar belki de süt ve süt ürünleri için kullanılmış olabilir⁶⁴⁴. Ancak Geç Kalkolitik Dönem'de buna benzer bir kap türü bulunmasa da aynı hayvancılık anlayışının devam ettiği düşünülebilir. Dönem insanı genel olarak bu temel ihtiyaçlara bağlı kalmış ve yalın bir sosyo-ekonomik sistemi sürdürmüştür. Tarımda tahıl ve sebze yetiştiriciliği ekonomik anlamda önemli bir yeri olabilir. Ayrıca bunlar dışında ticaret faaliyetlerinin olduğu da düşünülmektedir. Ticaret çok gelişmemekle ve hala tam olarak nerden nasıl yapıldığı bilinmemekle birlikte, var olduğu yapılan araştırmalar ve kazılar sonucunda tespit edilmiştir. Dönem itibarıyla el sanatlarının da gelişmiş olması ve madencilik anlamında özellikle de bakır madeninin önemli bir konuma gelmesi de ticareti geliştiren bir başka özelliğidir. Kuruçay Höyük'te bulunmuş olan potalar da maden

⁶⁴¹ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 23.

⁶⁴² Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 26.

⁶⁴³ Duru, 1996: s. 24.

⁶⁴⁴ Ulf-Dietrich Schoop, "Anadolu'da Kalkolitik Çağda Süt Ürünleri Üretimi", *Arkeoloji ve Sanat*, Yıl 20, S. 87, Kanaat Matbaası, İstanbul, 1998, s. 31.

işçiliği anlamında önemli bir buluntu konumundadır⁶⁴⁵. Burada belki de basit düzeyde bir maden atölyesinde kullanmak üzere bu potaları yapmış olabilirler. Bir diğer örnek olarak Beycesultan Höyük'te göze çarpan, bir çömleğin içinde gümüş bir yüzük bulunmuştur⁶⁴⁶. Bu tekil örneğin yanında aynı çömlek içinde hazine buluntusu gibi sayılabilecek 14 bakır buluntusu daha tespit edilmiştir⁶⁴⁷. Yerleşimin yakınında herhangi bir madenci atölyesi bulunmamasından dolayı, bu maden buluntularının yerleşime ticaretle gelmiş olma ihtimalini arttırmaktadır. Bağbaşı Yerleşmesi'nde de deniz kabuğundan yapılmış bir kolye bulunmuştur⁶⁴⁸. Bu buluntu Yöre içerisinde kabul edilen tüm yerleşmeler arasında tekil bir buluntu örneğidir. Ticari amaçlı bu deniz kabuğundan yapılmış kolyenin yerleşmeye gelip kullanıldığı yönündeki izlenim ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Karain Mağarası'nda bulunan Kilya tipi mermerden yapılmış idol buluntusu da, Batı Anadolu yerleşmelerinden bilinen mermer idollerden olduğu ve buraya ticaretle gelmiş olabileceğini göstermektedir⁶⁴⁹.

Son olarak Göller Yöresi GKD yerleşmelerinde, *sosyal organizasyon* anlamında çok fazla kategori ve sonuç tam anlamıyla bilinemediği için yorumlamak kolay olmamıştır. Çünkü yerleşmelerde mahalle ya da mahalleler kavramının oluşamaması, tapınak kavramının kesin olarak saptanamaması, işliklerin bilinmemesi buna etken olmuştur. Ancak Yöre'de mühür gibi üst organizasyonu ve sınıflanmayı nitelendirebilen buluntu örneğine rastlanılmıştır. Yeni bir teknoloji olan Dokuma Tezgahı veya buna araç olarak kullanılan tezgah ağırlığının bulunup kullanılması, yün temelli tekstil üretimi için önemlidir. Belki de dokuma tezgahını kullanan iş gücü, dönemin kadın veya erkeğin arasında bir organizasyonun neticesidir. Kentsel olarak nitelendirilebilecek tekstillerin üretimi, dağıtımı ve tüketimi açısından topluluklarda sosyal hiyerarşi ve bireylerde de sosyal statünün netlik kazanmasında önemlidir. Mimari açıdan da organizasyon olarak sınıflandırılan ve Kuruçay Höyük 6A Tabakasında Bey Evi⁶⁵⁰ olarak nitelendirilen büyük bir ev açığa çıkarılmıştır. Ancak bu ev plan olarak diğerlerinden farksızdır.

⁶⁴⁵ Duru, 1996: s. 52.

⁶⁴⁶ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 282.

⁶⁴⁷ Lloyd ve Mellaart, 1962: s. 282.

⁶⁴⁸ Eslick, 1992: s. 41.

⁶⁴⁹ Kartal-Yalçinkaya, 2012: s. 29.

⁶⁵⁰ Duru, 1996: s. 12.

Kazısı ve araştırılması yapılan yerleşmelerin (Tablo 3, 4) nüfuslarını barındırıp, besleme sorununun olmaması için yeterli olabilecek tarım ve hayvancılığı yapabilecekleri anlaşılmaktadır⁶⁵¹. Ayrıca yakın yerleşimlerle zaman zaman ticaret yapabilecekleri konusunda az da olsa çıkan malzemelerle düşündürmektedir. Nüfus olarak da oluşum ve yoğunluğunu saptayabilmek için yerleşimin tamamını kazıp bilmek gerekmektedir. Ayrıca yapıların tamamı açığa çıkarılsa dahi, yapıların işlevleri tam olarak anlaşılamamaktadır⁶⁵².

Beycesultan Höyük GKD insanların yaşam tarzı anlamında net sonuçlara varmak zor olmuştur. Ancak buna rağmen mimarideki buluntulardan anlaşılabileceği üzere, bir ailenin günlük yaşamıyla ilgili yorumlama yapılabilmektedir. Evlerin birbirinden bağımsız ya da genel itibarıyla sırt sırta olmasıyla ortak bir avludan bahsetmek mümkün olamamaktadır⁶⁵³. Yine de kazısı dar bir alanda yapıldığı için bu işlevsel bir alan ihtimali üzerine düşünülebilir. Kuruçay Höyük'te de savunmaya dönük bir yapılaşmanın tespit edilmesi, organizasyon açısından korunmaya ihtiyaç duyduklarının göstergesi olabilir. Ayrıca Kuruçay Höyük'te ki 6. Tabaka yapılarının az da olsa farklı boyutlarda olması (Tablo 1) yerleşim içi organizasyonunu aktarmıştır⁶⁵⁴. Tapınak olarak yorumlanan yapı da kazılan yerleşimde biraz daha büyük ve iç tasarımı nedeniyle bu şekilde yorumlanmıştır⁶⁵⁵. Bu yapı yeterli bulgu olmamasına rağmen yine de tapınak olarak düşünülürse Yöre'de sosyal organizasyon anlamında dönem içerisinde yeni bir boyut kazandırmış olacaktır. Bağbaşı Yerleşimi GKD içinde ki sınırlı alanı ise topluluk ve topluluktaki her bir aile için oldukça uygun yapılaşmada olduğu saptanmıştır. Evler de ocak alanı, depolama işlevleri gibi buluntularla bu konuda net olmamakla birlikte veriler sunmuştur⁶⁵⁶. Tüm bu vb. bilgilere ve araştırmalara bakıldığında verilerin az olmasına rağmen, sosyal statüyü ve organizasyonunu anlama konusunda yardımcı olmaktadır.

⁶⁵¹ Fulya Dedeoğlu, *Neolitik Çağdan Erken Tunç Çağ Sonuna Kadar Yukarı Menderes Havzası: Kültürel, Sosyal ve Ekonomik Süreç*, T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Prehistorya ve Önasya Anabilim Dalı Doktora Tezi, İzmir, 2010, s. 173.

⁶⁵² Dedeoğlu, 2010: s. 40.

⁶⁵³ Dedeoğlu, 2010: s. 175.

⁶⁵⁴ Dedeoğlu, 2010: s. 175-176.

⁶⁵⁵ Duru, 1996: s. 19.

⁶⁵⁶ Eslick, 1988: s. 32.

KAYNAKÇA

- Abay, E.-Dedeoğlu, F., (2005), “2003 Yılı Denizli/Çivril Ovası Yüzey Araştırması”, 22. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, s. 41-50.
- Abay, E.-Dedeoğlu, F., (2007), “2005 Yılı Çivril Ovası Yüzey Araştırması 2005”, 24. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, s. 279.
- Abay, E., (2012), “Beycesultan”, Edt: Altan Çilingiroğlu, Zeynep Mercangöz ve Gürcan Polat, *Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları*, Arkadaş Matbaacılık, İzmir, s. 40.
- Atalay İ.-Mortal, K., (1997), *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Bahar, H., (1997), “Doğanhisar, Ilgın, Kadınhanı ve Sarayönü Yüzey Araştırmaları 1995”, 14. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 359-374.
- Bahar, H., (2001)“1998-1999 Yılı Konya - Karaman İlleri Yüzey Araştırmaları”, 18. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 187-204.
- Bahar, H., (2006), “Konya-Karaman İlleri ve İlçeleri 2004 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 23. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Dösimm Basımevi, Ankara, s. 95-106.

- Bahar, H., (2007), “Konya - Karaman İlleri ve İlçeleri Yüzey Araştırması 2005”, 24. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara, s. 481-500.
- Becks, R.,-vdd, (2015), “Pisida'da Yeni Bulgular: Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014”, *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi* 39, Oksijen Basım ve Matbaacılık, s. 33-43.
- Becks, R.,-vdd, (2015a), “Güneybatı Pisida'da Yeni Bir Araştırma: Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014”, *Anmed 13*, AKMED/Koç Üniversitesi Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Antalya, s. 185-192.
- Becks, R.,-vdd, (2016), “Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014”, 33. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, s. 267-286.
- Becks, R.,-vdd, (2017), “2015 Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları”, 34. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, s. 671-690.
- Becks, R., Becks, A., B., P., (2018), “2016 Yılı Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırmaları”, 35. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Bursa Büyükşehir Belediyesi Matbaa Tesisleri, Bursa, s. 375-394.
- Becks, R., Becks, A., B., P., (2019), “2017 Yılı Şeref Höyük/Komama ve Çevresi Yüzey Araştırması”, 36. *AST, Cilt 3*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 279-294.

Bittel, K., (1942), "Kleinasiatiscche Studien", Istanbuler Mitteilungen 5.

Buhurcu, H., İ., (2006), *Akşehir Gölü'ndeki Bazı Balıkların (Cyprinus Carpio Linnaeus, 1758, Alburnus nasreddini Battalgil, 1944), Endoparazit Faunası Üzerinde Araştırmalar*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyon, s. 12.

Dedeoğlu, F., (2013), "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Bölge Yüzey Araştırması 2011 Yılı Çalışmaları", 30. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum, s. 215-226.

Dedeoğlu, F.-vdd. (2014), "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2013 Yılı Çalışmaları", 32. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, s. 151-160.

Dedeoğlu, F.-vdd. (2016), "Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırma Projesi 2014 Yılı Çalışmaları", 33. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, s. 553-562.

Dedeoğlu, F., (2010), *Neolitik Çağdan Erken Tunç Çağ Sonuna Kadar Yukarı Menderes Havzası: Kültürel, Sosyal ve Ekonomik Süreç*, T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Prehistorya ve Önasya Anabilim Dalı Doktora Tezi, İzmir.

Dökü, E.-vdd., (2016), "Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi 2013-2014 Yılları Yüzey Araştırmaları", 33. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygül Ofset Matbaacılık, Ankara, s. 217-240.

Dökü, E.-vdd., (2017), “2015 Yılı Uylupınar (Erken Kıbyra) Yerleşimi Yüzey Araştırması”, 34. AST, Cilt 2, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, s. 648.

Dökü, E.-vdd., (2019), “2017 Yılı Uylupınar (Erken Kıbyra) Yüzey Araştırması Raporu”, 36. AST, Cilt 1, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 513-530.

Duru, R., (1994), *Kuruçay I: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Neolitik ve Erken Kalkolitik Çağ Yerleşmeleri*, TTK Basımevi, Ankara.

Duru, R., (1996), *Kuruçay II: 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Geç Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri*, TTK Basımevi, Ankara.

Duru, R., (2005), Gülsün Umurtak, *Höyücek 1989-1992 Yılları Arasında Yapılan Kazıların Sonuçları*, TTK Basımevi, Ankara.

Duru, R., (2010), *Elli Yıllık Bir Arkeoloji Öyküsü Hacılar*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya.

Duru, R., (2016), *'Tarım'dan 'Yazı'ya Burdur Yöresi ve Yakın Çevresinin Altıbin Yılı (M.Ö. 8000 - M.Ö. 2000)*, BAKA Yayınevi, Antalya.

Duru, R., (2019), Gülsün Umurtak, *"Bademağacı Höyüğü Kazıları Neolitik ve Erken Kalkolitik Çağ Yerleşmeleri I*, Ege Yayınları, İstanbul.

Erdem, İ., (1997), "Çivrilili İki Türkmen Dervishi Beyce Sultan ve Habib-i Acem", edt: Türkan Banu Güler, Merve Cemile Keyvanoğlu ve Yasemin Zahide Erol, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, sayı 30, Ankara, s. 53-56.

Eslick, C., (1992), *Elmalı-Karataş I, The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and Other Sites*, Bryn Mawr PA, Pennsylvania.

Foss, P., W., (2007), “The Hacimusalar Project Regional Survey: Landscape and Settlement Investigations in the Elmalı Basin”, ed. Kayhan Dörtlük, Burhan Varkıvanç vdd., Tarkan Kahya, *III. Uluslararası Likya Sempozyumu: Sempozyum Bildirileri Cilt I-II*, AKMED, İstanbul, s. 3-6.

Gümüş, N., E., (2018), *Eber Gölü (Afyon / Türkiye) Ağır Metal Kirliliğinin Tespiti ve Bulanık Mantık Yöntemiyle Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Güngördü, E., (2010), *Türkiye'nin Coğrafyası Türkiye Fiziki ve Coğrafi Bölgeler*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Gür, B., G., (2014), *Işıklı Gölü'nün Suyunda, Sedimentinde ve Gölde Yaşayan Turna Balığı (Esox Lucius L., 1758)'nin Bazı Doku ve Organlarındaki Ağır Metal Birikiminin Araştırılması*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Kansu, Ş., A., (1945), "Isparta-Burdur İlleri Çevresinde T.T.K. Adına 1944 Haziranında Yapılan Prehistorya Araştırmalarına Dair İlk Rapor" *Belleten IX*, s. 278.

Kartal, M., Yalçınkaya, I., (2012), “Karain Mağarası 2011 Kazıları”, *Anmed-Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri 2012-10*, Suna İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 27-29.

Koçak, Ö., (2004), “Afyon-Bolvadin Yüzey Araştırmaları 2002 (Neolitik Çağdan İlk Tunç Çağına Kadar)”, *21. AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, Ankara, 173-184.

Koçak, Ö., (2005), “Bolvadin, Çay ve Sultandağı Yüzey Araştırmaları 2003”, 22. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 19-28.

Koçak, Ö., (2006), “Afyon İli ve İlçeleri Yüzey Araştırmaları 2004”, 23. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Dösimm Basımevi, Ankara, 83-94.

Koçak, Ö., (2011), “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2009 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 28. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Allame Tanıtım ve Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 181-200.

Koçak, Ö., (2014), “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 31. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 75-96.

Koçak, Ö., (2015), “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2012 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 32. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygöl Ofset Matbaacılık, Ankara, 355-374.

Koçak, Ö.,-vdd. (2017), “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2015 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 34. *AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Edirne Trakya Üniversitesi Matbaa Tesisleri, Edirne, 233-264.

Koçak, Ö.,-vdd. (2019), “Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2017 Yılı Yüzey Araştırmaları”, 36. *AST, Cilt 3*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 239-260.

Kökten İ. K., (1947), “Bazı Prehistorik İstasyonlar Hakkında Yeni Gözlemler”, *Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi*, V - 2, Ankara, s. 223-236.

Kökten İ. K., (1948), “1947 Yılı Tarihöncesi Araştırmaları”, *Belleten*, Cilt XII, S. 45, TTK Basımevi, Ankara, s. 223-226.

Kökten İ. K., (1949), “1949 Yılı Tarihöncesi Araştırmaları Hakkında İlk Kısa Rapor”, *Belleten*, Cilt XIII, S. 52, TTK Basımevi, Ankara, s. 811-831.

Kökten İ. K., (1955a), “Antalya’da Karain Mağarası’nda Yapılan Prehistorya Araştırmalarına Toplu Bir Bakış”, *Belleten*, C: XIX, s. 271-283.

Kökten İ. K., (1955b), “Karain Mağarası’nda Türkiye’nin En Eski İskanı Hakkında Alınan Neticeler”, 9. Meslek Haftası, S. 2 (22-29 Aralık 1954), *Tebliğler ve Konferanslar*, Türk Coğrafya Kurumu Yayınları, İstanbul, s. 73-85.

Kökten İ. K., (1957), “Antalya’da Karain Mağarası’nda Yapılan Tarihöncesi Araştırmalarına Toplu Bir Bakış”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, VII-I, Maarif Basımevi, Ankara, s. 46-48.

Kökten İ. K., (1958), İsmail Kılıç Kökten, “Tarsus-Antalya Sahil Şeridi Üzerinde ve Antalya Bölgesinde Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, VIII-II, Maarif Basımevi, Ankara, s. 10-16.

Kökten İ. K., (1962), “Maraş ve Antalya Vilayetlerinde Süreli Diptarih Araştırmaları Hakkında Kısa Bir Rapor”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, XI-I, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s. 40-41.

Kökten İ. K., (1964), İsmail Kılıç Kökten, “Karain'in Türkiye Prehistoryasında Yeri”, *Türk Coğrafya Dergisi*, XVIII-XIX, S. 22-23, Türk Coğrafya Kurumu Yayınevi, Ankara, s. 17-27.

Kökten, İ. K., - "Die Stellung von Karain innerhalb der Türkischen Urgeschichte", *Anatolia VII* (1963), Ankara, 1964, s. 59-86.

Lanckoronski K. G., (2015), *Pamphylia ve Psidia Kentleri, Cilt 2: Pisidia*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, İstanbul.

Mellaart J., (1954), “Preliminary Report on The Survey Pre-Classical Remains in Southern Turkey”, *Anatolian Studies*, S. 53, s. 17-32, 188.

Mellaart, J., (1970), "Excavation At Hacılar I-II", *Edinburg University Pres.*

Mellink, J., M., (1968), "Excavations at Karataş-Semayük in Lycia 1967", *American Journal Archaeology* 72, s. 243-263.

Nazar, M., (2018), *Beyşehir Gölü ve Beyşehir Gölü ile Tuz Gölü Arasındaki Sulama ve Tahliye Kanallarındaki Su Kalitesinin Değişimi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Lloyd S., Mellaart, J., (1962), *Beycesultan Vol. I The Chalcolithic and Early Bronze Ages Levels*, London.

Ormerod, H. A., (1912), “Prehistoric Remains in Southwestern Asia in Minor 3”, *The Annual of the British School at Athens* 19, s. 48-53.

- Özgen, İ.- Baughan, E., “Hacımusalar Höyük/Choma Erken Tunç Devri'nden Bizans Dönemi'ne Kuzey Likya'da Bölgesel Bir Merkez”, ed. Havva İşkan, Erkan Dünder, *Lukka'dan Likya'ya Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s. 318.
- Özhanlı, M., (2020), “Isparta İli Yalvaç, Gelendost ve Şarkikarağaç İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 2018”, 37. *AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 487-498.
- Özsait, M., (1976), “Psidia Bölgesinde Yeni Prehistorik İskan Yerleri 1: Kuruçay, Çiğirkankaya, Çallica, Yağlıyurt Yerleşmeleri”, *Anadolu Araştırmaları, IV-V*, İstanbul, 72.
- Özsait, M., (1980), *İlkçağ Tarihinde Pisidya: Başlangıçtan Büyük İskender Devrinin Sonuna Kadar*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Özsait, M., (1983), “1981 Yılı Burdur Çevresi Prehistorik Araştırmaları”, *IV KST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Hacettepe Sosyal ve İdari Birimler Döner Sermaye İşletmesi Tesisleri, Ankara, 143-150.
- Özsait, M., (1985), “1984 Yılı Burdur-Isparta Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları”, *III. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 389-408.
- Özsait, M., (1986), “1984 ve 1985 Yılı Isparta Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları”, *IV. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 323-334.

Özsait, M., (1991), “1989 Yılı Gölhisar Çevresi Tarih Öncesi Araştırmaları”, *VIII. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 35-44.

Özsait, M., (1992), “1990 Yılı Konya-Akşehir Çevresi Tarihöncesi Araştırmaları”, *IX. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 357-376.

Özsait, M., (1993), “1991 Yılı Burdur-Çeltikçi ve Yeşilova Yüzey Araştırmaları”, *X. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 331-344.

Özsait, M., (1994), “1992 Yılı Isparta-Gelendost Yüzey Araştırmaları”, *XI. AST*, T.C. Kültür ve Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 301-310.

Özsait, M., (1995), “1993 Yılı Antalya-Korkuteli Yüzey Araştırmaları”, *XII. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 483-496.

Özsait, M., (1996), “1994 Yılı Antalya - Korkuteli Yüzey Araştırmaları”, *XIII. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 293-314.

Özsait, M., (1997a), “1995 Yılı Antalya - Korkuteli ve Burdur Yüzey Araştırmaları”, *XIV. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 193-214.

Özsait, M., Özsait, N., (1997b), “Şeref Höyük: Komama”, *Anadolu Arkeolojisi XIV, Prof. Dr. Afif Erzen’e Armağan*, İstanbul, 361-389.

Özsait, M., (2000), “1998 Yılı Konya, Akşehir ve Isparta Yüzey Araştırmaları”, *17. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 63-72.

Özsait, M., (2002), “1999-2000 Yılı Burdur ve Isparta İlleri Yüzey Araştırmaları”, *19. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 179-190.

Özsait, M., (2004), “2002 Yılı Burdur ve Isparta Yüzey Araştırmaları”, *21. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 285-294.

Özsait, M., (2005), “2003 Yılı Göller Bölgesi Yüzey Araştırmaları”, *22. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi, Ankara, 251-262.

Özsait, M., (2006), “Arkeolojik Verilerin Işığı Altında Burdur” *1. Burdur Sempozyumu: Bildiriler*, 16-19 Kasım 2005, Edt. Gökhan Yıldız-M. Zeki Yıldırım-Şevkiye Kazan, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, 696-715.

Özsait, M.,-vdd, (2011), “2009 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları”, *28. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Allame Tanıtım ve Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, 41-56.

Özsait, M., (2013), “2011 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları”, *30. AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum, 317-332.

Özsait, M.,-vdd, (2014), “2012 Yılı Isparta Yüzey Araştırmaları”, *31. AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, 228-244.

Ramsay, W., M., (1960), (Çev. Mihri Pektaş), *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Seeher, J., (1987), “Antalya Yakınlarında Karain Mağarasındaki Kalkolitik Çağ Buluntuları”, *V. AST, Cilt 2* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 221-238.

Sevin, V., (2001), *Anadolu Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Schoop, U. D., (1998), “Anadolu'da Kalkolitik Çağda Süt Ürünleri Üretimi”, *Arkeoloji ve Sanat, Yıl 20, S. 87*, Kanaat Matbaası, İstanbul, s. 26-32.

Schoop, U. D., (2014), “Weaving Society in Late Chalcolithic Anatolia: Textile Production and Social Strategies in the 4th Millennium BC”, *Western Anatolia before Troy, Proto-Urbanisation in the 4th Millennium BC*, Edt. Barbara Horejs-Mathias Mehofer, Austrian Academy of Sciences, Viyana, s. 421-446.

Şahin, H., Konya, E.-vdd., (2011), Özsait Armağanı, "Mehmet ve Nesrin Özsait Onuruna Sunulan Makaleler", Edt: Hamdi Şahin, Erkan Konyar ve Gürkan Ergin, *Prof. Dr. Mehmet ÖZSAİT'in Yayınları*, Suna-İnan Kırac Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, (XVII-XXIV).

Takaoğlu T., (2001), "1999 Yılı Kulaksızlar Mermer Atölyesi Araştırması", *18. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 157-168.

Takaoğlu T., (2002), "Chalcolitic Marble Working at Kulaksızlar in Western Anatolia", *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi Tüba-Ar, Sayı 5*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Ankara, s. 71-93.

Taşkıran, H., (1994), "Karain Çevresinde Yeni Bir Mağara: Boynuzluin (Bibiş Mağarası)", *XI. AST*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 227-236.

Türkteki, S., (2012), *Göller Bölgesi İlk Tunç Çağı 1-2 Çanak Çömleği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Prehistorya ve Önasya Arkeolojisi Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

Umurtak, G., Duru, R., (2017), *Hacılar Büyük Höyük Kazıları-2016*, ANMED 15, AKMED/Koç Üniversitesi Suna & İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Antalya, s. 19-44.

Umurtak, G., (2005), "A Study On The Dating Of New Groups Of Pottery From Bademağacı Höyük And Some Reflections On The Late Chalcolithic Cultures Of Southwestern Anatolia", *Anatolia Antiqua 13*, Edt. Pierre Chuvin-Aksel Tibet, Paris, s. 53-69.

Umurtak, G., (2020), “Kuruçay Geç Kalkolitik Çağ Kültürü Bağlamında Bölge İçi İlişkilere Yeni Yaklaşımlar”, *Pisidia ve Yakın Çevresinde Üretim, Ticaret ve Ekonomi*, Edt. Gülcan Kaşka-Hüseyin Köker-Mehmet Kaşka-Murat Fırat-Salih Okan Akgönül, Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları, Adım Matbaacılık, Isparta, s. 182-192.

Uzun, A., (1998), *Göhlisar Gölü (Burdur) Su Kuşlarının BiyoeKOlojisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Yalçinkaya I., (1985), “Batı Toroslarda Paleolitik Çağ Yüzey Araştırmaları 1984”, *III. AST*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 429-448.

Yalçinkaya, I., (1986), “1985 Yılı Karain Kazıları”, *VIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, s. 21-38.

Yalçinkaya, I., (1992a), “1990 Yılı Karain Kazıları”, *XIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 33-54

Yalçinkaya, I., (1992b), “1990 Yılı Öküzini Kazısı”, *XIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 55-70.

Yalçinkaya, I., (1993), “1991 Yılı Öküzini Kazıları”, *XIV. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 43-58.

Yalçınkaya, I., (1994), “1992 Yılı Öküzini Kazısı”, *XV. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 43-61.

Yalçınkaya, I., (1995a), “Anadolu İskan Tarihinde Katran Dağı”, *1994 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları*, Anadolu Medeniyetleri Müzesini Koruma ve Yaşatma Derneği Yayınları No: III-4, Ankara, s. 64.

Yalçınkaya, I., (1995b), “Karain Kazıları, 1993”, *XVI. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 1-26.

Yalçınkaya I.-vdd. (1997), “1990-1995 Öküzini Kazıları (Targidlasıyer Yerleşimleri)”, *XVIII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 11-16.

Yalçınkaya I.-vdd. (1998), “1995 ve 1996 Yılları Öküzini Kazıları”, *XIX. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 47-72.

Yalçınkaya I.-vdd. (1999), “1997 Yılı Öküzini Kazıları”, *XX. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 39-54.

Yalçınkaya I.-vdd. (2000), “1998 Yılı Öküzini Kazısı”, *XXI. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 29-36.

Yalçınkaya I.-vdd. (2001), “1999 Yılı Öküzini Kazısı”, *XXII. KST, Cilt 1*, T.C. Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, s. 21-26.

Yalman, İ., (2016), *Karamık Gölü (Afyonkarahisar) Hydrodroma Despiciens Türü (Acarı Hydrachnidia) Üzerine Ağır Metallerin Etkisi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyon.

Yılmaz, B., (2007), *Suğla Gölü (Seydişehir/Konya) Bentik Algleri Üzerine Araştırmalar*, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Waelkens, M.-vdd, (2012), “Sagalassos 2010 Yüzey Araştırmaları”, *29. AST, Cilt 2*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İsmail Aygöl Ofset Matbaacılık Hizmetleri, Ankara, s. 185-204.

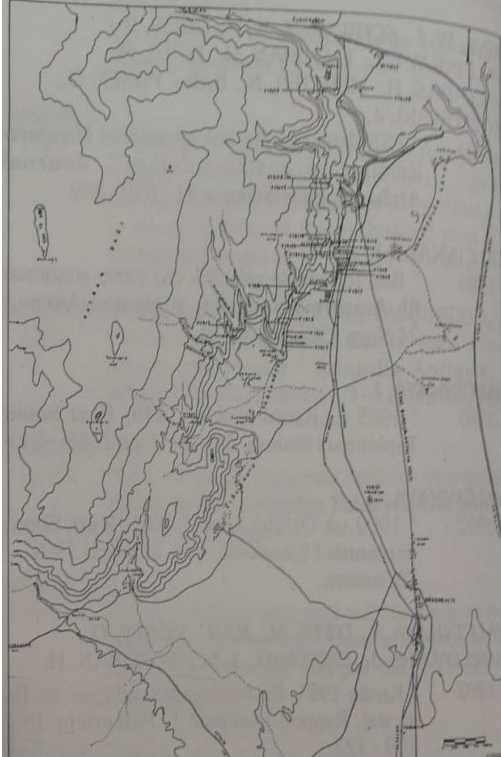
Waelkens, M.-vdd, (2014), “Sagalassos'ta 2012 Senesinde Gerçekleştirilen Yüzey Araştırmaları”, *31. AST, Cilt 1*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi, Muğla, s. 7-19.

Woodward, A. M.- Ormerod, H. A., (1909/1910), “A Journey in South-Western Asia Minor”, *The Annual of the British School at Athens 16*.

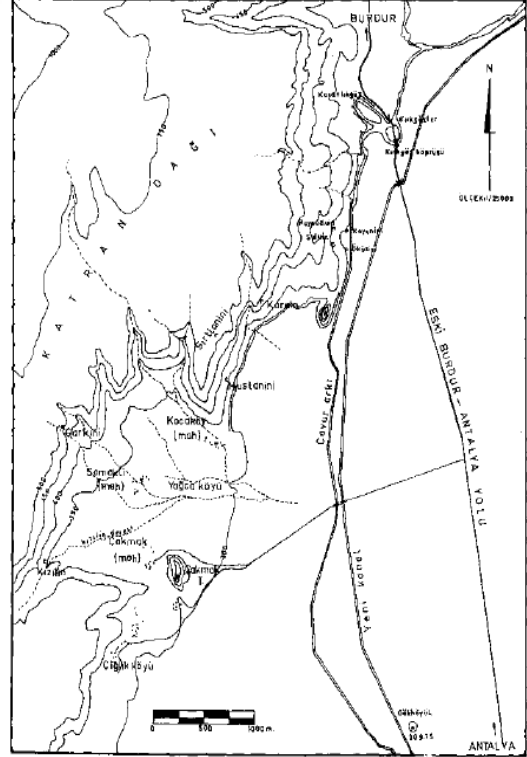
HARİTALAR ve TABLOLAR

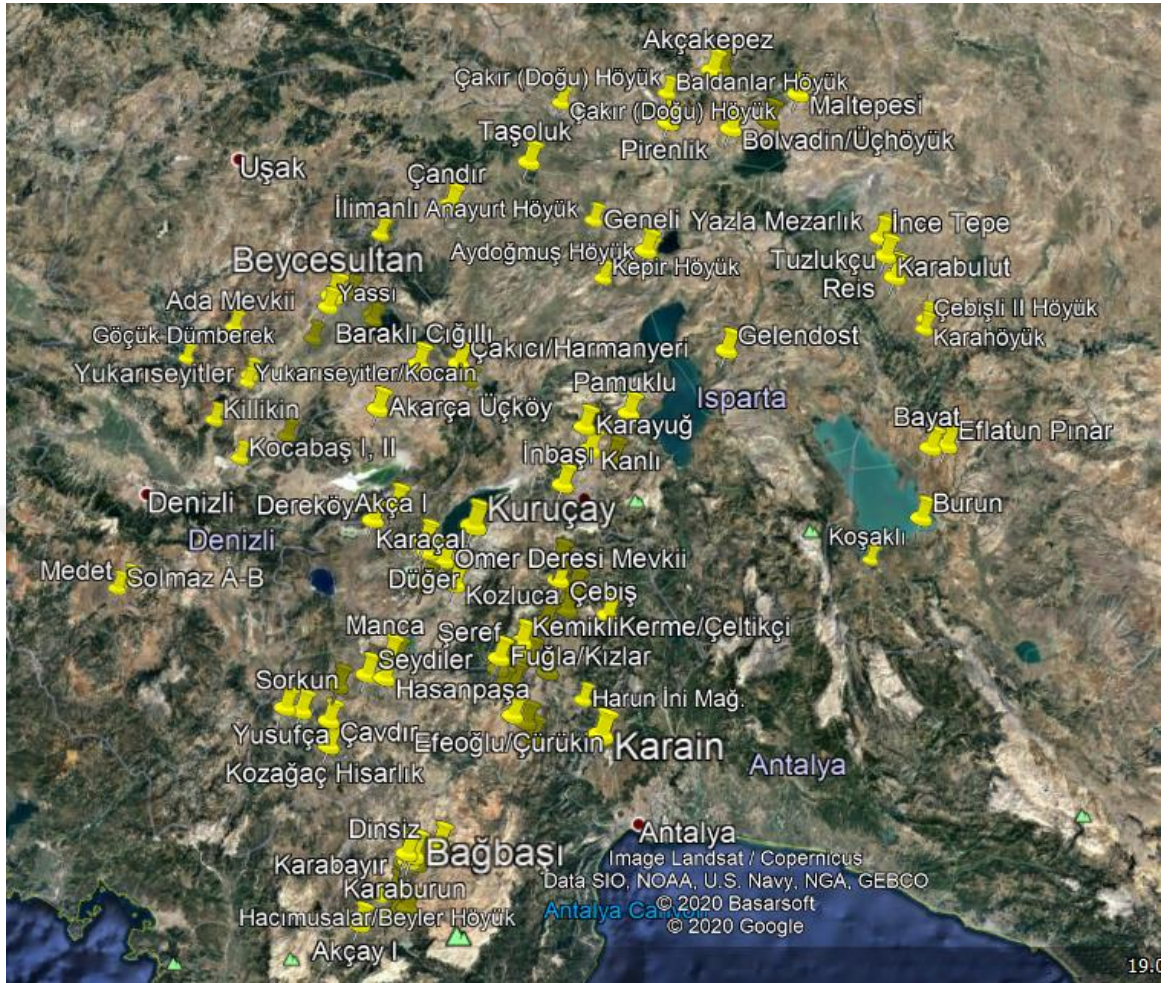
HARİTA 1

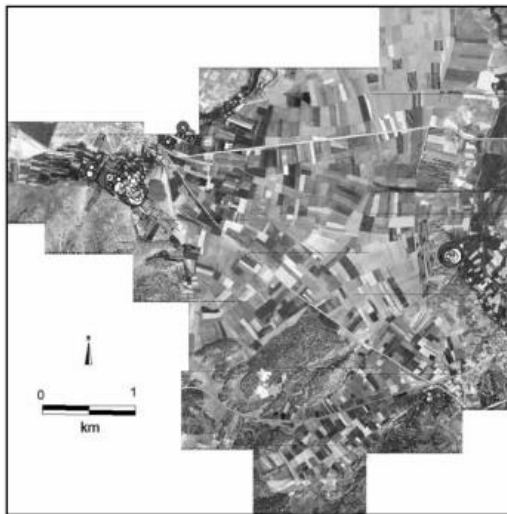
HARİTA 2

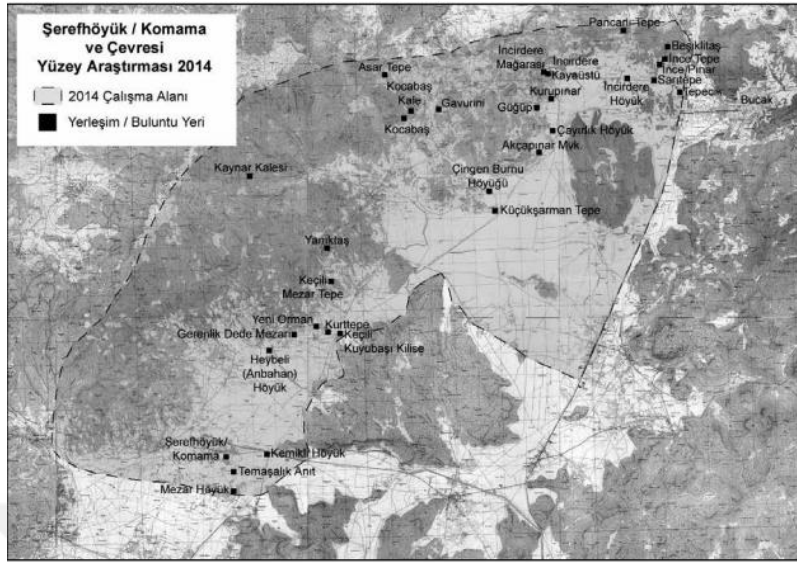
HARİTA 3

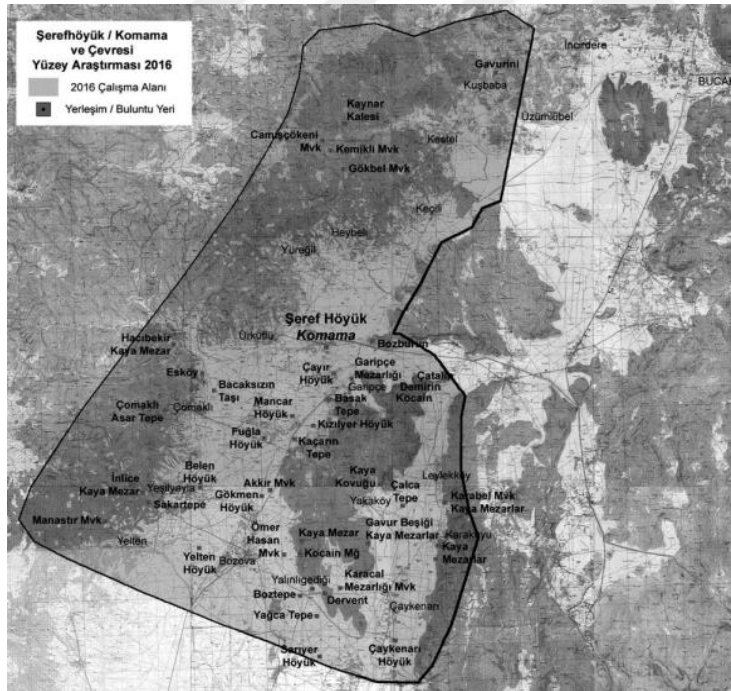
HARİTA 4

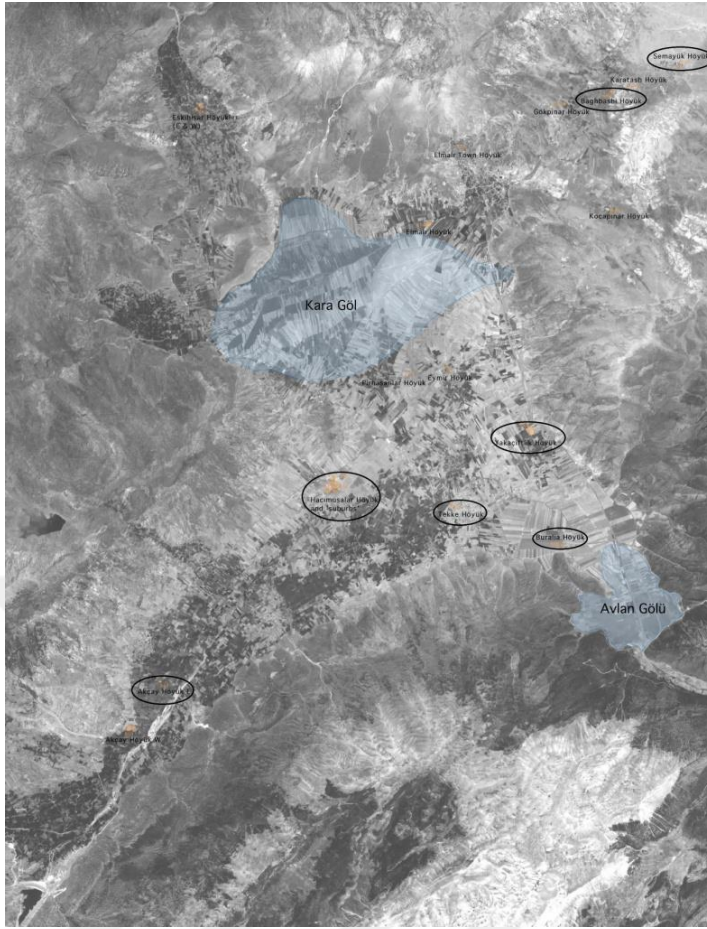
HARİTA 5

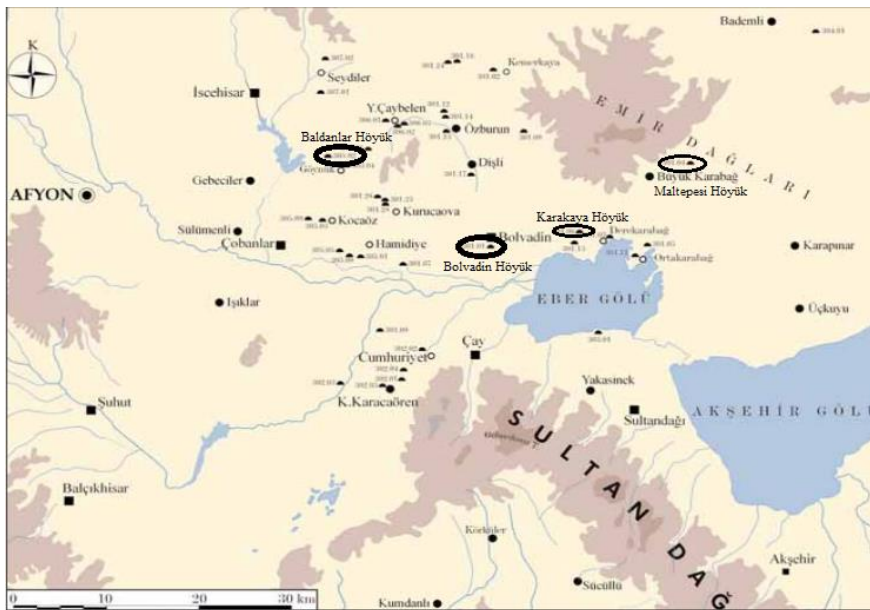
HARİTA 6

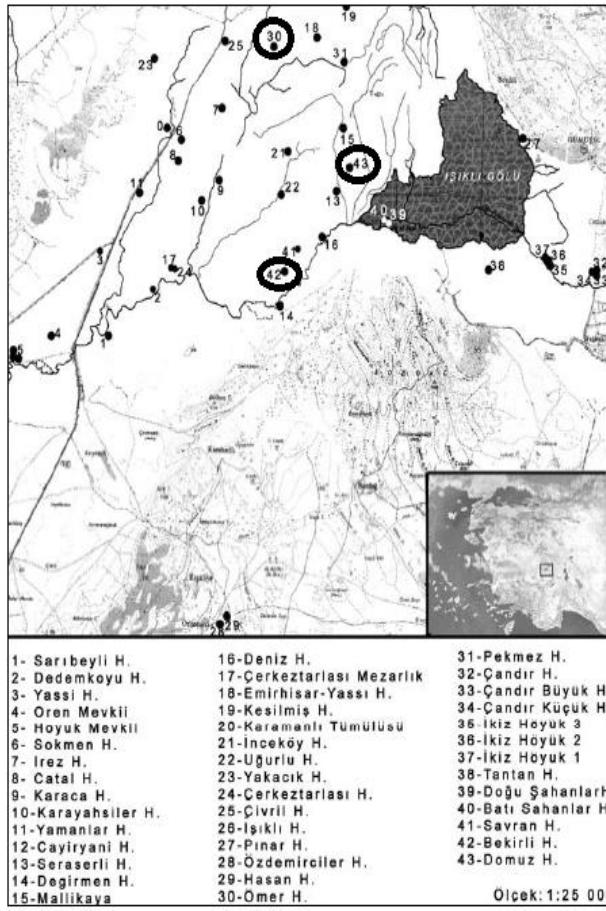
HARİTA 7

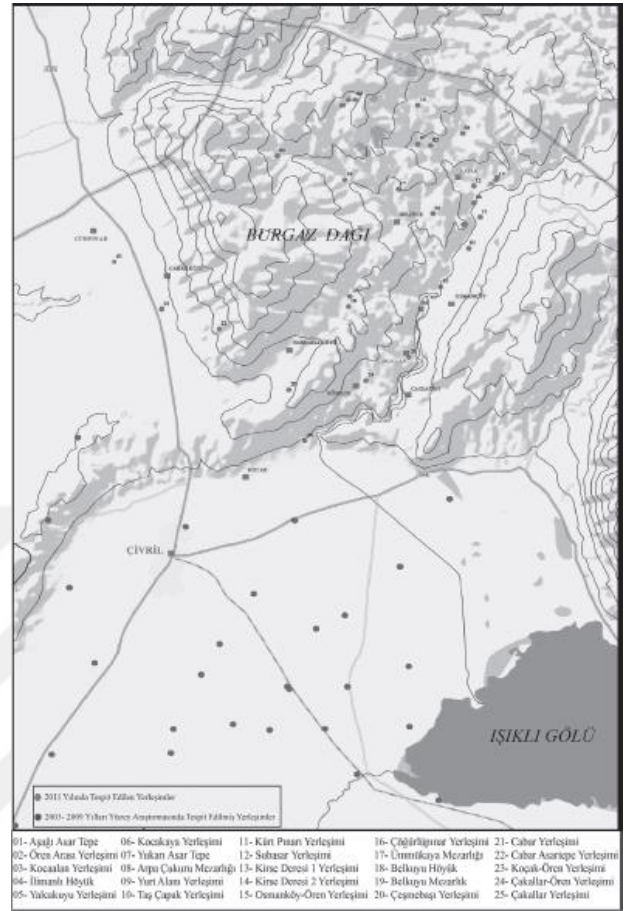
HARİTA 8

HARİTA 9

HARİTA 10

HARİTA 11

Kuruçay Höyük 6A Tabakasındaki 23 Yapının m ² Ölçümleri:	
1. Yapı	48 m ²
2. Yapı	15 m ²
3. Yapı	46 m ²
4. Yapı	Yarım m ²
5. Yapı	43 m ²
6. Yapı	44 m ²
7. Yapı	54 m ²
8. Yapı	40 m ²
9. Yapı	6 m ²
10. Yapı	24 m ²
11. Yapı	10 m ²
12. Yapı	20 m ²
13. Yapı	37 m ²
14. Yapı	39 m ²
15. Yapı	37 m ²
16. Yapı	38 m ²
17. Yapı	15 m ²
18. Yapı	25 m ²
19. Yapı	37 m ²
20. Yapı	36 m ²
21. Yapı	6 m ²
22. Yapı	3 m ²
23. Yapı	2 m ²

TABLO 1

Yapı Katları	Geç Kalkolitik Çağ											
	6A		6		5		4		3		Toplam	
Taş Cinsleri	Ç	O	Ç	O	Ç	O	Ç	O	Ç	O	Ç	O
Çekirdekler 1			5	1	1	1	3				9	2
2							2				2	
Dilgiler 1	17		28	2	10		33				88	2
2	12	5	85	28	13	5	14	2	2		126	40
3	10	4	54	29	19	5	14	3	2	2	99	43
4	6		7	2	7	1	11		3		34	3
Bitim Düz. Dilgiler			5				5				10	
Orak Bıçakları 1	4		8		1		3		2		18	
2					1		1				2	
3	2		13		5		1				21	
Deliciler			1		3		1				5	
Yongalar	11	1	22	11	36	3	53	1	1		123	16
Kazıyıcılar					1		1				2	
Okucu	1										1	
Toplam	63	10	228	73	97	15	142	6	10	2	540	106

Tiplerin yapı katlarına göre dağılım çizelgesi.

Tiplerin yapı katlarına göre dağılım çizelgesi.

TABLO 2

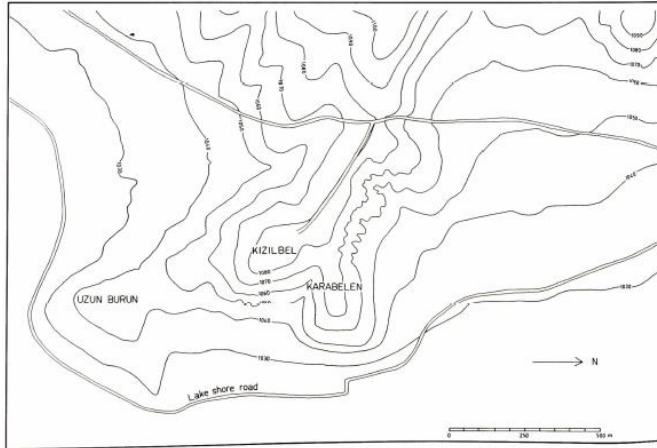
No	Buhuntu Yeri	Koordinat	İli	İlçesi	Konumu	Rakım	Kronoloji
1	Kuruçay Höyük	37° 38' K, 30° 09' D	Burdur	Merkez	Surt Üstü Höyük	960 m	END, GND, İKD, GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
2	Karaçal Höyük	37° 34' K, 30° 04' D	Burdur	Merkez	Höyük	850 m	EKD, GKD, İTÇ, RD
3	Pınarbaşı II/Pınarbaşı Gölü Höyük	37° 29' K, 30° 00' D	Burdur	Merkez	Höyük	1.100 m	GKD, İTÇ, DÇ, HÇ, RD
4	Ömer Deresi Mevkii	37° 32' K, 30° 03' D	Burdur	Merkez	Düz Yerleşme	1.040 m	GKD, İTÇ
5	Kozluca Höyük	37° 30' K, 30° 03' D	Burdur	Merkez	Höyük	800 m	GKD?, İTÇ, HD, RD
6	Düğer Yerleşmesi	37° 34' K, 30° 01' D	Burdur	Merkez	Düz Yerleşme	1.020 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
7	Akça I Höyük	37° 42' K, 29° 54' D	Burdur	Yeşilova	Höyük	840 m	GKD?, İTÇ 1, İTÇ 2, RD
8	Dereköy I Höyük	37° 39' K, 29° 48' D	Burdur	Yeşilova	Höyük	1.050 m	GND, EKD, GKD?
9	Eğneş Höyük	37° 28' K, 30° 01' D	Burdur	Karamanlı	Höyük	1.050 m	GKD, İTÇ
10	Manca Höyük	37° 18' K, 29° 52' D	Burdur	Karamanlı	Dağınık Buhuntu Yeri	1.150 m	GKD, İTÇ, DÇ, RD
11	Seydiler Höyük	37° 14' K, 29° 48' D	Burdur	Tefenni	Höyük	1.150 m	GND, İKD, GKD?
12	Hasanpaşa Höyük	37° 15' K, 29° 52' D	Burdur	Tefenni	Höyük	1.100 m	GKD, İTÇ, DÇ, RD
13	Yarım Höyük	37° 15' K, 29° 53-54' D	Burdur	Tefenni	Höyük	1.200 m	EKD, GKD?
14	Çavdır Höyük	37° 08' K, 29° 42' D	Burdur	Çavdır	Höyük	1.100 m	GND, EKD, GKD?, İTÇ 1, İTÇ 2
15	Kozağaç Hisarlık Tepesi Mevkii	37° 03' K, 29° 40' D	Burdur	Çavdır	Tepe Üstü Yerleşme	1.290 m	GKD, Tunç, DÇ, HD, RD, Geç Antik
16	Beyköy Höyük	38° 03' K, 32° 22' D	Burdur	Göhlisar	Höyük	1.180 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
17	Sorkun Höyük	37° 08' K, 29° 35' D	Burdur	Göhlisar	Höyük	950 m	EKD, GKD
18	Yusufoğlu Höyük	37° 10' K, 29° 32' D	Burdur	Göhlisar	Höyük	490 m	GKD?, İTÇ 1, İTÇ 2
19	Çeşme Höyük	37° 30' K, 30° 28' D	Burdur	Çeltikçi	Höyük	850 m	GKD, İTÇ 1, RD
20	Kerem/Çeltikçi Höyük	37° 30' K, 30° 29' D	Burdur	Çeltikçi	Höyük	850 m	GKD?, İTÇ 1
21	İncirdere Mağarası	37° 28' K, 30° 31-32' D	Burdur	Bucak	Mağara	900 m	GKD
22	Kuzköy Höyük	37° 32' K, 30° 26' D	Burdur	Çeltikçi	Höyük	870 m	GKD?, İTÇ, RD
23	Şeref Höyük	37° 18' K, 30° 19' D	Burdur	Bucak	Höyük	1.300 m	GKD, İTÇ, OTÇ, DÇ, RD
24	Çingen Burnu/Üzümlübel Höyük	37° 26' K, 30° 27' D	Burdur	Bucak	Höyük	860 m	GKD?, İTÇ
25	Çayırık Höyük	37° 27' K, 30° 29' D	Burdur	Bucak	Höyük	770 m	GKD, İTÇ, RD
26	Kemikli Höyük	37° 19' K, 30° 19' D	Burdur	Bucak	Höyük	800 m	GKD, İTÇ
27	Keçili Mezar Tepe	37° 22' K, 30° 23' D	Burdur	Bucak	Tepe Üstü Yerleşme	810 m	ND, GKD, İTÇ, Arkaik, Klasik Dönem
28	İnbaşı Höyük	37° 45' K, 30° 25' D	Isparta	Merkez	Yamaç Yerleşmesi	1.150 m	GKD, İTÇ
29	Karayüğü Höyük	37° 53' K, 30° 34' D	Isparta	Merkez	Höyük	885 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2, RD
30	Kanlı Höyük	37° 49' K, 30° 36' D	Isparta	Merkez	Höyük	950 m	EKD, GKD, İTÇ
31	Alıkköy	37° 49' K, 30° 37' D	Isparta	Merkez	Höyük	1.150 m	GKD, İTÇ
32	Göndürle II Höyük	37° 54' K, 30° 42' D	Isparta	Atabey	Höyük	?	GKD, İTÇ, OTÇ, STÇ, DÇ, HÇ, RD
33	Pamuklu Höyük	37° 55' K, 30° 40' D	Isparta	Eğirdir	Höyük	980 m	EKD, GKD, İTÇ
34	Gelendost Höyük	38° 05' K, 31° 00' D	Isparta	Gelendost	Höyük	1.050 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
35	Beycesultan	38° 15' K, 29° 41' D	Denizli	Çivril	Höyük	850 m	GKD, İTÇ, OTÇ, STÇ
36	Yassı Höyük	38° 13' K, 29° 40' D	Denizli	Çivril	Höyük	815 m	GKD, İTÇ, OTÇ, GTÇ
37	Ören Mevkii	38° 09' K, 29° 38' D	Denizli	Çivril	Düz Yerleşme	810 m	GKD, İTÇ, OTÇ, GTÇ, HD, RD
38	Bekirli Höyük	38° 12' K, 29° 48' D	Denizli	Çivril	Höyük	825 m	GKD, İTÇ
39	Domuz Höyük	38° 13' K, 29° 49' D	Denizli	Çivril	Höyük	810 m	ND, GKD
40	Ömer Höyük	38° 15' K, 29° 48' D	Denizli	Çivril	Höyük	820 m	GKD
41	İlimanlı Yerleşmesi	38° 25' K, 29° 52' D	Denizli	Çivril	Düz Yerleşme	1.020 m	GKD, İTÇ 1
42	Kocakaya Yerleşmesi	38° 27' K, 29° 52' D	Denizli	Çivril	Dağınık Buhuntu Yeri	1.190 m	GKD
43	Ömerköy Höyük	38° 16' K, 29° 46' D	Denizli	Çivril	Höyük	850 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
44	Yukarıseyitler/Kocam Mağarası	38° 02' K, 29° 25' D	Denizli	Çal	Mağara	2.200 m	GKD, HD, RD, Geç Antik
45	Göçük Dömbek Yerleşmesi	38° 06' K, 29° 12' D	Denizli	Çal	Yamaç Yerleşmesi	?	GKD, İTÇ, OTÇ, GTÇ, DÇ, Geç Antik
46	Kilikin Mağarası	37° 56' K, 29° 18' D	Denizli	Çal	Mağara	1.290 m	OKD, GKD, DÇ
47	Karakurt Höyük	37° 45' K, 29° 08' D	Denizli	Merkez	Höyük	240 m	GKD
48	Kocabas I-II Höyük	37° 47' K, 29° 28-29' D	Denizli	Merkez	Höyük	430 m	GKD
49	Ada Mevkii Mağarası	37° 54' K, 29° 33' D	Denizli	Bozkurt	Mağara	?	OKD, GKD, OTÇ, GTÇ, DÇ
50	Medet Höyük	37° 30' K, 28° 59' D	Denizli	Tavas	Höyük	800 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
51	Solmaz A-B Höyük	37° 30' K, 28° 57-58' D	Denizli	Tavas	Höyük	810 m	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2
52	Karain Mağarası	37° 04' K, 30° 33' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	430 m	Paleolitik, EKD, GKD, İTÇ, RD
53	Öktüzini Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	250 m	Epipaleolitik, ND, KD, İTÇ
54	Boymazlı Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	350 m	GKD
55	Harun İni Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	350 m	GKD?, İTÇ
56	Arif İni Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	?	KD, İTÇ
57	Çevikbaşı I-II Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	?	KD, İTÇ
58	Surtlanını Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	?	KD, İTÇ
59	Mustanını Mağarası	37° 04' K, 30° 34' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	?	KD, İTÇ
60	Çarkını Mağarası	37° 03' K, 30° 33' D	Antalya	Döşemealtı	Mağara	500 m	GKD?, İTÇ
61	Bağbaşı	36° 45' K, 30° 01' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1.158 m	OKD, GKD
62	Semayük Bekleme Yerleşmesi	36° 45' K, 29° 58' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.100 m	GKD
63	Boztepe Höyük	36° 45' K, 29° 59' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1.170 m	GKD
64	Karaburun Höyük	36° 48' K, 30° 00' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.220 m	GKD?
65	Kızılbel Höyük	36° 43-44' K, 29° 53' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.080 m	EKD, GKD?

66	Akçay I Höyük	36° 35' K, 29° 45' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1090 m.	ND?, GKD?, İTÇ, Bizans
67	Buralia Höyük	36° 36' K, 29° 55' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.050 m.	GKD
68	Dinsiz Höyük	36° 47' K, 30° 01-02' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.200 m.	GKD
69	Karabayır Höyük	36° 47' K, 30° 00' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.150 m.	GKD
70	Tekke Höyük	36° 36' K, 29° 52' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1.050 m.	GKD
71	Yaka Çiftliği Höyük	36° 38' K, 29° 55' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1.050 m.	GKD
72	Maltepe Höyük	36° 48' K, 30° 00' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.250 m.	OKD, GKD
73	Arapkuyusu Höyük	36° 44' K, 29° 48' D	Antalya	Elmalı	Düz Yerleşme	1.100 m.	OKD, GKD
74	Hacımusalar/Beyler Höyük	36° 40' K, 29° 51' D	Antalya	Elmalı	Höyük	1.070 m.	ND/EKD, GKD?, İTÇ, DÇ, RD, Bizans
75	Efeoglu/Çürtük Höyük	37° 08' K, 30° 19' D	Antalya	Korkuteli	Sirt Üstü Höyük	850 m.	GND/EKD, GKD, DÇ, RD
76	Eskiköy Yeri/Esköy Höyük	37° 17' K, 30° 15' D	Antalya	Korkuteli	Tepe Üstü Yerleşme	800 m.	GND, EKD, GKD, DÇ
77	Kızıyer Höyük	37° 17' K, 30° 21' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	810 m.	GKD, İTÇ
78	Fuğla Höyük/Kızlar Höyük	37° 17' K, 30° 16' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	830 m.	GKD, İTÇ, DÇ
79	Belen Höyük	37° 14' K, 30° 15' D	Antalya	Korkuteli	Tepe Üstü Yerleşme	880 m.	EKD, GKD, İTÇ, HD ve RD
80	Yelten Höyük	37° 13' K, 30° 15' D	Antalya	Korkuteli	Tepe Üstü Yerleşme	910 m.	GKD, İTÇ 2, İTÇ 3
81	Gökmen Höyük	37° 13' K, 30° 17' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	910 m.	GKD, İTÇ
82	Küçüköy Höyük	37° 07' K, 30° 16' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	1.020 m.	GKD, RD
83	Kargın Höyük	37° 04' K, 30° 20' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	800 m.	GKD, İTÇ
84	Leyleköy Höyük	37° 14' K, 30° 24' D	Antalya	Korkuteli	Höyük	830 m.	GKD, İTÇ
85	Bayat höyük	37° 49' K, 31° 41' D	Konya	Beyşehir	Tepe Üstü Yerleşme	1.295 m.	GKD, İTÇ, M.Ö. 2. Binyıl, DÇ
86	Eflatun Pınar Höyük	37° 49' K, 31° 39' D	Konya	Beyşehir	Tepe Üstü Yerleşme	1.200 m.	GKD, İTÇ, M.Ö. 2. Binyıl, DÇ
87	Topraktol Höyük	37° 43' K, 31° 27' D	Konya	Beyşehir	Höyük	1.130 m.	GKD, İTÇ, RD
88	Koşaklı Höyük	37° 33' K, 31° 28' D	Konya	Beyşehir	Höyük	1.110 m.	GKD, İTÇ, DÇ
89	Burun Höyük	37° 39' K, 31° 39' D	Konya	Beyşehir	Höyük	1.100 m.	GKD, İTÇ
90	Çemişli II Höyük	38° 10' K, 31° 40' D	Konya	Doğanhisar	Höyük	1.150 m.	GKD, İTÇ, OTÇ, DÇ, HD, RD
91	Karahöyük	38° 9' K, 31° 40' D	Konya	Doğanhisar	Höyük	1.190 m.	KD, İTÇ, M.Ö. 2. Binyıl, DÇ
92	Yazla Mezarlık Tepe	38° 23' K, 30° 32' D	Konya	Akşehir	Düz Yerleşme	930 m.	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2, RD
93	Tombak Tepe	38° 23' K, 31° 31' D	Konya	Akşehir	Düz Yerleşme	985 m.	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2, RD
94	Karabulut Höyük	38° 19' K, 31° 33' D	Konya	Akşehir	Höyük	1.020 m.	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2, İTÇ 3, DÇ, RD
95	İnce Tepe	38° 23' K, 31° 31' D	Konya	Akşehir	Düz Yerleşme	980 m.	GKD, İTÇ1, HD, RD
96	Tuzlukçu Höyük	38° 17' K, 31° 35' D	Konya	Akşehir	Düz Yerleşme	1.050 m.	GKD, İTÇ, RD
97	Reis Höyük	38° 17' K, 31° 33' D	Konya	Akşehir	Höyük	1.060 m.	GKD, İTÇ 1, İTÇ 2, İTÇ 3, RD
98	Çakıcı/Harmanyeri Höyük	38° 04' K, 30° 07' D	Afyonkarahisar	Dınar	Höyük	930 m.	GKD?, İTÇ, OTÇ, RD, Ortaçağ
99	Dınar Höyük	38° 02' K, 30° 10' D	Afyonkarahisar	Dınar	Höyük	880 m.	GKD, İTÇ 2
100	Akarca Üçköy Merası	37° 57' K, 29° 51' D	Afyonkarahisar	Dazkırı	Tepe Üstü Yerleşme	930 m.	GKD, RD
101	Baraklı Cıgılı Öreni	38° 04' K, 29° 54' D	Afyonkarahisar	Evciler	Dağınık Buhuntu Yeri	932 m.	GKD?, İTÇ, OTÇ, Akhamenid, HD, RD
102	Geneli Höyük	38° 22' K, 30° 44' D	Afyonkarahisar	Çay	Höyük	930 m.	GKD, İTÇ, RD
103	Aydoğan Höyük	38° 22' K, 30° 46' D	Afyonkarahisar	Çay	Höyük	1.040 m.	GKD
104	Anayurt Höyük	37° 27' K, 30° 34' D	Afyonkarahisar	Şuhut	Höyük	1.170 m.	GKD, İTÇ 2
105	Kepir Höyük	38° 19' K, 30° 36' D	Afyonkarahisar	Şuhut	Höyük	1.095 m.	GKD?, İTÇ, OTÇ, DÇ, RD
106	Çakır (Doğu) Höyük	38° 46' K, 30° 28' D	Afyonkarahisar	Merkez	Höyük	1.060 m.	GKD, İTÇ
107	Baldanlar Höyük	38° 47' K, 30° 50' D	Afyonkarahisar	Çobanlar	Tepe Üstü Yerleşme	1.090 m.	ND, OKD, GKD ve İTÇ
108	Pirenlik Mevkii/Kamışlı Höyük	38° 42' K, 30° 49' D	Afyonkarahisar	Çobanlar	Tepe Üstü Yerleşme	980 m.	GKD, İTÇ, OTÇ, DÇ, HD, RD
109	Çandır Höyük	38° 30' K, 30° 05' D	Afyonkarahisar	Sandıklı	Höyük	?	GKD, İTÇ 2
110	Durtacı Yerleşmesi	38° 50' K, 31° 01' D	Afyonkarahisar	Bolvadin	Dağınık Buhuntu Yeri	?	GKD?, İTÇ
111	Akçakepez Mevkii	38° 50' K, 31° 00' D	Afyonkarahisar	Bolvadin	Höyük	?	GKD, İTÇ
112	Bolvadin Höyük/Üçhöyük	38° 43' K, 31° 05' D	Afyonkarahisar	Bolvadin	Höyük	?	KD, İTÇ, OTÇ, RD
113	Karakaya Höyük	38° 42' K, 31° 10' D	Afyonkarahisar	Bolvadin	Tepe Üstü Yerleşme	1.000 m.	KD, İTÇ
114	Maltepesi Höyük	38° 46' K, 31° 16' D	Afyonkarahisar	Bolvadin	Höyük	1.260 m.	KD, İTÇ
115	Taşoluk Höyük Mevkii	38° 37' K, 30° 19' D	Afyonkarahisar	Sınarpaşa	Höyük	1.150 m.	GKD?, İTÇ

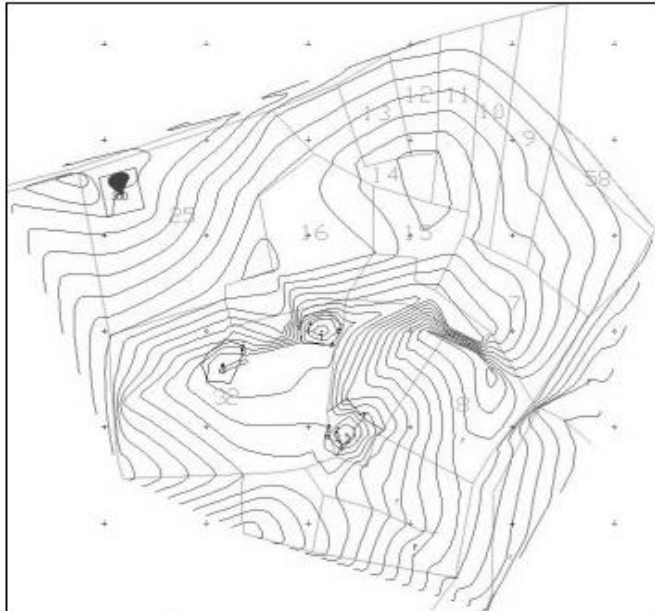
TABLO 3

Göller Yöresi Geç Kalkolitik Dönem Yerleşim Tipleri ve Sayıları		
No	Yerleşim Tipi	Sayısı
1	Höyük	67
2	Düz Yerleşmesi	16
3	Mağara	13
4	Tepe Üstü Yerleşmesi	11
5	Dağlık Buluntu Yerleşmesi	4
6	Sırt Üstü Yerleşmesi	2
7	Yamaç Yerleşmesi	2

TABLO 4

PLAN 6

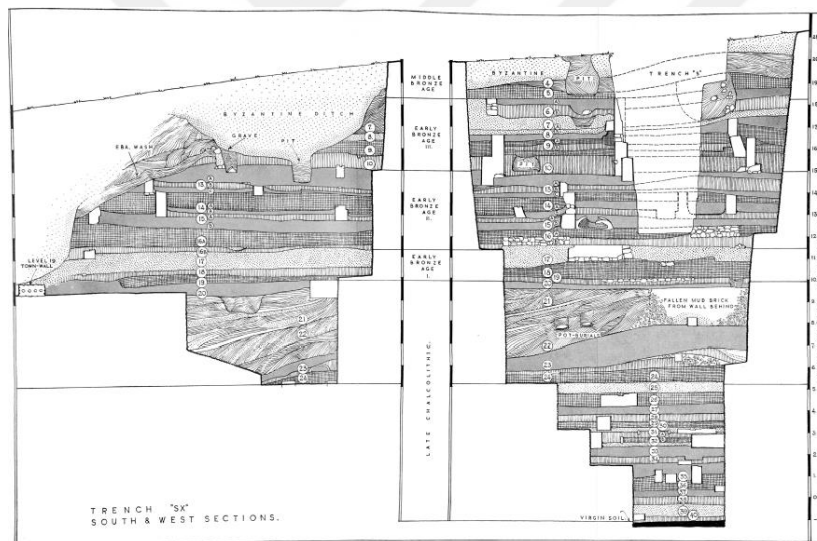

PLAN 7

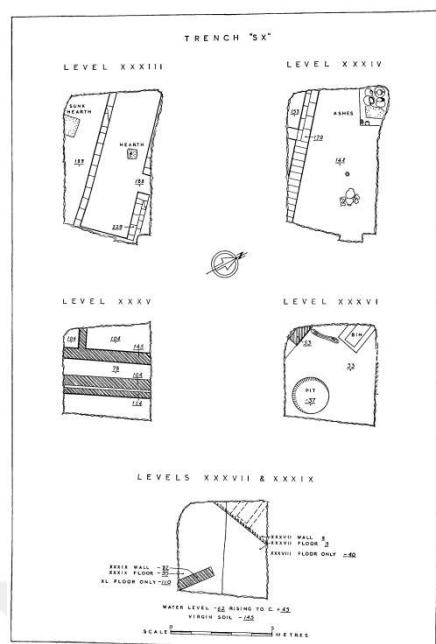
RESİMLER

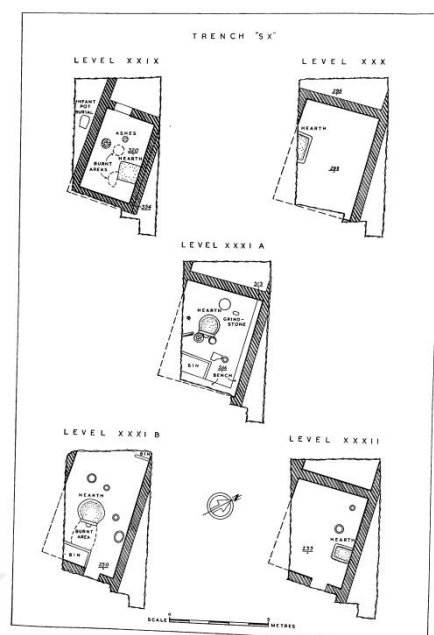
RESİM 1

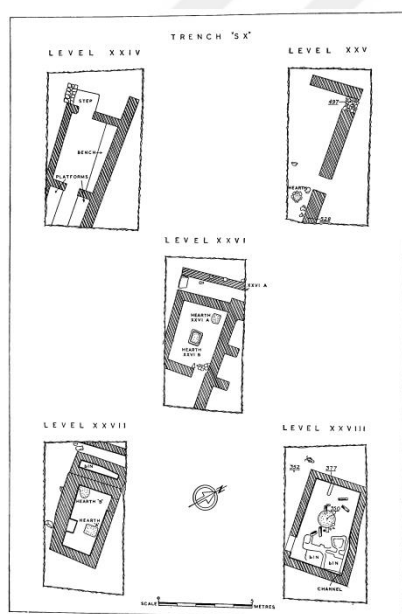
RESİM 2

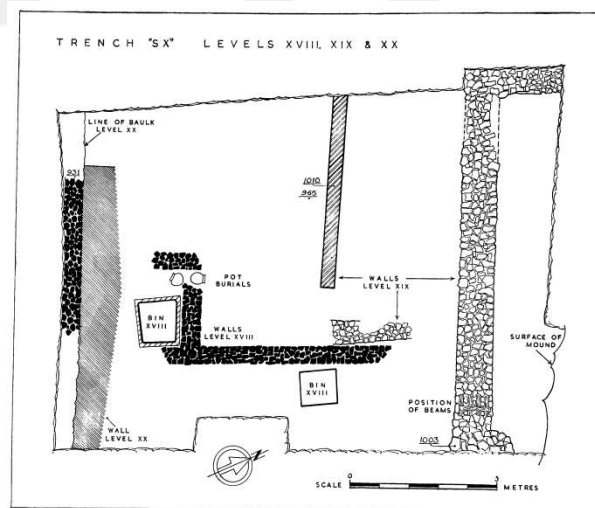
RESİM 3

RESİM 4

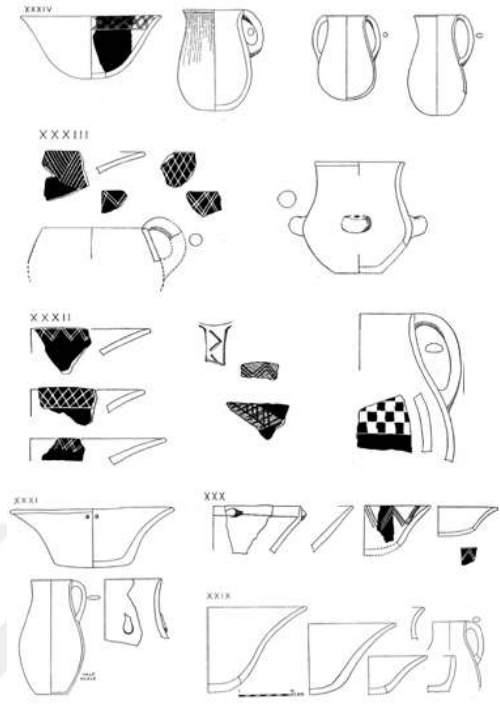
RESİM 5

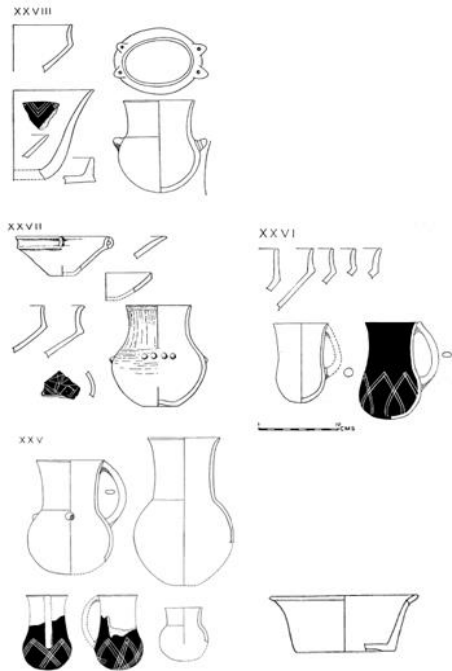
RESİM 6

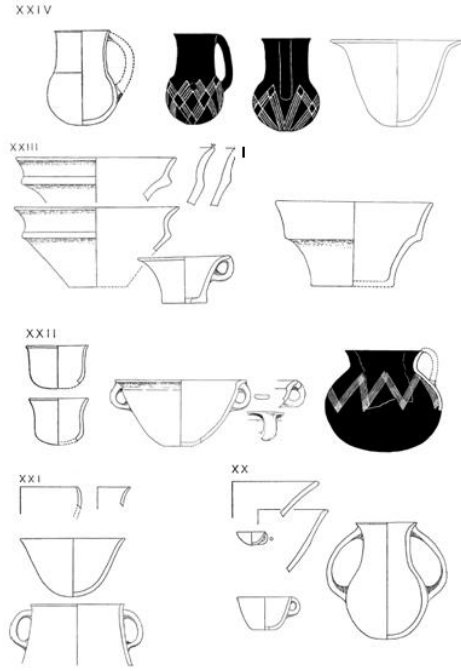
RESİM 7

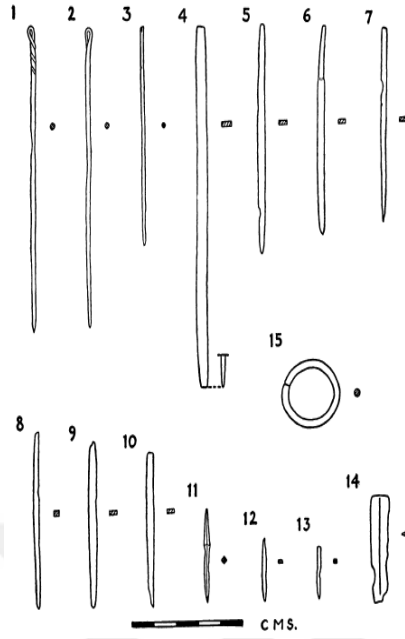
RESİM 8

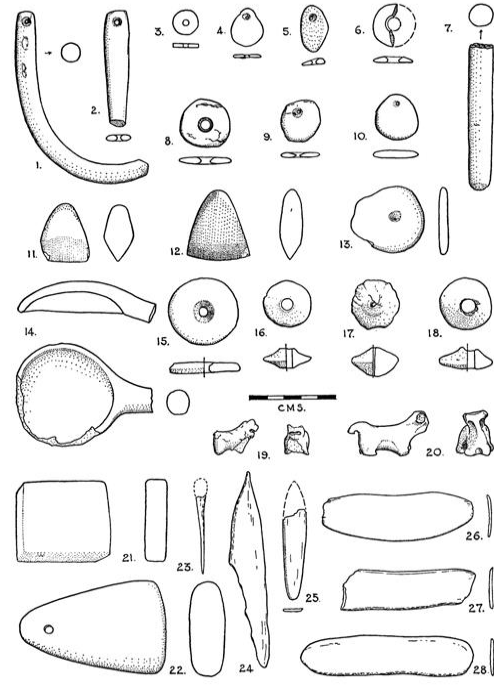
RESİM 9

RESİM 10

RESİM 11

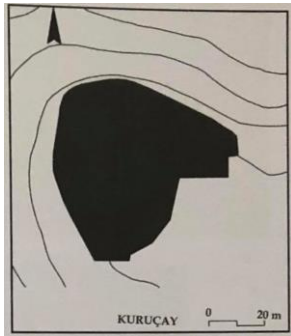
RESİM 12

RESİM 13

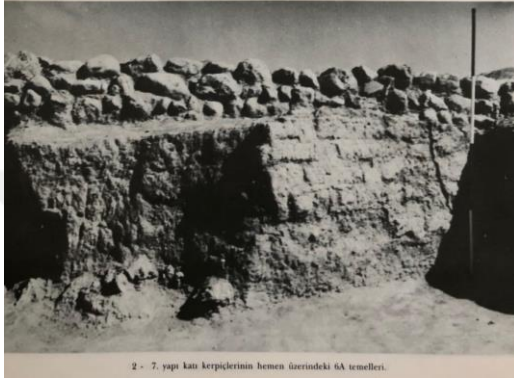
RESİM 14

RESİM 15

1 - 6A yapı katının ev temelleri.

2 - 7. yapı katı kerpiçlerinin hemen üzerindeki 6A temelleri.

3 - 50 ve 60 cm aralıklarla katmanlar (7A yapı).

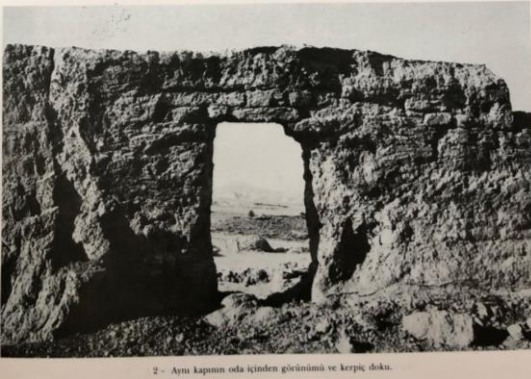
4 - A katından 5. m aralıklarla çekilmiş katmanlar arası duvarlar (7A).

RESİM 16

RESİM 17

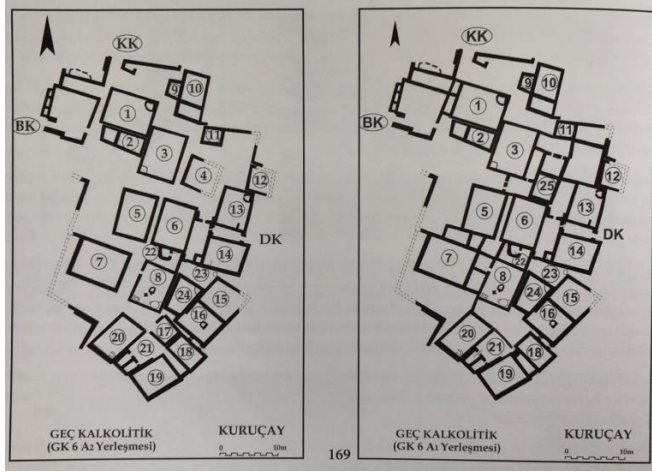

1 - 6. evin giriş kapısı (dışarı).

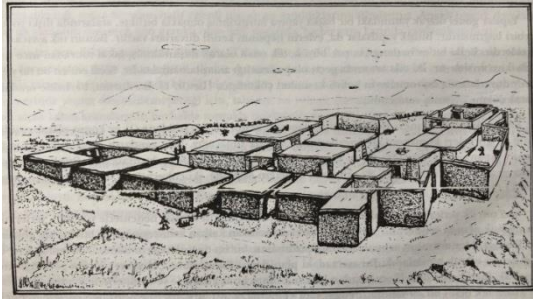

2 - Aynı kapının oda içinden görünümü ve kerpiç dokusu.

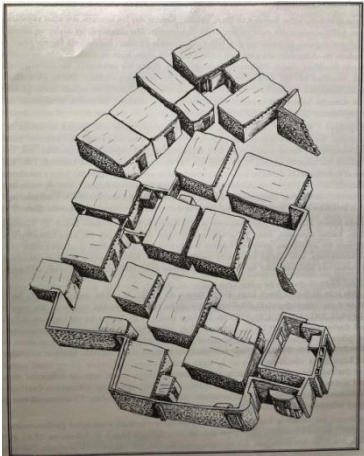
RESİM 18

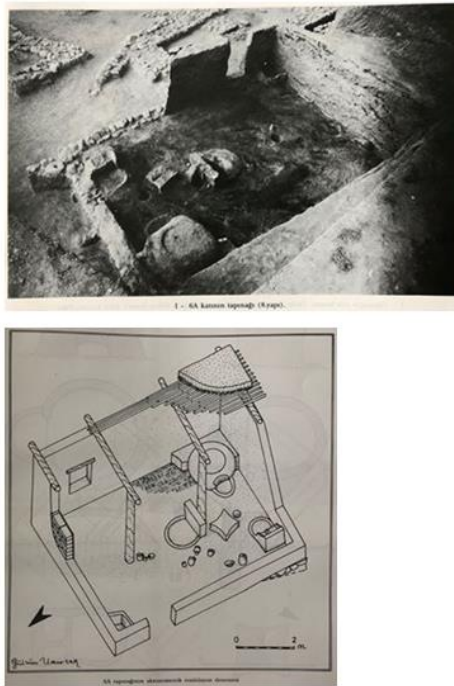
RESİM 19

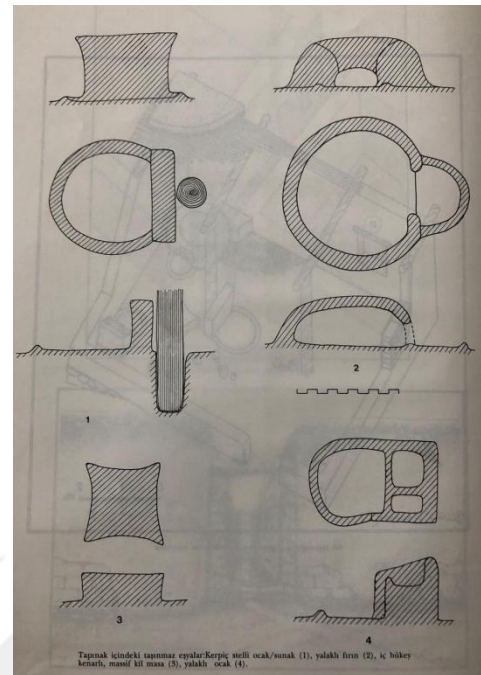
RESİM 20

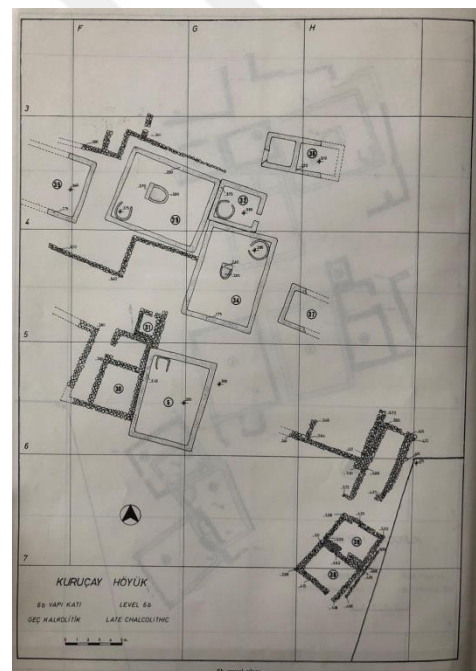
RESİM 21

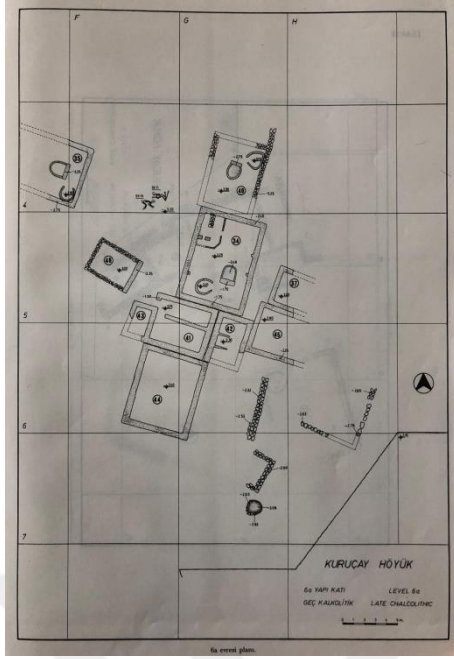

RESİM 22

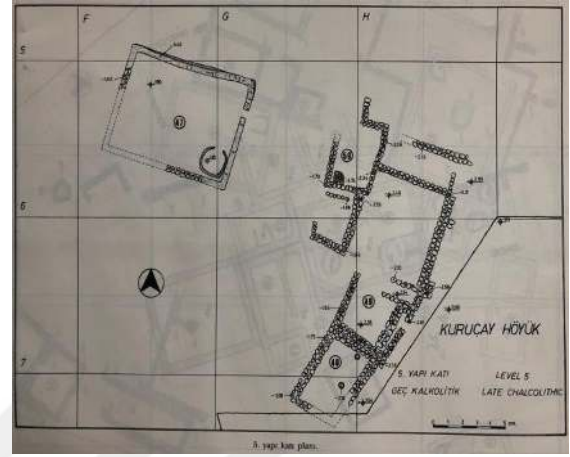

RESİM 23

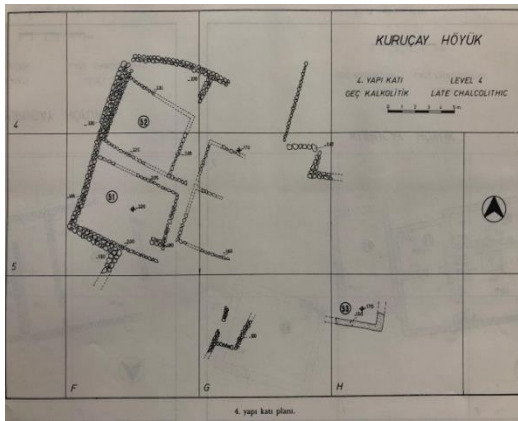
RESİM 24**RESİM 25**

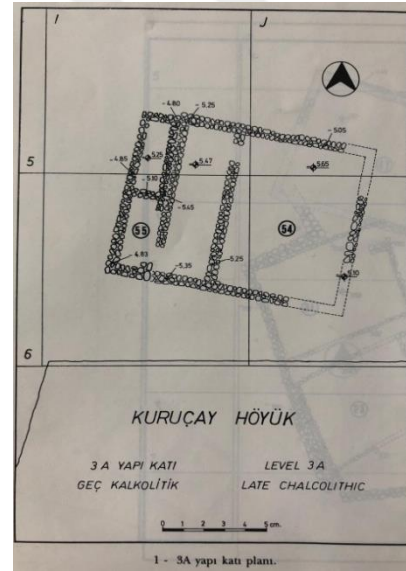
RESİM 26

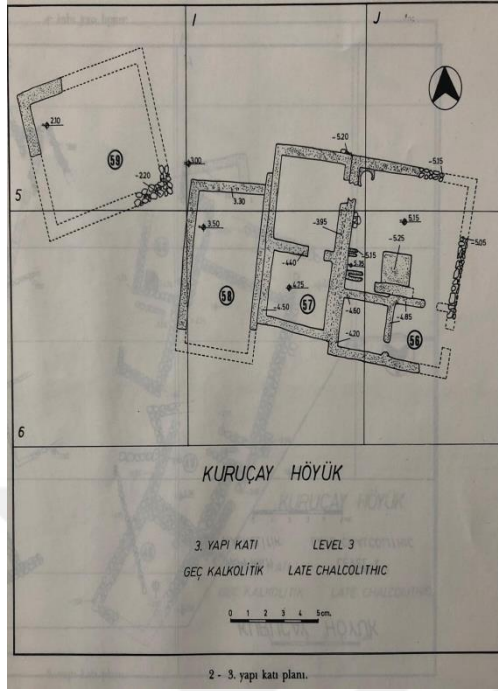
RESİM 27

RESİM 28

RESİM 29

RESİM 30

Kap türü	Tip no.	Formlar	Yapı katı					
			6A	6	5	4	3A	3
Kupalar Bardaklar	1							
	2							
	3							
Maşrapalar	4							
	5							
Sûrahiler Testiler	6							
Çömlekler	7							
	8							
	9							
	10							
	11							

Dizin 1 - GKÇ'nin G Türü mallarının biçimsel dizini.

RESİM 31

Kap türü	Tip no.	Formlar	Yapı katı					
			6A	6	5	4	3A	3
Tabaklar Çanaklar	1							
	2							
	3							
	4							
Derin Çanaklar Süt kapları	5							
	6							
	7							

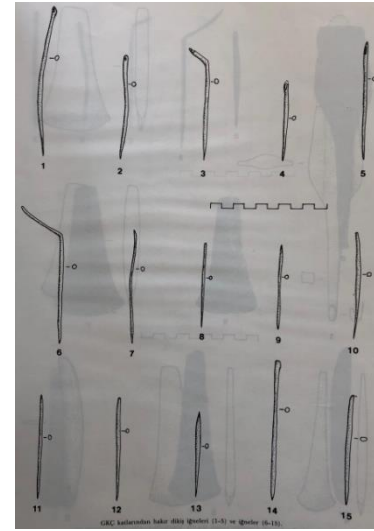
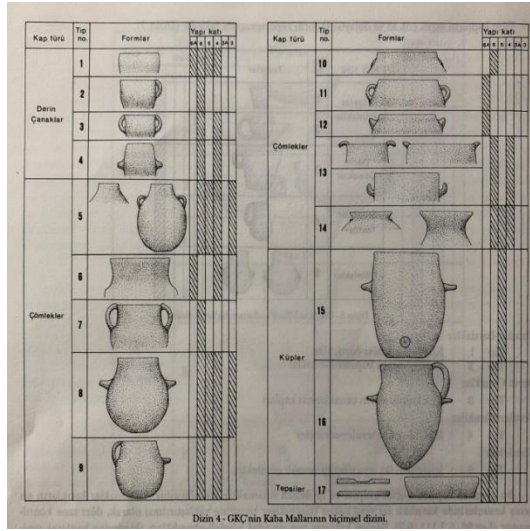
Dizin 2 - GKÇ'nin H Türü mallarının biçimsel dizini.

RESİM 32

Kap türü	Tip no.	Formlar	Yapı katı					
			6A	6	5	4	3A	3
Kupalar Bardaklar	1							
	2							
Derin Çanaklar	3							
Sûrahiler Testiler	4							
Çömlekler	5							

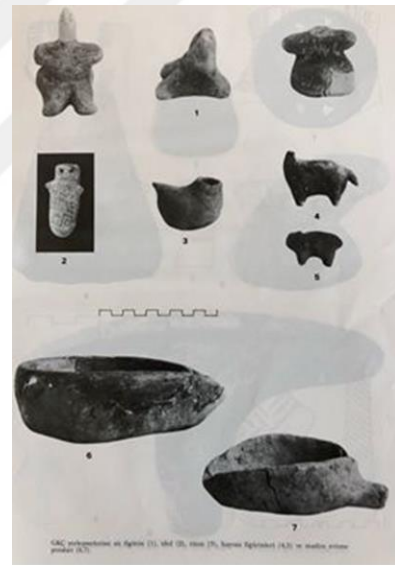
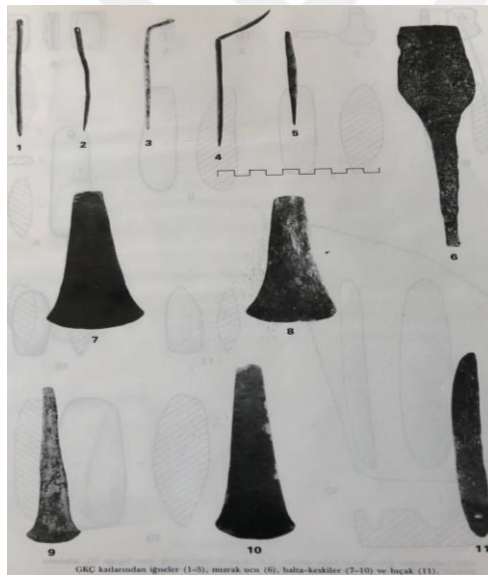
Dizin 3 - GKÇ'nin I Türü mallarının biçimsel dizini.

RESİM 33

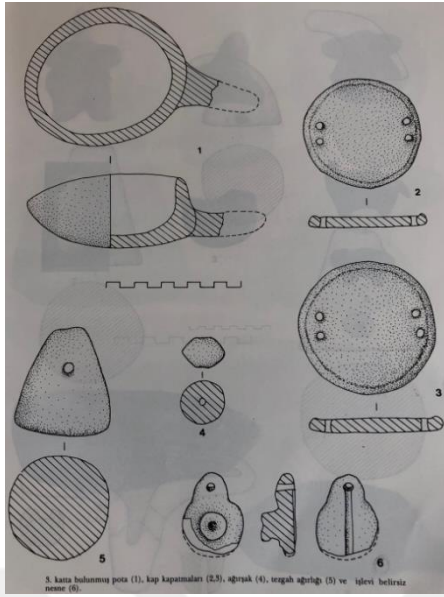
RESİM 34

RESİM 35

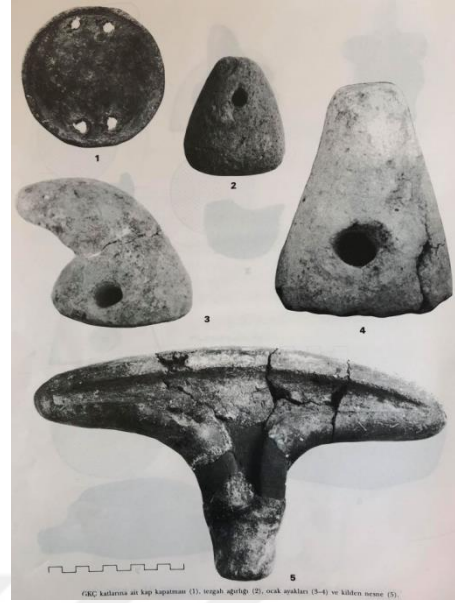

RESİM 36

RESİM 37

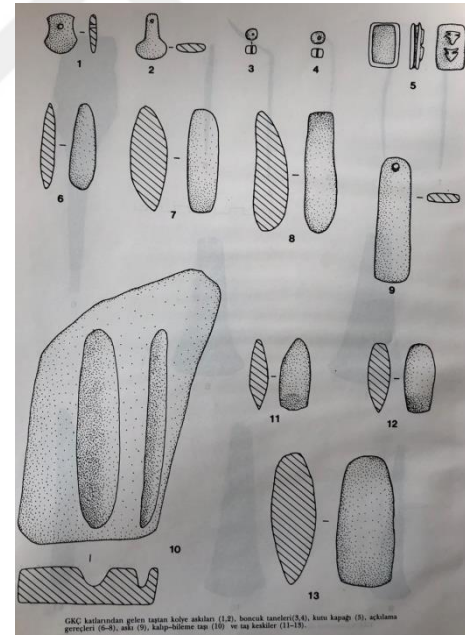
RESİM 38

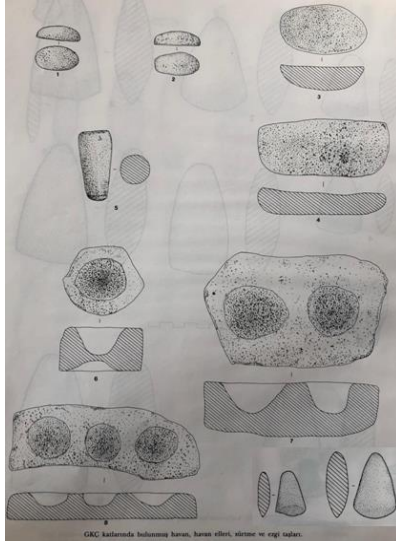
RESİM 39

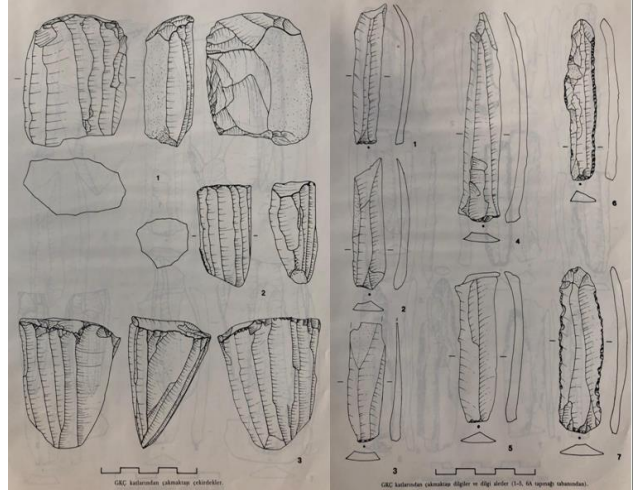
RESİM 40

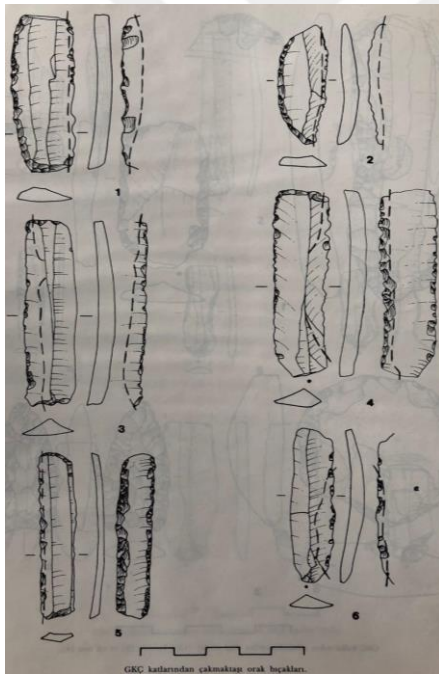
RESİM 41

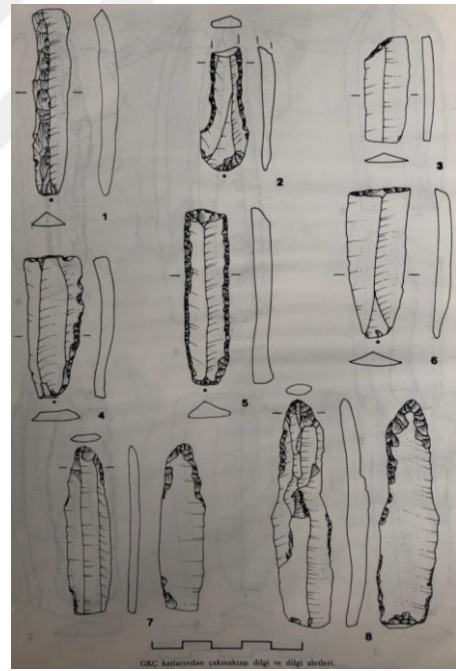
RESİM 42

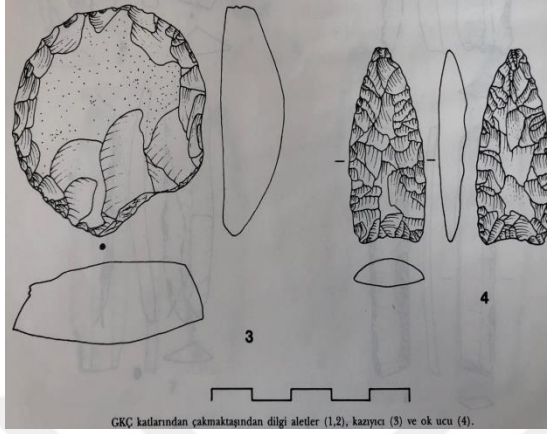
RESİM 43

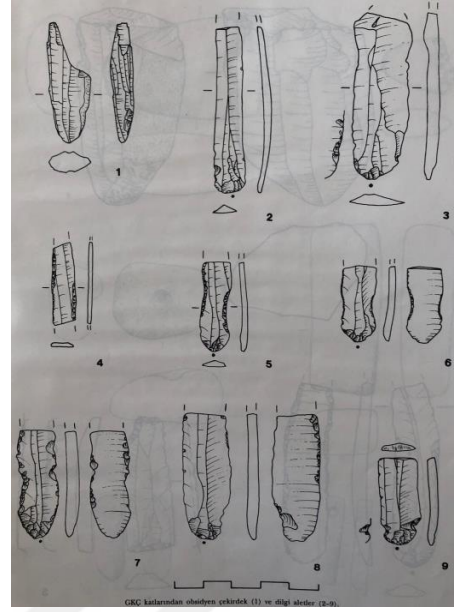
RESİM 44

RESİM 45

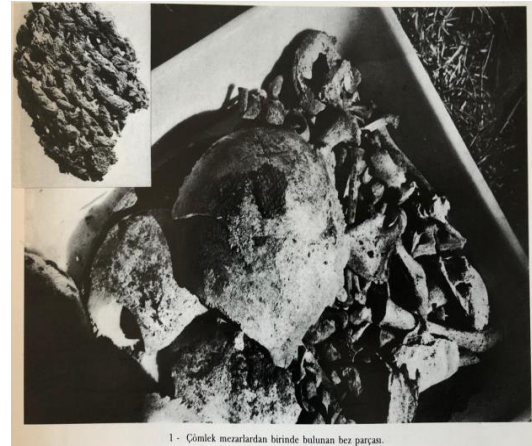
RESİM 46

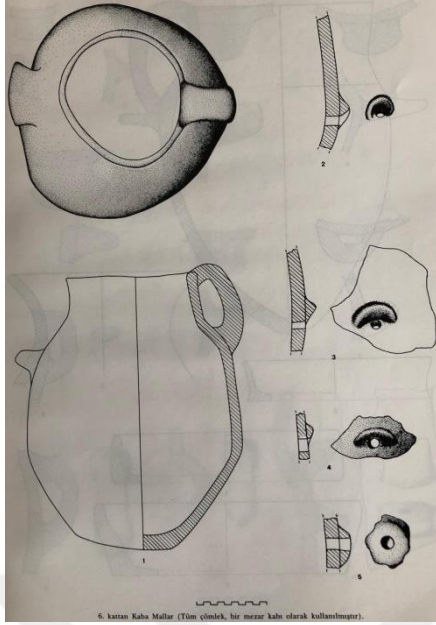
RESİM 47

RESİM 48

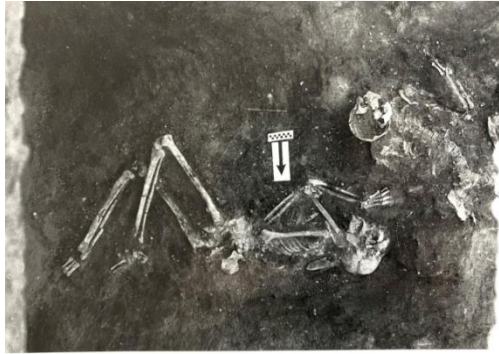
RESİM 49

RESİM 50

RESİM 51

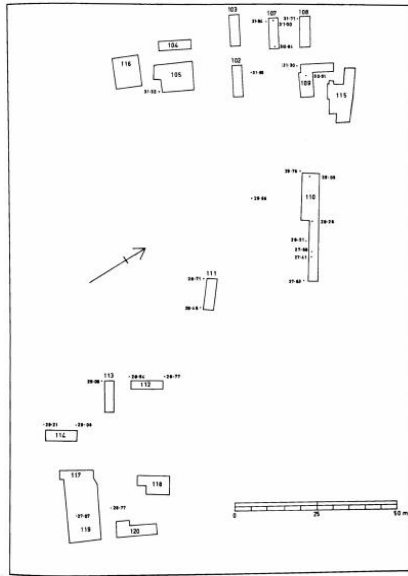
RESİM 52

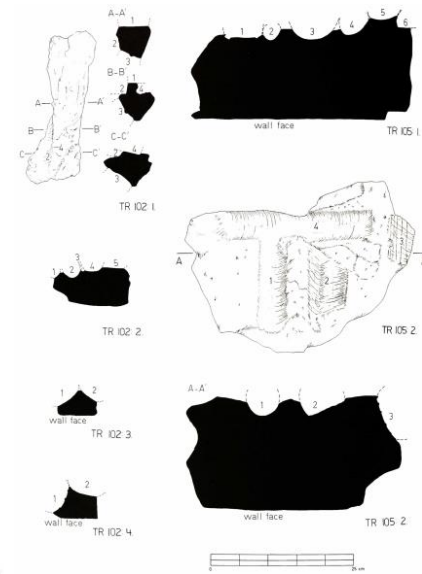
RESİM 53

RESİM 54

RESİM 55

RESİM 56

RESİM 57

RESİM 58

RESİM 59

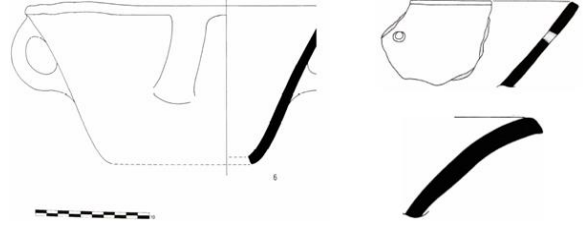
RESİM 60

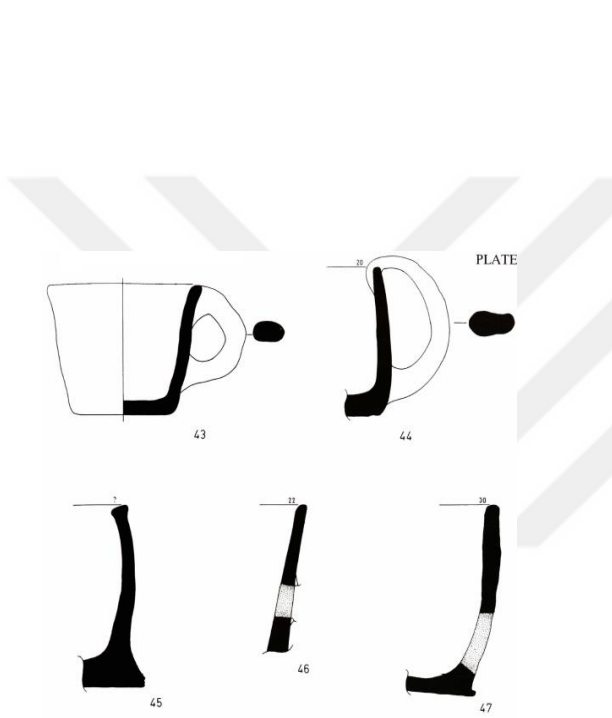
RESİM 61

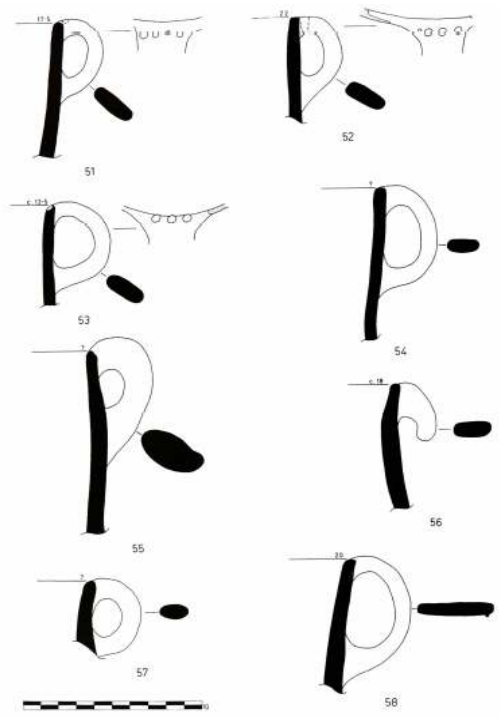
RESİM 62

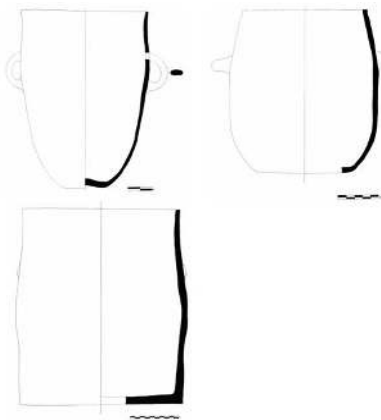
RESİM 63

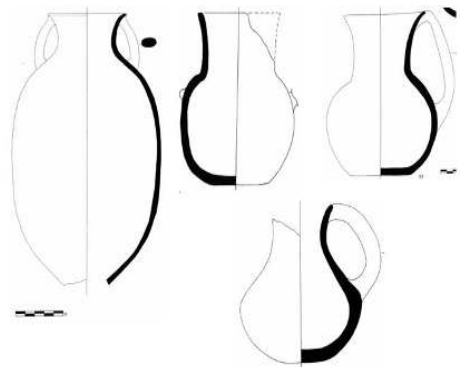
RESİM 64

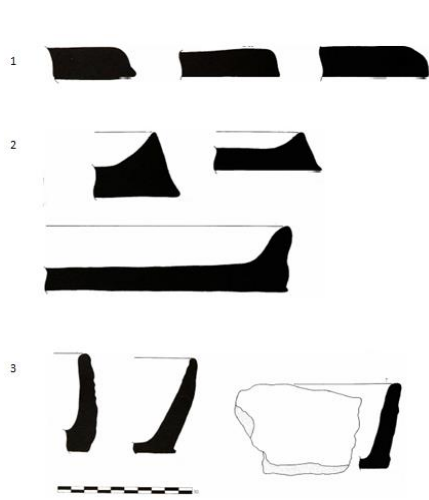
RESİM 65

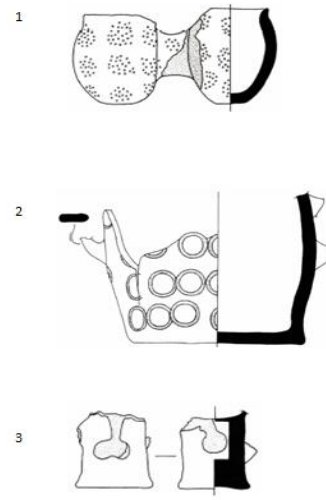
RESİM 66

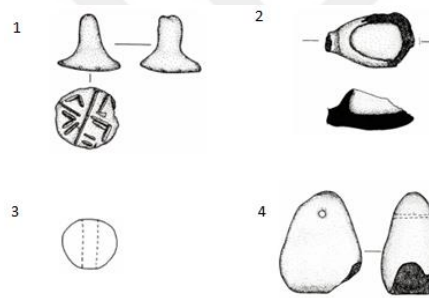
RESİM 67

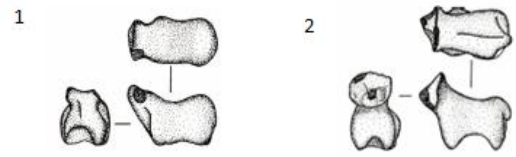
RESİM 68

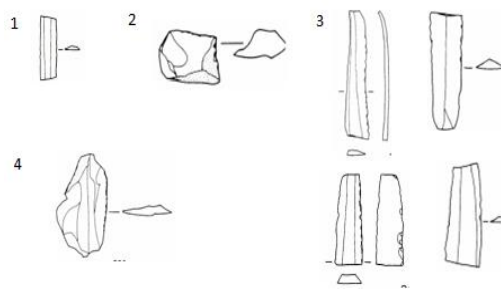
RESİM 69

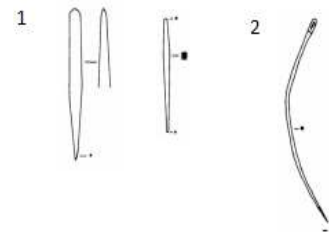
RESİM 70

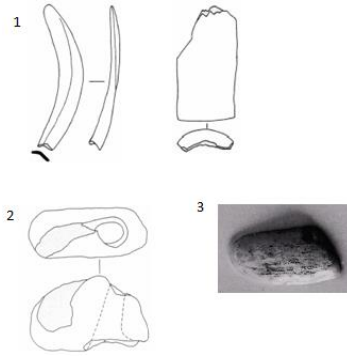
RESİM 71

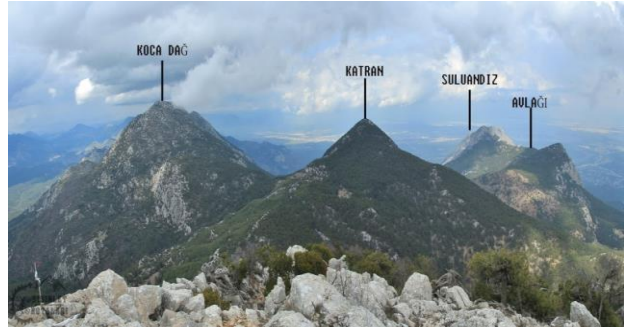
RESİM 72

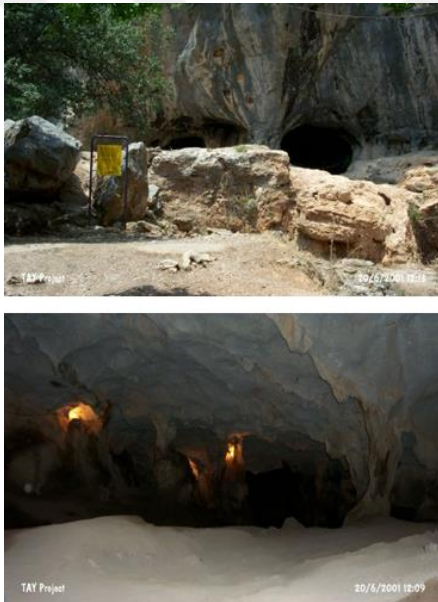
RESİM 73

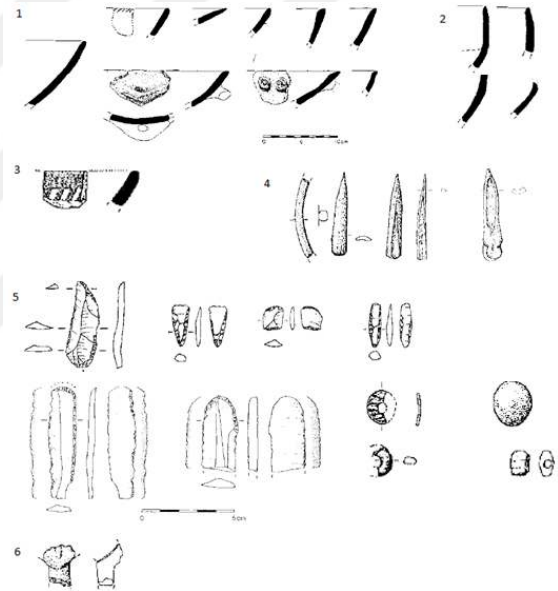
RESİM 74

RESİM 75

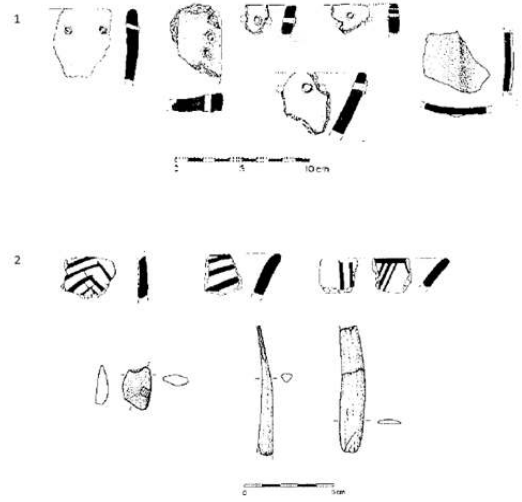
RESİM 76

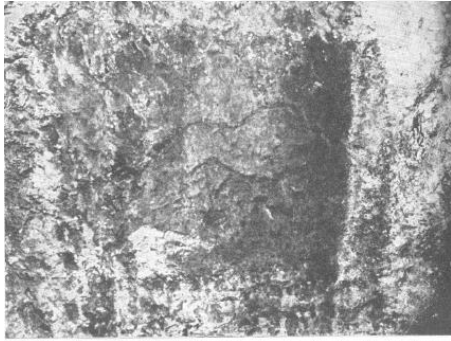
RESİM 77

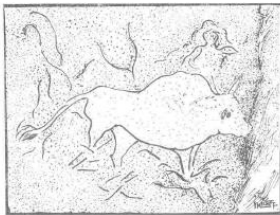
RESİM 78

RESİM 79

Levha IV — Res. 1 — Yağca köyünde “Öküzini” duvarlarında tesbit edilen öküz şekli (Antalya).

RESİM 80

RESİM 81

RESİM 82

RESİM 83

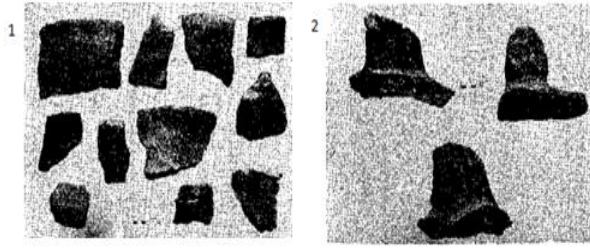
RESİM 84

RESİM 85

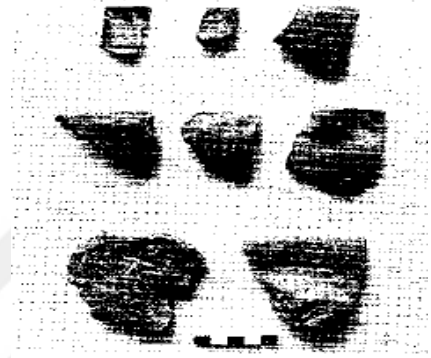
RESİM 86

RESİM 87

RESİM 88

RESİM 89

RESİM 90

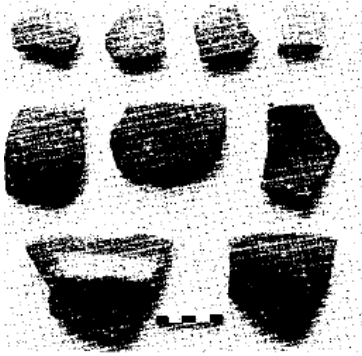
RESİM 91

RESİM 92

RESİM 93

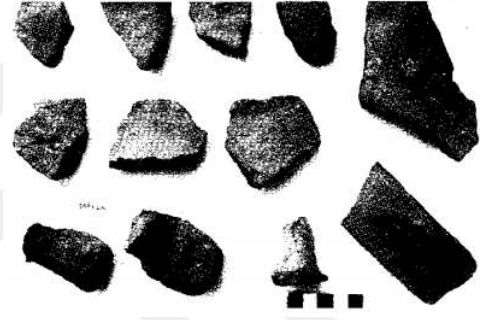
RESİM 94

RESİM 95

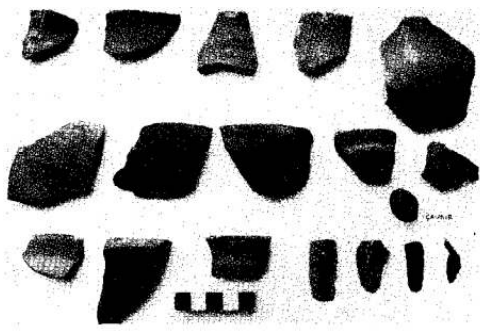
RESİM 96

RESİM 97

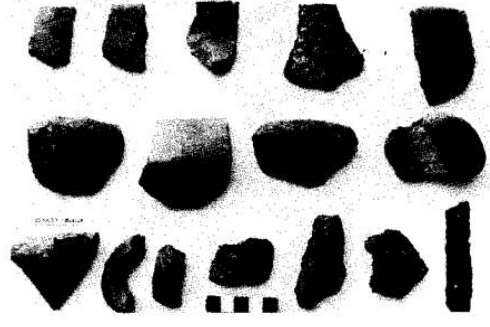
RESİM 98

RESİM 99

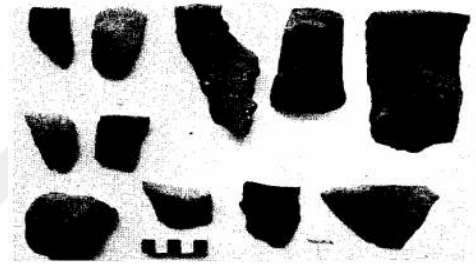
RESİM 100

RESİM 101

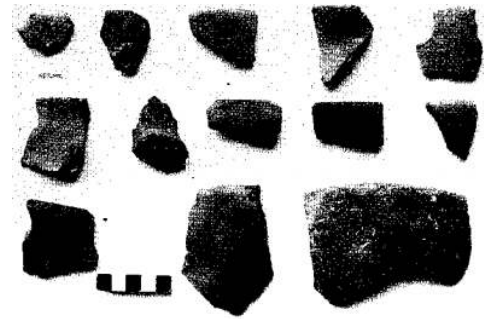
RESİM 102

RESİM 103

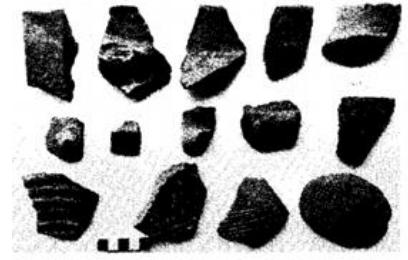
RESİM 104

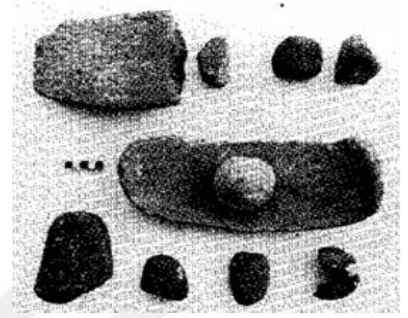
RESİM 105

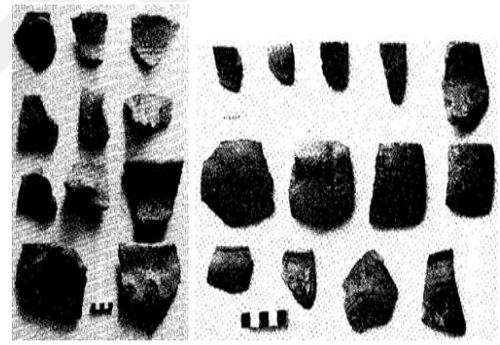
RESİM 106

RESİM 107

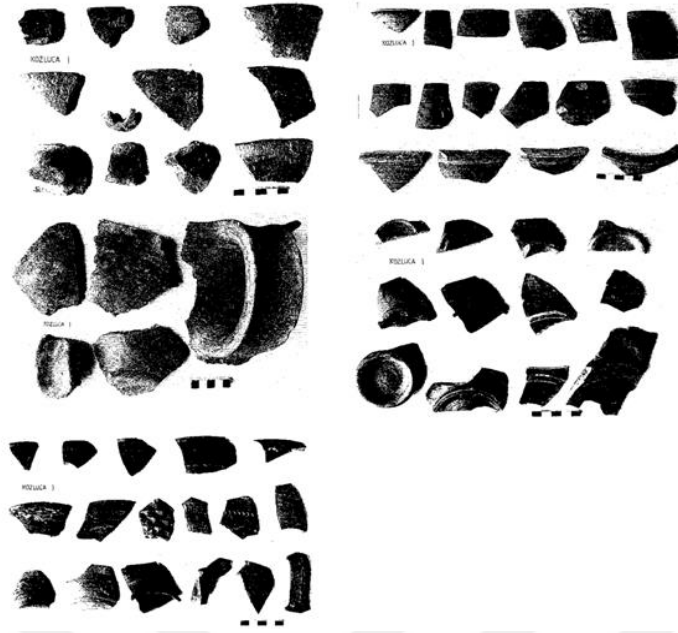
RESİM 108

RESİM 109

RESİM 110

RESİM 111

RESİM 112

RESİM 113

RESİM 114

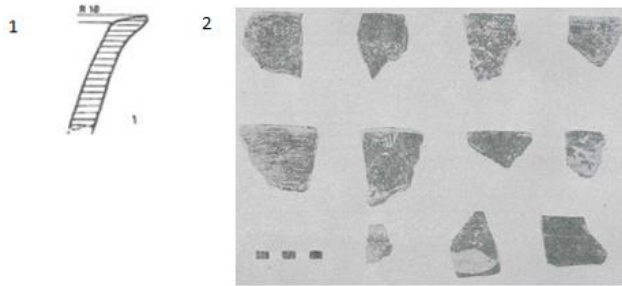
RESİM 115

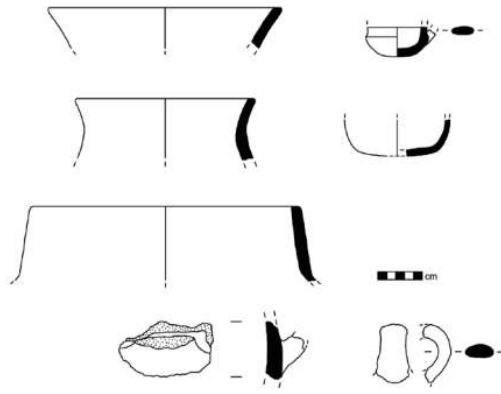
RESİM 116

RESİM 117

RESİM 118

RESİM 119

RESİM 120

RESİM 121

RESİM 122

RESİM 123

RESİM 124

RESİM 125

RESİM 126

RESİM 127

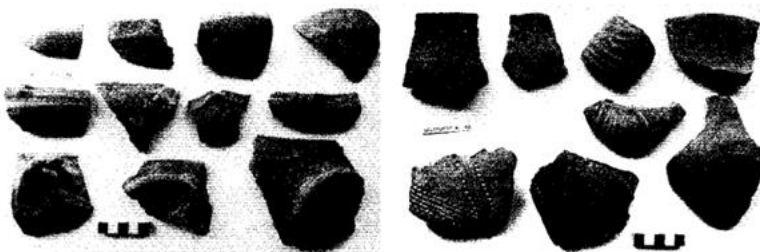
RESİM 128

RESİM 129

RESİM 130

RESİM 131

RESİM 132

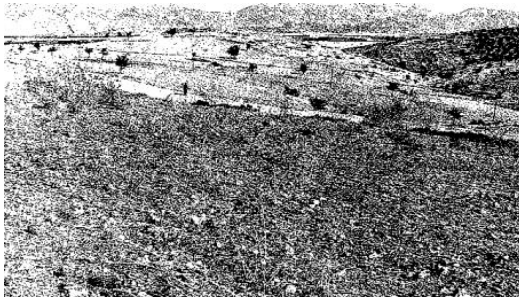
RESİM 133

RESİM 134

RESİM 135

RESİM 136

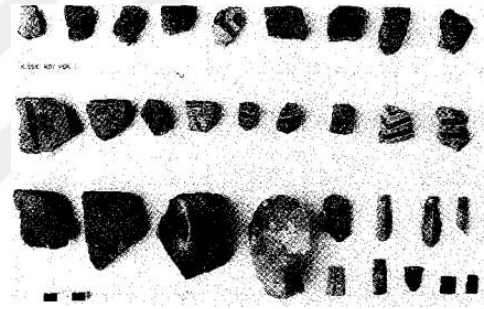
RESİM 137

RESİM 138

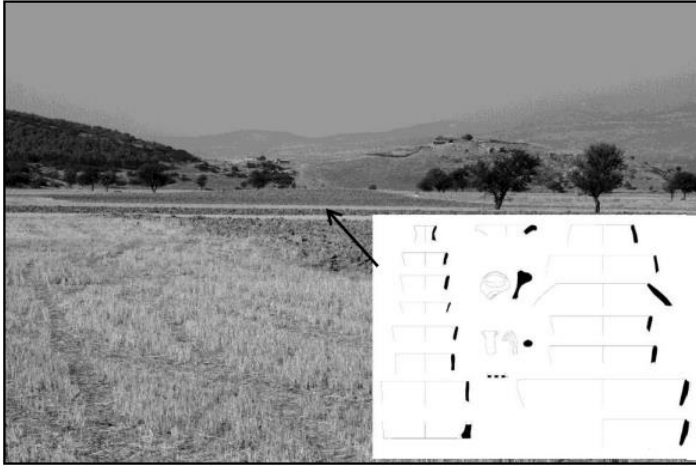
RESİM 139

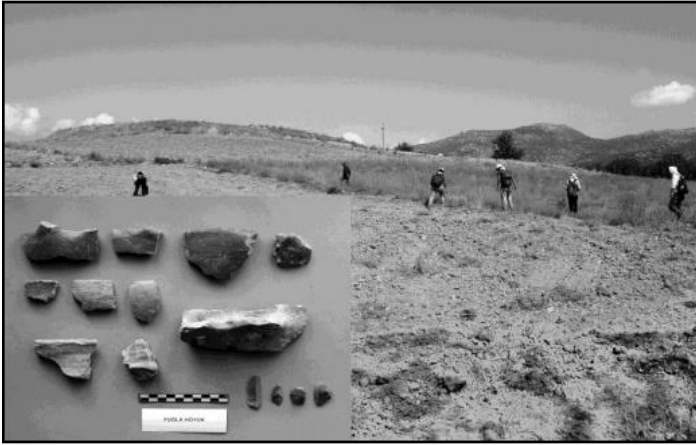
RESİM 140

RESİM 141

RESİM 142

RESİM 143

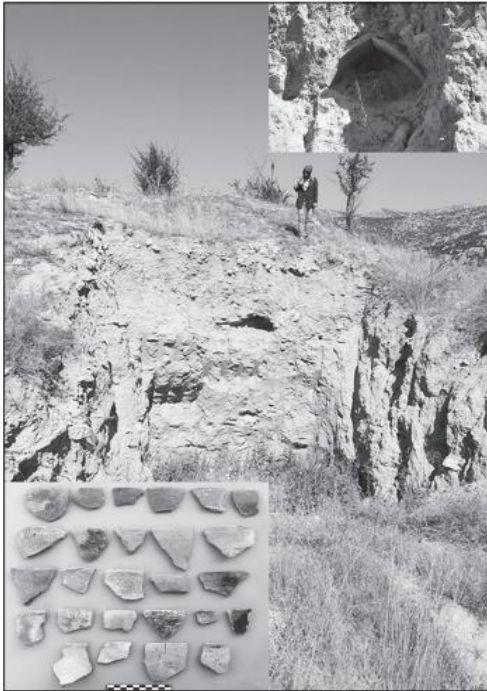
RESİM 144

RESİM 145

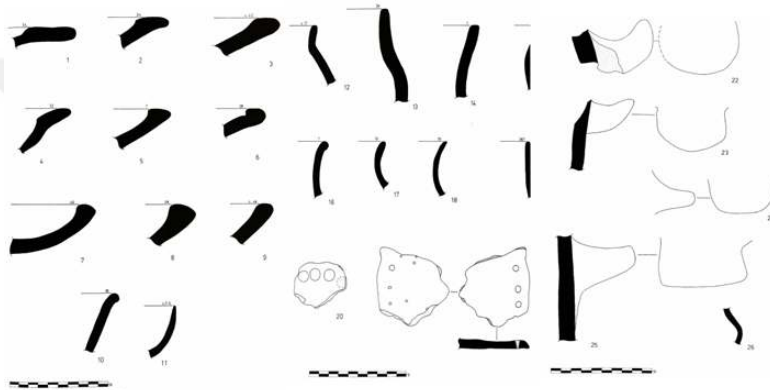
RESİM 146

RESİM 147

RESİM 148

RESİM 149

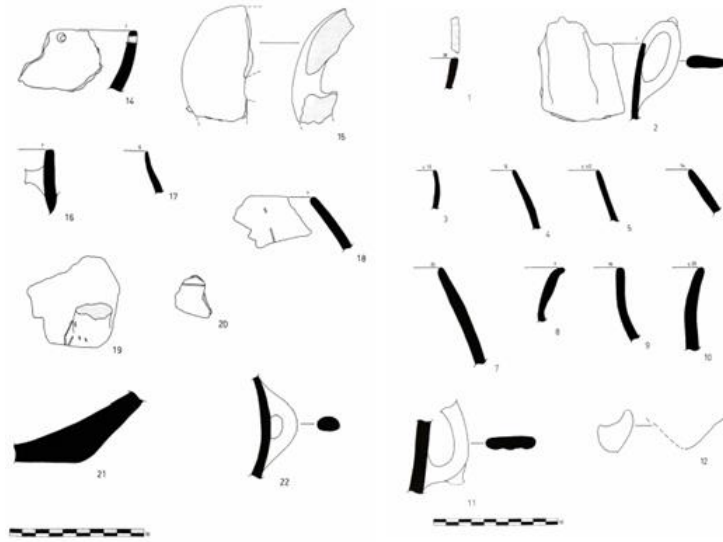
RESİM 150

RESİM 151

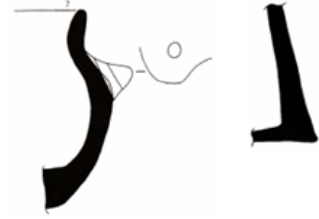
RESİM 152

RESİM 153

RESİM 154

RESİM 155

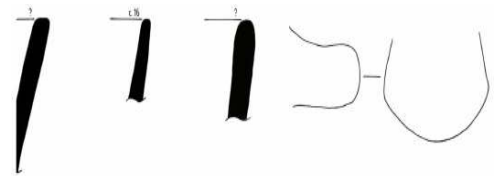
RESİM 156

RESİM 157

RESİM 158

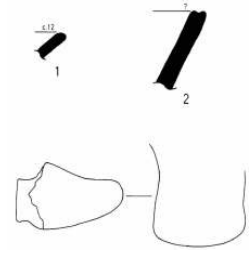
RESİM 159

RESİM 160

RESİM 161

RESİM 162

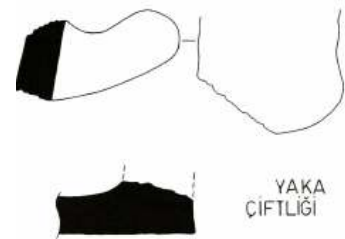
RESİM 163

RESİM 164

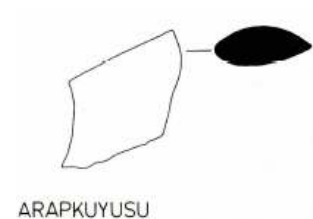
RESİM 165

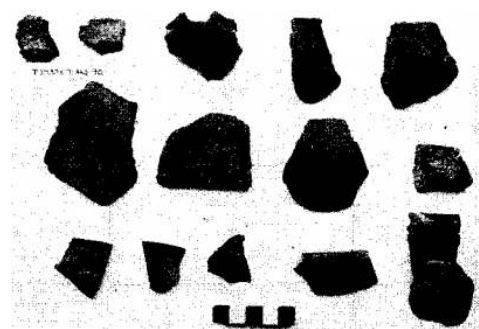
RESİM 166

RESİM 167

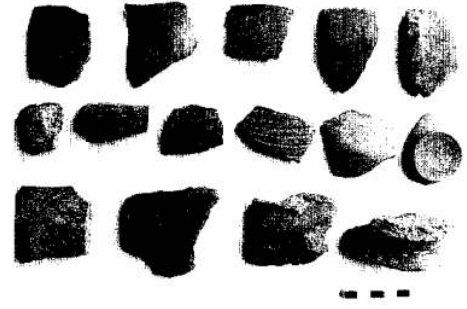

RESİM 168

RESİM 169**RESİM 170****RESİM 171****RESİM 172**

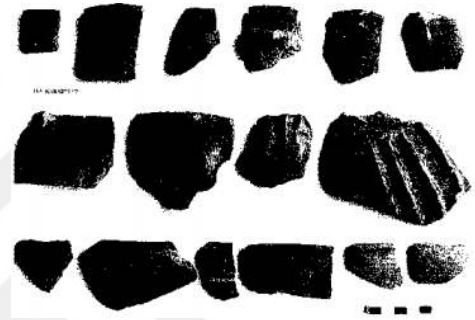
RESİM 173

RESİM 174

RESİM 175

RESİM 176

RESİM 177

RESİM 178

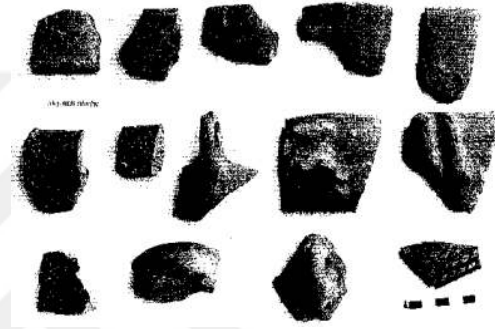
RESİM 179

RESİM 180

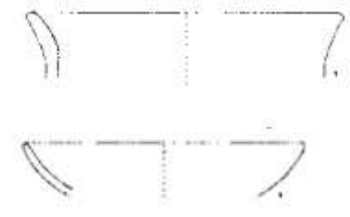
RESİM 181

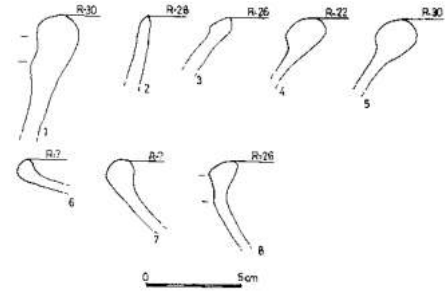
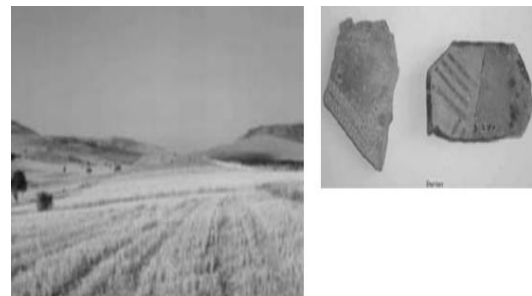
RESİM 182

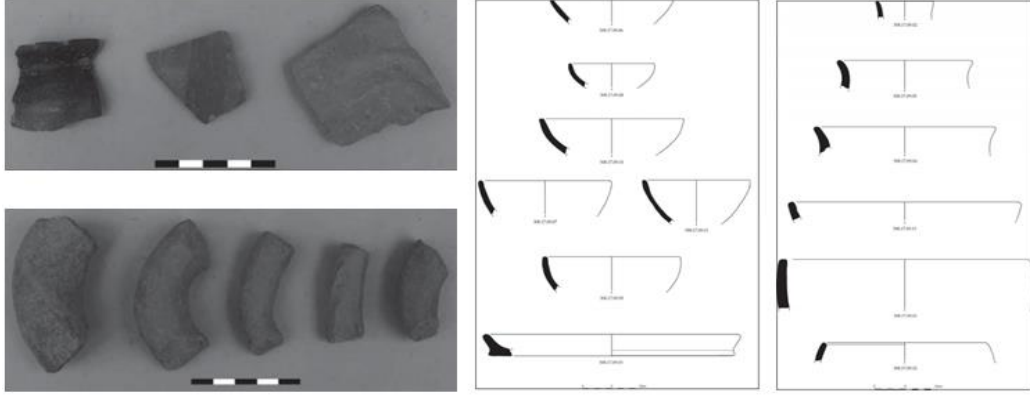

RESİM 183

RESİM 184

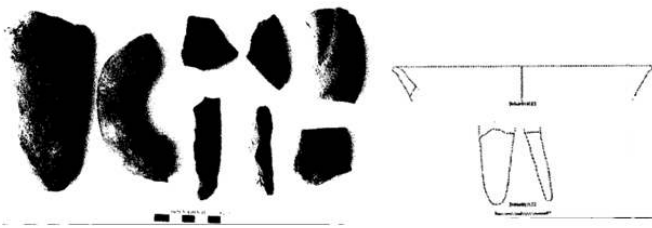
RESİM 185**RESİM 186****RESİM 187****RESİM 188****RESİM 189****RESİM 190****RESİM 191****RESİM 192**

RESİM 193

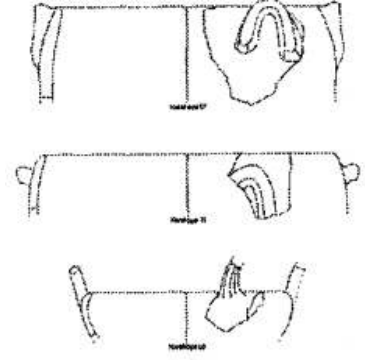
RESİM 194

RESİM 195

RESİM 196

RESİM 197

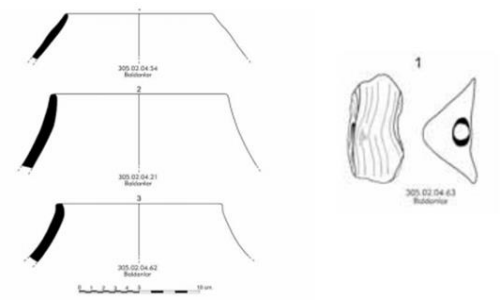
RESİM 198

RESİM 199

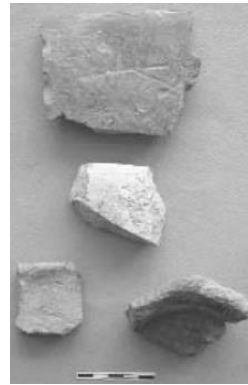
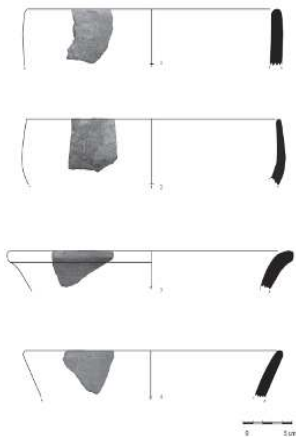
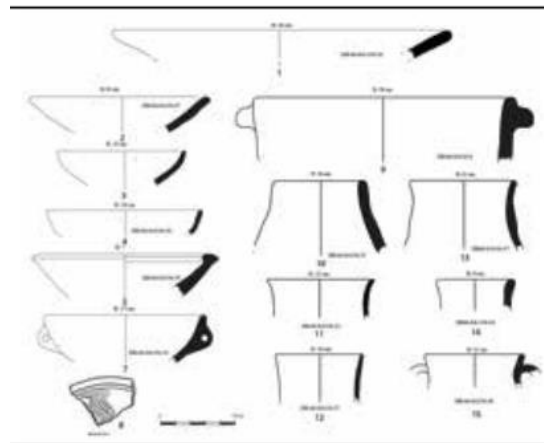

RESİM 200

RESİM 201

RESİM 202**RESİM 203****RESİM 204****RESİM 205****RESİM 206****RESİM 207**

RESİM 208**RESİM 209****RESİM 210****RESİM 211****RESİM 212****RESİM 213****RESİM 214**

RESİM 215**RESİM 216****RESİM 217****RESİM 218****RESİM 219****RESİM 220****RESİM 221**

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Mert KOCA

Medeni Hali : Bekar

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi : Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
Arkeoloji Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim dalı : Klasik Arkeoloji

YL Tez Konusu : Göller Yöresi'nde Geç Kalkolitik Kùltürleri

YL Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ralf Heinrich BECKS

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi : B1 İngilizce

İş Deneyimi :

2014 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Kibyra Kazı Çalışmaları, Burdur-Göhlisar